

จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง

วิทยา อภิรัตน์พันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปกรรม

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**SEMI-ABSTRACT PAINTING IN SUBJECT MATTER
OF HUMAN AND LIVELINESS**

WITTAYA APIRATTANAPHAN

**A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for Master of Arts Program in Fine and Applied Arts
Academic Year 2014
Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University**

ชื่อเรื่อง	จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความรุ่งเรือง
ชื่อผู้วิจัย	วิทยา อภิรัตนพันธ์
สาขาวิชา	ศิลปกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์สมชาย พรหมสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์พีระพงษ์ กุลพิศาล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิษฐ์ พันธุ์เทียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เข้มสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.บรรลือ ขอรรวมเดช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมชาย พรหมสุวรรณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พีระพงษ์ กุลพิศาล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิษฐ์ พันธุ์เทียน)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ดร.วิสิทธิ์ โพธิ์วัฒน์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเหนือหามนุษย์กับความร่าเริง
ชื่อผู้วิจัย	วิทยา อภิรัตน์พันธ์
สาขาวิชา	ศิลปกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์สมชาย พรหมสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์พระพงษ์ กุลพิศาล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิษฐ์ พันธุ์เทียน
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการสร้างสรรคจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีรูปมนุษย์แสดงความรู้สึกร่าเริง จากผลงานของ อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก อองรี มาติส ศรีววรรณ เจนหัตถการกิจ และลำพูน กันเสนาะ รวมจำนวน 23 ชิ้น ในประเด็นการตัดทอนรูปทรง การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ เนื้อหาความร่าเริง และ โครงสี และ 2) สร้างสรรคผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเหนือหามนุษย์กับความร่าเริงด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ กลุ่มตัวอย่างคือผลงานจิตรกรรมของศิลปิน 4 ท่าน รวม 23 ชิ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบมีโครงสร้าง ตารางวิเคราะห์และแบบสัมภาษณ์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกับการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. จิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีรูปมนุษย์แสดงความรู้สึกร่าเริง จากผลงานของกลุ่มตัวอย่างสะท้อนให้เห็นประเด็นการตัดทอนรูปทรง คือ การตัดทอนให้เป็นแบบอิสระ ประเด็นการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ คือ การจัดแบบซ้าย-ขวา ไม่เท่ากัน โดยวางจุดสนใจไว้ด้านซ้ายหรือขวาของภาพ ประเด็นเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการพักผ่อนและมนุษย์กับการแสดง และประเด็นโครงสี ได้แก่ สีส้ม สีขาว สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำเงิน ตามลำดับ

2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ผู้วิจัยตัดทอนรูปทรงในลักษณะรูปทรงแบบอิสระ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจที่ใช้ คือ การจัดแบบซ้าย-ขวา ไม่เท่ากัน โดยวางจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพให้ผลงานมีเอกภาพ เรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการพักผ่อนและมนุษย์กับการแสดงซึ่งเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นอารมณ์ร่าเริง โครงสีใช้สีส้ม สีขาว สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำเงิน รวมถึงกลวิธีการระบายสีที่หลากหลายเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความร่าเริง

คำสำคัญ: จิตรกรรมกึ่งนามธรรม มนุษย์กับความร่าเริง

Title	Semi-abstract Painting in Subject Matter of Human and Liveliness
Author	Wittaya Apirattanaphan
Program	Fine Arts
Major Advisor	Associate Professor Somchai Promsuwan
Co-advisor	Associate Professor Peerapong Kulpisan
Co-advisor	Assistant Professor Pisit Pantian
Academic Year	2014

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the creativity of 23 semi-abstract paintings with contents of human and liveliness by Henri-Marie-Raymond de Toulouse-Lautrec, Monfa Henri Matisse, Sriwan Jenhatakarnkit, and Lampoo Kansanoh in terms of distorting, composition and point of interest, subject matter of human liveliness, and colour scheme and 2) to create semi-abstract paintings with contents of human and liveliness with acrylic on canvas. The sample included 23 paintings of totally 4 artists. Data was collected using structured observation checklist, Grid Analytical Table, and interview. Content analysis and percentage was used for data analysis.

The findings revealed as follows.

1. The semi-abstract paintings with contents of human and liveliness by the sample group reflected the following components: distorting was represented by polygonal, circle, or free shapes; composition and point of interest referred to asymmetry balance; the contents were mainly based on human and relaxation as well as human and performance and; colour scheme was fixed with shade of orange, white, yellow, green, and blue.

2. To create the researcher's own painting, the polygonal, circle, and free shapes were employed for attitudinal conveyance. As for composition and point of interest, the researcher applied asymmetry balance to capture the unity. The contents were described by the story of human and relaxation as well as human and performance to increase liveliness. Orange, white, yellow, green, and blue, including a wide range of colouring to enhance the atmosphere of liveliness.

Keywords: Semi-Abstract Paintings, Human and Liveliness

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ด้วยได้รับความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดีจากท่านรองศาสตราจารย์สมชาย พรหมสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พิระพงษ์ กุลพิศาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิษฐ์ พันธุ์เทียน กรรมการที่ปรึกษา และดร. วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์ กรรมการและเลขานุการ รวมทั้งคณาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง รองศาสตราจารย์ ธานินทร์ ต้นตระกูล และอาจารย์นิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์เครื่องมือในการวิจัย ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาและพัฒนาผลงาน

ขอขอบพระคุณ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด ในการให้ทุนการศึกษาทั้งหมด และส่งเสริมสนับสนุนด้านการทำงานด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

วิทยา อภิรัตน์พันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ศิลป์และผลงานจิตรกรรมที่แสดงความร่าเริง.....	8
ทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความร่าเริง.....	25
หลักการทางศิลปะ.....	35
หลักการวาดภาพสีอะคริลิก.....	66
การตัดทอน.....	69
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของศิลปิน 4 คน.....	87
การสร้างสรรค์ครั้งที่ 1 จำนวน 4 ชิ้น.....	101
ผลการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ครั้งที่ 1.....	109
การสร้างสรรค์ครั้งที่ 2 จำนวน 2 ชิ้น.....	111
ผลการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ครั้งที่ 2.....	115
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	118
วิธีดำเนินการวิจัย.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	119
อภิปรายผลการวิจัย.....	120
ข้อเสนอแนะ.....	123
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ/รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	128
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	130
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	134
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	216
ภาคผนวก จ หนังสือรับรองการลงบทความวิจัย.....	220
ประวัติผู้วิจัย.....	222

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปการตัดทอนรูปทรง.....	88
2	สรุปการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ.....	91
3	สรุปเรื่องราว.....	94
4	สรุปโครงสี.....	97
5	ประเมินคุณภาพผลงานจิตรกรรมทั้ง 6 ชั้น.....	117

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก “การเต้นรำที่มูแรงลูส” (At the Moulin Rough: The Dance).....	9
3	องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic).....	11
4	องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Troupe De Mlle Eglantine).....	11
5	องรี มาติส, ความรื่นรมย์ของชีวิต Le Bonheur de vivre (The joy of life).....	14
6	ศรีวรรณ เชนหัตถการกิจ, กลางคืน 2538.....	16
7	ศรีวรรณ เชนหัตถการกิจ, เริงระบำ.....	17
8	ลำพู กันเสนาะ, ฆ่ามันให้ตายดีกว่า.....	19
9	องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic).....	20
10	องรี มาติส, ความรื่นรมย์ของชีวิต Le Bonheur de vivre (The joy of life).....	21
11	ศรีวรรณ เชนหัตถการกิจ, เริงระบำ.....	22
12	ลำพู กันเสนาะ, ฆ่ามันให้ตายดีกว่า.....	23
13	ภาพแสดงอารมณ์ออกทางใบหน้าความสุข ประหลาดใจ โกรธ ขยะแขยง กลัว เศร้า และดูถูก.....	29
14	องรี มาติส, (The lute).....	43
15	องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (At the Moulin Rouge the Two Waltzers).....	44
16	ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 1, “รำเริงเบิกบาน หมายเลข 1”.....	101
17	ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 2, “รำเริงเบิกบาน หมายเลข 2”.....	103
18	ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 3, “รำเริงเบิกบาน หมายเลข 3”.....	105
19	ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 4, “รำเริงเบิกบาน หมายเลข 4”.....	107
20	ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 5, “รำเริงเบิกบาน หมายเลข 5”.....	111
21	ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 6, “รำเริงเบิกบาน หมายเลข 6”.....	113
22	การเต้นรำที่มูแรงลูส (At the Moulin Rough: The Dance), องรี เดอ ตูลูส- โลเตรก.....	136

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
23	139
<p>เมอเชล แลนเดอ เต้นรำโบเลโรในซิลพีริก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic), อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก.....</p>	
24	142
<p>สองเรากับจังหวะวอร์ซที่มูแลงลูส (At the Moulin Rouge the Two Waltzers), อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก.....</p>	
25	145
<p>Moulin Rouge La Goulue, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก.....</p>	
26	148
<p>Jane Avril, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก.....</p>	
27	151
<p>Troupe De Mlle Eglantine, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก.....</p>	
28	154
<p>Reine de joie, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก.....</p>	
29	157
<p>La Dance with Nasturtium I, อองรี มาติส.....</p>	
30	160
<p>The Dance (first version), อองรี มาติส.....</p>	
31	163
<p>Dance, อองรี มาติส.....</p>	
32	166
<p>ความรื่นรมย์ของชีวิต Le Bonheur de vivre (The joy of life), อองรี มาติส.....</p>	
33	169
<p>The lute, อองรี มาติส.....</p>	
34	172
<p>Music (La Musique), อองรี มาติส.....</p>	
35	175
<p>Odalisque with Tambourine, อองรี มาติส.....</p>	
36	178
<p>กลางคืน 2538, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ.....</p>	
37	181
<p>กลางคืน 2530, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ.....</p>	
38	184
<p>เริงระบำ, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ.....</p>	
39	187
<p>กลางคืน 2538, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ.....</p>	
40	190
<p>By Night, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ.....</p>	
41	193
<p>ยายจะเป่า, ลำพู กັນเสนาะ.....</p>	
42	196
<p>น้ำท่วมปีนี้ทุกบ้านล้วนมีแต่คราบน้ำตา, ลำพู กັນเสนาะ.....</p>	
43	199
<p>ฆ่าฉันให้ตายดีกว่า, ลำพู กັນเสนาะ.....</p>	
44	202
<p>สาดต้องสาด, ลำพู กັນเสนาะ.....</p>	
45	219
<p>ผลงานที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 6 ชิ้น.....</p>	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์แต่ละคนมีหน่วยกรรมพันธุ์ต่างกัน (สันตนิย ตันตวิท, 2544, น.80) แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตนที่มีมาตั้งแต่กำเนิด การได้เรียนรู้สัมพัทธ์การใช้ชีวิตกับบุคคลลักษณะต่าง ๆ ทำให้ทราบว่า การดำเนินชีวิตต้องมีบุคคลอื่นเข้ามามีบทบาทต่อชีวิต ดังนั้นมนุษย์จึงต้องมีความเกี่ยวข้องต่อกันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งความเกี่ยวข้องของมนุษย์นั้นต่างกันไปด้วยความคิด และมุมมองที่เหมือนและแตกต่างกันอย่างน่าสนใจ

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตไม่ใช่วัตถุ หรือสิ่งของที่ไร้วิญญาณ แต่มนุษย์ประกอบด้วยเลือดเนื้อ อวัยวะ ประสาทสัมผัส และเซลล์สมองที่สลับซับซ้อน อันมีศักยภาพในการรับรู้และการตอบสนอง และผลรวมของการรับรู้ และตอบสนองดังกล่าวนี้ยังผ่านขั้นการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ มนุษย์จึงเป็นสัตว์โลกที่พยายามพัฒนาตนเองให้ห่างไกลจากวิถีชีวิตดึกดำบรรพ์โดยอาศัยกระบวนการคิด (โกสุม สายใจ และคณะ, 2547, น.41)

วีระ ไชยศรีสุข กล่าวว่า สังคมมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะสังคมที่พัฒนาแล้ว สังคมที่กำลังพัฒนา หรือสังคมที่ด้อยพัฒนา สาเหตุสำคัญมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งประเทศใดก็ตามที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านนี้มาก ก็ถือว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ถ้าประเทศใดมีความก้าวหน้าทางด้านนี้น้อย ประเทศนั้นก็จะเป็นประเทศที่ล้าหลัง จัดอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา มีปัญหาถกเถียงกันอยู่เสมอ และยังหาข้อยุติไม่ได้เกี่ยวกับทางด้านสุขภาพจิตว่า ประชาชนที่อยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้วมีความสุขมากกว่าประชาชนที่อยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา ข้อสันนิษฐานข้อหนึ่งมีอยู่ว่า คนที่มีความสุขน่าจะมีอายุยืนมากกว่าคนที่ไม่มีความสุข (วีระ ไชยศรีสุข, 2533, น.76)

ดังนั้นในประเทศไทยในปัจจุบันที่อยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ประชาชนยังคงต้องแบกรับภาระชีวิตที่หนักอึ้ง แม้ประเทศที่เจริญแล้วก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีแต่ความสุขที่ยั่งยืนตลอดไป ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองปัจจัยในทุกด้าน โลกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของสังคมทุนนิยม โดยเฉพาะในสังคมเมืองหลวงที่มีการลงทุนสร้างธุรกิจขนาดใหญ่ เกิดการแข่งขันกันทั้งด้านความรู้และด้านความสามารถ ทำให้มนุษย์ต่างต้องทำงานหนักค้นหาเลี้ยงชีวิต ต้องแสวงหาโอกาสภายใต้สภาวะที่บีบคั้นและกดดันต่อการดำเนิน

ชีวิตในสังคมมากขึ้นทุกวินาที ทุกปัจจัยล้วนเป็นสิ่งให้มนุษย์ต้องแข่งขันเพื่อต่อสู้ให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุผลนี้ มนุษย์จึงเกิดความเครียดสะสมขึ้นตามมาอย่างมหาศาล

น.พ. ไกรสิทธิ์ นฤชัตพิชัย จิตแพทย์และกรรมการผู้จัดการโรงพยาบาลมนารมย์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชนเฉพาะทางด้านสุขภาพจิตได้กล่าวถึงแนวโน้มสถานการณ์ความเครียดในปี 2555 ว่า ยังมีสูง โดยมีปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลัก 4 ประการ คือ

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ทั้งเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจในประเทศ เนื่องจากผลกระทบจากอุทกภัยโรงงานปิดกิจการ การจ้างงานลดลง และคนว่างงานเพิ่มขึ้น
2. ปัจจัยทางด้านสังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นปัจจัยต่อเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจ เมื่อคนมีปัญหาการเงินก็จะมีโอกาสทำเรื่องผิดกฎหมายมากขึ้น ทำให้ผู้คนอีกส่วนหนึ่งมีความกังวลเรื่องความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. ปัจจัยเรื่องความขัดแย้งทางการเมือง และสุดท้าย 4. ปัจจัยเรื่องของภัยธรรมชาติ ซึ่งมีผลกระทบในวงกว้าง เนื่องจากความไม่แน่นอน ไม่สามารถรู้ล่วงหน้าว่าจะเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นที่ไหน เมื่อไหร่ ทำให้คนจำนวนมากเกิดความกังวลไม่กล้าใช้ชีวิต หรือเตรียมการไม่ถูกต้องทำอะไร อย่างไร แค่นั้น

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอันเนื่องมาจากสถาบันครอบครัวที่อ่อนแอลง ลังย้วยไปในทางที่เสียมีมากขึ้น รวมถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยียุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งในกรณีที่เกิดผลเสียหายจากข้อมูลที่เป็นเท็จ คลาดเคลื่อน บิดเบือน จะเกิดผลกระทบได้อย่างรวดเร็ว และรุนแรงยิ่งกว่าในอดีต รวมไปถึงการควบคุมสถานการณ์ก็ทำได้ยากกว่า (ไกรสิทธิ์ นฤชัตพิชัย, 2555, น.30)

จะเห็นได้ว่าปัญหาทางด้านความเครียดนับวันยิ่งทวีความรุนแรง กระจายไปในวงกว้างกับทุกเพศทุกวัย การเยียวยาให้ชีวิตห่างไกลความจากตรึงเครียดจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ชีวิตให้มีคุณภาพอย่างถูกต้อง การพักผ่อนร่างกายและจิตใจเพื่อให้ชีวิตได้ผ่อนคลายกลับมามีพลังในการดำเนินชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินชีวิต

ศิลปะเป็นศาสตร์ประเภทหนึ่งที่ช่วยบำบัด จรรโลงชีวิตให้มีคุณค่ามากขึ้นได้ การชมผลงานศิลปะเป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณภาพลักษณะหนึ่ง ผู้ชมผลงานศิลปะจะได้รับสุนทรียภาพ และแง่คิดต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดสติสัมปชัญญะ ทำให้เกิดแสงสว่างความผ่องใสในจิตใจขึ้นได้ เปรียบได้กับผู้ป่วยที่อยู่ในห้องพักฟื้นก็ควรมีแจกันดอกไม้สีสันสดใสวางประดับให้ผู้ป่วยได้เห็นได้สัมผัสความสวยงามตามธรรมชาติ เพื่อรับความสดชื่นเข้าสู่ร่างกายรักษาชีวิตให้กลับมาเหมือนเดิม

ไพศาล ไกรสิทธิ์ กล่าวว่า การผ่อนคลายเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นสภาพที่ระบบชี้นำเป้าหมายอัตโนมัติสามารถทำงานอย่างเหมาะสม การเรียนรู้วิธีผ่อนคลายทำให้ลดระดับความเครียดในชีวิตได้ (ไพศาล ไกรสิทธิ์, 2541, น.38)

ในอดีตผลงานจิตรกรรมต่างตอบสนองทางด้านความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านศาสนา การรับใช้ราชสำนัก สมัยก่อนประวัติศาสตร์ชาวโรมันของใช้ศิลปะจากธรรมชาติขีดเขียนบนผนังถ้ำ เป็นรูปสัตว์ รูปคน และรูปสิ่งของต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประกอบพิธีกรรมสร้างความเชื่อมั่นในการล่าสัตว์หรือป้องกันอันตรายให้ปลอดภัย ในสมัยโรมันภาพจิตรกรรมถูกสร้างขึ้นในสถานที่ต่าง ๆ อย่าง ถ้ำ ๆ ผ่านรูปพระเยซู เพื่อสืบสานพระคริสตศาสนา หรือในสมัยบาโรกภาพจิตรกรรมถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อนำไปประดับประดาภายในพระราชวัง ตามคำสั่งของกษัตริย์จนกลายเป็นศิลปะประจำราชสำนักที่สูงส่ง จิตรกรรมในสมัยต่าง ๆ ได้ตอบสนองและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตมาตลอดระยะเวลาหลายศตวรรษและยังมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ศิลปะ

ต่อมาสมัยลัทธิประทับใจ (Impressionism) ศิลปินเริ่มแสดงออกถึงเรื่องราวของมนุษย์ในงานศิลปะที่หลากหลายอย่างอิสระ ได้แก่ อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Henri de Toulouse-Lautrec) ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตนักแสดงในสถานบันเทิงบูเลวาร์ดได้ที่น่าประทับใจ ทั้งท่าทาง อิริยาบถต่าง ๆ แสดงให้เห็นช่วงเวลาแห่งความร่าเริง สนุกสนาน และความหม่นหมองของชีวิต ปีแยร์-โอกุสต์ เรอเนัวร์ (Pierre Auguste Renoir) ถ่ายทอดเรื่องราวความรื่นรมย์ในการพักผ่อนหย่อนใจจากกิจกรรมสังสรรค์ งานรื่นเริงต่าง ๆ ของสังคมชาวฝรั่งเศสอย่างมีชีวิตชีวา อองรี มาติส (Henri Matisse) ถ่ายทอดเรื่องราวความฝัน ความสุข และความสนุกสนานของมนุษย์ ผ่านสีอันร้อนแรง ฝีแปรงที่เร้าใจ สร้างความรู้สึกที่ตื่นตาตื่นใจอย่างที่สุด ซึ่งศิลปินเหล่านี้ได้ส่งอิทธิพลให้ศิลปินในสมัยต่อมาได้นำแนวคิดและการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมลักษณะนี้มาถ่ายทอดผลงานจิตรกรรมจนถึงปัจจุบัน

ในส่วนของศิลปินไทย ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดกลางคืน แสดงถึงความรู้สึกภายในของมนุษย์ผ่านเนื้อหากิจกรรมการพักผ่อนที่สับสนในยามค่ำคืนในการออกมาท่องเที่ยวยามราตรีอย่างอิสระ การใช้สีที่ร้อนแรงจัดจ้านช่วยเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้ตระหนักถึงคุณค่าของการมีชีวิต ศิลปินลำพูน กันแสนาะ สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเนื้อหาด้านความสุขของชีวิต ในมุมมองที่โดดเด่นเน้นรูปมนุษย์ในอิริยาบถท่าทางที่สนุกสนาน มีลักษณะการขยายใบหน้าที่ยิ้มแย้ม นำคืนเด่นตลอดเวลา อีกทั้งการระบายสีที่แสดงถึงร่องรอยการปาดป้ายเพื่อแสดงอารมณ์

ศิลปินเหล่านี้ได้ส่งอิทธิพลให้ผู้วิจัยศึกษาผลงานที่ส่งเสริมความรู้สึกว่าเรง โดยเลือกศึกษาผลงานจิตรกรรมของศิลปินทั้ง 4 ท่าน คือ อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก, อองรี มาติส, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ และลำพู กันเสนาะ ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเนื้อหาามนุษย์กับความว่าเรง ซึ่งผู้วิจัยต้องการผลักดันอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างผ่อนคลายให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ในที่นี้หมายถึงความว่าเรง ความรื่นเรง ความสนุกสนานในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์สามารถปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกและร่างกายไปกับบรรยากาศที่มีบทเพลง การแต่งกาย การสนทนา การเสวนาสังสรรค์ การกินและดื่ม ที่สามารถระบายความทุกข์ใจได้ โดยถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความรู้สึกว่าเรงของมนุษย์ เพื่อเป็นอาหารทางสายตาให้กับผู้ชมได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ที่เปรียบดั่งเช่นการได้รับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีรสชาติหวานมันอร่อย โดยผู้วิจัยคาดหวังให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกผ่อนคลายจิตใจหรือให้มีความรู้สึกในด้านบวกในช่วงขณะนั้นก็เป็นผลสำเร็จตามที่คุณวิจัยคาดหวัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการสร้างสรรค์จิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีรูปมนุษย์แสดงความรู้สึกว่าเรง จากผลงานของ 1) อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก 2) อองรี มาติส 3) ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ และ 4) ลำพู กันเสนาะ รวมจำนวน 23 ชิ้น ในประเด็นต่อไปนี้ 1) การตัดทอนรูปทรง 2) การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ 3) เรื่องราว และ 4) โครงสี
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหาามนุษย์กับความว่าเรงด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีลักษณะของความว่าเรงของศิลปิน 4 ท่าน 1) อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Henri-Marie-Raymond de Toulouse-Lautrec Monfa) จำนวน 28 ชิ้น 2) อองรี มาติส (Henri Matisse) จำนวน 28 ชิ้น 3) ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ จำนวน 20 ชิ้น และ 4) ลำพู กันเสนาะ จำนวน 16 ชิ้น โดยได้รับการรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผลงานของศิลปินทั้ง 4 ท่าน จากกลุ่มประชากร คัดเลือกมา 25 เปอร์เซ็นต์ จากทั้งหมด รวมจำนวน 23 ภาพ เพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์กับความว่าเรง ในประเด็นเกี่ยวกับ 1) การตัดทอนรูปทรง 2) การจัด

องค์ประกอบและการวางจุดสนใจ 3) เรื่องราวความร่าเริง และ 4) โครงสี โดยได้รับการรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เกิดแนวคิดวิธีการสร้างสรรค์งานรูปแบบจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่นำไปใช้ในการพัฒนาผลงานเป็นประโยชน์ต่อวงการศิลปะในอนาคต
2. สามารถนำความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการดำเนินชีวิตให้เกิดการพัฒนาส่งเสริมเป็นแนวทางให้มนุษย์ได้ผ่อนคลายความตึงเครียด
3. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ หรือประยุกต์ผลการวิจัยไปใช้ข้อมูลการวิจัยอื่น ๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

จิตรกรรม หมายถึง ผลงานการวาดภาพระบายสีลงบนพื้นระนาบ ถ่ายทอดความร่าเริงของมนุษย์ ให้เกิดการตระหนักและกระตุ้นความรู้สึกร่าเริง สนุกสนาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ชมได้ผ่อนคลายความตึงเครียด

จิตรกรรมกึ่งนามธรรม หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคต่าง ๆ โดยผสมผสานแนวความคิดของผู้สร้างสรรค์เข้าไปในผลงาน ไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติ แต่จะมุ่งสู่การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และความคิดสร้างสรรค์ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างตามธรรมชาติเป็นส่วนน้อย โดยวิธีการตัดทอนรูปทรง สี เส้น ที่ว่าง และพื้นผิว

มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล, สัตว์ที่มีจิตใจสูง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น.832)

ในที่นี้หมายถึง คนที่มีร่างกายและจิตใจ มีความรู้สึก มีความคิดเป็นปัจเจกเฉพาะตน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นสัตว์สังคมที่มีความรัก ความโลภ ความโกรธ และความหลง

ความร่าเริง หมายถึง สนุกสนาน, เบิกบานใจ, ยิ้มแย้มแจ่มใส (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น.946)

ในที่นี้หมายถึง การแสดงออกทางร่างกาย และจิตใจของมนุษย์ ในลักษณะที่เกี่ยวกับความสนุกสนานรื่นเริง เพื่อปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกอิสระ ซึ่งเป็นหนทางในการผ่อนคลายความตึงเครียด

มนุษย์กับความร่าเริง หมายถึง ลักษณะของความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ซึ่งเป็นอารมณ์ความรู้สึกในด้านบวก เมื่อมนุษย์รู้สึกร่าเริงจะยิ้มแย้ม แจ่มใส

เนื้อหา หมายถึง กิจกรรมของมนุษย์ซึ่งมีเรื่องราวหรือเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความร่าเริงของมนุษย์ ซึ่งทำให้เกิดความผ่อนคลายความเครียดได้

เรื่องราวภายในภาพ หมายถึง เนื้อหาความร่าเริงที่เกิดจากแรงบันดาลใจจากเหตุการณ์ซึ่งทำให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ ทำให้ต้องแสดงอารมณ์ออกมาผ่านงานศิลปะ ในที่นี้หมายถึง เนื้อหาจากเหตุการณ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความร่าเริง เช่น งานดนตรี งานวัด งานอดิเรก งานวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น ที่สามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกร่าเริงของมนุษย์ได้

การตัดทอน (Distortion) หมายถึง การทำให้ผิดรูปไป ในที่นี้หมายถึง ทัศนนิยมแบบสังเคราะห์ มีการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่จากเจตจำนงของศิลปิน ไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติดังปรากฏแก่สายตา (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ – ไทย, ราชบัณฑิตยสถาน, 2541, น.86) โดยผลงานเน้นการตัดทอน ดัดแปลง ลด - เพิ่ม ขนาดรูปวัตถุที่ใช้ในการวาดภาพให้บิดเบือนไปในทิศทางของการกระตุ้นอารมณ์ให้เกิดความรู้สึกร่าเริง

โดยผลงานเน้นการตัดทอนไปในทิศทางของการกระตุ้นอารมณ์ให้เกิดความรู้สึกร่าเริง ซึ่งวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมที่มีความร่าเริงจากศิลปิน 4 ท่าน รวม 23 ชิ้น โดยเลือกลักษณะรูปแบบการตัดทอนที่พบมากที่สุดมาใช้ในการตัดทอน

การยืด หมายถึง การขยายรูปให้ยาวขึ้น

การหด หมายถึง การทำให้รูปสั้นขึ้น ย่นเข้าให้สั้นลง

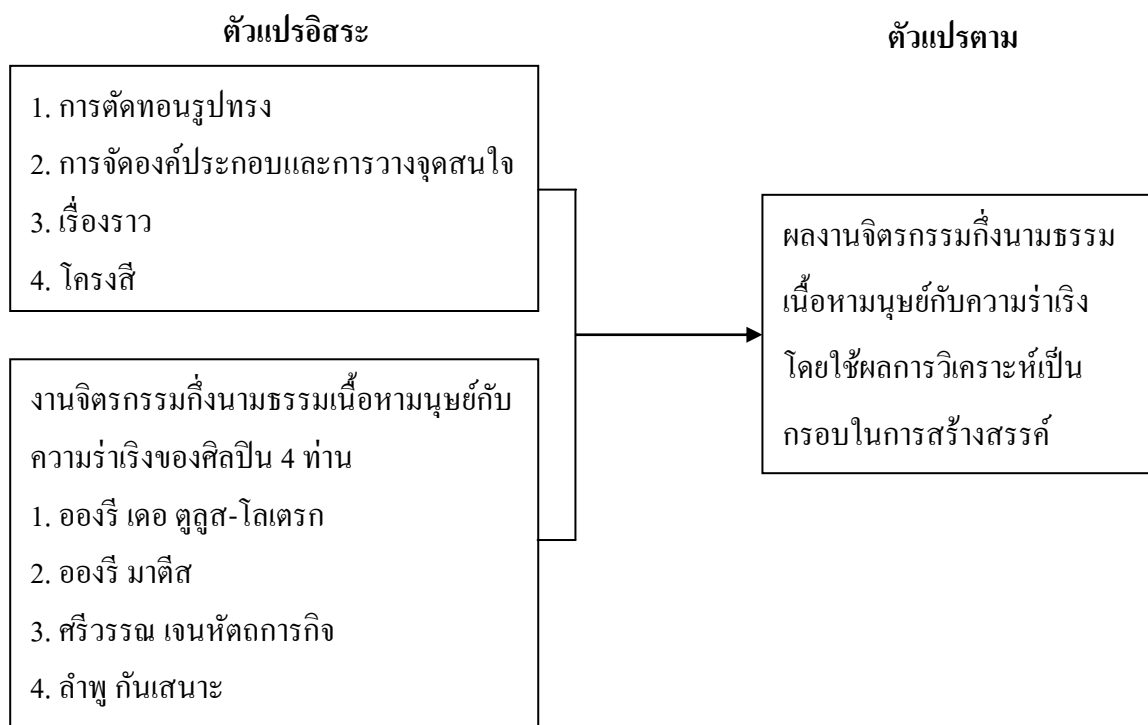
บิดเบี้ยว หมายถึง การบิดรูปทรงจนผิดรูปไปมาก

สี ในงานวิจัยนี้หมายถึง สีอะคริลิกซึ่งเป็นวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

โครงสี หมายถึง ชุดสี 3-5 สีแรกที่ปรากฏในการเขียนภาพจิตรกรรมถึงนามธรรมที่มีความร่าเริงของศิลปิน 4 ท่าน รวมผลงานจำนวน 23 ภาพ

การจัดองค์ประกอบ หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบหรือก่อตัวขึ้นเป็นหน่วยใหญ่หน่วยเดียวจากหน่วยย่อยหลาย ๆ หน่วยที่นำมารวมหรือประกอบกันขึ้น

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ศิลปินและผลงานจิตรกรรมที่แสดงความร่าเริง
2. ทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความร่าเริง
3. หลักการทางศิลปะ
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิลปินและผลงานจิตรกรรมที่แสดงความร่าเริง

การวิจัยนี้มีการศึกษาผลงานของศิลปิน 4 ท่าน รวม 23 ผลงาน เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และการสร้างสรรค์ โดยนำผลลัพธ์ที่ได้มาใช้ประกอบกับการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเนื้อหา มนุษย์กับความร่าเริง

องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Henri-Marie-Raymond de Toulouse-Lautrec Monfa ค.ศ. 1864-1901)

จิตรกรชาวฝรั่งเศส เกิดเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน ค.ศ. 1864 ที่ Hotel du Bosc เมืองอัลบิ (Albi) ทางตอนใต้ของฝรั่งเศส บิดาเป็นขุนนางชั้นสูง ส่วนมารดามาจากตระกูลที่เป็นญาติกับบิดา ตูลูส-โลเตรกมีช่วงเวลาของชีวิตแสนสั้น แต่ช่วงเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น ได้สร้างสรรค์ผลงานไว้เป็นมรดกของโลกมากมาย ซึ่งเมื่อตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ ผู้คนในสังคมไม่เคยยอมรับหรือเห็นคุณค่าในผลงานต่อเมื่อศิลปินลาโลกไปแล้วจึงมีผู้เห็นคุณค่า

เมื่อตูลูส-โลเตรก อายุได้ 6 ขวบ ก็เกิดประสบอุบัติเหตุหกล้มจนกระดูกขาข้างซ้ายหัก ต่อมาไม่นานก็พลัดตกลงไปในคูน้ำจนกระดูกขาขวาหักอีก ซึ่งในขณะที่กระดูกขาซ้ายก็ยังไม่ดีกันดี จึงทำให้ขาทั้งสองข้างไม่เจริญเติบโตกลายเป็นคนที่มีร่างกายเตี้ยแคระแกร็น นอกจากนี้หน้าตา ก็เปลี่ยนไปด้วย คือมีจมูกใหญ่ริมฝีปากหนาไม่รับกับโครงสร้างของใบหน้า กลายเป็นปมด้อยติดตัวไปตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้ ตูลูส-โลเตรก จึงปลีกตัวออกจากสังคมชั้นสูง

ภาพที่เขาเขียนออกมาจึงเต็มไปด้วยชีวิตของผู้คนที่อยู่ในซีกโลกซึ่งมีดมัวไปด้วยความโลภแล้ววันหนึ่งเขาก็เขียนภาพบรรยากาศภายในช่องโสเภณีอันเป็นอริยาบทต่าง ๆ ของน้องหนูใน

ท่าทางเข้าวนกวนกิเลส นั่ง ยืน นอนอย่างอุจาด ภาพเหล่านี้ต่อมาได้นำมาแขวนบนผนังของห้อง
แสดงงานอันมีเกียรติ ผู้ดีหลายคนทนดูภาพอันอุจาดเหล่านี้ไม่ได้ ผู้เคร่งศีลธรรมบางคนกล่าวหาว่า
ภาพเขียนของตุลุตเป็นอนาจาร (พิชญ ศุภนิมิตร, 2549, น.20)

ในปี ค.ศ. 1884 ตูลุต-โลเตรกได้ย้ายไปอยู่ที่มงมาร์ต (Montmartre) ชานกรุงปารีส
สถานที่แห่งนี้เต็มไปด้วยศิลปินชั้นยอด ทำให้ได้เรียนรู้การทำงานศิลปะ และการดำเนินชีวิตของ
ผู้คนในมงมาร์ตอย่างมาก โดยเฉพาะชีวิตของศิลปิน โสเภณี และผู้หญิงในบาร์เหล่า ตูลุต-โลเตรก
มักจะใช้ชีวิตอยู่กับการดื่มสุราและหาความสุขกับผู้หญิงบริการ จนคุ้นเคยกับผู้หญิงเหล่านั้นเป็น
อย่างดี ซึ่งตุลุต-โลเตรกได้วาดภาพไว้เป็นจำนวนมาก

ผลงานจิตรกรรมชิ้นสำคัญในยุคนี้อีกภาพหนึ่ง คือ At the Moulin Rough: the Dance
(ปี ค.ศ. 1890 สีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 115.5 × 150 เซนติเมตร ปัจจุบันอยู่ที่ Philadelphia Museum
of Art สหรัฐอเมริกา) เป็นภาพสีสดใส สว่าง การจัดองค์ประกอบศิลป์ดีมาก โดยเฉพาะการใช้
ฝีแปรงตวัด ๆ (brushstroke) เป็นฉากหลัง ช่วยให้ภาพมีชีวิตชีวามากขึ้นและให้บรรยากาศของ
โรงเต้นรำที่สนุกสนาน (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2544, น.147)

ภาพที่ 2 อองรี เดอ ตูลุต-โลเตรก “การเต้นรำที่มูแรงลูต” (At the Moulin Rough: the Dance),

ค.ศ. 1890. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 115.5 × 150 เซนติเมตร

(Web wikimedia, 2555, Online)

จากบทความดังกล่าว ผลงานการเต้นรำที่มูแรงลูต (At the Moulin Rough: the Dance)
มีลักษณะผลงานแสดงออกถึงความร่าเริงผ่านเรื่องราวการเต้นรำ ทั้งในด้านเนื้อหา และการ
สร้างสรรค์ มีสีสันสดใสให้ความรู้สึกที่มีชีวิตชีวา บรรยากาศก็ช่วยสร้างความร่าเริงสนุกสนานได้
อย่างงดงาม

ลักษณะเส้นของ ตูลุต-โลเตรก แสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง บางเส้นให้ความ
เคลื่อนไหวสั้นสะเทือนอารมณ์ผู้ดูพอควร ลักษณะของเส้นสั้นจุ่มกัว ดา และผม แสดงถึงความ

กลมกลืนกับใบหน้า และตอนใดที่ต้องการเน้นจุดสนใจ ตูลูส-โลเตรกมักจะใช้เส้นหรือรอยแปรง เน้นให้เด่นขึ้น (อารี สุทธิพันธ์, 2535, น.187)

ชีวิตของตูลูส-โลเตรกพัวพันกับสถานเรียงมย์ตลอดเวลา นักร้องสาวชื่อ อีฟ กิลเบิร์ต ซึ่งทำงานอยู่ใน เอลโคราโด สถานเรียงมย์ชั้นสูง ก็ปรากฏอยู่ในภาพวาดของเขาบ่อยครั้ง ผลงานของ ตูลูส-โลเตรกเต็มไปด้วยชีวิตชีวา เขาสร้างงานเท่าที่สังเกตเห็นได้ในสิ่งต่าง ๆ และเสนอออกอย่าง ตรงไปตรงมา ทางด้านรูปแบบของผู้คนก็มีลักษณะแบน การใช้เส้นก็เป็นไปอย่างสละสลวย กล้า หาญ มีอิสระยิ่ง ส่วนวิธีการระบายสีนั้นเขาใช้สีน้ำมันผสมกับน้ำมันจันเหลว และระบายให้น้ำหนัก สี น้ำ รูปร่างของคน การจัดภาพ เส้นที่โค้งสะบัดอย่างสนุกสนาน เหล่านี้ล้วนเป็นลักษณะพิเศษ ซึ่ง ต่อมาศิลปินในกลุ่มอาร์ต นูโว ซึ่งเป็นศิลปินกลุ่มหนึ่งของยุโรปในเวลานั้น ได้นำไปพัฒนาให้เป็น แบบแผนศิลปะแบบหนึ่งซึ่งนิยมกันอย่างกว้างขวางทั่วไป (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2554, น.81)

การวาดภาพของตูลูส-โลเตรก ทุกภาพต่างวาดภาพคนทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงความสนใจ ในเรือนร่างของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะร่างกายที่มีการเคลื่อนไหว ภาพเหล่านั้นต่างมีลีลา ท่าทางที่ถ่ายทอดออกมาอย่างจริงจัง สอดคล้องกับท่าทางที่เป็นจริง เข้าถึงบรรยากาศคล้ายว่าตัวเรา ได้นั่งข้าง ๆ ผู้วาด อยู่ในสถานที่เดียวกันเสมอ

ตูลูส-โลเตรก มีความสามารถสูงในการสังเกตภาพคนและสัตว์ที่กำลังเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะ เป็นภาพการแสดงละครสัตว์ ภาพคนกำลังเต้นรำ ดังปรากฏในภาพสเกตช์จำนวนมากของเขา เช่น Chocolat Dancing in the Irish and American Bar (ปี ค.ศ. 1896 เทคนิคหมึกดำและดินสอด่านบน กระดาษ ขนาด 65 x 50 เซนติเมตร ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานตูลูส-โลเตรก เมืองอัลปี ประเทศฝรั่งเศส) ซึ่งแสดงให้เห็นความเชี่ยวชาญในการวาดภาพคนกำลังเคลื่อนไหว ความสามารถในการวาดเส้นยัง ปรากฏในผลงานภาพล้อของเขาอีกเป็นจำนวนมาก (วิบูลย์ ลีสุวรรณ, 2544, น.147)

นอกจากนี้ยังมีภาพที่แสดงถึงความร่าเริงสนุกสนานอีก ซึ่งตูลูส โรเตรก ถ่ายทอดการเต้นรำ ในลักษณะต่าง ๆ มากมาย โดยเนื้อหาจะบันทึกเหตุการณ์ภายในมูแรงลูส ลีลาการขีดเขียนเส้นที่ พลิวไหว การระบายสีที่ฉับไว ทั้งร่องรอยแห่งการเคลื่อนไหวไว้อย่างน่าตื่นตื่น เส้นโค้งสะบัดไป มาอย่างสอดคล้องกลมกลืน เชี่ยวชาญในสรีระร่างกายของมนุษย์ เป็นความสุนทรีย์ของชีวิตจิตใจที่ ตูลูส โรเตรก มอบให้มนุษย์ได้รับความบันเทิงใหม่กับการเสพงานศิลปะ

ภาพที่ 3 อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic),
ค.ศ. 1895-1896. เทคนิคน้ำมันบนผ้าใบ 145 × 149 เซนติเมตร
(Web arthistory.about., 2555, Online)

ตูลูส โลเตรก ยังสร้างสรรค์โปสเตอร์โฆษณาประชาสัมพันธ์การแสดงให้กับสถานบันเทิง
มูแลงลูส (Moulin Rouge) ที่มีรูปแบบเป็นภาพประกอบลักษณะแบบกราฟิกในปัจจุบัน ซึ่งมีความ
น่าสนใจไปอีกประเภทหนึ่ง

ภาพที่ 4 อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Troupe De Mlle Eglantine)
(Web artnet, 2555, Online)

อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก ได้ปลดแอกแนวความคิดทางศิลปะที่จะต้องวาดภาพตามชื่อเดิม
จนเวลาล่วงมาผลงานของตูลูส-โลเตรก จึงกลายเป็นผลงานที่สะท้อนความงดงามทางศิลปะที่แท้จริง

ผู้คนจึงเข้าใจถึงความเป็นศิลปะที่เป็นเหมือนชีวิต เป็นเลือดเนื้อที่แยกกันไม่ออก ไม่ต้องมีความสูงส่ง มีฐานะร่ำรวย เพียงเลือกที่จะสร้างสรรค์แรงบันดาลใจให้สุดทาง ผลงานศิลปะในปัจจุบันจึงเต็มไปด้วยแนวคิดที่มีอิสระ ยกระดับวงการศิลปะให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

นักวิจารณ์ศิลปะบางคนบอกว่า ตูลูสมีส่วนทำลายภาพเขียนที่เคยมีเกียรติ ศิลปินหรือจิตรกรในอดีตทุกคนเคยเขียนแต่ภาพสูงส่ง เช่น แม่พระ พระเยซู หรือพระมหากษัตริย์ แต่ตูลูสกลับมาเขียนนางโสเภณี

ผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์ตูลูสเหล่านี้ไม่ได้มีชีวิตอยู่ยืนยาวพอที่จะได้รับรู้ว่าต่อมาภาพเขียนของตูลูสกลับเป็นภาพอมตะที่มีคุณค่าสูงในทางด้านศีลธรรม คำที่ตูลูสได้นำเอาภาพในแง่ลบของผู้หญิงโสเภณีที่มีชีวิตอันรันทดออกมาตีแผ่ให้สังคมโลกได้รับรู้

ตูลูสกลับกลายเป็นผู้มีเมตตา เป็นผู้ที่เข้าใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน สิ่งที่ว่าชั่วร้าย เลวร้าย พอมาปรากฏอยู่ในภาพเขียนก็กลับกลายเป็นสิ่งงดงามที่กระตุ้นให้เกิดความคิดที่จะต่อต้านกับสิ่งที่เลวร้ายไปได้ (พิชญ์ สุภนิมิตร, 2549, น.20 และน.22)

จากบทความทั้งหมดสรุปการวาดภาพของตูลูส-โลเตรก เป็นการวาดภาพที่เต็มไปด้วยเนื้อหาของมนุษย์ในสถานเริงรมย์ ซึ่งถ่ายทอดอารมณ์ของผู้คนในมิติต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา ภาพหลายภาพให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว เต็มไปด้วยความร่าเริง สนุกสนาน มนุษย์ในภาพถูกสื่อสารออกมาด้วยเส้นที่มีชีวิตชีวา สามารถสัมผัสอารมณ์ได้อย่างง่ายดาย การใช้เส้นในการวาดภาพมนุษย์ให้ร่าเริงจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาพมนุษย์เกิดความร่าเริงได้อย่างชัดเจนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการใช้ทัศนธาตุอื่น ๆ

อองรี มาติส (Henri Matisse ค.ศ. 1869-1954)

เกิดเมื่อ ค.ศ. 1869 ที่ Le Cateau-Cambresis ทางภาคเหนือของฝรั่งเศส มาติสเป็นศิลปินชาวฝรั่งเศสที่มีความสามารถหลายด้าน ทั้งด้านจิตรกร ประติมากร ภาพพิมพ์ และเป็นนักคิดคนสำคัญ ในระหว่างปี ค.ศ. 1890-1892 มาติสเข้าเรียนจิตรกรรมที่ Academie Julian ได้เล่าเรียนกับบออะดอล์ฟ วิลเลียม บูเกอโร (Adolphe-William Bugureau) ต่อมาในปี ค.ศ. 1892-1898 ได้ย้ายไปเรียนกับ กุสตาฟ มอโร (Gustave Moreau) ที่ Ecole de Beaux-Arts มอโรเป็นครูที่มีความสามารถสูง ต้องการให้ลูกศิษย์มีความคิดอิสระอย่างเต็มที่ โดยแนะนำศิษย์ให้ออกไปตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อฝึกให้เป็นคนช่างสังเกต มาติสได้ออกไปสังเกตภาพตามท้องถนนและร้านค้าแฟร์สร้างแรงดลใจที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ และศึกษาจากผลงานศิลปะจากพิพิชภัณฑ์ลูฟว์ มาติสแสวงหาแนวทางในการสร้างสรรค์จากการศึกษาศิลปะของศิลปินในอดีต ในช่วงระหว่างลัทธิประทับใจ (Impressionnise) จนถึงลัทธิประทับใจยุคหลัง (Post- Impressionnise) ซึ่งมาติสชื่นชอบมากถึงขั้นหลงใหลศิลปินรุ่นพี่ปอล

เซซาน อย่างที่สุด ซึ่งเซซานได้ทรงอิทธิพลแก่มาติส สังกัดได้จากการใช้เส้นและสีสันที่สลาย โครงสร้างให้เป็นรูปร่างง่าย ๆ

มาติสค้นคว้าหาคุณค่าในผลงานของเซซาน โดยเฉพาะเรื่องการใช้สี ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดมวลปริมาตรที่มีความหนาแน่นได้อย่างน่าพิศวง และเขายังมุ่งเข้าค้นหาคุณค่าในเรื่องนี้จากผลงาน โกแกงและจิตรกรในกลุ่มนีโอ-อิมเพรสชันนิสต์ โดยเฉพาะซีญักด้วย มาติสกล่าวไว้ว่า “ลัทธินีโอ-อิมเพรสชันนิสต์ในกรรมวิธีของการแต้มสีเป็นจุด ซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายความเป็นเอกภาพของสี เขาต้องการสร้างงานศิลปะให้มีความเคลื่อนไหว ไม่ใช่ดูอยู่นิ่งกับที่ดังเช่นพวกอิมเพรสชันนิสต์ได้กระทำ และไม่ใช่เครื่องบันทึกของธรรมชาติที่ผ่านไปเฉย ๆ ดังที่พวกอิมเพรสชันนิสต์ทำ” (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2554, น.171)

การสร้างงานและเปิดเผยบทความศิลปะของมาติส ทำให้พวกศิลปินรุ่นเก่าและรุ่นใหม่บางพวก เช่นพวกสัญลักษณ์นิยมนั้น ต่างปิดบังคุณค่าอันบริสุทธิ์ของภาพไว้ ทำให้พวกเขาไม่ยอมรับในเรื่องการใช้สีอันดูลิ้นแต่เพียงอย่างเดียวของพวกสัญลักษณ์นิยม

ในปี ค.ศ. 1899 มาติสได้รู้จักกับเดอแรงและวรามิงค์ เดอแรงถูกชักชวนให้เข้าสู่แนวคิดของโฟวิสต์ภายใต้การชี้นำของมาติส กล่าวว่า “เราปฏิบัติต่อสีเหมือนกับมันเป็นดินระเบิด เราต้องระเบิดมันเพื่อผลิตแสง...” (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2554, น.172)

ดังนั้นผลงานของมาติสเข้าถึงอย่างเต็มที่ในการใช้สีที่รุนแรงสดใส การจัดองค์ประกอบภาพอย่างอิสระ

มาติสได้เห็นผลจากอิทธิพลของเซซานที่มีต่อปิกัสโซในการสร้างสรรค์งานคิวบิสม์ สำหรับมาติสอิทธิพลของเซซานเป็นอีกเรื่องหนึ่ง นั่นคือ องค์ประกอบภาพที่เน้นความกลมกลืน การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมีความรู้สึก “ซึ่งพลังทั้งหมด (การแสดงออก) จะต้องเหนือการควบคุมใด ๆ”

มาติสกล่าวว่า “...ฉันชื่นชอบการเดินรำเป็นพิเศษ และเห็นอะไรมากกว่าการเรียงระบำ การเคลื่อนไหวที่ถ่ายทอดอารมณ์ การเคลื่อนไหวอย่างมีจังหวะ และเสียงดนตรีที่ฉันชอบ”

ในการทำงานจิตรกรรม มาติสใช้เส้นและสีในลักษณะของความเป็นเอกภาพ “จิตรกรเลือกใช้สีซึ่งมีความเข้มและความลึกที่เหมาะสมกับเขาเช่นเดียวกับที่นักดนตรีเลือกเสียงและความหนักแน่นของเครื่องดนตรี สีไม่ได้เป็นสิ่งครอบงำภาพทั้งหมด สีและการวาดเส้นเป็นสิ่งที่ผสมผสานกลมกลืนกันไป สีมิได้เป็นเพียงเสื้อผ้าที่มีไว้ห่อหุ้มรูปทรง แต่ (สี) จะต้องเป็นตัวสร้าง (รูปทรง) ขึ้นมาเอง” (จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, 2545, น.126 ; 424)

ผลงานจิตรกรรมชุดที่แสดงออกถึงความร่าเริงได้อย่างชัดเจนมาก คือ ชุดการเต้นรำ เช่น ภาพ Dance (first version) เป็นภาพคน 5 คน เต้นรำอยู่บนพื้นสีเขียวมีพื้นหลังเป็นฉากสีฟ้าส่วนอีกภาพหนึ่งเป็นภาพคนสี่แดงกำลังจับมือเต้นรำบนพื้นหญ้าสีเขียว พื้นหลังสีม่วง ซึ่งทั้งสองภาพเป็นภาพที่มีรูปร่างและการใช้สีอย่างง่าย ๆ โดยใช้สีเพียงสามสีเท่านั้น และภาพความรื่นรมย์ของชีวิต (The joy of life)

ภาพที่ 5 อองรี มาติส, ความรื่นรมย์ของชีวิต Le Bonheur de vivre (The joy of life), ค.ศ. 1905, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 175 × 241 เซนติเมตร
(Web home.vs.moe.edu.sg, 2555, Online)

จิระพัฒน์ พิตรปรีชา (2545, น.125) กล่าวถึงผลงาน ความรื่นรมย์ของชีวิต ไว้ว่า ได้กลายมาเป็นงานชิ้นสำคัญที่สุดชิ้นหนึ่งในชีวิตศิลปินของเขา จิตรกรได้นำเอาความแตกต่างหลากหลายของสิ่งที่กล่าวมานี้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่มีความเป็นอิสระคล้ายเสียงดนตรีที่สร้างบรรยากาศอันสดใสด้วยท่วงทำนองและจังหวะอันอ่อนไหว โรแมนติก ซึ่งนักวิจารณ์ศิลปะพากันเล่าว่า จิตรกรรมชิ้นนี้เปรียบประดุจดังบทกวีที่เกิดจากเส้น สี เรียงร้อย กันขึ้นมาอย่างงดงาม สะท้อนให้เห็นถึงจุดเปลี่ยนแปลงสำคัญในการทำงาน ศิลปะของมาติสในเวลาต่อมา

อองรี มาติส เป็นศิลปินที่ยิ่งใหญ่ คิดค้นทฤษฎีการสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองอย่างชาญฉลาด ผลงานแสดงออกถึงการถ่ายทอดพลังอารมณ์ที่ไม่มีสิ่งเจือปนใด ๆ ให้ความสำคัญสูงสุดกับความมีชีวิตชีวา การเคลื่อนไหว ความพล้วไหว ผลงานทุกชิ้นเป็นการค้นหาแรงบันดาลใจด้วยหลักวิทยาศาสตร์อย่างมีหลักเกณฑ์ ภาพมนุษย์กลับสู่ความเป็นธรรมชาติ เรียบง่ายอย่างบริสุทธิ์ กระตุ้นอารมณ์ให้คล้อยตามอย่างไร้แรงโน้มถ่วง ความเหมือนจริงถูกลดทอนออกอย่างอิสระ แต่ถูกเพิ่มเติมสลับให้แรงกล้าเกินความจริงอย่างรุนแรง กลับให้ความงดงามทางความรู้สึกมากขึ้นอย่างดื่ม

ค่าสูงสุด ความรู้สึกต่าง ๆ จึงพุ่งพรูสุดขีด ผลงานขององรี มาติส จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความรู้สึกที่แท้จริง

ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ (พ.ศ. 2496-ปัจจุบัน)

เกิดเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2496 หนองแขม กรุงเทพฯ จบปริญญาตรีและปริญญาโท สาขาภาพพิมพ์ จากภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับเกียรตินิยมอันดับ 2 ปริญญาศิลปบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2519

เกียรติประวัติที่สำคัญ ได้แก่ รางวัลเกียรตินิยมอันดับ 2 เหรียญเงิน (ภาพพิมพ์) การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 24 พ.ศ. 2520 และรางวัลเกียรตินิยมอันดับ 3 เหรียญทองแดง (ภาพพิมพ์) การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 23 พ.ศ. 2519 และงานนิทรรศการเดี่ยวและกลุ่มอีกหลายครั้ง

ศรีวรรณเป็นศิลปินที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งงานจิตรกรรม ภาพพิมพ์ และสื่อผสม ผู้วิจัยได้ยกเอาผลงานจำนวน 5 ภาพ ซึ่งเป็นผลงานจิตรกรรมที่แสดงเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความรู้สึก โดยเลือกวิเคราะห์ผลงานที่แสดงออกถึงความรู้สึกมาก มาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน

สมพร รอดบุตร (สมพร รอดบุตร, 2540, น.9) กล่าวถึงการสร้างสรรค์ผลงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ ได้อย่างครอบคลุมไว้ว่า ในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2523 ถึง 2526 ศรีวรรณให้ความสนใจกับชีวิตของคนในสังคมเมือง และนำมาเป็นเนื้อหาสาระในการเขียนภาพระบายสีน้ำแสดงถึงใบหน้าที่มีความหลากหลายของคนทั้งหญิงและชายซึ่งไม่ระบุให้เห็นว่าเป็นภาพของผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะ ใบหน้าเหล่านั้นถูกนำมาจัดวางองค์ประกอบให้เหลื่อมและทับซ้อนกันทั่วไปทั้งภาพ สีที่เป็นลักษณะฟูกระจาย ถูกควบคุมด้วยเส้นตัดซึ่งมีน้ำหนักเข้มอีกทีหนึ่ง ให้ความรู้สึกที่อัดอัด ศรีวรรณได้ศึกษาจากประสบการณ์ชีวิตจริงของคนในสถานเริงรมย์และแหล่งบันเทิงต่าง ๆ ในเวลากลางคืน ความสนใจตรงจุดนี้ได้้นำศรีวรรณไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานชุด “กลางคืน” (By Night) ที่ทำขึ้นในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งศรีวรรณได้เปลี่ยนแนวการเขียนภาพจากเทคนิคสีน้ำมาเป็นการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ คือ ซิลค์สกรีน หากเปรียบเทียบผลงานชุดที่เกี่ยวกับชีวิตของคนในสังคมทั้งที่เป็นสีน้ำและภาพพิมพ์แล้ว จะเห็นได้ว่าภาพสีน้ำยังคงความเป็นอิสระอยู่มาก ในขณะที่ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีนให้ความรู้สึกอัดอัดเบียดเสียดและมีการเคลื่อนไหวน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการทางเทคนิคเป็นตัวบังคับให้ภาพพิมพ์ดังกล่าวไม่มีพลังเท่ากับงานซึ่งเป็นชุดสีน้ำ

ภาพที่ 6 ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, กลางคืน 2538, พ.ศ.2538, สีน้ำบนกระดาษ, 33 × 24 เซนติเมตร
(สีสันของศรีวรรณ, 2540, น. 61)

ภาพชุด “กลางคืน” เป็นการบันทึกเรื่องราวของสังคมที่มีอยู่จริง ในลักษณะที่มิใช่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์สาระสำคัญในงานภาพพิมพ์ชุดนี้คือ การแสดงให้เห็นถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกของคนในสังคมที่มีความโดดเดี่ยวเก็บกด และการปลดปล่อยอารมณ์ของคนในเมืองที่ไม่มีทางออกด้วยการแสวงหาความสุขชั่วคราวช่วยยามตามบาร์อะโกโก้ด้วย เส้นที่ปรากฏในงานเป็นเพียงเส้นที่แสดงโครงสร้างรอบนอกโดยส่วนรวมของคนที่อยู่ในกิริยาท่าทางต่าง ๆ กัน เส้นเหล่านั้นเคลื่อนไหวต่อเนื่องรับกันเป็นจังหวะ และเส้นเหล่านี้ก็เช่นกันที่แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกอันหลากหลายของผู้คนที่ใช้ชีวิตกลางคืน เส้น สีในงานชุดนี้ช่วยเน้นให้ภาพมีแสงและสีสันของชีวิตในยามราตรี ภาพชีวิตกลางคืนนี้ ศิลปินต้องการทำหน้าที่เสมือนผู้สังเกตการณ์และถ่ายทอดออกมาเป็นภาพลักษณะเพื่อสะท้อนแง่คิดเกี่ยวกับชีวิตของคน เมื่อศึกษางานศิลปะของศิลปินร่วมสมัยรุ่นเดียวกับศรีวรรณ จะพบว่าศรีวรรณเป็นผู้บุกเบิกศิลปะภาพพิมพ์ในแนวสะท้อนชีวิตสังคม และอาจจะเป็นศิลปินหญิงเพียงคนเดียวในช่วงนี้ที่ให้ความสำคัญต่อการใช้ศิลปะเป็นภาพสะท้อนชีวิตสังคมไทยในแง่มุมที่ยังไม่มีศิลปินหญิงคนไหนทำมาก่อน (สมพร รอดบุตร, 2540, น.9)

ภาพที่ 7 ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, เรียงระบำ, พ.ศ.2554, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 200 × 600 เซนติเมตร

(Web mocabangkok.com , 2555, Online)

ศรีวรรณสนใจเปรียบเทียบระหว่างสิ่งสองสิ่ง คือ ธรรมชาติและชีวิตคน ควบคู่กันมาโดยตลอด ธรรมชาติในทัศนะของศรีวรรณ คือ ความร่าเริง ความสุข และความเป็นนิรันดร์ ส่วนเรื่องของคนนั้น ไม่ว่าจะเป็นคนชาติใด จะต่างกันด้วยภาษาหรือต่างวัฒนธรรมอย่างไรนั้น การซื้อขายความสุขในสังคส เป็นเพียงสิ่งฉาบฉวย ไม่จีรัง การทำงานศิลปะของศรีวรรณนั้น แท้จริงแล้ว คือ การตอบสนองสภาวะจิตใต้ของตนเอง ปราศจากความคิดในเรื่องของการแข่งขันชิงดี ประชญาในการทำงานศิลปะของศิลปินผู้นี้ คือ “การรักษาสภาพของความสมดุลให้กับชีวิต” (สมพร รอดบุตร, 2540, น.11)

ทั้งนี้การสร้างสรรคผลงานของศรีวรรณทั้ง 4 ภาพที่เลือกมา เป็นงานจิตรกรรมที่มีลักษณะกึ่งนามธรรมอย่างชัดเจน คืออยู่ระหว่างกลางของความเหมือนจริงตามธรรมชาติกับรูปนามธรรม ผลงานถ่ายทอดรูปมนุษย์ผ่านเส้นและสีอย่างชัดเจน และยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนในเวลากลางคืน ซึ่งแสดงออกถึงการใช้ชีวิตของมนุษย์ที่ร่าเริง แต่ลักษณะผลงานของศรีวรรณยังได้สะท้อนปรัชญาทางพุทธศาสนาที่ไม่มีความแน่นอนด้วยการวาดรูปโครงกระดูกเข้าไปผสมกับผลงานซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความไม่แน่นอน ทำให้เกิดความรู้สึกความไม่จีรังยั่งยืน โดยรูปมนุษย์ที่อยู่รอบ ๆ คือโลกิยะที่เร้าร้อน

กระนั้นผลงานของศรีวรรณกลับเร้าอารมณ์ความรู้สึกอย่างมาก โดยไม่คำนึงถึงสีที่มองเห็นด้วยตาปรกติ แต่สีที่เกิดขึ้นกลับเป็นสีแห่งแสงไฟในสถานบันเทิงที่สาดส่องกระตุ้นวิญญาณของมนุษย์ให้ปลดปล่อยอารมณ์ความตึงเครียดที่ต้องแบกรับไว้ออกมาอย่างเร้าร้อน ซึ่งเป็นข้อคิดที่น่าสนใจของมนุษย์ในสังคมที่มีเวลาอันน้อยนิดที่ในการตัดดวงความสุขได้

ลำพู่ กันเสนาะ (พ.ศ. 2526-ปัจจุบัน)

เกิดเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2526 จังหวัดสมุทรสงคราม จบปริญญาตรีและปริญญาโท สาขาจิตรกรรมจากภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับเกียรตินิยมอันดับ 2 ปริญญาศิลปบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2545-2449

เกียรติประวัติที่สำคัญ ได้แก่ รางวัลยอดเยี่ยมในการประกวดศิลปกรรม นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต โดยบริษัทโตชิบาแห่งประเทศไทยจำกัด ครั้งที่ 20 ปี พ.ศ. 2551 รางวัลยอดเยี่ยมสาขาศิลปะสองมิติ ในการประกวด Young Thai Artist Award โดยมูลนิธิซีเมนต์ไทย ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2549

ผู้วิจัยได้ยกเอาผลงานจำนวน 4 ภาพ จากนิทรรศการ “ทุก ทุกข์ สุข” จัดแสดง วันที่ 9 มิถุนายน 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ณ หอศิลป์ร่วมสมัยอาร์เดล (ARDEL Gallery of Modern Art) ซึ่งแสดงเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความร่าเริง โดยเลือกวิเคราะห์ผลงานที่แสดงออกถึงความร่าเริงมากที่สุดนี้ลำพู่เป็นศิลปินมีความโดดเด่นในการวาดภาพแสดงถึงความร่าเริง สนุกสนาน ขบขัน ตอบคำถามผู้ชมได้ด้วยรอยยิ้มอย่างชัดเจน จึงขอยกบทความจากเว็บไซต์ [ardelgallery](http://ardelgallery.com) มาเพื่อความเด่นชัด

อัครก้า ได้วิเคราะห์ผลงานของลำพู่ไว้ในนิทรรศการ “ทุก ทุกข์ สุข” ไว้อย่างครอบคลุมว่า ศิลปินแสดงความคิดเห็น และเล่าเรื่องราวมนุษย์เป็นตัวละครที่มีอยู่จริงผ่านมุมมองส่วนตัว ศิลปินมีความชื่นชอบสัดส่วนที่ผิดเพี้ยน ซึ่งไม่ต้องเครียดกับสัดส่วนที่แท้จริง ซึ่งศิลปินสามารถย่อหรือขยายได้ตามจินตนาการให้ดูสนุกสนานมากกว่าการเขียนภาพเหมือนทั่วไป ซึ่งทำให้ภาพสามารถเรียกรอยยิ้มจากผู้ชมได้เสมอ ศิลปินเห็นว่าการนำเสนองานในลักษณะนี้ สอดรับกับเนื้อหาบางอย่างที่ต้องการสื่อกับผู้ชม นั่นคือเป็นตัวกลางนำผู้ชมไปสู่ความตลก ขบขัน ความน่ารัก และความจริงใจซึ่งไม่ถูกปรุงแต่ง

จากการวิเคราะห์แนวคิดในการนำเสนอจากเนื้อหาโดยรวมของงานทั้งหมด แม้จะเป็นภาพที่ดูแล้วตลกขบขัน หรือเหมือนกับว่านำภาพมนุษย์มาล้อเลียน แต่ถ้ามองลึกเข้าไป ภาพทั้งหมดได้แฝงคุณค่าของชีวิต และคุณธรรมของมนุษย์ ไว้ในผลงานอย่างเต็มเปี่ยม

นิทรรศการ “ทุก ทุกข์ สุข” นำเสนอเรื่องราวที่เรียบง่ายของการแสวงหาความสุขจากสิ่งละอันพันละน้อยใน ชีวิต เมื่อความสุขคือความพึงพอใจของตัวเอง และความทุกข์ก็คือความร้อร่นของตัวเอง การค้นหาหนทางที่อยู่ร่วมกับทุกสถานการณ์ในชีวิตเพื่อให้ “ความสุข” กลายเป็น “ความทุกข์ที่เราได้รับได้” จึงเป็นที่มาของนิทรรศการศิลปะที่แหวกคายด้วยอารมณ์ขันและการมองโลกในแง่บวก ที่แตกต่างออกไป โดย ลำพู่ กันเสนาะ ศิลปินหญิงรุ่นใหม่ที่มีเอกลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมอันโดดเด่น (อัครก้า, 2554, ออนไลน์)

ภาพที่ 8 ล้ำพู กั้นเสนาะ, ฆ่าฉันให้ตายดีกว่า, พ.ศ.2554, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 180 × 200 เซนติเมตร
(Web ardelgallery.com, 2555, Online)

ความพยายามในการสร้างภาพจิตรกรรมของล้ำพูได้เน้นย้ำให้เราพิจารณาถึงสิ่งอันเป็นองค์รวมมากกว่าการเพียรหาแต่ความสมบูรณ์เชิงอุดมคติของเราแต่เพียงอย่างเดียว มันได้ก้าวผ่านสิ่งซึ่งเรียกกันว่า ความผิดแปลก หรือความผิดเพี้ยนของมนุษย์ และลดระดับอคติในการมองผู้อื่น ในฐานะของสิ่งตกลงขบขันลงอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่ภาพเหล่านั้นแสดงรูปลักษณะที่น่าพึงพอใจทางอารมณ์ เสียงหัวเราะและรอยยิ้มจากการได้รับชมภาพบุคคลดังกล่าวกลับค่อย ๆ แผ่วเบาลง คงเหลือแต่เสียงรำพึงภายในใจเท่านั้นที่ยังคงสำเนียงถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นของเราในอดีต ซึ่งมีเคยได้นำเราไปสู่การเพินหาคุณค่าของความเป็นมนุษย์โดยแท้จริงเลย (ถาวร โกอุดมวิทย์, 2552, น.50)

ลักษณะผลงานของล้ำพู แสดงให้เห็นความโดดเด่นในรูปที่มีความเกินจริง มุ่งเน้นการวาดรูปมนุษย์ผ่านอารมณ์ที่สนุกสนานร่าเริงเท่านั้น แม้เหตุการณ์ที่เลือกมาเป็นสถานการณ์แห่งปัญหา เพื่อสะท้อนความคิดให้เกิดความมีสติ ถึงจะมีดมนแต่ถ้าคิดในด้านบวกก็จะแก้ไขปัญหาได้ นั่นคือความสุขที่ซ่อนอยู่ในความจริงที่เป็นเนื้อหาที่ล้ำพูเลือกที่จะถ่ายทอด การวาดรูปมนุษย์ได้ผสมผสานรูปมนุษย์กับรูปแบบการเขียนภาพล้อให้เข้ามามีบทบาทเพื่อเสริมความแจ่มแจ้งของใบหน้าในระยะใกล้ให้สื่อถึงความรู้สึกสนุกสนานร่าเริงมากยิ่งขึ้น ทำให้ทราบว่าไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดขอเพียงตั้งสติคิดถึงความสุขสบายบ้าง ชีวิตก็จะสามารถเยียวยาให้เกิดความสุขขึ้น

ข้อมูลภาพจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่แสดงถึงความรู้สึกร่าเริง

ภาพที่ 9 อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic),

ค.ศ. 1895-1896. เทคนิคน้ำมันบนผ้าใบ 145 × 149 เซนติเมตร

(Web arthistory.about.com, 2555, Online)

การศึกษาวิเคราะห์ผลงานของอองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก องค์ประกอบศิลป์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่าเริงภาพนี้คือ

1) เส้น โครงสร้างเส้นเป็น โครงสร้างเส้นที่เกิดจากรูปคนที่เป็นนักเต้นรำ เป็นเส้นโค้ง แนวตั้งของกลุ่มคนที่กำลังยืนล้อมรอบนักเต้นรำสตรีด้วยทำยีนพักที่สบาย โดยมีนักเต้นรำอยู่ตรงกลางเพียงคนเดียว

2) สี ผลงานชิ้นนี้มีโครงสร้างสีสดใส มีสีส่วนรวมที่สว่างมากกว่ามืด ส่วนที่มีสีสัน โดดเด่นที่สุดในผลงานคือสีของกระโปรงที่สะบัดขึ้นมาเห็นเป็นสีชมพูอ่อน เพราะสีมีความสว่างสดใสมากที่สุด

3) รูปทรง เป็นรูปทรงของนักแสดงที่แต่งเครื่องแต่งกายครบเครื่องทรง ที่อยู่ในท่าทางยืน และนั่งจับกลุ่มล้อมรอบนักเต้นรำสตรีที่กำลังเต้นอยู่ รูปทรงของนักเต้นเหล่านี้แสดงให้เห็นรูปทรงทางกายวิภาคของมนุษย์ที่บิดเบือนเกินความเป็นจริง

4) แสงเงา ผลงานโดยรวมใช้แสงเงาระดับปานกลางทั่วทั้งภาพ ไม่แสดงแสงเงาสว่างสูงสุดหรือมืดสุดมาก เป็นแสงเงาระดับเดียวกันคล้ายกับทุกสีในภาพ ได้ผสมสีเทาเพื่อควบคุมแสงเงาให้กลมกลืนทั่วทั้งภาพ

5) พื้นที่ว่าง ผลงานแสดงพื้นที่ว่างด้านล่างของภาพมากกว่าส่วนอื่น ๆ อย่างชัดเจน มีพื้นที่ว่างประมาณหนึ่งในสามของภาพ และส่วนด้านบนของภาพที่เป็นผ้า幔และส่วนหลังที่เป็นประตู

6) พื้นผิว ผลงานมีพื้นผิวที่เกิดจากการระบายสีด้วยพู่กันทั่วทั้งภาพซึ่งทิ้งร่องรอยการปาดป้ายอย่างชัดเจน

7) ลักษณะกิจกรรม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับนักเดินที่อยู่ภายในสถานเริงรมณ์ซึ่งกำลังถ่ายทอดท่าเต้นของสตรีที่มีผู้คนล้อมรอบมุงดูอย่างตั้งใจ เหมือนกับเป็นการฝึกสอนท่าเต้นรำ

ภาพที่ 10 อองรี มาติส, ความรื่นรมย์ของชีวิต *Le Bonheur de vivre (The joy of life)*, ค.ศ. 1905, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 175 × 241 เซนติเมตร
(Web home.vs.moe.edu.sg, 2555, Online)

การศึกษาวิเคราะห์ผลงานของอองรี มาติส องค์ประกอบศิลป์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเริงภาพนี้คือ

- 1) เส้น โครงสร้างเส้นแสดงให้เห็นถึงเส้นโค้งแทบทั้งหมด เส้นโค้งที่ปรากฏเป็นรูปคนเปลือยในสวนที่มีต้นไม้ปกคลุม เส้นแต่ละเส้นมีทั้งเส้นหนา เส้นบาง เส้นขาด เป็นเส้นอิสระ
- 2) สี โครงสีของผลงานชิ้นนี้เป็นโครงสีอุ่น ศิลปินใช้สีแดง สีส้ม สีเหลืองเป็นส่วนมากในผลงานประมาณ 80% และใช้สีเขียวที่เป็นสีเขียวอ่อน โดยใช้สีสด ๆ ทั่วทั้งภาพ
- 3) รูปทรง เป็นรูปทรงอิสระรูปมนุษย์และต้นไม้ที่มีเส้นรอบนอก เป็นรูปร่างแบน ๆ เป็นเนื้อเดียวกับสีทั่วทั้งภาพ
- 4) แสงเงา ศิลปินตัดทอนแสงเงาด้วยการใช้สีแทนน้ำหนัก แสงเงาจึงถูกแทนค่าด้วยความเข้มอ่อนของสีทั้งหมด
- 5) พื้นที่ว่าง ผลงานโดยรวมแสดงให้เห็นพื้นที่ว่างในลักษณะใกล้เคียงกัน ศิลปินจัดวางรูปมนุษย์ให้มีระยะใกล้ไกลสอดคล้องกับพื้นที่ว่างโดยไม่เบียดเสียดกัน พื้นที่ว่างในผลงานเป็นพื้นที่ว่างแบบเปิด ครอบคลุมส่วนประกอบของรูปและพื้นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 6) พื้นผิว ศิลปินถ่ายทอดผลงานผ่านการระบายสีด้วยพู่กันทั่วทั้งภาพ พื้นผิวที่ปรากฏจึงเป็นพื้นผิวลักษณะของร่องรอยพู่กันที่เกลี่ยสีให้ผสานกันระหว่างรูปกับบริเวณว่าง
- 7) ลักษณะกิจกรรม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจภายในสวนหรือป่าที่เป็นธรรมชาติ ศิลปินถ่ายทอดรูปมนุษย์ชายหญิงที่เปลือยเปล่า กำลังพักผ่อนหย่อนใจอย่างสบายอารมณ์

ภาพที่ 11 ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, เรียงระบำ, พ.ศ.2554, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 200 × 600 เซนติเมตร

(Web mocabangkok.com, 2555, Online)

การศึกษาวิเคราะห์ผลงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ องค์ประกอบศิลป์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเรียงภาพนี้คือ

1) เส้น ศิลปินขีดเขียนเส้นรูปคนทับซ้อนกันแน่นทั่วทั้งภาพ ลักษณะของเส้นส่วนใหญ่เป็นเส้นโค้งรูปมนุษย์ที่มีความอิสระ แสดงถึงลีลาท่าทางที่หลากหลาย ทั้งท่าทางเดินร่าอย่างสุดเหวี่ยง ท่าทางนั่งหรือนอน ท่าทางกอดจูบกัน

2) สี โครงสีในผลงานชิ้นนี้ศิลปินใช้สีอ่อนเป็นหลัก โดยแบ่งเป็นสีอ่อนประมาณ 80% สีเย็นประมาณ 20% สีอ่อนประกอบไปด้วยสีส้ม สีน้ำตาลแดง ที่มีหลายระดับความเข้มอ่อน แสดงถึงความร้อนแรงอย่างมาก ส่วนสีเย็นประกอบไปด้วยสีเขียว สีฟ้า ส่วนสีเหลืองและสีม่วงให้กลายเป็นกลุ่มสีอ่อน รวมถึงสีดำและสีขาวเพื่อช่วยให้ผลงานมีมิติที่ซับซ้อน

3) รูปร่าง ศิลปินถ่ายทอดรูปร่างคนและโครงกระดูกเป็นรูปร่างแบน ๆ ในอิริยาบถต่าง ๆ ในสถานท้องที่เขวกลางคืน เป็นรูปร่างที่ทับซ้อนกันอย่างอิสระมากมาย รูปร่างที่ทับซ้อนกันมีทั้งรูปร่างที่โปร่งใสสามารถมองเห็นได้และรูปร่างแบบทึบตันผสมผสานกันจนกลายเป็นรูปร่างใหม่ที่ถูกแบ่งสัดส่วนเป็นส่วนย่อย

4) แสงเงา ศิลปินจัดแสงเงาขึ้นมาใหม่ ไม่คำนึงถึงแสงเงาในธรรมชาติ แสงเงาถูกตัดทอนให้กลายเป็นสีส้ม และเป็นรูปร่างอิสระที่กลมกลืนกับบรรยากาศของแสงสีในยามราตรี

5) พื้นที่ว่าง พื้นที่ว่างที่ปรากฏนั้นจะอยู่ตามช่องระหว่างผู้คน จะเห็นได้จากส่วนบนของภาพบริเวณศีรษะผู้คนต่าง ๆ ที่มีสีเหลืองเป็นพื้น ส่วนด้านล่างของภาพที่เป็นพื้นและระหว่างลำตัวและขา แสดงถึงความเบียดเสียดของผู้คน

6) พื้นผิว พื้นผิวส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นพื้นผิวเรียบที่เกิดจากการระบายสี และพื้นผิวขรุขระที่เป็นลวดลายเครื่องแต่งกายของนักท่องราตรี เป็นลวดลายจุดและลายหนังสือตัว แสดงให้เห็นสีสันของการแต่งกาย แฟชั่น ที่มีความหวือหวา

7) ลักษณะกิจกรรม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในยามราตรีที่ผู้คนต่างไปปลดปล่อยอารมณ์ความตึงเครียด ด้วยการกินดื่ม เต้นรำ สนทนา การกอดจูบ ด้วยท่วงท่าลีลาที่เร้าร้อน สนุกสนาน คล้ายกับว่าในคำคตินี้เป็นคำคินแห่งการเฉลิมฉลอง

ภาพที่ 12 ล่าพู กันเสนาะ, ฆ่าฉันให้ตายดีกว่า, พ.ศ.2554, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 180 × 200 เซนติเมตร

(Web ardelgallery.com 2555, Online)

การศึกษาวิเคราะห์ผลงานของล่าพู กันเสนาะ องค์ประกอบศิลป์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเร้าแรง ภาพนี้คือ

1) เส้น เส้นทั้งหมดเกิดขึ้นจากการปาดป้ายและระบายด้วยพู่กัน ไม่มีการเน้นเส้นเป็นพิเศษแต่อย่างใด เมื่อมองภาพโดยรวมแล้วพบว่า ศิลปินวางโครงเส้นผ่านรูปคนเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับระยะและแสงเงาเพื่อสร้างมิติที่คิดเพี้ยนของรูปมากกว่า

2) สี ผลงานชิ้นนี้ใช้โครงสีส่วนรวมเป็นไปในลักษณะค่อนข้างเหมือนจริงตามธรรมชาติ ทำให้ภาพรวมมีสีสันที่เหมือนกับตามองเห็นในธรรมชาติ แต่เมื่อสังเกตรายละเอียดส่วนย่อยก็จะเห็นได้ว่ามีการใช้สีที่มีค่าระดับน้ำหนักใกล้เคียงกันอย่างหลากหลาย สอดแทรกในลักษณะการปาดป้ายด้วยพู่กันเป็นร่องรอยที่แปรปรวนขนาดใหญ่อย่างกลมกลืน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของผลงานที่ทำให้ผลงานมีชีวิตชีวา

3) รูปทรง รูปทรงของมนุษย์ที่ความบิดเบือนจากความเป็นจริง โดยเน้นโครงสร้างใบหน้าของคนมากกว่าส่วนอื่น สังเกตได้จากศรีษะที่มีความใหญ่โตมากกว่าปกติเพื่อแสดงถึงใบหน้าที่เกินเลยความจริงแบบฉีกยิ้ม ตกใจ ซึ่งเป็นใบหน้าที่คล้ายคลึงกับภาพล้อเลียน

4) แสงเงา การใช้แสงเงาในผลงานชิ้นนี้ศิลปินถ่ายทอดแสงเงาในลักษณะเหมือนจริง ผสมผสานกับลักษณะการแต่งแต้มสีอื่น ๆ และใช้สีสันแทนค่าน้ำหนักอย่างกลมกลืน โดยไม่ให้เกิดผลกระทบกับแสงเงาหลักมากนัก เป็นลักษณะการระบายสีปาดป้ายแบบหยาบ ๆ แบบการระบายสีในลัทธิประทับใจ (impressionism) ทำให้มีแสงเงาที่สดใสมากกว่าปรกติ

5) พื้นที่ว่าง ในผลงานมีพื้นที่ว่างที่ค่อนข้างน้อย ประมาณ 20 % ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ว่างเป็นส่วนหนึ่งของพื้นดินทั้งหมด เนื่องจากศิลปินถ่ายทอดมุมมองในมุมสูงมองลงมาด้านล่าง การถ่ายทอดลักษณะให้พื้นที่ว่างน้อย ทำให้ภาพมีมนุษย์อยู่เต็มทั่วไปหมดทั้งภาพ

6) พื้นผิว พื้นผิวทั้งหมดเกิดจากการระบายสีลักษณะแบบปาดป้ายพู่กันหยาบ ๆ อย่างอิสระของเนื้อสีน้ำมันทั่วทั้งภาพ

7) ลักษณะกิจกรรม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเล่นน้ำในเทศกาลสงกรานต์ โดยถ่ายทอดผ่านเหตุการณ์ของกลุ่มคนที่จ่อแจเต็มไปหมด คุณลักษณะเด่น ๆ กลุ่มคนต่างสานน้ำกันด้วยความขี้มึนขี้เมื่อยเปียกปอนสดชื่นเย็นสบาย

สรุป ข้อมูลภาพจิตรกรรมกึ่งนามธรรม จำนวน 4 ภาพ แสดงถึงความรู้สึกที่แท้จริงเนื่องมาจาก

1) เส้น

1.1) โครงสร้างเส้นโค้งอิสระของรูปร่างและรูปทรง

1.2) เส้นรอบนอกของรูปทรงเป็นเส้นโค้งอิสระที่แสดงการเคลื่อนไหวรวดเร็ว

จนถึงรุนแรง

1.3) เส้นโค้งหนา เส้นโค้งบาง เส้นโค้งปลายแหลม ผสมผสานกันอย่างอิสระ

1.4) เส้นโค้งขาดไม่เชื่อมต่อกัน

2) โครงสร้างของสี

2.1) ลักษณะสีส่วนร่วมอยู่ในวรรณะร้อน

2.2) ใช้สีสันตัดกันอย่างชัดเจน

2.3) ใช้สีข้างเคียงหลากหลายสีรวมกัน

2.4) ระบายสี หรือใช้สีสร้างร่องรอยให้เกิดพื้นผิวและรวดลาย

2.5) คำนึงถึงสีตามความรู้สึกมากกว่าสีสันตามที่มองเห็นจากธรรมชาติ

3) รูปร่างและรูปทรง

3.1) ใช้วิธีสร้างภาพโดยใช้รูปทรงเปิด

3.2) ใช้รูปร่างและรูปทรงมนุษย์มีลักษณะท่าทางอิสระ ผ่อนคลาย

3.3) รูปร่างและรูปทรงกระจัดกระจายเต็มพื้นที่ภาพ และมีการทับซ้อนกัน

- 4) แสงเงา
 - 4.1) ใช้สีแทนค่าน้ำหนักแสงเงา
 - 4.2) คำนึงถึงสีที่เป็นแสงเงาตามความรู้สีมากกว่าแสงเงาในธรรมชาติ
 - 4.3) เน้นแสงเงาที่มีความสว่างเจิดจ้าและตัดกันมากเพื่อสร้างบรรยากาศ
- 5) พื้นที่ว่าง
 - 5.1) ไม่แสดงรายละเอียดมากเกินไป
 - 5.2) ต้องการแสดงเป็นส่วนน้อยของพื้นที่ในภาพ
- 6) พื้นผิว
 - 6.1) เกิดจากการระบายสีแสดงร่องรอยที่แปรปรวน
 - 6.2) เกิดจากการระบายสีแสดงลวดลาย
- 7) ลักษณะกิจกรรม
 - 7.1) การพักผ่อนหย่อนใจ
 - 7.2) การท่องเที่ยวผ่อนคลายความตึงเครียด
 - 7.3) การร่วมงานเทศกาลรื่นเริง

ทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความร่าเริง

การวิจัยชิ้นนี้จำเป็นต้องมีการศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาของมนุษย์ เนื่องจากต้องการทราบถึงความร่าเริงว่ามีปัจจัยอะไรที่ทำให้มนุษย์ร่าเริงได้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นเนื้อหาที่จะนำไปสร้างสรรค์งานจิตรกรรมให้เกิดความร่าเริง

ความหมายของความร่าเริง

ซูทิตย์ ปานปรีชา กล่าวถึงความร่าเริงไว้ว่า ความร่าเริงสนุกสนานเป็นอารมณ์ที่ทำให้ความรู้สึกสบาย ดีใจ พอใจ ปีติยินดี อาจมีมากขนาดตื่นเต้นถึงโศกใจ หัวเราะออกมาดัง ๆ หรือ หัวเราะงอหาย ตบมือ กระโดดโลดเต้น เข้าสัมผัสสูบได้ กอดรัด

ความร่าเริงสนุกสนานเป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อความสำเร็จ บรรลุจุดมุ่งหมายได้ในสิ่งที่ต้องการ ได้ชัยชนะ ทั้งในด้านการงาน การกีฬา เกมการแข่งขัน การเงิน การปกครอง คนรัก หรือ เป็นกิริยาตอบสนองที่ได้อ่านเรื่องตลก ขบขัน ได้เห็นได้ยินการแสดงต่าง ๆ ที่สບอารมณ์

ความร่าเริงสนุกสนาน เป็นความรู้สึกชื่นชม สม่ใจ เริ่มมีตั้งแต่เด็ก เป็นความรู้สึกเมื่อได้พบหรือ ได้อยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ได้ในสิ่งที่หวัง เช่น อาหาร ของเล่น ไปเที่ยวนอกบ้าน

การแสดงออกของความร่าเริงสนุกสนานในวัยเด็ก ต่างจากวัยผู้ใหญ่ ในวัยเด็กจะแสดงอารมณ์นี้อย่างเต็มที่ เปิดเผย ไม่สามารถควบคุมไว้ได้ เช่น หัวเราะร่า ร้องวี๊ดว้าย กระโดดโลดเต้น ตรงเข้าจับกอด

เมื่อเข้าวัยผู้ใหญ่ การแสดงอารมณ์นี้จะถูกควบคุมก่อกำไว้ภายใน ตามวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชาติ ส่วนใหญ่มักจะแสดงออกได้พอสมควร เช่น ยิ้มแย้ม หัวเราะ ตบมือ ถ้าได้แสดงออกมากมายเกินควร ไม่ถูกกาลเทศะ จะถูกกล่าวหาว่า เป็นเด็กทารกไร้เดียงสา ในชีวิตประจำวัน คนเราควรมีอารมณ์นี้อยู่บ้าง จะทำให้ร่างกายและจิตใจผ่อนคลายหายเครียด ทำให้ชีวิตมีความสุข สดชื่น มีค่า มีความหมาย มองอนาคตในแง่ดี อยากมีชีวิตอยู่ต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า “หัวเราะวันละนิด จิตแจ่มใส” หรือหัวเราะทุกวัน ป้องกันโรคจิตประสาทได้”

คนที่มีอารมณ์ร่าเริง พุดคุยสนุก หัวเราะเก่ง มักแสดงออกถึงคนที่มีความสุขจิตใจดี อยู่ที่ไหนจะสร้างบรรยากาศดีให้ที่นั่น ทำให้คนอื่นเขาพลอยหัวเราะสนุกสนานรื่นเริงไปด้วย คนที่มีอารมณ์แบบนี้ จะมีเสน่ห์ในตัวเอง มีมนุษยสัมพันธ์ดีด้วย ใคร ๆ ก็อยากพุดคุย อยากคบหาสมาคม (สุทธิชัย ปานปรีชา, 2553, น.450)

จากบทความดังกล่าวสรุปได้ว่า ความร่าเริงเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ดีเป็นประโยชน์ต่อชีวิต เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลาย ผ่านการแสดงออกและเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน โดยมีเรื่องของวัฒนธรรม สังคม รวมถึงวัยวุฒิ เข้ามาเกี่ยวข้องกับลักษณะของความร่าเริง ผู้ที่มีความร่าเริงจะเป็นคนที่อหิยาศัย และมนุษยสัมพันธ์ดี แสดงออกถึงการมีสภาวะสุขภาพดี คนที่อยู่รอบข้างก็อยากรู้จักคบหาสมาคมด้วย อีกทั้งยังช่วยให้ไม่ให้เป็นโรคประสาทเพราะเกิดจากความเครียดอีกด้วย

ซึ่งถ้ามนุษย์มีความร่าเริงมนุษย์ก็จะพบกับความสุข ดังคำกล่าวของคณาจารย์ซึ่งหวินที่กล่าวไว้ว่า เมื่อรู้สึกสนุกกับชีวิตแล้ว วันเวลาจะผ่านไปอย่างร่าเริงแจ่มใส เหมือนมีชีวิตอยู่บนสวรรค์วิมานชั้นฟ้า คนบางคนไม่เพียงไม่สนุกกับง่นที่ทำ ไม่สนุกกับชีวิต หรือรู้สึกว่าชีวิตที่ดำเนินไปอย่างจืดชืดน่าเบื่อหน่าย การมีชีวิตแบบนี้ อยู่ไปจะมีความหมายอะไร (ซึ่งหวิน, 2551, น.50-51)

ลักษณะของความร่าเริง

ในการศึกษาลักษณะของความร่าเริง มีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวไว้หลากหลายลักษณะซึ่งมีความแตกต่างกัน โดยลักษณะของความร่าเริงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถรับรู้ได้ว่าการแสดงออกของมนุษย์ที่มีความร่าเริงเป็นอย่างไร มีลักษณะการแสดงออกทางร่างกายแบบไหน ซึ่งจะทำให้สามารถถ่ายทอดลักษณะรูปมนุษย์ได้อย่างร่าเริง

ความร่าเริง เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากจิตใจ เกิดจากการรับรู้ว่ามีสิ่งเร้า หรือเป็นความรู้สึกตอบสนองต่อสิ่งเร้า มนุษย์เราสามารถสังเกตความรู้สึกได้จาก

1. สิ่งเร้า เช่น ได้รับคำชมเชยหรือรางวัล อารมณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นอารมณ์ร่าเริง สุขใจ แต่ถ้าถูกขู่ คุกคาม หรือถูกประทุษร้าย อารมณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นอารมณ์โกรธ กลัว
 2. ใบหน้าและสีหน้า คนที่มีอารมณ์ร่าเริงจะยิ้มแย้มแจ่มใส คนที่มีอารมณ์เศร้าจะมีสีหน้าหม่นหมอง น้ำตาคลออยู่เสมอ
 3. อากัปกริยาท่าทาง หรือดูการทรงตัวการเคลื่อนไหวของร่างกาย คนที่มีอารมณ์ร่าเริงจะขูคอ ยืดอก คนที่มีอารมณ์เศร้าจะไหล่ตก ก้มหน้า คนที่มีอารมณ์โกรธจะตัวสั่น ท่าทางก้าวร้าว กำมือแน่น
 4. การพูดจา น้ำเสียง คนที่มีอารมณ์ร่าเริง จะพูดจาชัดเจน มีเสียงหัวเราะร่วมด้วย คนที่มีอารมณ์เศร้าจะพูดเสียงแผ่วเบา เสียงสั้นหรือร้องไห้คร่ำครวญ
 5. พฤติกรรม คนที่มีอารมณ์ร่าเริงจะไม่อยู่นิ่ง พูดคุยทักทายผู้คน อยากทำโน่นทำนี่ คนที่มีอารมณ์เศร้าจะซึมเฉย ไม่พูดคุยกับใคร ไม่อยากทำงาน
 6. ความคิด คนที่มีอารมณ์ร่าเริง แนวความคิดจะเป็นลักษณะสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี คนที่มีอารมณ์โกรธ ความคิดจะเป็นไปในลักษณะทำลาย มองอะไรในแง่ร้ายเสมอ
 7. การตัดสินใจ คนที่มีอารมณ์ร่าเริง มักจะตัดสินใจโดยอาศัยเหตุผล หรือยึดหลักความจริง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น คนที่มีอารมณ์โกรธ มักจะร้อนใจ วู่วาม ตัดสิน ตามสภาพของอารมณ์ไม่ค่อยได้ใช้เหตุผลหรือนึกถึงสภาพความเป็นจริง ใครจะพูดจาหรือทักท้วงอย่างไรก็ไม่รับฟัง
- ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ใบหน้าและสีหน้าเป็นส่วนที่แสดงถึงอารมณ์ของคนที่เราสังเกตได้ชัดเจน และถูกต้องมากกว่าอย่างอื่น (ซูทิตย์ ปานปรีชา, 2553, น.447-448)

จากบทความสรุปได้ว่า ความร่าเริงมีความเกี่ยวข้องกับชีวภาพและกายภาพอย่างหนึ่งเดียวกัน กล่าวคือเป็นการร่วมกันของร่างกายและจิตใจจนเกิดเป็นอารมณ์ความรู้สึกร่าเริง โดยมีสิ่งเร้ากระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจจนเกิดเป็นความร่าเริงขึ้น การถ่ายทอดงานจิตรกรรมจึงต้องถ่ายทอด โครงสร้างทางร่างกายของมนุษย์ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงออกถึงความร่าเริง กล่าวคือภาษาร่างกายที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกร่าเริง ซึ่งเป็นลักษณะ โครงสร้างมนุษย์ที่ต้องถ่ายทอดในงานจิตรกรรม

เจษฎา ทองรุ่งโรจน์ กล่าวถึงลักษณะของความร่าเริงไว้หลากหลายแนวคิดอย่างกว้างขวางในหัวข้อศิลปะแห่งความร่าเริงเบิกบาน ซึ่งทำให้ทราบถึงลักษณะความร่าเริงไว้ว่า

ศิลปะแห่งความร่าเริงเบิกบาน คือ การมีเรื่องราวความรักด้วยชีวิต.

คือการ โอบกอดชีวิต การดึงดูเอามวลความหมัดจด ความน่าฉงนฉงายและความดั่งงามของจักรวาล เข้ามาแนบชิด.

คือการมีหัวใจอันมั่งคั่งด้วยความอบอุ่นเพื่อเพื่อนร่วมเส้นทางในการท่องเที่ยวชีวิต.

คือการสาธยายคนตรีภายใน การแผ่กระจายความร่าเริงเบิกบานออกไปเสมอหนึ่งวง
ศรียางค์เดินแถวบนท้องถนน.

คือการผสมผสานเสียงหัวเราะเข้ากับน้ำตา หลายครั้ง คือความร่าเริงเบิกบานอันล้ำลึก ซึ่งเข้า
มาสู่ท่าน โดยผ่านม่านหมอกควันของวันเดือนปี ประหนึ่งกับท่านครุ่นคิดถึงความทรงจำอันรัญจวน
ของวันเวลาอันร่าเริงที่ล่วงเลยไป คือการแบ่งปันความร่าเริงเบิกบานของท่าน วอลท์ วิทแมน กวี
เรื่องนามรจนาวา “คนบางคน มีความสลดใสมากมายยิ่งนัก ในเนื้อที่แม่หนึ่งตารางนิ้ว” บุคคลที่ร่าเริง
เบิกบานนั้นดูราวกับถูกแขวนติดไว้ในดวงตะวัน.

คือการเฉลิมฉลองชีวิต พระผู้เป็นเจ้าของโลกเปลี่ยนน้ำให้เป็นไวน์ แล้วงานเลี้ยงวันการแต่งงาน
อันสุขสมก็ดำเนินต่อไป. พระองค์ตรัสว่า “จงสนุกสนานกันด้วยดีเถิด” พระองค์ประกาศความมุ่ง
หมายในสารถึงมนุษย์ด้วยถ้อยคำเหล่านี้: “ความร่าเริงเบิกบานของข้าจะคงอยู่ในตัวเจ้าและความร่า
เริงเบิกบานของเจ้าจะเต็มเปี่ยม.”

คือการสำแดงอำนาจที่ปวงของท่านออกมา คือกระแสน้ำหลากแห่งการลดทอนใจ ความ
ภาคภูมิใจแห่งการสร้างสรรค์ ยามเมื่อท่านทำงานด้วยความร่าเริงเบิกบาน ท่านย่อมพบความร่าเริง
เบิกบานในงานของตน.

คือการมองหาความร่าเริงเบิกบาน ซึ่งมาในกล่องเล็กล้ำค่า และนำติดตัวไปด้วย การรู้ว่า
ความร่าเริงเบิกบานในกล่องใหญ่โต จะมีอยู่เพียงเล็กน้อยและกระจาย.

คือการหยั่งรู้สวรรค์ซึ่งให้การดำรงอยู่ของสรรพสิ่งแก่ท่านเช่นดัง โขโลมอนตรัสไว้: “คนผู้
มีดวงตาอันกรุณาปรานีย่อมมีความสุขสำราญ” คือการสร้างเวลาแต่ละวันของท่านให้เป็นวันอันน่า
พึงเสมอไป.

ความร่าเริงเบิกบานคือธงที่ท่านโบกไสว ในยามที่เข้าชายแห่งสันติภาพทรงประทับ
ณ ภูเขาสันในหัวใจท่าน.

ความร่าเริงเบิกบานคือความรักที่พลุ่งพล่านในชีวิต. (เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, 2543, น.75-76)

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า ความร่าเริงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ทุกสิ่งทุกอย่างสำหรับ
ความร่าเริงคือสิ่งดีงามบริสุทธิ์ มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตซึ่งล้วนมีประโยชน์มากมายมหาศาล ความร่า
เริงไม่มีข้อผูกมัด ไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่เลือกสถานะ ไม่ต้องใช้เงินทองซื้อหา ผู้ใดที่มีความร่าเริงก็ส่งผล
ให้ผู้อื่นมีความรู้สึกที่ดีตามไปด้วย ความร่าเริงจึงเป็นสิ่งยิ่งใหญ่ที่มนุษย์ไม่สามารถขาดได้

ดังที่ วีระ ไชยศรีสุข กล่าวถึงลักษณะของความร่าเริงไว้ว่า ความสุข ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี คือผู้
ที่มีความสุข ลักษณะของคนมีความสุข ได้แก่ การชอบติดต่อกับผู้อื่น ๆ ให้ความร่วมมือ ร่วมแสดง
ความคิดเห็น หน้าตาอึมเิบ เบิกบาน ยิ้มแย้ม แจ่มใส ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในบรรทัดฐานของ
สังคม สามารถดำเนินชีวิตกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (วีระ ไชยศรีสุข, 2533, น.19)

ทั้งนี้ลักษณะของความร่าเริงที่บ่งบอกชัดเจนของมนุษย์คือใบหน้าที่แสดงออกถึงความรู้สึกต่าง ๆ ของมนุษย์ ความร่าเริงก็เป็นความรู้สึกหนึ่งที่แสดงออกผ่านใบหน้าอย่างชัดเจน รวมถึงส่วนประกอบอื่น ๆ ของร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับการแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านใบหน้าในลักษณะความรู้สึกต่าง ๆ สามารถบ่งบอกอารมณ์ได้

รูปภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ไว้ 7 ภาพ และกล่าวไว้ว่าลักษณะอารมณ์นี้เป็นอารมณ์สากล (Ekman และ Friesman, 1986) อ้างถึงใน (วารุณี ภูวสรกุล, 2544, น.264)

ภาพที่ 13 ภาพแสดงอารมณ์ออกทางใบหน้าความสุข ประหลาดใจ โกรธ ขยะแขยง กลัว เศร้า และดูถูก

(Zimbardo, Psychology and Life, p. 470.) อ้างถึงใน (วารุณี ภูวสรกุล, 2544, น.264)

เจษฎา ทองรุ่งโรจน์ กล่าวไว้ในหัวข้อ ศิลปะแห่งการหัวเราะซึ่งสอดคล้องกับการถ่ายทอดความร่าเริงผ่านอวัยวะบนใบหน้าไว้ว่า

พึงใช้การหัวเราะเพื่อตกแต่งห้องหับ ด้วยแสงตะวันแห่งความมั่งคามเบิกบาน.

พึงปกป้องตนเองจากทัศนะที่มีดมนสิ้นหวัง ด้วยการรำลึกถึงวาทะอันปราดเปรื่องของเฮนรี วอร์ด บีเชอร์ ที่ว่า “คนที่ขาดความร่าเริงสนุกสนานก็เป็นเสมือนรถม้าที่ขาดแหวนบ...เขาข่มมูกกระแทกอย่างไรความปรานีจากกรวดทุกก้อนบนท้องถนน.”

พึงเล่าเรื่องขบขันเกี่ยวกับตัวท่านเอง เพื่อที่จะให้การหัวเราะนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวพันกับท่าน พึงหัวเราะร่วมกับใครอื่นเถิด และพึงอย่าหัวเราะเยาะหยันเขาเลย.

พึงมองหาด้านขบขันจากความลำเค็ญของท่านบ้าง การใคร่ครวญอย่างไม่เกี่ยวข้องกับใคร เป็นเรื่องส่วนตัว ก็คือเคล็ดลับของการหัวเราะ.

คนทุกทุกคน ต่างเรียนรู้การหัวเราะด้วยตนเอง และพบกับอารมณ์ขันได้ทุกวัน.

การหัวเราะคือ ใตสถขนานวิเศษสุด สำหรับชีวิตที่ยืนยาวและเปี่ยมสุข คนหัวเราะ...จึงมีชีวิตอยู่ยืนยาวต่อไปเถิด! (เจษฎา ทองรุ่งโรจน์, 2543, น.49-51)

จากบทความดังกล่าวสรุปได้ว่า การหัวเราะเป็นการแสดงออกของความร่าเริง ลักษณะของผู้ที่มีอาการหัวเราะ จะเป็นคนที่มีความร่าเริง ซึ่งเป็นเหมือนยาช่วยส่งเสริมให้มีชีวิตที่ยืนยาว การหัวเราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับว่าจะเสนาะแสวงหาการหัวเราะได้เพียงใด

วิรุพห์ ทองอำภา กล่าวไว้ในหัวข้อ คุณลักษณะทางจิตใจที่เป็นผลให้มีสุขภาพจิตและการปรับตัวที่ดี ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของความร่าเริงไว้ว่า ความสามารถในการเป็นคนที่อารมณ์ขันและทำตนให้เป็นคนร่าเริงแจ่มใส จนเป็นที่ปรารถนาของบุคคลที่พบเห็น อยากคบค้าสมาคมด้วย มองตน มองผู้อื่นและสถานการณ์รอบข้างในแง่ดีและขบขันบ้างจะช่วยให้เรามองชีวิตมองโลกสดใส มีจิตใจชื่นบาน ความร่าเริงแจ่มใสก็จะปรากฏออกมา การเป็นคนเจ้าทุกข์หรือเจ้าอารมณ์ มีจิตใจที่หมกมุ่น ครุ่นคิดมากเกินไป จะทำให้สุขภาพจิตเสื่อมโทรมลงได้ (วิรุพห์ ทองอำภา, 2548, น.232)

จากบทความดังกล่าวสรุปได้ว่า ความร่าเริงเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อตนเองและยังส่งผลให้ผู้อื่นยอมรับ คนที่มีความร่าเริงจึงเป็นบุคคลที่ผู้อื่นอยากคบหาสมาคมด้วย ดังนั้นความร่าเริงจึงเป็นเหมือนหน้าต่างแห่งความสุขของมนุษย์ บุคคลที่มีความร่าเริงจะมีอารมณ์ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่เป็นคนเจ้าทุกข์ และยังทำให้สุขภาพร่างกายเสื่อมโทรมลง

หากมนุษย์ไม่มีความร่าเริง มนุษย์ก็จะไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เกิดความเครียด อารมณ์ความรู้สึกทั้งสองแบบนี้ เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ตรงข้ามกัน ซึ่งความร่าเริงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งความสุข ส่วนความเครียดก็เปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งความทุกข์ ดังนั้นจึงต้องควบคุมให้ความเครียดและความร่าเริงมีความสมดุลสอดคล้องกลมกลืนกันกับการดำเนินชีวิต

คนที่ทำงานด้วยความเคร่งเครียด โดยไม่ยอมพักผ่อนหย่อนใจบ้างเลย อาจทำให้เกิดโรคประสาทหรือไม่ก็สุขภาพจิตเสียไปได้ ฉะนั้นจึงมีคำแนะนำว่า เมื่อทำงานจนเหน็ดเหนื่อยแล้ว ต้องรู้จักพักผ่อนหย่อนใจบ้าง การพักผ่อนที่ดีที่สุดก็คือ การหาความบันเทิงเริงรมย์ (Entertainment) การหาความบันเทิงมีความหมายกว้างครอบคลุมไปถึงการเล่นกีฬา การดูภาพยนตร์ การฟังเพลง การทำสิ่งที่เราชอบ ฯลฯ เพื่อให้จิตใจไม่อ่อนล้า ผู้ที่รู้จักหาความเริงรมย์ให้แก่จิตใจ เขาจะไม่เกิดโรคเครียด ซึ่งก็อาจหายได้ในเวลาไม่นาน (สมิต อาชวนิจกุล, 2547, น.72)

จากบทความดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีความเคร่งเครียดกันทั้งหมด ความเคร่งเครียดเป็นผลทำให้เกิดโรคประสาท สิ่งที่จะทำให้หายจากความเคร่งเครียดคือต้องรู้จักพักผ่อนหย่อนใจ การพักผ่อนหย่อนใจมีหลายประเภท ทั้งการเล่นกีฬา การฟังเพลง การทำสิ่งที่ชื่นชอบ ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้ล้วนให้ความรื่นรมย์ ร่าเริงแก่จิตใจได้

กิจกรรมของความร่าเริงและนันทนาการ

ความร่าเริงเป็นอารมณ์ความรู้สึกอย่างหนึ่ง มนุษย์จะร่าเริงได้นั้นมีวิธีการหลายแนวทางที่จะกระตุ้นให้เกิดความร่าเริงขึ้นได้ ซึ่งเนื้อหาและเรื่องราวในงานจิตรกรรมที่ดูถูกหยิกขี้ขึ้นมา มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนันทนาการทั้งสิ้น โดยกิจกรรมนันทนาการ มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือเรื่องราวความร่าเริงของมนุษย์ ความหมายของนันทนาการมีหลายความหมายโดยจะยกความหมายจากซูชิฟ เยาวพัฒน์ ที่ได้กล่าวไว้ว่า

นันทนาการ หมายถึง การทำให้ชีวิตสดชื่น โดยการเสริมสร้างพลังงานขึ้นใหม่ หลังจากที่ใช้ร่างกายใช้พลังงานแล้วเกิดเป็นความเหนื่อยเมื่อยล้าทางร่างกาย จิตใจและทางสมอง เมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะช่วยขจัด หรือผ่อนคลายความเหนื่อยเมื่อยล้าทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจในความหมายนี้ นันทนาการจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทางกายและจิตใจของบุคคลได้อย่างแท้จริง (ซูชิฟ เยาวพัฒน์, 2543, น.20)

นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม (Activities) ต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่างโดยไม่มีการบังคับหรือเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ มีผลก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุข สนุกสนานหรือความสุขสงบ และกิจกรรมนั้น ๆ จะต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น กิจกรรมศิลปะหัตถกรรม การอ่าน-เขียน กิจกรรมอาสาสมัคร ศิลปวัฒนธรรม งานอดิเรก เกม กีฬา การละคร ดนตรี กิจกรรมเข้าจังหวะ และนันทนาการกลางแจ้งนอกเมือง เป็นต้น (ซูชิฟ เยาวพัฒน์, 2543, น.21)

จากความหมายของนันทนาการนั้น เป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้ชีวิตสดชื่นขึ้นได้ โดยเน้นกิจกรรมที่ชื่นชอบ โดยไม่มีการบังคับ โดยกิจกรรมนันทนาการจะช่วยพัฒนาอารมณ์สุขสนุกสนาน ซึ่งตรงกับอารมณ์ร่าเริงของมนุษย์

ความมุ่งหมายของนันทนาการที่สะท้อนถึงเนื้อหาของความร่าเริงไว้ว่า เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน เนื่องจากในสภาพสังคมปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีและข่าวสารได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำงานของมนุษย์เรามากยิ่งขึ้น ทำให้คนเราต้องทำงานแข่งขันกับตนเองและผู้อื่น จากสภาพดังกล่าวนี้เองจึงทำให้ความเครียดของคนเราเพิ่มขึ้นไปด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมนันทนาการมีส่วนสำคัญไม่น้อยที่ช่วยให้คนเราหายจากอาการเครียดลงได้ เช่น การฟังวิทยุ ชมภาพยนตร์ หรือทำงานอดิเรกอื่น ๆ จะทำให้คนเราเกิดความเพลิดเพลินลืมความวิตกกังวลต่าง ๆ ลงชั่วขณะหนึ่ง และเมื่อคนเราเกิดความสบายใจก็จะทำให้ความเครียดนั้นหายไป จะมีแต่ความสดชื่นเบิกบาน อันจะส่งผลทำให้คนเราพร้อมที่จะทำงานต่อไป (ซูชิฟ เยาวพัฒน์, 2543, น.22)

การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันทุกคนต้องรีบเร่ง หรือแข่งขันกับเวลา เพื่อให้สามารถประกอบกิจกรรมในชีวิตตามภาระหน้าที่ของตน ทำให้คนเกิดความเหน็ดเหนื่อยและความตึงเครียด

ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังนั้นการหาเวลาว่างเท่าที่มีอยู่ในการเลือกทำกิจกรรมที่เราพอใจก็จะทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียดทางร่างกาย และจิตใจก็ได้รับการพักผ่อน พร้อมทั้งจะเผชิญกับภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อไป (จินดา บุญช่วยเกื้อกุล, 2543, น.87)

การนันทนาการที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่าเริงได้อย่างหลากหลาย ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยแบ่งออกเป็นประเภทของกิจกรรมนันทนาการไว้ว่า

1) กิจกรรมด้านการกีฬาและออกกำลังกาย ได้แก่ การเล่นกีฬาและการออกกำลังกายตามความสมัครใจ เช่น เล่นฟุตบอล ตะกร้อ วายน้ำ เต้นแอโรบิก ฯลฯ

2) กิจกรรมดนตรีและการแสดง รวมทั้งการเล่นดนตรี ชมการแสดงดนตรีละคร ภาพยนตร์ และการแสดงอื่น ๆ เช่น การแสดงตลก ฯลฯ

3) กิจกรรมการพักผ่อน ใต้น้ำ และกิจกรรมเข้าจังหวะ ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบดนตรี

4) กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างสมาชิกของครอบครัว สมาคม หรือสังคม เช่น งานเลี้ยงปีใหม่ งานเลี้ยงสังสรรค์โอกาสพิเศษ งานวันตรุษวันสงกรานต์ ฯลฯ กิจกรรมประเภทนี้นอกจากจะเป็นการนันทนาการแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอีกด้วย

5) กิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก อาจจะเป็นงานประเภทเก็บสะสมสิ่งที่ชอบหรือสนใจ เช่น แสตมป์ ภาพถ่าย เหริยญาปณ์ เครื่องลายคราม ฯลฯ หรืองานประเภทประดิษฐ์ เช่น การเย็บปักถักร้อย การจัดดอกไม้ การวาดรูป

6) กิจกรรมกลางแจ้งหรือนอกบ้าน เช่น การทัศนจรตามสถานที่ต่าง ๆ การไปเที่ยวชมธรรมชาติ การปีนเขา การตั้งค่ายพักแรม ฯลฯ (จินดา บุญช่วยเกื้อกุล, 2543, น.87-88)

ทั้งนี้กิจกรรมที่สามารถทำให้มนุษย์ร่าเริงมีหลากหลายแนวคิด และหลากหลายแนวทาง ให้เลือกปฏิบัติตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคลไป โดยจะขอยกลักษณะกิจกรรมของสุชาติ โสมประยูร ที่กล่าวถึงกิจกรรมนันทนาการไว้ว่า

คนเราควรมีกิจกรรมนันทนาการหลาย ๆ อย่าง เพื่อจะได้ไม่เบื่อหน่ายได้ง่าย แต่ก็ควรจะเลือกให้เหมาะสมกับอัตราภาพของแต่ละบุคคลด้วย กิจกรรมต่าง ๆ มีดังนี้

1. การฝีมือหรือหัตถกรรม เช่น การวาดภาพ ปั้น แกะสลัก จักสาน เย็บปักถักร้อย ประดิษฐ์ดอกไม้ เป็นต้น

2. นันทกรรม เช่น การลีลาศ รำวง ฟ้อนรำพื้นเมือง และกิจกรรมเข้าจังหวะต่าง ๆ

3. ดนตรี เช่น การฟังและร้องเพลง การเล่นดนตรีทั้งของไทยและสากล

4. การเล่นเกมและกีฬาต่าง ๆ เช่น หมากรุก ตะกร้อ เล่นว่าว ว่ายน้ำ สะกีน้ำ เล่นเรือใบ แบดมินตันและบาสเกตบอล รวมทั้งการชมเกมและกีฬาต่าง ๆ ด้วย

5. งานอดิเรก เช่น สะสมแสตมป์ สะสมของเก่า สะสมรูปภาพ เลี้ยงกล้วยไม้ เลี้ยงปลา ถ่ายรูป ยิงนก ตกปลา ล่าสัตว์ และแต่งสวน ไม้ดอก

6. ทักษะศึกษา เช่น การชมละคร การชมภาพยนตร์และโทรทัศน์ การเที่ยวชมและศึกษาภูมิประเทศและสถานที่สวยงามต่าง ๆ การอยู่ค่ายพักแรม การเดินทางไกลและหาความเพลิดเพลินกับธรรมชาติ การไปเที่ยวน้ำตกและการไปเที่ยวหาดทรายชายทะเล

7. ศิลปะทางภาษา เช่น การอ่านหนังสือและวารสารประเภทต่าง ๆ การเขียนบทความ การแต่งคำประพันธ์ การฟังการอภิปรายหรือโต้วาที และการฟังวิทยุ

8. กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อประโยชน์ในทางสังคมและการพบปะสังสรรค์ รวมทั้งเพื่อความสนุกสนานและเป็นการพักผ่อนหย่อนใจไปด้วยในตัว เช่น งานเลี้ยงวันเกิด งานเลี้ยงวันครบรอบแต่งงาน งานเลี้ยงชุมนุมศิษย์เก่า งานเลี้ยงของสมาคมหรือสโมสรต่าง ๆ

9. กิจกรรมพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมอื่น ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายนอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด เช่น การเล่นสงกรานต์ การแข่งขันกีฬาพื้นเมือง การเที่ยวงานวัดประจำปี งานเทศกาลประจำปี และงานมหรหรรรมต่าง ๆ เป็นต้น (สุชาติ โสภประยูร, 2542, น.86-87)

ปีเตอร์ โฮเนย์ กล่าวถึงการให้รางวัลแก่ตัวเองไว้อย่างน่าสนใจว่า รายการของรางวัลของคุณ จะต้องเป็นเรื่องส่วนตัวสำหรับตัวคุณเอง เพราะคุณเองเท่านั้นที่จะรู้ว่าคุณชอบอะไร ผมไม่สามารถแนะนำรางวัลในรายการของคุณได้แน่นอนแต่ผมสามารถยกตัวอย่างรายการรางวัลของผมและของคนอื่นซึ่งผมเคยได้เห็นมาได้ ดังนี้

- เล่นเปียโน
- อ่านหนังสือพิมพ์
- ถักนิตติ้ง/ทำผ้าม่าน/เย็บผ้า
- คู่มือยศาสตร์
- เล่นเกมผู้บุกรุกจากอวกาศ
- ฟังเพลงโปรด
- กินช็อคโกแลต
- อ่านหนังสือเล่มโปรดซัก 5 หน้า
- ไปเดินเล่น/ว่ายน้ำ/ขี่จักรยานเล่น
- ดูรูปที่ชอบ (อาจจะเป็นรูปถ่ายหรือรูปวาดก็ได้)
- ดื่มหกกาแฟ
- ดูแล/พุดกับต้นไม้ที่ปลูกไว้ในบ้าน
- เดินไปรอบ ๆ สนาม
- ดูว่าคืนนี้มีรายการโทรทัศน์อะไรบ้าง
- คุยกับเพื่อน

- เปิดดูที่ตู้ไปรษณีย์
- โทรศัพทท์หาใครซักคน
- ใส่เงินไว้ในกระป๋องออมสิน
- พาสุนัขไปเดินเล่น
- เล่นตัวต่ออักษร

รางวัลที่จะให้กับตัวเองที่ดีที่สุด จะต้องเป็นสิ่งที่ชื่นชอบและสามารถทำได้โดยลำพัง ภายในเวลาไม่เกิน 10 - 15 นาที ยิ่งกว่านั้น รางวัลในรายการจะต้องเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่จะทำ ภายในเวลาอันรวดเร็วหลังจากพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเสร็จสิ้นไปแล้ว แต่ก็ขอให้จำไว้ว่า คุณไม่จำเป็นต้องทำทุกครั้ง คุณอาจจะพบว่ามันเป็นไปได้มากกว่าที่จะให้รางวัลตัวเอง โดยให้บ้างไม่ให้บ้าง (ปีเตอร์ โชนีย์, 2534, น.117-118)

กล่าวได้ว่ากิจกรรมของความร่าเริงและนันทนาการ คือ กิจกรรมที่ทำให้ชีวิตสดชื่น ไม่เบื่อหน่ายได้ง่าย เกิดพลังงานขึ้นใหม่ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสมอง โดยไม่มีการบังคับแต่เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ กิจกรรมนันทนาการจะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด โดยแบ่งเป็นกิจกรรมกว้าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมการกีฬาและออกกำลังกาย กิจกรรมดนตรีและการแสดง กิจกรรมการพักผ่อน เต้นรำ และกิจกรรมเข้าจังหวะ กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก กิจกรรมกลางแจ้งหรือนอกบ้าน และกิจกรรมแยกย่อยอื่น ๆ อีกมากมายตามความเหมาะสมของผู้ทำกิจกรรม ยกตัวอย่าง กิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ โทรศัพทท์หาใครซักคน ใส่เงินไว้ในกระป๋องออมสิน พาสุนัขไปเดินเล่น เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นรางวัลให้กับตนเองทั้งสิ้น

ทั้งนี้ในด้านเนื้อหาหรือเรื่องราวในงานจิตรกรรมที่ผู้วิจัยให้ความสนใจ คือกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับดนตรี ทั้งการรับฟัง การเล่น รวมถึงกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับดนตรี เช่น งานมหกรรมต่าง ๆ งานเลี้ยงวันเกิด งานเลี้ยงวันครบรอบแต่งงาน งานเลี้ยงต่าง ๆ งานเทศกาลประจำปี การท่องเที่ยวงานวัดประจำปี งานคอนเสิร์ต ฯลฯ ซึ่งงานเหล่านี้ล้วนมีดนตรีประกอบอยู่เสมอ บรรยากาศของงานที่มีดนตรี จะมีสีสันร้อนแรงที่เร้าอารมณ์ความรู้สึกได้เป็นอย่างดี ผู้คนต่างมีความอิสระภายใต้เหตุการณ์ที่เข้ามาทำกิจกรรมอย่างรื่นเริง ในการสร้างงานจิตรกรรมก็จะสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมความร่าเริงได้อย่างหลากหลายและอิสระ เช่น แสง สี อิริยาบถ การแต่งกาย เครื่องประดับ เป็นต้น

เนื้อหาหรือเรื่องราวในการสร้างสรรค์ผลงานที่จะส่งผลให้เกิดความร่าเริงได้นั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ตามปัจเจกของบุคคลแต่ละบุคคลมากน้อยไม่เท่ากัน กิจกรรมบางกิจกรรมอาจเร้าความรู้สึกได้ไม่เท่ากัน เนื่องจากปัจจัยด้านอายุ สิ่งแวดล้อม ความเป็นปัจเจกบุคคล เป็นความชื่นชอบตามแต่ละบุคคล ดังนั้น การรับรู้ด้านเนื้อหาในผลงานจิตรกรรมนี้ จะเป็นประเด็นตามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นมาจากข้อมูลกิจกรรมนันทนาการที่กล่าวมา ไม่ใช่ประเด็นที่เกิดจากกลุ่มคนหรือคนบางคน

สรุปทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความร่าเริง (Psychology Joyfulness) ความร่าเริงเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากจิตใจของมนุษย์ที่เกิดจากการรับรู้จากสิ่งเร้าต่าง ๆ แล้วตอบสนองออกมาซึ่งสามารถสังเกตความรู้สึกได้จากใบหน้าและสีหน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส อาจปฏิกิริยาท่าทางต่าง ๆ หรือการเคลื่อนไหว มีแนวความคิดสร้างสรรค์มองโลกในแง่ดี ตัดสินใจโดยอาศัยเหตุผล ไม่กลัว

กิจกรรมที่ทำให้เกิดความร่าเริง คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมทางดนตรี กีฬา กิจกรรมงานอดิเรก รวมถึงกิจกรรมนันทนาการและการดำเนินชีวิตทั่วไป

ดังนั้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความร่าเริงจึงต้องใช้หลักจิตวิทยาเข้ามามีบทบาทในการนำสู่เนื้อหาของความร่าเริง โดยนำลักษณะอารมณ์ความรู้สึกร่าเริงของมนุษย์ที่ปรากฏเป็นรูปธรรมมาถ่ายทอด คือ การแสดงออกทางใบหน้าของมนุษย์ที่มีสีหน้ายิ้มแย้ม ผ่านเรื่องราวกิจกรรมที่กระตุ้นให้มนุษย์เกิดความร่าเริงเป็นพื้นฐาน

หลักการทางศิลปะ

การวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับหลักการทางศิลปะด้านทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ รวมถึงทฤษฎีการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้การศึกษามีความครอบคลุมครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

จิตรกรรม (Painting)

คำว่าจิตรกรรมมีความหมายกว้างขวางทั้งคำจำกัดความจากพจนานุกรมศัพท์ศิลปะฉบับต่าง ๆ จากการนิยามจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ มากมาย ซึ่งผู้วิจัยยึดการแปลความหมายจากพจนานุกรมศัพท์ศิลปะเป็นหลัก และผสมผสานกับสื่อการสอนต่าง ๆ ที่ตรงกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ความหมายของจิตรกรรม

จิตรกรรม ตามความหมายจากพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ –ไทย ได้ให้ความหมายไว้ว่า จิตรกรรม (Painting) หมายถึง ภาพที่จิตรกรแต่ละคนสร้างขึ้นด้วยประสบการณ์ทางสุนทรียภาพและความชำนาญ โดยใช้สื่อนิตต่าง ๆ เช่น สีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น ฯลฯ เป็นสื่อกลางในการแสดงออกถึงเจตนาในการสร้างสรรค์ การสร้างงานจิตรกรรมจะสร้างบนพื้นราบเป็นส่วนใหญ่ เช่น กระดาษ ผ้า แผ่นไม้ ผนัง เพดาน จิตรกรอาจเลือกเขียนภาพบุคคล พืช สัตว์ ทิวทัศน์ เหตุการณ์ เป็นต้น ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แบบสำนึกนิยม แบบอุดมคติ หรือแบบนามธรรม ตัวอย่างภาพจิตรกรรมที่รู้จักกัน

เป็นสากล เช่น จิตรกรรมที่มีชื่อว่า Mona Lisa ของเลโอนาร์โด ดา วินชี จิตรกรรมปริศนาธรรมของ
ขรัวอินโข่ง จิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

จิตรกรรมตามความหมายโดยตรง หมายถึงงานที่ใช้แปรง พู่กัน หรือเกรียงเป็นเครื่องมือ
ในการป้ายหรือระบายสี แต่ปัจจุบันได้พัฒนาไปใช้เครื่องพ่นสี และเครื่องมืออื่น ๆ เพื่อสร้างผลงาน
ให้ก้าวหน้าต่อไปไม่สิ้นสุด (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ – ไทย, 2541, น.178)

ทั้งนี้เพื่อการแปลความหมายให้ครอบคลุม จึงขอยกความหมายคำว่า จิตรกรรม จาก
พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะไว้ว่า จิตรกรรม หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะซึ่งให้
คุณค่าทางสุนทรีย์โดยการระบายสีลงบนพื้นผิวของวัตถุอย่างชำนาญ วัสดุที่ใช้ในผลงานจิตรกรรม
ต้องเป็นวัสดุที่เหมาะสมกับกลวิธีการสร้างงานที่คงทนถาวร เช่น สีน้ำมัน สีฝุ่น (เทมเพอรา) สีน้ำ สี
น้ำทึบ สีพาสเทล สีพอลิเมอร์ สีฉี่ผึ้งร้อน และสีสำหรับการวาดภาพผนังปูนเปียก จิตรกรเลือกใช้
กลวิธีวัสดุและวิธีการในการแสดงออก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมต้องสอดคล้องเหมาะสมไปกับผลงานที่เขา
ต้องการสร้างสรรค์และรสนิยมส่วนตัวของเขา จิตรกรจะต้องมีความรู้ในสิ่งที่เขาสร้างสรรค์อย่าง
ถ่องแท้ จึงสามารถควบคุมการทำงานของเขาให้เกิดผลที่เขาต้องการได้อย่างถูกต้องและคงทนถาวร
งานจิตรกรรมก็คือผลของการแสดงออกของเขาในด้านสุนทรีย์โดยการถ่ายทอดคน สิ่งของ ทิวทัศน์
หรือบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์ จิตรกรรมอาจใช้ประกอบกับศิลปะประเภทอื่น
เช่น ใช้ประกอบสถาปัตยกรรม เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง หรืองานประดับตกแต่งอาคาร หรือ
จิตรกรรมประเภทภาพประกอบซึ่งเป็นภาพที่ใช้ประกอบวรรณศิลป์ บางครั้งก็อาจใช้ประกอบกับ
ผลงานประยุกต์ศิลป์ เช่น งานออกแบบอุตสาหกรรม หรือศิลปะการโฆษณา ประยุกต์หรือพาณิชย์
ศิลป์ ส่วนใหญ่แล้วมักทำขึ้นเพื่อสามารถนำไปจำลองแบบหรือถ่ายแบบและมักจะไม่จำเป็นต้องเก็บ
รักษาตัวศิลปะต้นแบบ ดังนั้นผลงานจิตรกรรมต้นแบบเพื่อการนี้จึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความ
คงทนถาวร ศิลปินสามารถจะเลือกใช้วัสดุอะไรก็ได้ที่สร้างผลงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
แม้กระทั่งการใช้สีประเภทที่ซีดจางง่ายแต่ให้สีสัมผัสสดใส (ราล์ฟ ไมเยอร์, 2541, น.633-634)

จากบทความดังกล่าวสรุปได้ว่า จิตรกรรม หมายถึงการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยวิธีการ
ต่าง ๆ มากมาย ตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ให้เกิดเป็นสุนทรีย์ภาพ สอดคล้องกับปัจจัยใน
ด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

จิตรกรรมกึ่งนามธรรม

งานจิตรกรรมที่ผู้วิจันำมาสร้างสรรค์ เป็นงานจิตรกรรมที่ใช้สีอะคริลิกในการระบาย
ผสมผสานกับเทคนิคต่าง ๆ ลงบนผ้าใบ ซึ่งได้ตัดทอนรูปทรงเป็นจิตรกรรมกึ่งนามธรรม ดังนั้นจึง
ต้องศึกษารูปแบบจิตรกรรมกึ่งนามธรรมในการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

1. ความหมายของจิตรกรรมกึ่งนามธรรม

สุชาติ เถาทอง กล่าวถึงความหมายของจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่สอดคล้องกับหัวข้อศิลปะกึ่งไร้รูปสัญลักษณ์ (semi-figurative and non-figurative art) ไว้ว่า เป็นงานศิลปะที่มีการตัดทอนรูปทรงบางส่วนออกไปจากความเป็นจริงหรือตัดแปลงไปจากธรรมชาติ แต่ถ้าการตัดทอนนั้นกระทำจนไม่หลงเหลือรูปทรงจริงให้เห็นได้เลยเราก็เรียกว่า ศิลปะไร้วัตถุวิสัย (non-objective art)

ศิลปะกึ่งไร้รูปสัญลักษณ์เป็นคำที่กำหนดขึ้นเพื่อแปลความหมายของการถ่ายทอดศิลปะนามธรรมลักษณะหนึ่งที่อยู่ระหว่างรูปสัญลักษณ์และไร้รูปสัญลักษณ์ อาจจะมีลักษณะเป็นนามธรรมมากหรือน้อยก็ได้ รูปแบบอาจจะเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อยหรือเปลี่ยนแปลงจนไม่สามารถจะจดจำรูปทรงดั้งเดิมที่มาจากธรรมชาติได้ ซึ่งเป็นอัตราส่วนของนามธรรมที่แตกต่างกันออกไป

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบกึ่งไร้รูปสัญลักษณ์นี้ค่อนข้างยาก เพราะไม่แสดงรูปสัญลักษณ์ที่ชัดเจน ต้องใช้การสังเกตเปรียบเทียบความแตกต่างกันของนามธรรมและรูปสัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์ให้ชัดเจนว่าอัตราส่วนที่ลด ตัดทอน ของการถ่ายทอดในรูปแบบมีมากน้อยเพียงใด รูปธรรมกับนามธรรมทางทัศนศิลป์จะอยู่บนเส้นแแกนเดียวกัน มีปลายข้างหนึ่งเป็นรูปธรรมและปลายอีกข้างหนึ่งเป็นนามธรรม ตรงกลางระหว่างทั้งสองขั้วเป็นกึ่งนามธรรม ซึ่งนอกจากจุดทั้งสามนี้แล้วผู้สร้างมีอิสระที่จะยืนอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่งตลอดเส้นแแกนนี้

โดยปกติผู้สร้างสรรค์จะเดินจากปลายข้างรูปธรรมไปหานามธรรม ถ้าเขารู้สึกตัวว่าเดินไกลเกินความจำเป็นเกินที่ธรรมชาติภายในของตนจะยอมรับก็ต้องเดินกลับ บางคนเดินกลับไปกลับมาอยู่บนเส้นแแกนนี้โดยที่พวกเขาไม่ยอมจำกัดตัวเองให้อยู่ในลัทธิแบบใด ๆ เป็นอิสระในการแสดงออกอย่างเต็มที่ (สุชาติ เถาทอง, 2539, น.96)

จากบทความสรุปได้ว่า จิตรกรรมกึ่งนามธรรม หมายถึง การถ่ายทอดผลงานที่มีรูปแบบระหว่างรูปธรรมกับนามธรรม โดยใช้วิธีการตัดทอนรูปจนเกิดเป็นรูปอื่นซึ่งยังมีลักษณะเหมือนธรรมชาติอยู่ไม่มากนักน้อย แต่จะไม่ตัดทอนสลายรูปออกทั้งหมด

2. รูปแบบของจิตรกรรมกึ่งนามธรรม

การถ่ายทอดด้วยเทคนิควิธีการทางศิลปะด้วยรูปแบบในลักษณะนี้ เป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบธรรมชาติกับความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการสร้างสรรค์ของศิลปิน เป็นการแสดงสถานะสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับจิตให้ปรากฏ ในรูปแบบกึ่งนามธรรมนี้

การถ่ายทอดรูปแบบในลักษณะนี้ อาจกล่าวได้ว่า ถ่ายทอดโดยให้ความสำคัญแก่ธรรมชาติน้อยลง และกลับมาเพิ่มความสำคัญให้แก่รูปแบบจากความรู้สึกนึกคิดของตัวเองมากขึ้น เป็นการใช้สติปัญญาหรือเหตุผลในการสร้างคุณค่าทางสุนทรียะให้แก่ศิลปะ ในลักษณะครึ่งจริงตามธรรมชาติของวัตถุและครึ่งเป็นไปตามจิตปรารถนาของศิลปิน โดยอาจกล่าวได้ว่า เป็นภาพที่แสดง

รูปแบบครึ่งจริงครึ่งฝัน รูปแบบที่แสดงถ่ายทอดในลักษณะนี้จะมีการแบ่งว่า เป็นภาพคน ภาพสัตว์ ภาพทิวทัศน์ หรือภาพหุ่นนิ่ง ดังการถ่ายทอดในลักษณะลอกเลียนแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติ เพราะรูปแบบที่ศิลปินคัดลอกและนำมาประกอบกันขึ้นใหม่นี้ จะผสมผสานกันไป ไม่ปรากฏคุณสมบัติทางกายภาพของรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะ เหมือนภาพที่ปรากฏในจินตนาการ ที่ไม่แสดงคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยตรง แต่จะปะปนสับสนคล้ายไม่ได้ถูกจัดให้เป็นระเบียบดังที่ปรากฏเห็นในธรรมชาติ ซึ่งอาจสรุปได้ว่า การถ่ายทอดในลักษณะนี้ เป็นการสะท้อนความรู้สึกภายในของศิลปินออกมา โดยอาศัยรูปแบบของธรรมชาติบางส่วนมาเป็นสะพานไปยังผู้รับรู้หรือผู้ดูงานศิลปะในลักษณะกึ่งนามธรรมนี้ คุณค่าและความงามมิใช้อยู่ที่รูปแบบธรรมชาติ แต่อยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์และความรู้สึกนึกคิดของศิลปินเป็นสำคัญ เพราะรูปแบบที่ถูกนำมาจากลักษณะธรรมชาติจะถูกกลั่นกรอง โดยการลดสกัด คัดลอก จนมีสภาวะหรือคุณสมบัติทางกายภาพใหม่ จากนั้นจะถูกจัดประกอบ โดยการจัดวางในรูปแบบใหม่ ที่มีใช้ลักษณะเหมือนจริงตามธรรมชาติ แต่เป็นกษัตริย์ตามความรู้สึกนึกคิดที่จิตศิลปินปรารถนาที่จะให้เป็น แสดงเนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ บนรากฐานคุณค่าความงามอย่างอิสระ ซึ่งเท่ากับเป็นการทำโลกแห่งจินตนาการให้เป็นจริงด้วยสื่อศิลปะในลักษณะกึ่งนามธรรม (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2542, น.161-162)

จากข้อความสรุปได้ว่ารูปแบบจิตรกรรมกึ่งนามธรรม เป็นรูปแบบที่ผสมผสานธรรมชาติกับความคิดจินตนาการอิสระของผู้สร้างสรรค์ เน้นความสำคัญของการถ่ายทอดอารมณ์มากกว่าเพื่อมุ่งถึงการสื่อสารรูปจากจิตใจมากกว่าเหตุผล จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์มีอิสระในการสื่อสารรูปทรงใหม่ให้ตรงกับจิตใจได้ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ของความเป็นรูปธรรมมาเป็นตัววัดคุณค่าของความงาม

สรุป จิตรกรรมกึ่งนามธรรม คือรูปแบบการถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมรูปแบบหนึ่ง ที่ผสมผสานระหว่างรูปแบบธรรมชาติกับความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการสร้างสรรค์ของศิลปิน โดยไม่จำกัดว่าเป็นภาพคน ภาพสัตว์ ภาพทิวทัศน์ หรือภาพหุ่นนิ่ง แสดงเนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ บนรากฐานคุณค่าความงามอย่างอิสระ ทั้งนี้รูปแบบกึ่งนามธรรมอาจเรียกว่าศิลปะไร้วัตถุวิสัย (non-objective art) ซึ่งมีรูปแบบลักษณะการถ่ายทอดและรับรู้ทำความเข้าใจลักษณะเดียวกัน จิตรกรรมกึ่งนามธรรมจะอยู่ระหว่างรูปธรรมกับนามธรรม ซึ่งทำให้ศิลปินสามารถถ่ายทอดจินตนาการได้อย่างอิสระ โดยจะสะท้อนความรู้สึกภายในของศิลปินมายังผู้ชมเป็นคุณค่าของงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมนี้ คือการนำมาจากลักษณะธรรมชาติ ลดสกัด คัดลอก ให้มีรูปทรงใหม่แล้วจึงนำมาจัดประกอบใหม่ จึงทำให้การทำความเข้าใจผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมนั้นค่อนข้างยาก เพราะไม่มีรูปลักษณะที่ชัดเจน ผู้ชมจึงต้องมีความเข้าใจของเส้นแแกนระหว่างความเป็นรูปธรรมกับนามธรรมที่ศิลปินถ่ายทอดลงในผลงาน

การจัดองค์ประกอบ

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม การจัดองค์ประกอบเป็นสิ่งสำคัญต่อการวางโครงสร้างของภาพ ดังนั้นจึงต้องศึกษาหลักการจัดองค์ประกอบดังนี้

1. ความหมายของการจัดองค์ประกอบ

คำว่า Composition แปลว่า องค์ประกอบ ตามพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย แปลความหมายไว้ว่า องค์ประกอบ หมายถึง สิ่งทีก่อรูปหรือก่อตัวขึ้นเป็นหน่วยใหญ่หน่วยเดียวจากหน่วยย่อยหลาย ๆ หน่วยที่นำมารวมหรือประกอบกันขึ้น ดังเช่น จักรวาลก็คือเอกภพอันประกอบด้วยเทหวัตถุซึ่งโคจรหรือล่องลอยอยู่อย่างเป็นระบบ

ในทางศิลปกรรม องค์ประกอบคือผลของการนำส่วนมูลฐานต่าง ๆ มาประกอบกันขึ้น โดยการจัดวาง เรียบเรียง ประูแต่ง ฯลฯ ให้ส่วนประกอบเหล่านั้นรวมตัวเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกัน ดังปรากฏในจิตรกรรม วรรณกรรม และดนตรี (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ - ไทย, ราชบัณฑิตยสถาน, 2541, น.78-79)

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดองค์ประกอบ หมายถึง การนำทัศนธาตุต่าง ๆ มาจัดให้มีความเหมาะสมกลมกลืนกัน

2. หลักการจัดองค์ประกอบ

ในการสร้างงานจิตรกรรมต้องศึกษาหลักการจัดองค์ประกอบเพื่อให้ทราบว่าการจัดองค์ประกอบใดจะสร้างความรู้สึกร่าเริงขึ้นได้

2.1 การจัดแบบสมดุล

ความสมดุล หมายถึง การนำส่วนประกอบต่าง ๆ ของศิลปะมาจัดรวมกันในงานศิลปะ เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่ามีความรู้สึกเท่ากัน ไม่หนักไปข้างใดข้างหนึ่ง (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546, น.108)

สมดุลในศิลปะ หมายถึง ความเท่ากันของด้านซ้ายและขวา ทั้งที่เป็นจริงและตามความรู้สึก ความสมดุลจะช่วยย้าให้ผลงานดูมีความมั่นคง สง่า น่าสนใจ และมีเสน่ห์ (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546, น.109)

2.1.1 การจัดแบบซ้าย-ขวาเหมือนกันหรือคล้ายกัน

เป็นการนำส่วนประกอบของศิลปะมาจัดให้ซ้ำ ๆ กัน และอยู่ห่างจากจุดแกนกลางเท่า ๆ กัน ศิลปะในอดีตนิยมใช้สมดุลแบบนี้ ในวงการศิลปะถือว่าการออกแบบด้วยสมดุลแบบนี้ จะใช้ในกรณีจำเป็นเท่านั้น เช่น เมื่อต้องการความเรียบง่าย ความมีระเบียบ หรือเพื่อมุ่งประโยชน์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งที่จำเป็นต้องให้ผลงานมีลักษณะซ้าย-ขวาเหมือนกัน เช่น การออกแบบภาชนะ เครื่องประดับ พระพุทธรูป เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าสมดุล

ประเภทนี้ไม่ทันสมัย เพราะศิลปินและนักออกแบบในปัจจุบันจำนวนไม่น้อยยังคงนิยมใช้กันอยู่ ไม่ว่าจะเป็นผลงานแบบเหมือนจริง ตัดทอน หรือแบบที่เป็นนามธรรมก็ตาม (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546, น.109)

จากบทความสรุปได้ว่า การจัดแบบซ้าย-ขวาเหมือนกันหรือคล้ายกัน เป็นการออกแบบภาพ โดยเน้นน้ำหนักของผลงานทั้งสองข้างให้มีความเท่ากัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ไม่เคลื่อนไหว

2.1.2 การจัดแบบซ้าย-ขวาไม่เหมือนกัน

ลักษณะสมดุลแบบนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ส่วนใหญ่จะเป็นไปโดยอัตโนมัติ ตามความรู้สึกและการคาดคะเนหรือการเปรียบเทียบของศิลปินและนักออกแบบเอง สมดุลประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับการใช้ส่วนประกอบได้อย่างเหมาะสมไม่เคอะเขิน ทั้ง ๆ ที่ส่วนประกอบเหล่านั้นมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้วยขนาด สี น้ำหนัก พื้นที่ว่าง หรือลักษณะรูปร่างรูปทรงก็ตาม (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546, น.110)

จากบทความสรุปได้ว่า การจัดแบบซ้าย-ขวาไม่เหมือนกัน เป็นลักษณะการออกแบบภาพที่มีความอิสระ ไม่มีกฎเกณฑ์ใดมาบังคับ ซึ่งจะทำให้การออกแบบเป็นไปอย่างลื่นไหล ไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องอะไร

2.1.3 การจัดแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากัน

เป็นสมดุลที่มีลักษณะซับซ้อนแม้จะมีหน่วยซ้ายขวาไม่เท่ากันหรือไม่เหมือนกัน แต่ให้ความสมดุลในด้านความรู้สึก ซึ่งศิลปินจะต้องรู้จักสร้างหรือถ่วงโดยให้น้ำหนักขององค์ประกอบเกิดความพอดี (นิคอเล ระเบิดันอาหมัด, 2543, น.34)

การจัดวางส่วนประกอบสำคัญของศิลปะหรือรูปร่าง รูปทรง บนระนาบอย่างอิสระ แต่ต้องระมัดระวังการกระจายน้ำหนักของรูปร่างหรือรูปทรง และสร้างสรรค์ดุลยภาพของรูปร่างหรือรูปทรงทั้งสองข้างเส้นแกนสมมุติ ให้มองเห็นว่ามีน้ำหนักเท่าเทียมกันแต่มีรูปร่างหรือรูปทรงทั้งสองข้างไม่เหมือนกัน ดุลยภาพลักษณะนี้ค่อนข้างเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถให้อารมณ์ความรู้สึกเคลื่อนไหวได้เป็นอย่างดี รวมทั้งไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวในการจัดองค์ประกอบของภาพอีกด้วย (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ, 2549, น.77)

จากบทความสรุปได้ว่า การจัดแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากัน เป็นลักษณะการออกแบบภาพที่เน้นน้ำหนักด้านซ้ายและขวาให้ไม่เท่ากัน โดยให้ความสมดุลเกิดขึ้นจากความรู้สึก ซึ่งให้ความเคลื่อนไหวเร้าอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

2.2 การจัดแบบเน้นให้เด่น

เป็นการนำส่วนประกอบต่าง ๆ มาใช้ร่วมกัน เพื่อย้ำหรือเน้นความแตกต่างของส่วนประกอบเหล่านั้น โดยทั่วไปการใช้ส่วนประกอบต่าง ๆ ให้ดูขัดแย้ง ก็เพื่อนำสายตาของผู้ชม

ให้มุ่งความสนใจไปที่ส่วนที่สำคัญที่สุดของผลงานนั่นเอง ศิลปินจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผลงานศิลปะของตน มีสี น้ำหนักอ่อนแก่ เส้น รูปร่าง-รูปทรง พื้นผิว และพื้นที่ว่าง ที่เหมือนกันหรือซ้ำกัน ซึ่งจะส่งผลให้ผลงานดูจืด ไม่น่าสนใจ (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546, น.111)

นอกจากนี้สุชาติ เกาทอง ได้กล่าวถึงการเน้นจุดเด่นในงานทัศนศิลป์ไว้ 4 วิธี อย่างน่าสนใจ ดังนี้

1) การเน้นโดยการใช้สีให้เด่นเป็นพิเศษ คือการใช้สีส่วนรวมของภาพให้กลมกลืนหรือใกล้เคียงกัน ใช้บริเวณที่ต้องการเน้นให้เด่นชัดกว่าบริเวณอื่น

2) การเน้นโดยใช้เส้น รูปร่าง และขนาดให้ตัดกัน เป็นการเน้นด้วยการใช้ส่วนประกอบมูลฐานของศิลปะส่งเสริมให้เกิดจุดเด่น เช่น ใช้เส้นส่วนใหญ่พาสายตาไปยังจุดเด่น ใช้รูปร่างลักษณะส่งเสริมไปยังจุดเด่นหรือขนาดของจุดเด่นใหญ่เป็นพิเศษกว่าส่วนรอบ ๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการจัดวางระดับพระพุทธรูปในพระอุโบสถให้เรียงเป็นระดับกันทั้งสองข้างจนถึงองค์พระประธานที่ใหญ่อยู่ตรงกลาง มองเห็นเด่นเป็นพิเศษ

3) การเน้นโดยการตกแต่ง คือ การตกแต่งบริเวณหรือส่วนที่จะเน้นให้งดงาม เช่น เน้นและตกแต่งบริเวณประตูทางเข้าบ้านหรือบริเวณใบหน้า เป็นต้น

4) การเน้นโดยการจัดช่องว่างให้เหมาะสม คือการจัดที่ว่างรอบ ๆ สิ่งที่จะเน้นให้เรียบ ไม่สับสน เห็นได้ง่าย การเน้นโดยการเว้นช่องว่างให้เหมาะสมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมให้รูปลักษณะมองดูเด่นชัด ขนาดของช่องว่างจะผันแปรไปตามการเน้นของวัตถุที่ใช้ เช่น ถ้าต้องการเน้นตอนใดมากต้องเว้นที่ว่างรอบ ๆ วัตถุนั้นมากขึ้นตามลำดับ (สุชาติ เกาทอง, 2539, น.79-80)

จากบทความสรุปได้ว่า การจัดแบบเน้นให้เด่น เป็นการนำส่วนประกอบที่ต้องการมาจัดและเน้นให้โดดเด่นไปกว่าส่วนอื่น ๆ ภายในภาพ ซึ่งเมื่อมองผลงานรวมทั้งหมด ส่วนที่เน้นจะเป็นส่วนที่เด่นนำสายตาดีกว่าส่วนอื่น ๆ โดยใช้ทัศนธาตุด้านต่าง ๆ มาจัดให้ตัดกัน เพิ่มความชัดเจน ให้เกิดความสะดุดตาไม่จืดจาง

2.3 การจัดแบบไม่มีจุดสนใจ

เป็นการไม่เน้นสิ่งใดในภาพให้มีความชัดเจนขึ้นมา ภาพในลักษณะเช่นนี้จะแสดงความกำกวมเป็น 2 นัย และไม่รู้ว่ส่วนใดคือจุดเด่น การสร้างผลงานศิลปะลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาทั้งหมดเป็นจุดเด่น ตัวอย่างเช่น ลวดลายของผ้าที่เกิดจากการถักหรือเกิดจากการพิมพ์ (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ, 2549, น.95)

จากบทความสรุปได้ว่า การจัดแบบไม่มีจุดสนใจ เป็นการออกแบบที่ไม่เน้นจุดสนใจหรือไม่มีส่วนใดเด่นขึ้นมา แต่จะเน้นความจากส่วนรวมอย่างเหมาะสมพอดี

ทัศนธาตุที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ภาพที่ให้ความรู้สึกที่จริง

การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมจำเป็นต้องศึกษาทัศนธาตุซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่จริงขึ้นได้ประกอบด้วย สี (Colour) เส้น (Line) ที่ว่าง (Space) และพื้นผิว (Texture) ดังนั้นทัศนธาตุเหล่านี้จะเป็นส่วนประกอบที่ช่วยเติมเต็มให้ผลงานมีองค์ประกอบที่เร้าอารมณ์ความรู้สึกที่จริงขึ้นได้

1.1 สี

การใช้สีในผลงานต้องการถ่ายทอดสีที่ตัดกันด้วยวรรณะสีอ่อน และวรรณะสีเย็น จากสีแท้เป็นส่วนมาก การสร้างสรรค์กลวิธีที่คิดค้นขึ้นอย่างอิสระให้เกิดพื้นผิวในลักษณะต่าง ๆ ตามความคิดอิสระ ซึ่งโครงสร้างส่วนรวมจะต้องมีโครงสร้างโดยรวมที่กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกที่จริงของมนุษย์ การสร้างสรรค์จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหานุชกับความรู้สึกที่จริงจึงต้องอาศัยโครงสร้างสีดังนี้

ชุดสีหรือ โครงสีเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จิตรกรและนักออกแบบจะต้องคำนึงถึง โครงสี คือ จำนวนของสีที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ในงานศิลปะ ซึ่งประกอบไปด้วยวรรณะสีร้อนหรือวรรณะสีเย็น ผู้สร้างงานควรวางแผนเอาไว้ว่า ในผลงานของตนนั้นจะใช้โครงสีอะไรจึงจะเหมาะสมกับรูปแบบและเนื้อหาของงาน โดยปกติแล้ว งานชิ้นหนึ่ง ๆ นั้นควรมีโครงสีที่มีวรรณะสีเดียวเท่านั้น จะเป็นวรรณะสีเย็นหรือร้อนก็ได้ หรืออาจใช้สีทั้ง 2 วรรณะ แต่เมื่อดูโดยรวมแล้ว จะแลเห็นเป็นสีวรรณะเดียวเท่านั้น ผลงานที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้ชมนั้น มักจะมีโครงสีที่มีวรรณะสีเดียวเป็นหลัก และอีกวรรณะสีหนึ่งรวมอยู่ด้วยเป็นจำนวนน้อยประมาณ 20-30 % เพื่อป้องกันความเบื่อหน่ายแก่สายตา และเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน ผลงานที่มีวรรณะสีร้อนเป็นสีที่ครอบงำสีทั้งหมดประมาณ 70-80 % เรียกว่า ผลงานนั้นมีโครงสีร้อน และในทำนองเดียวกัน ผลงานที่มีวรรณะสีเย็นเป็นสีครอบงำสีทั้งหมด ประมาณ 70-80% เรียกว่า ผลงานนั้นมีโครงสีเย็น (มาโนช กงกะนันท์, 2538, น.113)

การสร้างโครงสีไว้อย่างน่าสนใจว่า การสร้างโครงสี เช่น การทำวรรณะสีร้อนหรือวรรณะสีเย็น ย่อมเช่นเดียวกับโครงของสีอันครอบงำสีทั้งหมด เพียงแต่ว่าชนิดหลังจะเอียงประณีตกว่า เพราะนอกจากจะแสดงออกมาทางวรรณะใด ๆ แล้ว ยังแสดงโครงสีที่เด่นออกมาเพียงสีเดียวเท่านั้น และยังแสดงอารมณ์ให้เหมาะสมเรื่องราวที่ต้องการอีกด้วย เช่นต้องการให้ภาพนั้นแสดงอารมณ์ของความรัก ความอบอุ่น โครงสีที่จะครอบงำควรจะเป็นสีชมพูอ่อน ๆ หรือสีม่วงแดง หากต้องการแสดงความเศร้า หรือความขมขื่นใด ๆ โครงสีนั้นควรเป็นสีน้ำเงินหรือสีม่วงคราม (น. ณ ปากน้ำ, 2525, น.22)

จากบทความดังกล่าวสรุปได้ว่า โครงสีเป็นสิ่งสำคัญมากในการสร้างสรรค์ผลงาน สามารถใช้วรรณสีร้อนหรือวรรณสีเย็นอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือใช้ควบคู่กัน โดยวรรณสีหลักควรมีอยู่ประมาณ 70-80 % และอีกวรรณสีหนึ่งใช้ 20-30 % โดยแบ่งเป็นโครงวรรณสีเย็นหรือโครงวรรณสีร้อน ซึ่งโครงสีจะเป็นสีส่วนรวมที่ครอบงำสีทั้งหมดในผลงาน การเลือกใช้โครงสีต้องคำนึงว่าผลลัพธ์ตรงกับความต้องการหรือไม่ โครงสีที่ดีจะต้องมีความเหมาะสมกับอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม

ทั้งนี้ น. ณ ปากน้ำ กล่าวถึงสีที่ครอบงำส่วนใหญ่ไว้ว่า สีที่ครอบงำส่วนใหญ่ (Tonality) มิใช่หมายความว่า ถ้าสีบลูครอบงำก็จะใช้สีบลูระบายแต่อย่างเดียว หรือสีส้มครอบงำส่วนใหญ่ก็จะระบายแต่สีส้มอย่างเดียวนั้นก็หาไม่ได้ เพราะโดยความเป็นจริงนั้นก็ระบายสีในงานจิตรกรรมนั้นด้วยทุกสี ให้ผสานกลมกลืนเป็นดนตรีทั้งวงใหญ่ และสำเนียงส่วนรวมของดนตรีจะออกเค้าเป็นสีหรือเสียงส่วนรวมอย่างแผ่ว ๆ เสมอ สีที่ครอบงำส่วนใหญ่เป็นเอกภาพ (Unity) ที่สำแดงความพิเศษและอารมณ์ของศิลปะนั้น โดดเด่นออกมา และเรื่องนี่คือหัวใจของงานศิลปะ (น. ณ ปากน้ำ, 2543, น.52)

จากบทความทำให้ทราบว่า โครงสี ไม่ได้มีสีเดียว แต่มีหลายสีประกอบกันซึ่งสีเหล่านั้นเป็นสีที่มีลักษณะข้างเคียงกันมีเจือผสมผสานกันอย่างเหมาะสม หรืออยู่ในอัตราส่วนที่ครอบคลุมพื้นที่โดยรวมอย่างกลมกลืน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้ชมรับรู้เปรียบได้กับบรรยากาศแจ่มใส มนุษย์ก็สดชื่นอารมณ์ดี แต่ถ้าบรรยากาศหม่นหมอง มนุษย์ก็ท้อเหี่ยว จิตใจไม่โปร่งใส บรรยากาศจึงขึ้นอยู่กับโครงสีที่ผู้ใช้เลือกมาถ่ายทอด

โดยส่วนมากโครงสีจะถูกกำหนดไว้เป็นโทนสีอุ่น หรือโทนเย็น ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สร้างสรรค์ ตัวอย่างเช่น

ภาพที่ 14 อองรี มาติส, (The lute), ค.ศ. 1943, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 59.5 × 79.5 เซนติเมตร

(Web wikipaintings.org, 2555, Online)

จิตรกรรม The lute ของ อองรี มาติส แสดงโครงสีอ่อน โดยใช้โครงสีแดง ครอบคลุมผลงานทั่วทั้งภาพ เป็นบรรยากาศภายในห้องที่มีผนังและพื้นเป็นสีแดง ถึงแม้ว่าผลงาน จะมีส่วนที่เป็นสีน้ำเงินแทรกอยู่ตรงผนัง ก็เป็นจำนวนน้อยเพื่อขัดให้ผลงานไม่ดูคาดเกินไป อีกทั้งชุดแต่งกายของผู้หญิงที่ทราบว่าเป็นสีขาวยังส่งเสริมบรรยากาศของสีแดง เนื่องจากศิลปิน ระบายสีแดงอ่อนเป็นเงาผ้าที่ชุด ภาพจึงมีความโดดเด่นของสีแดงมาก ซึ่งเป็นตัวอย่างผลงานที่ใช้ โครงสีอ่อนได้อย่างชัดเจน

สิ่งสำคัญของภาพที่น่าสนใจคือการใช้ที่แปร่งที่อิสระ โดยไม่คำนึงว่าสัดส่วนที่แท้จริง เป็นอย่างไร ศิลปินมุ่งเน้นให้สีมีระดับน้ำหนักที่ไม่เท่ากันแสดงถึงการเคลื่อนไหว ความอิสระ ความมีชีวิตชีวาอย่างชัดเจน ในด้านองค์ประกอบศิลป์แสดงความกลมกลืนกันของสี สัน เส้น และ พื้นผิวได้อย่างมีเอกภาพ

ภาพที่ 15 อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (At the Moulin Rouge the Two Waltzers)

(Web xaxor, 2555, Online)

จิตรกรรม At the Moulin Rouge the Two Waltzers ของอองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก ศิลปินผู้เชี่ยวชาญการสร้างสรรคภาพความรื่นรมณ์ แสดงบรรยากาศสีสันภายในสถานเริงรมณ์ที่มี ผู้คนมากมาย โดยใช้โครงสีน้ำเงินครอบคลุมทั่วทั้งภาพ สีน้ำเงินที่สังเกตเห็นเป็น โครงสีที่ ผสมผสานกับสีแดงทำให้ผลงานเร้าความรู้สึกได้ อีกทั้งร่องรอยการปาดป้ายด้วยพู่กันขนาดเล็กช่วย เร่งเร้าให้เกิดความรู้สึกเหมือนอยู่ในเงามือของแสงเงาในบาร์ที่สลับเคลื่อนไหวไปมาอย่างตื้นตัน โดยเฉพาพื้นระยหลังที่มีผู้คนจ่อแจรร่องรอยที่แปร่งนั้นช่วยสร้างความเคลื่อนไหวได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ผลงานชิ้นนี้จะป็นโครงสีที่มีลักษณะสีน้ำเงินอมม่วง แต่สีสันของสีน้ำเงินถูกสอดแทรกด้วย สีแดงผสม ผนวกกับการระบายสีที่ฉับไว ลักษณะบรรยากาศภาพจึงไม่หม่นหมอง แต่กลับรื่นเริง อย่างลึกลับ

1.1.1) ความหมายของสี

สี (Colour) ตามความหมายของพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ -ไทย ให้ความหมายไว้ว่า สี หมายถึง ปรากฏการณ์ของแสงที่ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็นขาว ดำ แดง เขียว เป็นต้น

การที่ผู้ดูเห็นสีต่าง ๆ ได้นั้น เกิดจากการที่ระบบประสาทตอบสนองพลังงานของคลื่นแสงที่มีความยาวคลื่นต่าง ๆ กันซึ่งมากระทบประสาทตา คลื่นแสงที่มีความยาวคลื่นต่างกันทำให้เกิดสีต่างกัน แสงขาวซึ่งประกอบด้วยคลื่นแสงทุกสีในสีรุ้ง เมื่อส่องกระทบผิววัตถุ คุณสมบัติของผิววัตถุนั้นจะดูดกลืนคลื่นแสงบางความยาวคลื่นและสะท้อนคลื่นแสงบางความยาวคลื่น แสงที่สะท้อนทำให้เกิดสีนั้น ๆ ขึ้น ตัวอย่างเช่น สารซึ่งให้สีแดงก็คือสารนั้นสะท้อนเฉพาะสีแดงและดูดกลืนสีอื่นไว้หมด สารสีอาลิซาลิน (alizerin) สะท้อนสีน้ำเงินบางส่วนพร้อม ๆ กับสีแดงทำให้ผู้ดูเห็นสีแดงอมน้ำเงิน สารที่ให้สีขาวยังคือสารนั้นสะท้อนเฉพาะสีขาว ส่วนสารที่ให้สีดำก็คือสารที่ดูดกลืนแสงไว้ทั้งหมด โดยไม่สะท้อนออกมาเลย

ในทางทฤษฎี สีทุกสีสามารถผสมขึ้นได้จากแม่สี 3 สี คือ แดง น้ำเงิน และเหลือง แต่ในทางปฏิบัติ สีเป็นจำนวนมากไม่สามารถใช้แม่สีผสมให้เกิดสีตามที่ต้องการจริง ๆ ได้ เพราะแม่สีเมื่อผสมกันตั้งแต่ 2 สีขึ้นไป จะมีลักษณะก่อนไปทางขุ่นและคล้ำ ฉะนั้นจิตรกรจึงต้องใช้สารสีจำนวนมากมายหลายชนิด (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ -ไทย, ราชบัณฑิตยสถาน, 2541, น.76)

จากบทความสรุปได้ว่า สี หมายถึง สารสีที่ทำให้มองเห็นเป็นสีต่างกัน โดยสามารถผสมสีได้หลายสีจากแม่สี คือ แดง น้ำเงิน และเหลือง

1.1.2) ความเป็นมาของสี

สี (Colours) ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้เราทราบว่ามนุษย์รู้จักการใช้สีมาไม่น้อยกว่า 15,000 ปีมาแล้ว ซึ่งพบได้จากภาพบนฝาผนังถ้ำ Lascaux ในประเทศฝรั่งเศส และถ้ำ Altamira ในสเปน แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ในยุคหินได้นำเอาวัสดุจากสิ่งแวดล้อมมาใช้ คือ สีเหลืองและสีแดงจากแร่ธาตุเหล็กในดิน สีดำจากเขม่าไฟ สีขาวจากยิปซัมหรือปูนขาว และใช้กรดเปรี๊ว (Amino Acid) หรือไข่สัตว์เป็นตัวเชื่อมประสาน

และในราวช่วง 4,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช จากหลักฐานในงานจิตรกรรมของชาวอียิปต์ แสดงให้เห็นถึงการใช้สีที่ได้มาจากธาตุในดิน ซึ่งมีคุณภาพดีกว่าของมนุษย์ในยุคหิน และได้ขยายขอบข่ายการใช้วัสดุที่ได้จากธรรมชาติ โดยนำเอาสารประกอบคาร์บอนเตของทองแดง (Copper Carbonate) มาใช้ทำสีเขียว (Green Malachite) และสีน้ำเงิน (Blue Azurite) นอกจากนี้ยังนำ

แร่ Cinnabar อันเป็นหินแข็งสีแดงทึบแสงมาบดได้เป็นสีแดงสดใส และได้สีเหลืองจากแร่ Orpiment ซึ่งประกอบด้วยสารหนักกับกำมะถัน ดังนี้เป็นต้น

และพอมาสมัยกรีกได้ขยายขอบเขตการผลิตสีออกไปอีกโดยผลิตสีขาว ตะกั่ว (White Lead) ด้วยกรรมวิธีทางเคมีจากคาร์บอนเตของตะกั่ว และผลิตสีตะกั่วแดง (Red Lead) โดยกวนตะกั่วที่หลอมเหลวเพื่อแยกอากาศออกจากเนื้อโลหะ ในขณะที่นั้นโลหะจะเปลี่ยนแปลงรูป กลางเป็นสีเหลืองอมเทา (Grayish Yellow) จากนั้นนำไปบดและร่อนแล้วจึงนำเอาผงสีเหลืองที่ได้ ไปละลายน้ำ โลหะตะกั่วซึ่งเป็นของเหลวสีเหลืองจะตกตะกอนนั่นคือ ออกไซด์แท้ ๆ ของตะกั่วที่ เรียกว่า “Massicot” นำไปถลุงในเตาหลอมโลหะก็จะกลายเป็นตะกั่วแดง (Red Lead) นอกจากนี้ยังผลิตสี Verdigris (สีเขียวทองแดง) ฯลฯ

ครั้นในเวลาต่อ ๆ มาก็ได้มีการค้นพบกรรมวิธีผลิตสีใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจาก เดิมอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์เคมี กับการขยายตัวของ โรงงานอุตสาหกรรมการย้อมผ้าและสาเหตุอื่น ๆ ทำให้มีการค้นคว้าหาทางผลิตสีใหม่ ๆ ที่มี คุณสมบัติดีกว่าของเก่ามาใช้กันอยู่ไม่ขาดสาย ส่วนสีเก่าที่ต้นทุนการผลิตสูงหรือคุณภาพไม่ค่อยดี พอก็ค่อย ๆ หดไป

จากวิวัฒนาการด้านการผลิตตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน มีผลกระทบ อย่างมากต่อการใช้สีในการถ่ายทอดสร้างสรรค์ของจิตรกร ทั้งนี้เนื่องจากจิตรกรมิใช่ผู้ผลิตสีขึ้นใช้ เองดังอดีต ดังนั้น ก่อนการใช้สี จิตรกรจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งคุณสมบัติทางกายภาพและสีแต่ละ ชนิดแต่ละประเภท ในการที่จะนำมาระบายหรือผสมเพื่อสรุปเป็นความเข้าใจในหลักเกณฑ์หรือ หลักการใช้สี ซึ่งจะช่วยให้จุดหมายปลายทางของการใช้สีไม่เลือนลอยและสามารถสร้างสรรค์ได้ดัง ใจปรารถนา (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2528, น.106-107)

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า สี มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ได้มีการพัฒนาให้มี คุณสมบัติที่เหมาะสมกับงานประเภทต่าง ๆ และสะดวกสบายยิ่งขึ้น ผู้ใช้สีสามารถนำสีที่สนใจมา สร้างสรรค์เทคนิคได้อย่างอิสระ

1.1.3) อิทธิพลของสีที่มีต่อมนุษย์

สีมีอิทธิพลต่อชีวิตและจิตใจของมนุษย์มาโดยตลอด ด้วยเหตุผลที่เป็น ธรรมชาติคือโลกเราเต็มไปด้วยสีสัน เราจึงมีความคุ้นเคยกับสีมาตั้งแต่เกิดจนตาย การรับรู้ความรู้สึก และรับรู้ความหมายจากสีของเราเกิดขึ้น โดยอัตโนมัติทั้งสำนึกและไร้สำนึกนั้นเป็นไปเองตาม ธรรมชาติ ในระดับสัญชาตญาณ สีจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงจิตวิทยาทั้งในด้านของ เพศสัมพันธ์ ความรัก หรือภัยอันตราย ในระดับปัญญาญาณสีกระตุ้นให้เราเกิดความรู้สึก โดยเฉพาะ ศิลปินในขณะที่ทำงานสร้างสรรค์จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสีต่าง ๆ ทั้งแปรเปลี่ยน เพิ่ม ลด ทั้ง

ปริมาณ ความเข้มข้น ความจัด ความกลมกลืน ความสัมพันธ์ และความขัดแย้งอย่างฉับพลัน และเป็นไปเองโดยไร้เหตุผล ในระดับปริญญาตรี จะถูกแปรเปลี่ยนเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมาย ประสานไปกับสัญลักษณ์และทัศนธาตุอื่น ๆ (อิทธิพล ตั้ง โฉลก, 2550, น.65)

จากบทความดังกล่าวสรุปได้ว่า สีมี่มีความสำคัญต่อจิตใจมนุษย์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้มนุษย์เกิดอารมณ์ความรู้สึกในระดับต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไม่เท่าเทียมกัน ตามการรับรู้ ประสบการณ์ ฯลฯ หมายถึงสีจะให้ความรู้สึกแตกต่างกันตามสภาวะและส่วนประกอบอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน

ความรู้สึกและความหมายที่เรารับรู้จากสีเป็นทั้งการถ่ายทอดทาง พันธุกรรมและสั่งสมตั้งแต่เกิดจนกลายเป็นภาษาที่คุ้นเคย เช่น สีแดงสื่อให้เราารู้สึกตื่นเต้น อันตราย และกิเลสตัณหา ทั้งนี้เพราะเรารู้จักกับสีแดงของเลือดและไฟ ตรงกันข้ามกับสีเขียวที่สื่อถึงความ รู้สึกร่มเย็น สุข สงบ อุดมสมบูรณ์ เพราะเรารู้จักกับสีเขียวของใบไม้ ต้นไม้ ทุ่งนา ป่าเขา สีฟ้าสื่อถึงความรู้สึกสงบ สุขสบาย อิศระ เพราะเรารู้จักกับสีฟ้าของท้องฟ้า และน้ำทะเล สีเหลืองทองสื่อความรู้สึกถึงความหวัง ความรุ่งเรือง เกียรติยศ และอำนาจ เพราะเรารู้จักกับแสงสีเหลืองของดวงอาทิตย์ยามเช้าและยามเย็น สีดำสื่อถึงความรู้สึก ทุกข์โศก ความเศร้า ความตาย ความชั่วร้าย และความลึกลับ ทั้งนี้เพราะเรารู้จักกับความมืดดำของรัตติกาล และวัตถุที่ถูกเผาไหม้จนดำหึ่งงอ และสีขาวที่สื่อถึงความรู้สึกแห่งความสะอาด บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ก็เพราะเรารู้จักกับปุยมะหมี่ เปลือกไข่ เปลือกหอย ดอกไม้สีขาวที่บริสุทธิ์ (อิทธิพล ตั้ง โฉลก, 2550, น.65)

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้สึกที่เกิดจากการรับรู้สี จะมีความแตกต่างกันตาม ความคุ้นเคยของแต่ละบุคคลอีกด้วย ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ รวมถึงความเชื่อที่ถ่ายทอดกันมาอย่าง ยาวนาน ดังนั้นความเข้าใจของมนุษย์ที่จะรับรู้ความรู้สึกเกี่ยวกับสีจึงมีความแตกต่างกันได้

มาโนช กงกะนันท์ กล่าวถึงไว้ในหัวข้อ “การรับรู้สี” (Perception) ซึ่ง สามารถเชื่อมต่อกับความรู้สึกให้เกิดความรู้สึกได้ ทั้งทางด้านกายภาพ และในทางด้านจิตใจอีกด้วย ซึ่ง สื่อถึงความรับรู้ได้เป็นอย่างดีไว้ว่า

ผู้คนจะรู้สึกสนุกสนานและร่าเริงในวันที่มีอากาศแจ่มใสมากกว่าวันที่มี อากาศหมุกหมัว บรรยากาศที่แจ่มใส ผสมผสานกันกับสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยสีที่อบอุ่น เช่น สี แดง สีส้ม สีเหลือง ช่วยให้เห็นสภาพของร่างกายแข็งแรง ช่วยกระตุ้นให้กล้ามเนื้อแข็งแรงและทำงานได้ อย่างว่องไว ในทางตรงกันข้าม ถ้าบรรยากาศต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมมีความสุขเยือกเย็น และเต็มไปด้วยสีที่สดชื่น เช่น สีเทา สีเขียว หรือสีน้ำเงิน จะทำให้รู้สึกสงบ ผู้คนก็มีความรู้สึกอยาก พักผ่อน หรือมีความสำรวมในการทำกิจการงาน ซึ่งมีความเหมาะสมมากสำหรับวงการ อุตสาหกรรม หรือการปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความคิด มากกว่าบรรยากาศของการค้าขาย

ความสัมพันธ์ระหว่างสีกับบุคลิกภาพของคนนั้นก็มิใช่อิงแต่อยู่ เช่นเดียวกัน และเป็นสิ่งที่น่าสนใจ คือ เด็กวัยรุ่นมักชอบสีสดใส และพร้อมที่จะพยายามหาเงินมาซื้อสิ่งของที่มีสีที่ตนชอบ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญในวงการค้ามาก ถึงแม้ว่ารูปลักษณะของสินค้าจะเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างกระบวนการทางปัญญา แต่ในขณะที่เด็กปฏิบัติกริยาในเรื่องสีกลับมีส่วนเสริมสร้างทางอารมณ์มากกว่า เด็กจะมีความรู้สึกรับรู้ในเรื่องสีก่อนที่จะรับรู้เรื่องลักษณะของรูปทรง และในบรรดาบรรดาของสีทั้งหลายนั้น วรรณะสีร้อน เช่น สีแดง สีส้ม และสีเหลืองดูจะเป็นที่สนใจของเด็กเป็นอย่างมาก ส่วนผู้ใหญ่มักชอบสีในวรรณะเย็น เช่น สีน้ำเงินและสีเขียว (มาโนช กงกะนันท์, 2538, น.127)

จากบทความสรุปได้ว่า สีมีเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ช่วยสร้างบรรยากาศให้สัมพันธ์กับอารมณ์ของมนุษย์ได้อย่างสอดคล้อง การนำสีไปใช้จึงต้องเลือกใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์

1.1.4) จิตวิทยาเกี่ยวกับสี

สีเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารผลงานจิตรกรรมที่สามารถกระตุ้น รุกเร้าต่อประสาทสัมผัสส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกอย่างมาก ในการออกแบบผลงานต่าง ๆ สีสันเป็นจะเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกได้ว่าผลงานนั้นครอบคลุมกับอารมณ์ความรู้สึกอะไร

ในบรรดาองค์ประกอบของการออกแบบทั้งหมด สีซึ่งเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของทัศนธาตุมีบทบาทที่สำคัญ มีพลัง สามารถสร้างปฏิกริยาให้กับอารมณ์ได้อย่างมหาศาล สีมีอิทธิพลต่อจิตใจมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง จนอาจกล่าวได้ว่า ในขณะที่ ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นสิ่งที่ร่างกายขาดมิได้ฉันใด สีก็เป็นสิ่งที่จิตใจขาดมิได้ฉันนั้น (มาโนช กงกะนันท์, 2538, น.104)

ถ้าเราสังเกตการแสดงคอนเสิร์ตที่จะพบว่า นอกจากเพลงรอกจะมีผลในเชิงจิตวิทยาในอันที่จะกระตุ้นหรือปลุกเร้าให้ผู้ชื่นชมรวมทั้งนักร้องนักดนตรีเอง เกิดความรู้สึกตื่นเต้นเร้าใจแล้ว รอกคอนเสิร์ตยังนิยมใช้แสงสีอันแปลกและเร้าใจช่วยปลุกเร้าประสบการณ์ความรู้สึกสัมผัสของผู้ชื่นชมอีกด้วย แสงสีมีผลในเชิงจิตวิทยาในอันที่จะปลุกอารมณ์ของคนให้ตื่นเต้นยินดีปรีดาได้อย่างดียิ่ง หรือในทางตรงกันข้าม เพื่อก่อให้เกิดความสงบ โศกเศร้า ก็ได้เช่นกัน

นักจิตวิทยารู้ว่าสีต่าง ๆ แต่ละสีมีพลังปลุกเร้าการตอบสนองของอารมณ์ (Emotional responses) นอกจากคุณภาพด้านอื่น ๆ แล้วสียังมีอุณหภูมิเชิงจิตวิทยา (psychological temperature) อยู่ในตัวของมัน เช่น สีแดง สีส้ม สีเหลือง ให้ความรู้สึกอุ่นและสัมพันธ์กับแสงอาทิตย์ หรือไฟ สีน้ำเงินหรือสีเขียวสัมพันธ์กับป่า น้ำ ท้องฟ้า และความรู้สึกเย็น เป็นต้น ศิลปิน นักออกแบบ และนักสร้างสรรค์กระบวนการแบบ (stylist) เรียนรู้และเข้าใจในเรื่องจิตวิทยาเกี่ยวกับสี

ความสัมพันธ์ระหว่างสีกับปฏิกิริยาตอบสนองของมนุษย์ และนำประโยชน์จากการเรียนรู้และประสบการณ์ไปสร้างสรรค์งานศิลปะ หรืองานออกแบบของเขา

โดยทั่วไปแล้ว สีอุ่นจะปลุกเร้า (to stimulate) และสีเย็นจะผ่อนคลาย (to relax) สำนักงานที่มีผนังและสภาพแวดล้อมสีเย็นจะช่วยให้เกิดการพักผ่อน แต่ถ้าเป็นสีที่ให้ความรู้สึกอุ่น พนักงานจะกระตือรือร้นขึ้น เมื่อเราขับรถผ่านรถสีแดง ความรู้สึกในแรงกระตุ้นจะต่างไปจากเมื่อเราขับรถผ่านรถสีดำหรือสีน้ำเงิน หรือแม้แต่ห้องพักนักกีฬา ห้องพักสีร้อนจะให้ความรู้สึกกระตือรือร้นในชัยชนะมากกว่าห้องพักสีเย็น เป็นต้น

แมวและสุนัขตาบอดสี แต่แมลงกลับมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสีเป็นอย่างดี ยุงจะหนีสีส้มแต่ชอบเข้าไปหาสีแดง สีดำ และสีน้ำเงิน คนดูแลฝูงจะสวมชุดสีขาวเพื่อหลีกเลี่ยงผึ้ง แต่ถ้าเขาสวมชุดสีเข้ม ผึ้งจะเข้ามารุมล้อมเขา ส่วนแมลงวันไม่ชอบสีน้ำเงิน สีน้ำเงินจึงเป็นประโยชน์กับโรงงานเนื้อหรือร้านค้าเนื้อที่ตั้งอยู่ในที่โล่งแจ้ง

สำหรับคนเรา นอกจากประสบการณ์อันปกติจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อสีต่าง ๆ ร่วมกันแล้ว ปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงปัจเจกและประสบการณ์ของแต่ละคน ยังก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อสีแต่ละสีแตกต่างกันอีกด้วย (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2535, น.22-23)

จากบทความสรุปได้ว่า สีเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ นักจิตวิทยายอมรับว่าสีแต่ละสีจะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกได้ การออกแบบผลงานศิลปะต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงการรับรู้และต้องมีความเข้าใจในผลงานเพื่อตอบสนองเนื้อหาได้อย่างสอดคล้องกับความรู้สึก ทั้งนี้ยังให้ความรู้ที่แตกต่างกันปัจเจกและประสบการณ์

นอกจากนี้ยังมีบทความเกี่ยวกับจิตวิทยาของสีของทวีเดช จีวกกลาง ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยกล่าวไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

สีทุกสีย่อมมีอิทธิพลอยู่เหนือจิตใจมนุษย์ทั่วไป ดังนั้นสีกับมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ทุกคนจะรู้สึกในอารมณ์ทันทีเมื่อได้เห็นสี โดยเฉพาะถ้าได้เห็นสีที่ตนเองชอบเป็นพิเศษ หรือได้เห็นสีที่ตนเองไม่ชอบ เพราะมนุษย์เราทุกคนย่อมมีอารมณ์ ชอบบางสีมากที่สุด และรู้สึกเฉย ๆ ในบางสี และไม่ชอบบางสีเอาเสียเลย เราจะสังเกตเห็นคนบางคนชอบใช้สีเพียงบางสีอยู่ตลอดเวลา นั่นเป็นเพราะความผูกพันและเคยชินกับสีนั้นจนไม่ยอมใช้สีอื่น หรือถ้าจะใช้บ้างก็หลีกเลี่ยงไม่พ้นจะด้วยกรณีใดก็ตามก็จะเกิดความรู้สึกขัดใจจนไม่ค่อยมั่นใจในตัวเองในลักษณะการวางตัว หรือบุคลิกท่าทาง ผู้มีรสนิยมมักใช้สีได้ถูกต้องกับเวลา โอกาส วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ดินฟ้าอากาศและสมัยนิยมอย่างไรก็ตาม ต่างก็มีความชอบแตกต่างกันตามนิสัยและการศึกษาของแต่ละบุคคล

มนุษย์เรามีนิสัยชอบและพอใจสิ่งใหม่ ๆ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสมัยนิยมหรือชาตินิยม เช่น ชาวจีนชอบสีแดง ถือว่าสีแดงมีอานุภาพ ชาวตะวันตกชอบสีแดงเลือดนก หมายถึงความเป็นผู้ดี มีเชื้อสายสูงศักดิ์ การนิยมเสื้อผ้าสีสด นิยมกันในหมู่สตรี ประชาชนในประเทศร้อน นิยมสีร้อน ความนิยมในเรื่องสีทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าทดลองขึ้น ให้ข้อคิดว่าสีแท้ทุกสีสวยแต่บางสีมีข้อแม้ว่า ให้ใช้ปริมาณมากหรือน้อยจึงจะสวย ความรู้สึกของคนเราจึงขึ้นอยู่กับการใช้สีและสีมีอำนาจมีอิทธิพลต่อจิตใจของบุคคล เมื่อเราได้ทราบแล้วว่า อิทธิพลของสีกับมนุษย์มีความผูกพันกัน ดังนั้นจึงควรจะได้รู้ถึงสีต้นต่าง ๆ ที่แสดงอารมณ์ โดยเฉพาะเพื่อให้ถูกกับเรื่องราวที่จะนำไปใช้ให้เป็นผลสมบูรณ์

จิตวิทยาของการใช้สีในชีวิตประจำวัน

เดือนให้ระวังอันตราย

ใช้สีแดง ส้ม

ปลอดภัย

ใช้สีเขียวหรือสีขาว

เช่น ไฟสัญญาณจราจรตาม
ทางข้ามบนท้องถนนต่าง ๆ

เกี่ยวกับไฟไหม้หรือเรื่องไฟ

ใช้สีแดง

ห้องที่ใช้ในการพักผ่อน

ใช้สีเขียว น้ำเงินปนเขียว

ห้องนั่งเล่นที่ต้องการความสนุกสนานร่าเริง

ใช้สีชมพู เหลืองปนเขียว

(ทวีเดช จิวกลาง, 2536, น.60)

ทวีเดช จิวกลาง กล่าวถึงอิทธิพลของสี ในหัวข้อ นักจิตวิทยาชี้อิทธิพลของสีจะมีผลกระทบต่อจิตใจมนุษย์อย่างไร ? ไว้ที่น่าสนใจว่า

ฟารีดา อาซาดุลลินา นักจิตวิทยาชาวโซเวียตได้กล่าวถึงอิทธิพลและความสำคัญของสีเอาไว้ในนิตยสาร “สปรุตนิค” ของรัสเซียเมื่อเร็ว ๆ นี้ เพื่อเอาไว้ตรวจสอบว่า คนชอบสีไหนจะมีจิตใจอย่างไร และสีนั้นจะมีผลกระทบต่อความรู้สึกของเราอย่างไรด้วย

สีฟ้าอ่อน ช่วยทำให้จิตใจกระชุ่มกระชวยบรรเทาความเศร้าและช่วยกล่อมจิตใจ ทั้งยังอาจจะช่วยลดอุณหภูมิของร่างกายและความดันโลหิตได้เล็กน้อย ช่วยบรรเทาความเจ็บปวด และทำให้รู้สึกเย็นสบาย สีฟ้าอ่อนเป็นสีของความอดทน

สีแดง เป็นสัญลักษณ์ของพลัง สร้างความตั้งมั่นในการทำกิจกรรม ความเกรียงไกรและอารมณ์ร้อน เป็นสีที่ทำให้เมื่อยตาได้ง่ายที่สุด และกระตุ้นประสาทมากที่สุด สีแดงสะดุดตาคนได้ในทันทีและคนจะเบื่อสีได้เร็วเช่นกัน

สีชมพู คล้ายกับธรรมชาติที่อ่อนนุ่มและค่อนข้างจะเป็นทารก คนถือหลักประโยชน์นิยมจะไม่ชอบสีนี้

สีเขียว ทำให้สงบ คนที่ชอบสีนี้จะพยายามแสดงความสามารถ สำหรับคนที่ไม่ชอบอาจจะเป็นไปได้ว่าเป็นคนกลัวปัญหาในชีวิตประจำวัน

สีน้ำเงินแก่ สื่อถึงความสงบของจิตใจที่มีอยู่ในคนที่อึดอ้อม ที่สามารถจะวางมาฆของชีวิตได้ คนที่ชอบสีนี้เป็นคนสมถะ ถ่อมตัวและมีแนวโน้มที่จะ โศกเศร้าขาดความเชื่อมั่น สีนี้สบายตาช่วยขจัดความเครียด

สีเหลือง เชื่อกันว่า แสดงออกถึงสามัญสำนึก เป็นสีโปรดปรานของคนขี้สงสัยที่พูดคุยกับคนอื่น ๆ และปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้โดยง่าย สีเหลืองช่วยทำให้ระบบประสาทเข้มแข็งและปลุกฝังการมองการณ์ในด้านดี

สีม่วง จะคูกลับ คนที่ชอบสีม่วงเป็นคนที่มีลักษณะเจ้าอารมณ์และอ่อนไหว พบว่า สีนี้ชักจูงให้เด็ก ๆ เชื่อเรื่องไสยศาสตร์

สีน้ำตาล เป็นสัญลักษณ์ของความกระวนกระวายและความไม่พอใจ

สีเทา เป็นสีของการประนีประนอม บ้างก็ว่าเป็นสีของคนที่มีลักษณะชอบใช้เหตุผลและไม่ค่อยจะไว้อะไรง่าย ๆ

สีขาว ดูจะเป็นสีในอุดมคติที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญและข้อโต้แย้งใด ๆ

(ทวีเดช จิวกลาง, 2536, น.60)

สมชาย พรหมสุวรรณ กล่าวถึงสีกับความรู้สึก โดยจำแนกแยกเป็นสีต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้กับการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างละเอียด ดังนี้

มนุษย์พยายามทำความเข้าใจธรรมชาติและควบคุมธรรมชาติ โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์มาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 และ 19 สี (Color) เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ถูกคิดค้นและทำความเข้าใจในเวลาต่อมานั้นด้วย โดยศิลปินและนักออกแบบ เนื่องจากสีมีอิทธิพลมากมายต่อมนุษย์ นักออกแบบและศิลปินมักใช้สีแทนความหมายบางอย่างในการออกแบบเสมอ สีบางสีเร้าใจได้ดี เช่น สีแดงสด สีส้มสด ในขณะที่พบว่าสีบางสีให้ความรู้สึกสงบ เช่น สีเขียวอ่อน เป็นต้น บางสีรู้สึกไม่เบิกบาน หดหู่ใจ เช่น สีน้ำตาล ม่วงทึบ ในขณะที่บางสีให้ความรู้สึกร่าเริงได้ เช่น สีเหลืองสด สีชมพู ความรู้สึกต่อสีของมนุษย์ได้มาจากประสบการณ์ทั่วไปของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติในชีวิตประจำวัน (Hurwitz, 1967 : 105) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.57) และอีกส่วนหนึ่งมาจากวัฒนธรรม เช่น ชาวยุโรปแถบตอนเหนือ จะเชื่อว่าสีขาวคือสีของความบริสุทธิ์ แต่พวกอินเดีย สีขาวหมายถึงความฉลาด ความมีสุขภาพดี ชาวเอเชีย (ชาวจีน) เชื่อว่าสีขาวเป็นสัญลักษณ์แห่งความตาย ความเศร้า สำหรับชาวยุโรป สีน้ำเงินเป็นสีแห่งความเศร้า เช่น สีที่ใช้ในภาพเขียนของ ปีกัสโซ (Picasso) ชื่อภาพ นักกีตาร์ผู้ชรา (The Old Guitarist) ซึ่งใช้โทนสีน้ำเงินทั้งภาพ

องค์ประกอบศิลป์ทั้ง 6 ตัว สีเป็นตัวที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อมนุษย์ อารมณ์ของเรามักจะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของสีที่ปรากฏในสภาพแวดล้อมรอบตัว ความชอบและความไม่ชอบสิ่งของหรือผู้คนส่วนหนึ่งมาจากอิทธิพลของสี นักจิตวิทยาทดลองเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องสีของมนุษย์พบว่า สีมีพลังต่อการตอบสนองของมนุษย์ (Emotional Response) สีแต่ละสีให้ความรู้สึกแตกต่างกัน อาจมีความใกล้เคียงกันบ้าง การมองเห็นสีแดงสดใสจะทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้นกว่าปกติ และจะรู้สึกร้อนในขณะที่มองเห็นสีน้ำเงินหัวใจจะเต้นช้าลงและรู้สึกเย็นสงบ (Steinen, 1977 : 54) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.57) ผู้หญิงจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสีมากกว่าผู้ชาย และในทุก ๆ 10 คนของผู้หญิงและชาย ผู้ชายจะตาบอดสีมากกว่าหญิง (Graves, 1951 : 402) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.57)

สีแดง (Red) เป็นสีที่มีความสว่างมากที่สุดหนึ่ง สามารถดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี สีแดงเป็นแม่สี ในทุก ๆ ทฤษฎีสีถือว่าสีแดงเป็นสีหลัก สีแดงทำให้เกิดสีอื่น ๆ ได้อีกหลายสี สีแดงใช้พิธีแต่งงานของชาวจีน ใช้เป็นธงในกองทัพของชาวโรมัน และเป็นสีที่ปรากฏอยู่ในธงชาติของชาติต่าง ๆ หลายชาติ สีแดงเป็นสีแห่งความกล้าหาญ อึกเหิม ตื่นเต้น รุนแรง อันตราย มีอำนาจ มีความแข็งแกร่ง มีพลัง ว่องไว ร้อนแรง โดดเด่น ร่าเริง หากใช้ร่วมกับสีทองหมายถึงพลังและอำนาจ สีแดงเป็นสีที่ผู้หญิงโปรดปรานมากที่สุด เด็ก ๆ ไม่ว่าจะชายหรือหญิงจะชอบสีแดงมากที่สุดเช่นกัน สีแดงเป็นสีที่มีชื่อเรียกก่อนสีอื่นใด ถูกตั้งชื่อนับตั้งแต่มนุษย์เริ่มรู้จักใช้สีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และมนุษย์สมัยนั้นก็มักใช้สีแดงกันมาก (Graves, 1951 : 404) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.57) สีแดงยังเป็นสัญลักษณ์ของอารมณ์ทางเพศ ความรัก ความต้องการทางเพศ ในหลายประเทศมักจะประดับไฟสีแดงไว้หน้าบ้านที่เปิดเป็นสถานเริงรมย์

สีแดงเร้าสายตาได้ดี แต่ทำให้ประสาทตาล้าได้ง่าย เราจะมองสีแดงได้ไม่นาน มีคำกล่าวที่ว่าใครก็ตามมองเห็นสีแดงแล้วรู้สึกเฉย ๆ คน ๆ นั้นถ้าไม่ตาบอดสีก็อาจมีความผิดปกติทางด้านอารมณ์ เขาอาจไม่สนใจสิ่งใด ๆ ในโลกนี้อีก จากการทดลองพบว่าผู้มองสีแดงสดหัวใจจะเต้นเร็วขึ้นและอุณหภูมิในร่างกายจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (Chijiwa, 1994 : 14) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.57) โดยปกติในธรรมชาติจะมีสีแดงสดอยู่น้อย จะพบเห็นในดอกไม้ แมลง ไบไม้ ซึ่งนับว่าเป็นส่วนเล็กน้อยในธรรมชาติ ส่วนใหญ่เราจะพบสีแดงในวัตถุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นมากกว่าสีแดงจะดูแดงมากขึ้นเมื่ออยู่บนพื้นสีเขียวหรืออยู่ติดกับสีเขียว ซึ่งเป็นสีตรงข้ามในวงจรัส

สีเหลือง (Yellow) สีเหลืองเป็นสีที่แปลก สามารถเป็นได้ทั้งสีร้อนและสีเย็น กล่าวคือ เมื่อใช้สีเหลืองร่วมกับสีร้อน เช่น ส้ม, ส้มแดง, และแดง สีเหลืองจะร้อนแรงกว่าปกติ ขณะเดียวกันถ้าใช้สีเหลืองร่วมกับสีเขียวอ่อน, สีเขียว, สีฟ้า สีเหลืองจะเย็น ทำให้โครงสร้างสีนั้นเย็นกว่าปกติ สีเหลืองเป็นสีแห่งการขลาดกลัว การทรยศหักหลัง ความอิจฉาริษยา ในศตวรรษที่ 10

ในประเทศฝรั่งเศส จะทาสีเหลืองไว้ที่ประตูบ้านของฆาตกรผู้ทรยศต่อประเทศ (Graves, 1951 : 403) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.58) สีเหลืองเป็นสีที่จางที่สุดในบรรดาสีทุกสี และมีแนวโน้มเคลื่อนไหวอยู่ภายนอก รุกล้ำ โดดเด่นหลุดลอยออกจากพื้นสีเข้ม สีเหลืองถือเป็นแม่สี เช่นเดียวกับสีแดง ไม่มีสีอื่นใดผสมกันแล้วได้สีเหลือง นิยมใช้สีเหลืองน้อย โดยเฉพาะสีเหลืองหม่น (เหลืองที่ถูกผสมให้คล้ำลง) สีเหลืองสดให้ความรู้สึกสดใส สว่างไสว ร่าเริง เฉลียวฉลาด อบอุ่น สมบูรณ์ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา การกีฬา ถ้าสีเหลืองอยู่ในเสื้อผ้าจะให้ความรู้สึกกระฉับกระเฉง เคลื่อนไหว ว่องไว

สีเหลืองเมื่อถูกผสมให้หม่นลง จะทำให้รู้สึกหดหู่ ไม่สดชื่น เช่น เหลืองอมน้ำตาล เหลืองอมเขียว เป็นสีของโรคภัยไข้เจ็บ ชงสีเหลืองจะถูกปกบนเรือที่สงสัยว่าจะมีเชื้อโรค หรือสารพิษอันตราย

ในปี ค.ศ. 1890 – 1900 สีเหลืองได้รับความนิยมมากในวงการแฟชั่น จนกระทั่งถูกตั้งชื่อยุคสมัยนั้นว่ายุคเหลืองเก้าศูนย์ (Yellow Nineties) ในประเทศจีน สีเหลืองเกี่ยวข้องกับศาสนาและกษัตริย์ สีเหลืองจะดูดีขึ้นเมื่อใช้ร่วมกับสีอื่น

สีน้ำเงิน (Blue) เป็นแม่สีอีกสีหนึ่ง ไม่มีสีใดผสมกันแล้วได้สีน้ำเงิน สีน้ำเงินเป็นตัวแทนของความเย็น ในขณะที่สีแดงเป็นตัวแทนของความร้อนในวงสีของทฤษฎีสี แม่สีวัตถุชาติ สีตระกูลแดงและน้ำเงินจะอยู่คนละฝั่งกัน สีน้ำเงินรู้สึกเย็น แจ่มใส สงบ เกอเทอ (Goethe) 1749 – 1832 กวีนักเขียนนวนิยาย นักเขียนบทละคร และนักปรัชญาชาวเยอรมัน กล่าวถึงสีน้ำเงินว่า เป็นสีที่มีเสน่ห์บนความว่างเปล่า (Enchanting Nothingness) สีน้ำเงินให้ความรู้สึกเว้งว่าง กว้างขวาง มั่นคง โดดเดี่ยว น่าเศร้า น่ากลัว เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ ความมีสุขภาพดี ความมีการศึกษา ความจริงใจ สีน้ำเงินเป็นสีที่ไม่รุกราน เป็นสีสงบเสงี่ยม มีแนวโน้มเคลื่อนไหวในตัวเอง และอยู่ด้านหลังฉากหลังลึกเข้าไป สีน้ำเงินจึงถูกใช้ทำเป็นพื้นมากกว่ารูป

สีเขียว (Green) สีแห่งสันติสุข ความเจริญเติบโต มีชีวิตชีวา มีพลัง มีความสุข ความซื่อสัตย์ ความรุ่มเย็น ถ้าเป็นสีเขียวเข้มจะทำให้รู้สึกถึงป่าลึก ความอุดมสมบูรณ์ (Chijiwa, 1994 : 14) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.59) โดยทั่วไปสีเขียวหมายถึงความหวัง ฤดูใบไม้ผลิ การเริ่มต้นชีวิตใหม่ ให้ความรู้สึกถึงต้นไม้ ภูเขา ใบหญ้า สีเขียวเป็นสีสงบมากกว่าสีรุกราน จึงให้ความรู้สึกผ่อนคลาย หากใช้สายตามาก ๆ การพักผ่อนสายตาที่ดี คือการมองสีเขียว สีเขียวมีแนวโน้มเคลื่อนไหวเข้าสู่กึ่งกลาง กล่าวคือ ไม่โดดเด่นและไม่ถอยอยู่ในฉากหลังเช่นสีน้ำเงิน

นอกจากนี้ความหมายของสีเขียวหมายถึงยาพิษ เนื่องจากสารหนู (Arsenic) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันตั้งแต่โบราณกาลว่ามีสีเขียว ยาพิษจากซัลเฟตก็มีสีเขียวเช่นกัน ปัจจุบันยา

พืชจำนวนมากผลิตในรูปของสีเขียว เพื่อให้แตกต่างไปจากผงอื่น ๆ เช่น แป้ง น้ำตาลทราย ฯลฯ สีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของความอิจฉาริษยา และความกลัวด้วยเช่นกัน

สีม่วง (Violet) ให้ความรู้สึกโอ้อ่า (Stately) ร่ารวย ความประทับใจ เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาการเสียดสี ราชวงศ์ ความจงรักภักดี ผู้หญิงม่าย หญิงที่ไม่มีบุตร หรือชายที่ถือศีล (Graves, 1951 : 406) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.60) ความสงบ ความภาคภูมิใจ ถ้าใช้มากและผสมด้วยสีขาวจะรู้สึกเศร้า เหงา ผิดหวัง เว้งว้าง น่ากลัว หายนะ เร้นลับ มีเสน่ห์ มีอำนาจ สีม่วงได้มาจากความรุนแรง (สีแดง) และความสงบ (สีน้ำเงิน) ผสมกัน สีม่วงในธรรมชาติจะมีน้อยมาก จะพบเห็นได้ในสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมากกว่า

สีส้ม (Orange) สีส้มมาจากสีแดงผสมกับสีเหลือง เป็นสีขั้นที่ 2 ที่แปลกกว่าสีขั้นที่ 2 สีอื่น (สีม่วง สีเขียว) กล่าวคือสีส้มจะมีเงาของสีเหลืองแฝงอยู่อย่างเห็นได้ชัดเจน คลุกเคล้ากันอย่างไรก็ยังสามารถมองเห็นสีเหลืองในสีส้มได้อยู่นั่นเอง สีส้มมาจากการผสมของสีร้อนสองสี จึงทำให้รู้สึกร้อนมีพลัง สนุกสนาน ร่าเริง เคลื่อนไหว กระฉับกระเฉง อบอุ่น อันตราย เรืองร่า กระทบกระชวย เป็นสีที่มีแนวโน้มเคลื่อนไหวอยู่ภายนอก หลุดออกจากพื้นที่เข้มได้ดี สีส้มเหลือง (ส้มที่หนักไปทางสีเหลือง) ทำให้นึกถึงดวงอาทิตย์ พื้นทราย ทอง ผลไม้สุก เมล็ดข้าวสุก รุ่งเรือง สว่างไสว ส้มแดง (ส้มหนักไปทางสีแดง) (Scarlet) หมายถึงเกียรติยศ ความสูงศักดิ์ ตำแหน่งหน้าที่สูง

สีฟ้า (Cobalt Blue) มาจากสีน้ำเงินผสมขาว ให้ความรู้สึกกว้างไกล มีความหมายเกี่ยวกับท้องฟ้า น้ำ สวรรค์ หมายถึงความฉลาด ความสิ้นหวัง ความอาลัย ความกว้างไพศาล สีฟ้าอ่อนทำให้กระชุ่มกระชวย บรรเทาความเศร้า เบิกบาน สงบ เรียบร้อย แตกต่างไปจากสีฟ้าเข้ม

สีเทา (Grey) ได้มาจากสีดำผสมขาว โดยปกติแล้วในทางทฤษฎีสี ไม่ถือเป็นสี (Graves, 1951 : 407) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.61) ถือเป็นน้ำหนักของแสงและเงาที่อยู่ระหว่างขาวกับดำ (สว่างสุด มีดสุด) ให้ความรู้สึก อ่อนโยน เศร้า สงบ เงียบขรึม สดใจ นิ่ง ธรรมดา เรียบร้อย ธรรมดา เป็นสีที่เข้ากับสีอื่นได้ทุกสี เป็นสีที่ประนีประนอมกับสีอื่นได้ดี และสามารถใช้ลดความขัดแย้งระหว่างสีอื่นลงได้ สีทุกสีจะอ่อนแอลงเมื่ออยู่บนพื้นสีเทา หรือจะอ่อนแอลงเมื่อถูกผสมด้วยสีเทา เช่นสีแดงสดวางบนพื้นสีเขียวอมเทา การตัดกันของทั้งสองสีจะลดลง สีเขียวจะอ่อนแอลงจากเดิม

สีดำ (Black) สีดำในทางทฤษฎีสี ไม่ถือเป็นสีเช่นเดียวกับสีเทา แต่ให้ความรู้สึกได้ ชาวตะวันตกถือว่าเป็นสีแห่งความเศร้า ความตาย (Hurwitz, 1967 : 167) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.61) ความกลัว มนุษย์มักจะกลัวความมืด สีดำจึงแทนความลึกลับ

ความโหดร้าย จึงมีคำเรียกสีดำในทางไม่ดีต่าง ๆ เช่น มือมืด (Black Hand) ฆาตกรรมโจรสลัด ข่าวย่ำร้าย (Black Tidings) บัญชีดำ (Black List) ฯลฯ สีดำหมายถึง ความกักขฬะ นรก ความอ้างว้างเปล่าเปลี่ยว หนักแน่น ว้างเปล่า มีพลัง อันตราย เนื่องจากสีดำมีคทึบ เมื่อใช้ร่วมกับสีอื่นจะทำให้สีอื่นเด่นชัด หากใช้สีดำมาก ๆ จะรู้สึกอึดอัด บีบรัดไม่เป็นสุข สีดำ ในทุกสังคมส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ ความตาย ความหายนะ มีความหมายไปในทางที่ไม่ดีมากกว่าดี

สีขาว (White) สีขาวในทางทฤษฎีสี ไม่ถือเป็นสีเช่นเดียวกับดำและเทา แต่ให้ความรู้สึกได้ดี สีขาวอยู่ตรงข้ามกับสีดำ เป็นสีคู่กันที่อยู่ห่างกันมากที่สุด สีขาวจะรู้สึกสะอาด ร่าเริง สดใส ใหม่ บริสุทธิ์ เยาว์วัย ไร้เดียงสา ความจงรักภักดี ปลอดภัย ว้าเหว่ ความดีงาม พรหมจรรย์ การยอมแพ้ สีขาวมองเห็นได้ในระยะไกล และไม่สามารถจะมองเห็นสีขาวเป็นสีอื่นได้ การใช้สีขาวมาก ๆ ทำให้ดูจืดชืดไม่น่าสนใจ ใช้สีขาวร่วมกับสีอื่นทำให้สีอื่นดูสะอาดสดใสขึ้น

สีน้ำตาล (Brown) ให้ความรู้สึกหนักแน่นมั่นคง สีน้ำตาลใช้มากจะรู้สึกแห้ง หากใช้ร่วมกับสีส้มและเหลืองจะดูแห้งแล้งไม่สดชื่น สีน้ำตาลใช้ร่วมกับสีฟ้าหรือดำได้ดี สีน้ำตาลอ่อน (Tan) ให้ความรู้สึกถึงเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น เครื่องหนัง โต๊ะเก้าอี้ เสื้อผ้า เป็นต้น (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.56-62)

สีชมพู (Pink) ให้ความรู้สึก บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ร่าเริงเบิกบาน (วุฒิ วัฒนสิน, 2539 น.119)

สีม่วงแดง คือ ความรื่นเริง แต่อมทุกข์ มีความวิตกกังวลและความเกลียดชัง
สีเขียวเหลือง หมายถึง ความแจ่มใส เบิกบาน

สีเขียวแก่ หมายถึง ความวิตกกังวล ความสุขุม และความเยียบวังเวง

สีสดและสีบาง ๆ ทุกชนิด บ่งถึงความกระชุ่มกระชวย ความแจ่มใส (น. ณ ปากน้ำ, 2527, น.51 ; 2543, น.49-50)

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า สีแต่ละสีให้ความรู้สึกอย่างไรบ้าง ดังนั้นการนำสีมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ มีสีที่ส่งผลต่อความรู้สึกร่าเริง คือ สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีส้ม สีขาว สีชมพู และ อาจจะเป็นสีแดงด้วย เนื่องจากสีแดงกระตุ้นความรู้สึกได้ดี แต่ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ในผลงานโดยรวม ส่วนสีที่ไม่ควรนำไปใช้ เพราะเป็นสีที่ทำให้ความเศร้าหมอง เรียบง่าย ไม่ส่งแรงกระตุ้นความรู้สึกร่าเริงได้มากพอ คือ สีน้ำเงิน สีเทา สีเขียวแก่ ทั้งนี้ในการระบายสีจะนำสีที่ให้ความรู้สึกร่าเริงมาใช้เป็นส่วนใหญ่ โดยมีสีอื่น ๆ ผสมผสานควบคู่กันไปให้เกิดความกลมกลืนในผลงาน ไม่เช่นนั้นการใช้สีจะเป็นไปอย่างจำกัด ขาดความเป็นธรรมชาติในการแสดงออกทางจินตนาการได้

นอกจากนี้วุฒิ วัฒนสิน ยังให้คำจำกัดความกว้าง ๆ กับกลุ่มสีวรรณะร้อน และกลุ่มสีวรรณะเย็น ซึ่งส่งผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกมนุษย์ได้อีกด้วย

สีวรรณะร้อน (Warm Tone) หมายถึง สีใด ๆ ในวงจรสีที่มีส่วนผสมของสีแดงและรวมทั้งสีเหลืองด้วย ให้ความรู้สึกตื่นเต้น รุนแรง ฉูดฉาด เป็นสีที่มีความสดใสและร้อนแรง มี 7 สี คือ เหลือง ส้มเหลือง ส้ม ส้มแดง ม่วง แดง ม่วงแดง

สีวรรณะเย็น (Color Tone) หมายถึงสีใด ๆ ในวงจรสีที่มีส่วนผสมของสีน้ำเงินและรวมทั้งสีเหลืองด้วย ให้ความรู้สึกเยือกเย็น สงบเยียบ ชุ่มชื้น สบายตา เนื้อหา มี 7 สี คือ เหลือง เขียวเหลือง เขียว เขียวน้ำเงิน น้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน ม่วง สำหรับสีเหลืองและสีม่วง อนุโลมให้อยู่ได้ทั้งสองวรรณะ (วุฒิ วัฒนสิน, 2539, น.114)

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า สีวรรณะร้อน จะเร้าอารมณ์ความรู้สึกต่อมนุษย์ได้ดีกว่าสีวรรณะเย็นที่ให้อารมณ์ความรู้สึกเยียบสงบ

ความรู้สึกที่ว่านี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อศิลปินตั้งใจที่จะแสดงออกด้วยการใช้ไวยากรณ์ทางศิลปะ เช่น ถ้าต้องการภาพที่ให้ความสดใสร่าเริง จิตรกรควรใช้สีที่สดใส ใช้สีแปร่งที่มีความเคลื่อนไหวอย่างสนุกสนาน แต่ถ้าต้องการภาพที่โศกเศร้ารันทด ก็จะใช้ไวยากรณ์ทางศิลปะไปในทางตรงกันข้าม (พิชญ์ สุภนิมิตร, 2549, น.87)

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้กล่าวถึงความรู้สึกสัมผัสทางด้านสีและลักษณะผิวไว้อย่างน่าสนใจว่าความรู้สึกสัมผัสที่เรามีต่อวัตถุหรือรูปทรงภายนอกที่พบเห็นได้คือ สีและลักษณะผิว เราสัมผัสสีด้วยการมองเห็น แต่รู้สึกสัมผัสลักษณะผิวได้ทั้งการมองเห็นและกายสัมผัส ลักษณะผิวที่แตกต่างกันจะให้ความรู้สึกสัมผัสที่แตกต่างกัน ตามปกติลักษณะผิวหยาบขรุขระจะให้ความรู้สึกในด้านแข็งกร้าว บีบบิ้น มั่นคง แข็งแรง รุนแรง แต่ลักษณะผิวที่ราบเรียบจะให้ความรู้สึกที่อ่อน สงบ นุ่มนวล เป็นต้น ความรู้สึกสัมผัสที่ได้เป็นความรู้สึกที่แน่นอนตายตัวเสมอไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคนหรือขึ้นอยู่กับลักษณะพิเศษของสิ่งนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน

สำหรับการรวมตัวของส่วนประกอบการออกแบบนั้น เน้นเป้าหมายอยู่ที่การนำส่วนประกอบการออกแบบที่แตกต่างกันหลายลักษณะมารวมตัวให้ประสานกลมกลืนกันหรือในทางการออกแบบที่เรียกว่า รวมตัวกันเป็นเอกภาพ (Unity) อาจจะคล้ายกับการนำผลไม้หลายชนิดที่มีความแตกต่างกัน ทั้งขนาด สี รูปทรง และลักษณะผิว มาจัดลงในภาชนะให้เป็นระเบียบสวยงามน่าสนใจก็ได้

สิ่งที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน เช่น รูปทรง สี ขนาด จะให้ความรู้สึกที่กลมกลืน (Harmony) กัน สิ่งที่มีลักษณะต่างกันก็จะทำให้ความรู้สึกตัดกัน (Contrast) ส่วนจะให้ความรู้สึกกลมกลืนกันมากน้อย หรือตัดกันมากน้อย ก็ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันมากหรือน้อยนั่นเอง

สิ่งที่รวมตัวกันและประสานกลมกลืนกันมากก็จะให้ความรู้สึกในทางสงบเงียบ สุภาพ นุ่มนวล ฯลฯ ในทางตรงกันข้าม ถ้ารวมตัวกันและตัดกันมาก ก็จะทำให้ความรู้สึกไปในทางตรงกันข้าม คือ สนุกสนาน รื่นโรจน์ รุนแรง ฯลฯ แต่ทั้งนี้การรวมส่วนประกอบการออกแบบไม่ว่าจะให้ความรู้สึกประสานกลมกลืนหรือตัดกันมากน้อยก็จะต้องมีความเป็นหน่วยสมบูรณ์หรือเป็นเอกภาพสมบูรณ์ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2526, น.40-42)

จากบทความดังกล่าวสรุปได้ว่า สีและพื้นผิวที่กลมกลืนมากจะให้ความรู้สึกสงบ ส่วนสีและพื้นผิวที่ตัดกันก็จะให้ความรู้สึกรื่นโรจน์ สนุกสนาน การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมที่ต้องการเข้าอารมณ์ความรู้สึก จึงต้องมีปัจจัยของความขัดแย้ง ความตัดกันของสี การใช้สีคู่ตรงข้าม การนำสีมาใช้เป็นวัสดุในการสร้างพื้นผิวด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ทำให้เกิดความขรุขระ ทำให้เกิดการทับซ้อน ทำให้เกิดปริมาตร เป็นต้น ซึ่งปัจจัยของการใช้สีมีกลวิธีการมากมายที่ช่วยให้เราความสนใจได้

การใช้สีชัดไว้อย่างน่าสนใจว่า สีชัดนี้ก็เช่นเดียวกับที่เรียกว่า ลูกขัด ในดนตรีนั่นเอง ในทางดนตรีก็ตีหรือในภาพเขียน เมื่อใช้เสียงหรือสีจนประสานกลมกลืนกันมากเข้าย่อมจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย จำเป็นจะต้องมีลูกขัดเกิดขึ้น เพื่อแก้ความเลี่ยน ดังเช่นในภาพเขียนซึ่งใช้สีประเภทวรรณะร้อนเต็มไปทั้งภาพ ชวนให้ดูจืดจาง ถ้าได้มีสีชัด (Discord) ปะปนอยู่บ้าง ก็จะช่วยให้สีอันพวยพุ่งนั้น มีจุดยับยั้งเสียบ้าง ทำให้เกิดผลงามตาขึ้น (น. ณ ปากน้ำ, 2527, น.25)

การใช้สีเลื่อมพรายไว้อย่างน่าสนใจว่า สีเลื่อมพราย (Scintillation vibration) ในสมัยก่อนการใช้สีต่าง ๆ นิยมสีเขียว ๆ เป็นสีกลมกลืนไม่รุนแรง แต่สำหรับปัจจุบัน สีเขียว ๆ ไม่ค่อยนิยมนัก เพราะดูแล้วไม่เกิดความรู้สึกสนุกมีชีวิตชีวาและเกิดความเคลื่อนไหวจะเห็นได้จากทั่ว ๆ ไป ตลอดจนงานวิจิตรศิลป์จะต้องใช้สีเป็นปัจจัยด้วย เหตุนี้เองจึงต้องใช้สี Component เข้าช่วยร่วมอยู่ในโครงงานสีนั้น ๆ สี Component ในที่นี้หมายถึงสีสองสีซึ่งนำมาผสมกัน หรือประกอบกันก่อให้เกิดสีอีกสีหนึ่ง เช่นสีเหลืองกับสีแดงผสมกัน หรือสีน้ำเงินกับสีแดงสีทั้งสองนำมาผสมกันเรียกสี Component ของสีส้มและของสีม่วง ส่วนสีสองสีอื่น ๆ ที่นำมาผสมกันก็เรียกทำนองเดียวกัน (ทวีเดช จีวกกลาง, 2536, น.43)

ทั้งนี้การใช้สีสามารถจัดเป็นลวดลาย หรือจัดเป็นร่องรอยให้เกิดความเคลื่อนไหวได้ ทวีเดช จีวกกลางกล่าวไว้ว่า ถ้ารูปนั้นเต็มไปด้วยลวดลายเล็ก ๆ แพรวพราว การใช้สีตรงกันข้ามตัดกันสลับกันไปอย่างสลับ ๆ ย่อมจะเกิดผลประสานกันไปเอง (ทวีเดช จีวกกลาง, 2536, น.40)

สุชาติ เกาทอง กล่าวถึงการนำสีไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้ในหัวข้อ สีกับการนำไปใช้ทางทัศนศิลป์ ไว้อย่างน่าสนใจ ซึ่งทำให้ทราบวิธีการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงถึงอารมณ์ร่าเริงได้

สีมีผลต่อมวลและพื้นที่ว่างในงานทัศนศิลป์ สีมีคุณสมบัติที่ทำให้เกิดความกลมกลืนหรือความแตกต่าง สีสามารถจับแน่นให้เกิดจุดเด่น และการรวมกันให้เกิดเป็นหน่วยเดียวกัน นอกจากนี้การใช้สียังสามารถแสดงออกถึงอารมณ์ด้วย ในวิชาทัศนียภาพวิทยา ความขัดแย้งหรือตัดกันของสีอุ่นและสีเย็นอันเนื่องมาจากการตัดกันของแสง เงา และการใช้เส้นจะช่วยสร้างภาพให้เกิดความตื้นลึกเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

ผู้ปฏิบัติจะต้องนำเอาหลักการต่าง ๆ ของสีไปดัดแปลงใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของงาน สีมีผลต่อการออกแบบดังนี้

- สร้างความรู้สึกลึก

สีให้ความรู้สึกต่อผู้พบเห็นแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และภูมิหลังของผู้ดู สีบางสีสามารถช่วยบำบัดโรคจิตบางชนิดได้ การใช้สีกับอาคารทั้งภายในและภายนอกเป็นการสร้างความรู้สึกลึกต่อการสัมผัสและการสร้างบรรยากาศ

- สร้างความน่าสนใจ

สีมีอิทธิพลต่องานทัศนศิลป์และออกแบบ สีช่วยสร้างความประทับใจและความสนใจเป็นอันดับแรกที่เราพบเห็น

- สีบอกสัญลักษณ์ของวัตถุ

เกิดจากประสบการณ์และภูมิหลังเป็นต้นว่า สีแดงแทนไฟ สีเขียวแทนพืช หรือความปลอดภัย

- สีช่วยในการรับรู้และจดจำ

งานทางทัศนศิลป์และออกแบบต้องการให้ผู้พบเห็นเกิดความจดจำในรูปแบบและผลงาน หรือเกิดความประทับใจ การใช้สีจะต้องสะดุดตาและมีเอกภาพ (สุชาติ เถาทอง, 2538, น.90)

ในการสร้างสรรค์จิตรกรรมผู้วิจัยได้นำทฤษฎีนี้มาใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์จิตรกรรม ซึ่งจะช่วยในการสื่อสารเนื้อหาในผลงานได้อย่างครอบคลุม สามารถถ่ายทอดอารมณ์สำแดงความรู้สึกผ่านสีได้อย่างชัดเจน

“สุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจะปรากฏออกมาได้ ต้องสืบเนื่องมาจากความมีเอกภาพของสีส่วนรวม”

ผลงานจิตรกรรมเป็นศิลปกรรมประเภทหนึ่งที่เสนอความงามวิจิตรด้วยองค์ประกอบศิลป์ต่าง ๆ แต่ที่สำคัญที่สุดคือการใช้สี การใช้สีในงานด้านจิตรกรรมทุกรูปแบบคือทั้งแนวเหมือนจริง (Realistic) หรือแนวนามธรรม (Abstract) ควรจะมีอิทธิพลต่อการปลุกความรู้สึกประทับใจ

ทั้งนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวในการใช้สีที่สามารถสร้างความพึงพอใจ แต่มีข้อเสนอแนะบางประการที่สามารถช่วยให้เราได้พัฒนาการใช้สีในงานจิตรกรรม คือ เราต้องพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ด้วยสี โดยการศึกษาและวิเคราะห์การใช้โครงสีในภาพ จะต้องทดลองและปฏิบัติจริง ๆ โดยคำนึงถึง

- การเลือกใช้สีแท้
- การเลือกใช้โครงสี

จงจำไว้เสมอว่า ไม่มีอะไรที่สำคัญในตัวของมันเอง แต่ความสำคัญจะขึ้นอยู่กับสีที่อยู่ข้างเคียง การใช้สีต้องคำนึงถึงสีสภาพส่วนรวม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงออกถึงความรู้สึกที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและความหมายในภาพนั้น (Otto G. Ocvirk., et : 1975) อ้างถึงใน (วุฒิ วัฒนสิน. 2539, น.122)

สรุปได้ว่าการใช้สีในงานจิตรกรรมจะต้องคำนึงถึงการใช้สีส่วนรวมซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกที่ต้องแสดงออก (วุฒิ วัฒนสิน. 2539, น.121-122)

สรุป โครงสีหรือชุดสี คือ สีส่วนใหญ่ที่ครอบงำผลงานทั้งหมด ประกอบด้วยสีสันต่าง ๆ ไม่จำเพาะอยู่ที่สีใดสีเดียว สีแต่ละสีจะมีลักษณะเป็นโทนเดียวกันกับสีหลักที่กำหนดไว้ เมื่อสังเกตภาพรวมทั้งหมดสีเหล่านี้จะปรากฏเป็นโครงสีส่วนใหญ่ ไม่เฉพาะเจาะจงเฉพาะสีที่เป็นโครงสีเท่านั้น สีอื่น ๆ ก็ถือเป็นสีที่ช่วยส่งเสริมชุดสีได้ เพราะจะทำให้เกิดความอ่อนเข้มหรือมิติของสีสันอย่างกลมกลืนน่าสนใจ

โครงสีเป็นส่วนสำคัญที่ใหญ่ที่สุดซึ่งครอบคลุมพื้นที่การสร้างสรรค์จิตรกรรมทั้งหมดของภาพ ชุดสีจึงมีอิทธิพลต่อมนุษย์มากกว่าส่วนอื่น ๆ ในการสร้างงานศิลปะ โครงสีจะเป็นตัวบ่งบอกทิศทางของผลงานเป็นไปในลักษณะใด การใช้สีอ่อนเป็นโครงสีครอบงำทั่วทั้งภาพ ส่วนมากจะมุ่งเน้นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่อบอุ่น กระตุ้นการเคลื่อนไหว ตื่นเต้น ฯลฯ ส่วนการใช้สีเย็นเป็นโครงสีครอบงำทั่วทั้งภาพ ส่วนมากจะต้องการให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกผ่อนคลาย เรียบง่าย เย็นตา

สีมีอิทธิพลต่อมนุษย์ มนุษย์ทุกคนล้วนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสีในระดับต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล การรับรู้สีขึ้นอยู่กับความคุ้นเคยเพราะสีเป็นทั้งสัญลักษณ์ที่สื่อความเข้าใจ และสามารถสร้างบรรยากาศต่าง ๆ ให้กับสิ่งแวดล้อมได้ เช่น ผู้คนที่รู้สึกสนุกสนานและร่าเริงจะตรงกับโทนสีสันที่อบอุ่น เช่น สีแดง สีส้ม สีเหลือง ซึ่งโดยทั่วไปสีอ่อนจะปลุกเร้า และสีเย็นจะผ่อนคลาย จึงมีการนำลักษณะสีอ่อนและสีเย็นมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย สีสันแต่ละสียัง

สามารถนำมาเปรียบเทียบกับลักษณะเสียงเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้ เช่น เสียงแหลมหวานของไวโอลิน เป็นสีเหลืองที่ให้อารมณ์กระชุ่มกระชวย เบิกบาน เป็นต้น

สีในแต่ละสีให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไปผู้ที่นำไปใช้จะต้องเรียนรู้อิทธิพลของแต่ละสี โดยในงานวิจัยจะมุ่งประเด็นที่ความร่าเริง ได้แก่ สีแดง เป็นสีแห่งความกล้าหาญอีกเข็ม ตื่นเต้น รุนแรง อันตราย ร้อนแรง โดดเด่น ร่าเริง สีเหลืองสด ให้ความรู้สึกสดใส สว่างไสว ร่าเริง อบอุ่น สมบูรณ์ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อนมีพลัง สนุกสนาน ร่าเริง เคลื่อนไหว กระฉับกระเฉง เร่งร่า สีฟ้าอ่อน ให้ความรู้สึกกระชุ่มกระชวย บรรเทาความเศร้า เบิกบาน สีขาวให้ความรู้สึกสะอาด ร่าเริง สดใส ใหม่ บริสุทธิ์ สีชมพู ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ร่าเริง เบิกบาน สีม่วงแดง ให้ความรู้สึกรื่นเริงต่อมทุกซ์ สีเขียวเหลือง ให้ความรู้สึกแจ่มใส เบิกบาน และสีสดและสีบาง ๆ ทุกชนิด จะบ่งบอกความรู้สึกกระชุ่มกระชวย ความแจ่มใส

ในความเข้าใจของอิทธิพลของสี หรือความรู้สึกของสีอาจมีความเข้าใจที่แตกต่างกันออกไป ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านต่างให้คำจำกัดความของความรู้สึกในแต่ละสีอย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และปัจเจกบุคคล ซึ่งโดยส่วนรวมสีโทนร้อนจะกระตุ้นเร้าความสนใจได้ดีกว่าสีโทนเย็น ดังนั้นสีโทนร้อนจะมีความสอดคล้องกับงานวิจัยมากกว่าสีโทนเย็น ซึ่งหากผู้วิจัยเลือกใช้โครงสร้างที่ให้ความรู้สึกร่าเริง ที่จะนำไปใช้ในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมได้อย่างถูกต้องแล้วเปรียบเสมือนกับได้ทัศนธาตุหลักที่จะนำไปสู่ทัศนธาตุอื่น ๆ และจะผสมผสานให้เกิดความสอดคล้องกับเนื้อหาร่าเริงได้อย่างชัดเจน

สีจึงมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมอย่างมาก เพราะสีเหล่านี้จะเป็นโครงสร้างที่จะต้องปรากฏในผลงานจิตรกรรมเป็นส่วนมาก ผนวกกับการใช้สีแปร่งที่เคลื่อนไหวอย่างสนุกสนาน ซึ่งการระบายสีสามารถกำหนดให้สีสันต่าง ๆ เกิดเป็นพื้นผิวที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก นอกจากนี้การใช้เทคนิคสีขัด การใช้สีเลื่อมพราย การใช้สีจัดเป็นลวดลาย หรือจัดเป็นร่องรอย ก็สามารถช่วยสร้างความน่าสนใจ เพิ่มพลังการเคลื่อนไหวได้ดีกว่าการระบายสีแบบเรียบ ๆ ข้อสำคัญการใช้สีควรคำนึงถึงสีสภาพส่วนรวมให้สอดคล้องตรงตามเนื้อหาความร่าเริง

2. เส้น

ในการสร้างสรรค์จิตรกรรมจะต้องอาศัยเส้นเป็นส่วนประกอบ เนื่องจากเส้นมีคุณสมบัติที่ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกให้ร่าเริงได้

2.1 ความหมายของเส้น

ความหมายของเส้นมีหลากหลายนิยามมากมายโดยจะยกความหมายที่น่าสนใจดังนี้

เส้น ตามคำจำกัดความของ ชลุดนึมเสมอ กล่าวไว้ว่า เส้นเกิดจากจุดที่ต่อกันในทางยาว หรือเกิดจากร่องรอยของจุดที่ถูกแรงหนึ่งผลักดันให้เคลื่อนที่ไป (ชลุด นึมเสมอ, 2534, น.30)

เส้น ตามคำจำกัดความของ สมชาย พรหมสุวรรณ กล่าวไว้ว่า เส้น คือ ลักษณะของวัตถุ สิ่งของ หรือลักษณะของบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ที่มีความยาวเป็นหลายเท่าของความกว้าง สามารถแสดงทิศทางได้ชัดเจน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.5)

ผู้สร้างสรรค์งานศิลปะทุกแขนงต้องสามารถนำเอาลักษณะเด่นของเส้นแบบต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์งาน ต้องเลือกใช้เส้นได้อย่างเหมาะสม จึงจะช่วยส่งเสริมคุณค่าของงานทั้งด้านจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ดังเช่นภาพประกอบลายเส้น ผู้สร้างงานต้องมีทักษะการใช้เส้นสร้างสรรค์เรื่องราว รูปภาพ และก่อให้เกิดพลังงานในการสื่อสาร (ผดุงพรหมมูล, 2547, น.121)

จากบทความสรุปได้ว่า เส้น หมายถึง รอยที่เป็นทางยาวที่เกิดจากการสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดเป็นรูปภาพขึ้นในงานประเภทต่าง ๆ

2.2 เส้นกับความรู้สึก

เส้นในงานศิลปะ สามารถสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหว บอกทิศทาง ช้า-เร็ว ซ้าย-ขวา นอกจากนี้เส้นยังให้อารมณ์ความรู้สึกได้ (Mittler, 1986 : 23) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.15) เส้นบางลักษณะช่วยให้เรารู้สึกสงบ เส้นบางลักษณะทำให้เรารู้สึกตื่นเต้น อ่อนแอ ดูหยิ่งยโส ร่าเริง เศร้า สดชื่น คุณภาพทางด้านอารมณ์ของเส้นที่แสดงออกในทางศิลปะ เป็นผลมาจากอารมณ์ของศิลปิน ทักษะคิด และความรู้สึก ศิลปินจะสังเกตพฤติกรรมของมนุษย์ คนที่มีความสุขจะยืนตัวตรง บางครั้งจะขมู่มือขึ้นและแกว่งไปมา คนที่มีความทุกข์จะก้มหัวลง ความเคลื่อนไหวจะช้าหรือหยุดนิ่ง เราสามารถเปรียบเทียบเส้นกับท่าทางของคนได้ แนวคิดเช่นนี้เรียกว่า การหยั่งรู้ (Empathy) ซึ่งสามารถเข้าใจได้ (Hurwitz, 1967 : 152) อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.15)

จากบทความบทความสรุปได้ว่า เส้นสามารถบ่งบอกอารมณ์ได้มากมาย ในการสร้างสรรค์ผลงานจะต้องใช้เส้นที่แสดงถึงความรู้สึกที่เราร่าเริง

เส้นแต่ละชนิดจะให้ความรู้สึกแตกต่างกันออกไป ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผลงานเกิดความรู้สึกที่เราร่าเริงได้ สมชาย พรหมสุวรรณ กล่าวถึงเส้นกับความรู้สึกของมนุษย์ไว้ว่า

เส้นตรงตั้ง ให้ความรู้สึกสงบ มั่นคง ไม่เคลื่อนไหว ไม่ยืดหยุ่น เที่ยงตรง
แน่นอน สูง สง่า เป็นระเบียบ สมดุล อยู่หนึ่ง

เส้นนอน ให้ความรู้สึกสงบ ราบเรียบ พักผ่อน โลงสบาย นิ่ง กว้างขวาง ทำ
ให้นึกถึงเส้นขอบฟ้า (Horizontal Line)

เส้นประ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว พร่ามัว ไม่แข็งแรง อ่อนนุ่ม จาง

เส้นซิกแซก ให้ความรู้สึกขรุขระ ไม่ปกติ ไม่เป็นมิตร เคลื่อนไหวรุนแรง
ไม่แน่นอน ถ้าเป็นเส้นซิกแซกที่เปลี่ยนทิศทางรวดเร็ว จะให้ความรู้สึกรุนแรง วุ่นวาย กระตุก มีพลัง
ตื่นเต้น โจมตี ทำลาย หากเป็นเส้นซิกแซกลักษณะเฉื่อย จะให้ความรู้สึกรุนแรงรวดเร็วยิ่งขึ้น

เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกอ่อน หลุหลุ อ่อนช้อย ราบรื่น นุ่มนวล เคลื่อนไหวใน
ทิศทางที่ปลายของเส้นกำลังผลัดกันอยู่

เส้นโค้งเกือบเต็มวงกลม ให้ความรู้สึกกระชับ อบอุ่นเป็นอันหนึ่งอัน
เดียวกัน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.16)

เส้นโค้งเป็นส่วนโค้งหลาย ๆ ชั้นที่มีจุดศูนย์กลางเดียวกัน (Concentric
Arches) ให้ความรู้สึกถึงการขยายตัว การเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องและราบรื่นเบิกบาน

เส้นโค้งที่มีจังหวะ (Rhythmic Curves) ให้ความรู้สึกงดงาม นุ่มนวล สง่า
ลีลาสวยงาม สุภาพ ราบรื่น เบิกบาน เป็นนุ่มนวล และความกลมกลืนที่เกิดจากการต่อเนื่องที่
นุ่มนวล (วุฒิ วัฒนสิน, 2539, น.48, น.49)

ชูลูด นิ่มเสมอ กล่าวถึงความรู้สึกที่เกิดจากทิศทางของเส้นไว้ว่า เส้นทุก
เส้นมีทิศทาง คือ ทางนอน ทางตั้ง หรือทางเฉียง ในแต่ละทิศทางจะให้ความรู้สึกต่อผู้ดูต่างกัน

1) เส้นนอน กลมกลืนกับแรงดึงดูดของโลก ให้ความรู้สึกพักผ่อน เจริญ
เฉย สงบ ผ่อนคลาย ได้แก่ เส้นขอบฟ้า ทะเล ทุ่งกว้าง คนนอน

2) เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง พุ่งขึ้น จริงจัง และเจริญขจร เป็น
สัญลักษณ์ของความถูกต้อง ซื่อสัตย์ มีความสมบูรณ์ในตัว เป็นผู้ดี สง่า ทะเยอทะยาน และรุ่งเรือง

3) เส้นเฉียง เป็นเส้นที่อยู่ระหว่างเส้นนอนกับเส้นตั้ง ให้ความรู้สึก
เคลื่อนไหว ไม่สมบูรณ์ ไม่มั่นคง ต้องการเส้นเฉียงอีกเส้นหนึ่งมาช่วยให้มั่นคงสมดุลในรูปของมุม
ฉาก เส้นเฉียงใช้มากในจิตรกรรมแบบคิวบิสม์ (Cubism)

4) เส้นที่เฉียงและโค้ง ให้ความรู้สึกที่ขาดระเบียบ ตามยถากรรม ให้ความ
ความรู้สึกพุ่งเข้า หรือพุ่งออกจากที่ว่าง (ชูลูด นิ่มเสมอ, 2534, น.35)

สรุปได้ว่า เส้นเป็นทัศนธาตุที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีคุณสมบัติในการถ่ายทอดอารมณ์
ความรู้สึกที่เร้าใจได้อย่างชัดเจน เนื่องจากเส้นสามารถกำหนดขอบเขตรูปต่าง ๆ สื่อสารความรู้สึกได้

โดยเฉพาะเส้นที่แสดงความรู้สึกที่เร้าแรง เส้นแต่ละประเภทต่างแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ต่างกันไป ทั้งนี้เส้นแต่ละชนิดต่างให้ความรู้สึกที่ต่างกันไป โดยมีเส้นที่ให้ความรู้สึกที่เร้าแรงได้อย่างชัดเจน คือ เส้นโค้ง ทั้งนี้เส้นโค้งนี้ต้องเป็นเส้นโค้งที่มีจังหวะ โดยเฉพาะเส้นโค้งหลาย ๆ ชั้นที่มีจุดศูนย์กลางเดียวกัน และ เส้นโค้งที่มีจังหวะ จะให้ความรู้สึกที่เร้าแรงได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เส้นแต่ละเส้นยังต้องอาศัยทิศทางและอารมณ์ของผู้สร้างสรรค์ที่ถ่ายทอดความรู้สึกผ่านการขีด เขียน ระบาย ฯลฯ อย่างอิสระ จึงทำให้ผลงานถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้เป็นกลมกลืน

แต่ก็มีเส้นที่ให้ความรู้สึกตรงกันข้ามกับความเร้าแรง ซึ่งต้องหลีกเลี่ยง คือ เส้นที่โค้งลง โดย วุฒิ วัฒนสิน กล่าวไว้ว่า เส้นโค้งลง (Bending Upright Line) ให้ความรู้สึกเศร้าสลด หมดกำลังใจ และความทุกข์ (วุฒิ วัฒนสิน, 2539, น.46)

3. ที่ว่าง

ในการสร้างสรรค์จิตรกรรมจะต้องอาศัยที่ว่างเป็นส่วนประกอบ เนื่องจากที่ว่างมีคุณสมบัติที่ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกให้เร้าแรงได้

3.1 ความหมายของที่ว่าง

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้นิยามความหมายและความสำคัญของคำว่า ที่ว่าง ไว้ดังนี้

เนื้อที่ซึ่งศิลปินหรือสถาปนิกนำมาใช้เป็นปัจจัยสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

ศิลปินสมัยปัจจุบันที่นำความคิดเรื่องที่ว่ามาใช้ประโยชน์น่าจะได้แก่ ศิลปินบาסקนิยม ลัทธிகำโครง และลัทธินิวทรวงแนวใหม่ และในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ได้มีการสอนเรื่องที่ว่าในสถาบันเบาสาส์ ของเยอรมัน โดยลาซโล โมฮอลย์-นาจี และสถาปนิกคนแรกทีพูดถึงที่ว่างน่าจะเป็น เทโอ ฟาน ดุสเบิร์ก สถาปนิกชาวดัตช์ ใน ค.ศ. 1923

แม้จะมีการใช้ที่ว่างเป็นปัจจัยในการสร้างสรรคงานศิลปะมาก่อน แต่ผู้ที่ชี้ให้เห็นเด่นชัดอย่างเป็นระบบ คือ ซิกฟรีด จีดิ้ง ซึ่งได้เขียนไว้ในหนังสือ ชื่อ Space, Time and Architecture จนเป็นที่ยกย่องยอมรับนับถือกันทั่วตั้งแต่ ค.ศ. 1941 และต่อ ๆ มา ในการสอนกลวิธีประกอบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่โดยทั่วไป มักมีการกล่าวถึงที่ว่างภายใน (inner space) ที่ว่างภายนอก (outer space) การจัดองค์ประกอบที่ว่าง (composition of space) การไหลของที่ว่าง (flow of space) การยื่นล้ำไปในที่ว่าง (penetration of space) และการสอดเกี่ยวกันของที่ว่าง (interpenetration of space) เป็นต้น (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ, 2541, น.210)

ที่ว่าง หมายถึง ระยะเวลาห่างไกลหรือพื้นที่ที่อยู่รอบ ๆ อยู่เบื้องบนหรือเบื้องล่าง และที่อยู่ระหว่างวัตถุ หรือที่อยู่ภายในสิ่งต่าง ๆ พื้นที่ว่างในความหมายของศิลปะหมายถึง ส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่เป็นได้ทั้งสองมิติและสามมิติ (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546, น.101)

จากบทความสรุปได้ว่า พื้นที่ว่าง หมายถึง ส่วนที่เป็นพื้นที่ที่อยู่รอบวัตถุหรืออยู่ภายในวัตถุ เป็นส่วนหนึ่งในงานทัศนศิลป์ที่ช่วยส่งเสริมให้ผลงานมีมิติตามความต้องการ

3.2 ที่ว่างกับความรู้สึก

ที่ว่างที่เป็นศูนย์ (Neutral Space) เป็นที่ว่าง ที่ว่างเปล่าจริง ๆ ได้แก่ พื้นผิวของกระดาษขาว ผ้าใบสีขาวและว่างเปล่า เปรียบเทียบได้กับพื้นผิวน้ำที่สงบนิ่ง ความเงียบสงบของราตรีกลาง ความมืดสนิทในคืนเดือนมืด ที่ว่างเหล่านี้จะไม่ปรากฏหลังการเคลื่อนไหวใด ๆ ทั้งสิ้น

จนกระทั่ง มีก้อนหินก้อนหนึ่งตกลงบนพื้นผิวน้ำนั้น ผิวน้ำนั้นจะเกิดการเคลื่อนไหวกระจายออกเป็นคลื่น โดยรอบตามรูปร่างของก้อนหินออกไปเรื่อย ๆ จนหมดพลังเคลื่อนไหว

เมื่อมีเสียงหนึ่งดังขึ้นในความเงียบสงบ จะเกิดการเคลื่อนไหวของคลื่นเสียงออกไปโดยรอบจุดกำเนิดเสียง

และเมื่อมีแสงสว่างจุดขึ้นในความมืด ก็จะมีการเคลื่อนไหวของคลื่นแสงออกไปโดยรอบของจุดต้นกำเนิดแสง

จะเห็นว่าที่ว่างที่เป็นกลาง จะมีพลังเคลื่อนไหวได้เมื่อปรากฏปฏิบัติการของบางสิ่งบางอย่างบนที่ว่างที่เป็นกลางนั้น

ในขณะที่เกิดพลังเคลื่อนไหวในที่ว่างนั้น จะมีจุดเริ่มต้นของการเกิดและจะลดพลังการเคลื่อนไหวไปเรื่อย ๆ จนสงบจากจุดเริ่มถึงจุดสงบ จะต้องใช้เวลาด้วย นั่นคือการเคลื่อนไหวนั้นต้องอาศัยที่ว่าง (Space) และเวลา (Time) ความเคลื่อนไหวหรือเวลาจึงเป็นอีกมิติหนึ่งของงานศิลปะ นั่นคือ มิติที่ 4 งานศิลปกรรมควรมีมิติที่ 4 ด้วย คือ จะต้องเป็นงานศิลปกรรมที่ดูได้นาน ๆ เกิดการเคลื่อนไหวของสายตาตลอดเวลา

เมื่อปรากฏรูปทรงในที่ว่างในตำแหน่งที่ต่างกันจะเกิดพลังการเคลื่อนไหวของที่ว่างที่ต่างกันจากภาพ (วุฒิ วัฒนสิน, 2539, น.92-93)

จากบทความสรุปได้ว่า ที่ว่าง มีความเป็นกลาง สามารถเกิดพลังงานเคลื่อนไหวขึ้นได้จากการที่มีสิ่งบางอย่างเข้ามาในที่ว่าง ที่ว่างนั้นก็จะเป็นส่วนประกอบใหม่ที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ยิ่งถ้าผลงานมีที่ว่างสอดประสานกับรูปแล้ว จะช่วยให้มีมิติที่ 4 เพิ่มขึ้นอย่างน่าสนใจ ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของสายตาได้ดี

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ บริเวณว่างเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งผลให้เกิดความรู้สึกขึ้นได้ โดยสมชาย พรหมสุวรรณ กล่าวถึงอิทธิพลของบริเวณว่างไว้ว่า บริเวณว่างมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ บางครั้งเราอยากอยู่อย่างสงบ เราอยากอยู่ท่ามกลางบริเวณว่างของเสียง เราอยากไปในที่โล่ง มองไปไกล ๆ เราอยากอยู่ท่ามกลางบริเวณว่างของวัตถุ (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.125)

ที่ว่าง จึงเป็นทัศนธาตุที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกต่อมนุษย์ได้ ซึ่งในการสร้างสรรค์จิตรกรรม จะต้องออกแบบผลงานให้มีที่ว่างกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก ไม่ราบเรียบ โล่ง หรือสงบ

4. พื้นผิว

ในการสร้างสรรค์จิตรกรรมจะต้องอาศัยพื้นผิวเป็นส่วนประกอบ เนื่องจากพื้นผิวมีคุณสมบัติที่ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกให้ร้ายแรงได้

4.1 ความหมายของพื้นผิว

พื้นผิว หมายถึง ลักษณะผิวรอบนอกของวัตถุหรือลักษณะผิวหน้าของบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากเส้น สี รูปร่างรูปทรง ช่องว่าง และแสงเงาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมผสานกัน สร้างลักษณะซ้ำ ๆ กัน ปรากฏให้รับรู้ในลักษณะ 2 มิติ หรือ 3 มิติก็ได้ ให้ความรู้สึกอ่อนนุ่ม หยาบกระด้าง ขรุขระ มั่นถัน ฯลฯ จากการมองหรือสัมผัสด้วยมือ (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.100)

พื้นผิว หมายถึง ส่วนเปลือกนอกของวัตถุที่มองเห็นได้หรือสัมผัสได้ เช่น เปลือกขนุนผิวหยาบ กระดาษผิวละเอียด ไม้สักผิวด้าน เครื่องเคลือบดินเผาผิวเป็นมัน เป็นต้น ลักษณะผิวเช่นนี้ให้ความรู้สึกเกี่ยวข้องกับงานออกแบบทั้ง 2 และ 3 มิติ เป็นส่วนประกอบการออกแบบที่ให้ความรู้สึกได้ดี (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2526, น.22)

จากบทความสรุปได้ว่า พื้นผิว หมายถึง ส่วนที่มีลักษณะที่สามารถสัมผัสได้ด้วยตาหรือสัมผัสได้ด้วยอวัยวะต่าง ๆ เป็นทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ แสดงออกเป็นลักษณะหยาบ ละเอียด ด้าน เป็นต้น

4.2 พื้นผิวกับความรู้สึก

พื้นผิวมีบทบาทสำคัญสำหรับงานออกแบบทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ เพราะ มีคุณลักษณะช่วยสร้างความเข้าใจและตื่นตื้นให้กับผู้ที่ได้สัมผัส นอกจากนี้แล้ว ยังมีคุณสมบัติพิเศษคือ ลักษณะผิวที่หยาบ เช่นผ้าฝ้าย ไม้ หรือหิน จะดูดซึมแสงสว่าง ส่วนพื้นผิวละเอียดหรือเป็นมัน เช่น ผ้าซาติน โลหะที่ขัดผิว กระຈก จะสะท้อนแสง และผิวที่มีลักษณะเป็นขนอ่อน เช่น กำมะหยี่จะดูดซึมและสะท้อนแสงสว่างไปพร้อม ๆ กัน คุณสมบัตินี้ดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อการออกแบบในลักษณะ 3 มิติมาก (มานิช กงกะนันท์, 2538, น.100)

จากบทความดังกล่าวดังกล่าวทำให้รู้ว่า พื้นผิวมีส่วนช่วยในการเร้าความรู้สึกให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ ได้ ตามลักษณะพื้นผิวที่แตกต่างกัน

การตัดกันของลักษณะผิว จึงเป็นการใช้ลักษณะผิวที่อยู่ตรงกันข้ามกันนั่นเอง เช่น หยาบ-ละเอียด เรียบ-ขรุขระ ด้าน-มัน แข็ง-นุ่ม เป็นต้น ความรู้สึกตรงกันข้ามเช่นนี้สร้างความน่าสนใจได้ดีกว่าความกลมกลืน ความขัดแย้งทำให้สายตาหยุดความเคลื่อนไหวไปในส่วนอื่น ๆ จะให้ความสนใจเฉพาะจุดที่ขัดแย้งนั้น อัดัมส์ (Elizabeth Adams) (1976 : 164) กล่าวถึงเรื่องลักษณะของพื้นผิวกับความรู้สึกในการเห็นไว้น่าสนใจว่า “พื้นผิวที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงตัวเอง ทำให้สายตาเราเคลื่อนไหวติดตามอย่างช้า ๆ พื้นผิวที่มีการตัดกันจะหยุดสายตาเราไว้ ส่วนพื้นผิวที่เหมือนกันทำให้รูปทรงเหล่านั้นมีเอกภาพยิ่งขึ้น” อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.294)

จากบทความสรุปได้ว่า การใช้พื้นผิวให้เกิดความขัดแย้งกันจะมีความเหมาะสมกับการกระตุ้นให้ผลงานเกิดความน่าสนใจ รวมถึงเนื้อหาที่จะต้องส่งผลให้เกิดความร่าเริง พื้นผิวที่เรียบไม่ดึงดูดจึงไม่เหมาะสมกับการกระตุ้นให้ร่าเริง ดังนั้นพื้นผิวขรุขระ กระด้าง มัน จึงมีความเหมาะสมกับผลงาน

นอกจากนี้พื้นผิว มีความเกี่ยวข้องกับสีอย่างมาก ซึ่งสีและพื้นผิวจะผสมกันให้เกิดเป็นพื้นผิวที่น่าสนใจขึ้นดังที่วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวไว้ในหัวข้อความรู้สึกสัมผัสทางด้านสีและลักษณะผิวไว้ว่า สิ่งที่รวมตัวและประสานกลมกลืนกันมากก็จะให้ความรู้สึกในทางสงบ เงียบ สุขภาพ นุ่มนวล ฯลฯ ในทางตรงกันข้าม ถ้ารวมตัวกันและตัดกันมาก ก็จะให้ความรู้สึกไปในทางตรงกันข้าม คือ สนุกสนาน รื่นเริง รุนแรง ฯลฯ แต่ทั้งนี้การรวมส่วนประกอบการออกแบบไม่ว่าจะให้ความรู้สึกประสานกลมกลืนหรือตัดกันมากน้อยก็จะต้องมีความเป็นหน่วยสมบูรณ์หรือเป็นเอกภาพสมบูรณ์ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539, น.42)

จากบทความดังกล่าว ทำให้ทราบว่า การใช้สีและพื้นผิวที่ตัดกัน ขัดแย้งกัน หรือไม่เข้ากัน จะทำให้กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกได้ดีกว่าการใช้สีและลักษณะพื้นผิวที่กลมกลืนกัน ซึ่งพื้นผิวที่ขรุขระ ลวดตา ลักษณะต่าง ๆ จะช่วยให้กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกได้

หลักการวาดภาพสีอะคริลิก

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเป็นการใช้เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ จึงต้องศึกษาเรียนรู้กลวิธีการวาดภาพสีอะคริลิกเพื่อให้ผลงานเกิดความร่าเริง ซึ่งการระบายสีอะคริลิกเป็นเทคนิคที่สำคัญมาก เนื่องจากการสร้างสรรค์จะตรงกับความร่าเริงได้ จะต้องมีการใช้เทคนิคที่ทำให้เกิดการเร้าความรู้สึก และกระตุ้นอารมณ์ให้ร่าเริงได้

ความหมายของสีอะคริลิก

สีอะคริลิกเป็นสีสำหรับใช้ในงานศิลปะ มีส่วนผสมของอะคริลิกกับยาง มีคุณสมบัติแห้งเร็ว ไล้ง่าย ไล้ง่ายโดยใช้หัวน้ำมันแร่หรือน้ำมันสน บางชนิดที่พ่นลงผสมกับน้ำ สีอะคริลิกจะไม่เปลี่ยนสีคล้ำลง สีอะคริลิกที่ผลิตขายในรูปของหลอดบางที่ก็เรียกกันว่าสีแมกนา (ผดุง พรหมมูล, 2547, น.166)

สีอะคริลิก เป็นสีสังเคราะห์ชนิดหนึ่งที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน เป็นสีเก่าแก่ที่สุดซึ่งมนุษย์เคยใช้มา ต้องยอมรับว่าสีอะคริลิกเป็นสีที่ทันสมัยที่สุด สีอะคริลิกทุกประเภทละลายกับน้ำได้ทั้งสิ้น เพราะเป็นสีที่เข้ากับน้ำได้อยู่แล้ว สารเคมีที่ประกอบเป็นเนื้อสีชนิดนี้ก็คือสารอะคริลิกโพลีเมอร์ (Acrylic Polymer) สีอะคริลิกสามารถปรับใช้กับงานต่าง ๆ ได้มากมาย และเปิดโอกาสให้ศิลปินใช้แสดงออกได้อย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็ในแง่ของจำนวนสีและกลวิธี อีกทั้งยังใช้ได้ทั้งแบบทึบแสงและโปร่งแสง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะทำให้เนื้อสีเงาจนเพียงใดเท่านั้นเอง เป็นสีที่แห้งเร็ว เนื้อสีบาง กะเทาะยาก ไม่ว่าจะอยู่ในอุณหภูมิหรือความชื้นสูงก็ตาม ทิ้งไว้นาน ๆ ก็ไม่ออกเหลืองอย่างสีน้ำมัน นอกจากนี้ยังแห้งไวกว่าสีน้ำมันมากทีเดียว สีอะคริลิกใช้ได้กับระนาบรองรับเกือบทุกชนิด เช่นเดียวกับสีน้ำมัน หรืออาจจะมากกว่าเสียด้วยซ้ำ เช่น สามารถเขียนติดบนแผ่นกระดาษได้ง่าย ในขณะที่สีน้ำมันทำได้ยากกว่า ปัจจุบันศิลปินสมัยใหม่หันมานิยมใช้สีชนิดนี้กันมาก เนื่องจากใช้ได้ง่ายและไม่มึกลิ่นรุนแรงเหมือนสีน้ำมัน (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2546, น.56)

จากบทความสรุปได้ว่า สีอะคริลิก หมายถึง สีที่มีส่วนผสมของสารเคมี เป็นสีอะคริลิกเป็นสีที่มีความทันสมัย มีคุณสมบัติที่หลากหลายสามารถนำมาใช้งานศิลปะอย่างไร้ขอบเขต และเป็นที่นิยมกับผู้สร้างสรรค์งานจิตรกรรม สิ่งสำคัญคือความสะดวกในการใช้งาน เอื้ออำนวยต่อผู้สร้างสรรค์ที่ต้องการถ่ายทอดกลวิธีแบบเฉพาะตน

ประวัติสีอะคริลิก

สีอะคริลิก (Acrylic Color) เป็นสีที่เพิ่งได้รับการพัฒนามาเมื่อไม่นานมานี้ แต่เดิมใช้เพื่อการตกแต่งภาพเขียนผนังขนาดใหญ่ ธรรมชาติของสีอะคริลิกมีความยืดหยุ่นอย่างมากในการปรับไปใช้กับงานเขียนภาพ งานตกแต่งการพิมพ์ และชนิดอื่น ๆ อีกหลายแบบ เนื้อของสีได้ถูกทำขึ้นด้วยส่วนผสมของยางเคมีและยางไม้ จะสังเกตได้ว่าถ้านำสีอะคริลิกมาระบายทับซ้อนกันหลาย ๆ ครั้ง บนพื้นผิวประเภทกระดาษ หรือพลาสติก เมื่อทิ้งไว้ระยะเวลาหนึ่งจะสามารถดึงออกได้ และเนื้อสีจะเกาะกันแน่นเป็นแผ่นมีความเหนียวคล้ายพลาสติก (สุชาติ เกาทอง, 2538, น.101)

จากบทความสรุปได้ว่า สีอะคริลิกเป็นสีที่เกิดขึ้นมาไม่นาน ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการตกแต่งเป็นหลัก เนื่องจากสีอะคริลิกมีความยืดหยุ่นสูง จึงมีการนำมาปรับใช้กับงานทัศนศิลป์ประเภทต่าง ๆ

กลวิธีการระบายสีอะคริลิก

ผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ด้วยกลวิธีสีอะคริลิกบนผ้าใบ โดยระบายสีอะคริลิกด้วยวิธีการหลากหลาย ผู้วิจัยผสมสีอะคริลิกด้วยน้ำเพื่อให้มีสีขึ้นไปจนถึงสีบาง สีเข้มไปจนถึงสีอ่อนใส ในลักษณะวิธีการระบายแบบสีน้ำ และวิธีการระบายสีน้ำมัน ซึ่งได้ผสมผสานวิธีการจนเป็นรูปแบบการระบายสีเฉพาะตน โดยเน้นความประสานกลมกลืนกันของทัศนธาตุให้เกิดความการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก สีอะคริลิกเองเป็นตัวกระตุ้นด้วยตัวเองอยู่แล้ว ผู้วิจัยยังสามารถใช้กลวิธีการระบายสร้างพื้นผิวลวดตาให้กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกเพิ่มขึ้นได้

สุชาติ เถาทอง ได้กล่าวถึงกลวิธีการระบายสีอะคริลิกอย่างครอบคลุมไว้ว่าการระบายสีอะคริลิกอาจทำให้สีบางมากขึ้นด้วยการใช้น้ำเป็นสื่อตัวกลางซึ่งมีเทคนิคคล้ายกับการระบายสีน้ำคือสีจะแห้งเร็ว และจะมีความโปร่งใส เทคนิคการเขียนภาพของสีน้ำที่เรียกว่า *เปียกบนเปียก (Wet on Wet)* สามารถปรับมาใช้กับเทคนิคสีอะคริลิกได้อย่างเหมาะสม

ในขณะที่ระบายสีอะคริลิกถ้าสียังไม่แห้งสนิทก็สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยการนำสีเดิมออก เช่น การขีดหรือเช็ดออก สำหรับการเขียนภาพทั่วไปสีชนิดนี้จะมีทั้งความด้านและความมันในขณะที่เดียวกันการใช้สีขึ้นอยู่กับศิลปินแต่ละคนว่าจะใช้ให้หนาบางเท่าไร เช่น การระบายสีจะใช้น้ำเป็นตัวผสมอย่างเดียวเพื่อถ่ายทอดการใช้สีที่โปร่งใส ซึ่งสีอะคริลิกนี้จะใช้เทคนิคการระบายซ้อนทับกันแบบเทคนิคของสีน้ำก็ทำได้ สีอะคริลิกจะแตกต่างไปจากสีน้ำมันเพราะจะแห้งเร็วกว่า ผู้เขียนภาพต้องตัดสินใจในการใช้สีแต่ละสีอย่างรวดเร็ว หรือเปลี่ยนแปลงการใช้สีบนเนื้อที่บางแห่งให้แน่นอน

อย่างไรก็ตาม การเพิ่มเติมจุดหรือร่องรอยเพื่อการเสริมแต่งภาพเมื่อสีเดิมแห้งสามารถทำได้ และเป็นการช่วยให้พื้นที่บริเวณนั้นลอยเด่นขึ้นมาจากพื้น เกิดมิติของภาพขึ้น การแต่งเติมด้วยสีอะคริลิกในช่วงนี้อาจใช้เนื้อสีหนาเพื่อให้เกิดความมันหรือพื้นผิวที่งดงาม

ลักษณะพิเศษประการหนึ่งของสีอะคริลิกก็คือสามารถปรับตัวเข้ากับสื่อชนิดต่าง ๆ สร้างสรรค์ปฏิกิริยาทางการเห็นแก่ผู้ชมได้อย่างน่าสนใจ เช่น ใช้ร่วมกับสีน้ำมัน สีพลาสติก สีพิมพ์ เป็นต้น

ระนาบรองรับที่ใช้เขียนสีอะคริลิกใช้ได้หลายชนิดและเป็นอิสระ ส่วนการเตรียมพื้นควรสีอะคริลิกรองพื้นก่อนชั้นหนึ่งเพื่อให้เทคนิคสอดคล้องกัน พู่กันและอุปกรณ์ในการเขียนภาพเหมือนกับเทคนิคการเขียนภาพสีน้ำมัน โดยส่วนใหญ่ แต่ข้อสำคัญคือหลังจากปฏิบัติงานเสร็จสมบูรณ์ควรทำความสะอาดพู่กันและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ดีด้วยสบู่หรือผงซักฟอกและน้ำทันทีเพื่อป้องกันสีแข็งตัว (สุชาติ เถาทอง, 2538, น.101-103)

จากบทความสรุปได้ว่า กลวิธีการระบายสีอะคริลิกเป็นสิ่งสำคัญมาต่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัย เพราะสีอะคริลิกเป็นตัวแทนของทัศนธาตุแทบทั้งหมด เนื่องจากผู้วิจัยระบายผ่านสีอะคริลิกเป็นภาพผลงาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักจิตวิทยาของสีมาใช้ในผลงาน ผสมผสานกับแนวคิดของผู้วิจัยให้เกิดความเป็นเอกภาพในผลงานตามเนื้อหาความร่าเริง โดยลักษณะการระบายสีอะคริลิกมีวิธีการที่หลากหลาย และมีความยืดหยุ่นสูง สามารถระบายทับซ้อนกัน ระบายแบบเปียกบนเปียก ระบายแบบแห้งบนเปียก หรือเปียกบนแห้งได้ ในการระบายสีอะคริลิกยังมีคุณสมบัติที่เกาะติดพื้นรองรับได้ดี ทั้งพื้นผิวหยาบ เรียบ มัน ทำให้สีอะคริลิกเป็นสีที่ผู้ช้เข้าไปสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ ตามความต้องการอย่างเหมาะสม

ความโดดเด่นของคุณสมบัติสีอะคริลิกที่มีลักษณะยืดหยุ่น สามารถสร้างสรรค์เทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ จึงทำให้สีอะคริลิกตอบสนองการสร้างสรรคงานจิตรกรรมเนื้อหามนุษย์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ช่วยเร่ร้ออารมณ์ได้เป็นอย่างดี

การตัดทอน (Distortion)

การสร้างสรรคจิตรกรรมถึงนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง ต้องอาศัยหลักการตัดทอนรูปร่าง และรูปทรง ที่นำมาดัดแปลง ลดทอน บิดเบือน เพิ่มเติม ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ให้เกิดผลลัพธ์ที่ให้ความรู้สึกร่าเริง สนุกสนาน การสร้างสรรค์ผลงานด้วยรูปร่าง และรูปทรงที่ตัดทอน มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้รูปเกิดการกระตุ้นให้ร่าเริงได้

ความหมายของการตัดทอน

การตัดทอน (Distortion) หมายถึง การตัดทอน ย่อส่วน หรือขยายส่วน หมายถึงลักษณะใด ๆ ก็ตามที่มีใช้การถ่ายทอดวัตถุ คน สัตว์ หรือทิวทัศน์ในลักษณะธรรมดา ดังวัตถุ คน สัตว์ หรือทิวทัศน์นั้นเห็นอยู่โดยทั่วไปตามหลักทัศนียภาพวิทยา และการถ่ายทอดในลักษณะการย่นระยะภาพแบบกินตา และโดยกฎของสัดส่วนของรูปร่างนั้น การทำให้ขนาดรูปร่างเกินเลยความจริง หรือลดสัดส่วนตัดทอนย่อส่วนมุ่งเพื่อสนองกับอารมณ์หรือความรู้สึกที่ศิลปินแสดงออก และมุ่งเร้าผู้ดูผลงานศิลปะให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามตน บางครั้งการตัดทอนย่อส่วนวัตถุหรือวิวทิวทัศน์ ช่วยทำให้เกิดการรับรู้ที่กระฉ่างเกลี้ยงเกลาขึ้นกว่าการถ่ายทอดในสภาวะปกติที่เหมือนความเป็นจริง ดังเช่นในผลงานในลัทธิกินพอดี (Mannerism) ซึ่งมักใช้การถ่ายทอดแบบขยายส่วน กายวิภาคของมนุษย์ในผลงานมีขนาดสัดส่วนที่สูงชะลูดกว่าปกติเพื่อเร้าอารมณ์ของผู้ดู แต่ก็เพื่อเป็นหนทางที่ศิลปินจะแสดงออกถึงการสร้างสรรค์ความงามที่กลมกลืนระหว่างขนาดและรูปร่างด้วย ในการสร้างผลงานของนักศิลปะฝ่ายวิชาการที่ยึดหลักเกณฑ์และระบบของความเหมือนจริงนั้น การลดสัดส่วนตัดทอนที่

ทำขึ้นในผลงานศิลปะก็เพื่อให้การถ่ายทอดสัดส่วนของวัตถุโดยภาพรวมนั้นถูกต้องและเห็นเหมือนจริง หรือดังเช่นในผลงานจิตรกรรมของจีนนั้น บางครั้งก็มีการถ่ายทอดให้เห็นด้านอื่นซึ่งในความเป็นจริงไม่อาจเห็นเช่นนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าการตัดทอน ย่อส่วน ขยายส่วน แบบ “สื่อความหมาย” (ราล์ฟ ไมเยอร์, 2540, น.256-257)

ปกติคำว่า ตัดทอน (distortion) เราใช้กันในความหมายว่า การยืดหรือการดึง (stretching) การบิด (twisting) การทำให้ใหญ่ขึ้น (enlarging) หรือไม่ก็หมายถึงการบิดเบือน (deform) รูปและขนาดของสิ่งต่าง ๆ ที่คุ้นเคย แต่คำนี้ยังมีความหมายมากกว่านี้ คือหมายถึงการทำให้สีและความระยิบระยับเกินจริง (exaggeration) การเพิ่มความสว่างและความมืด รวมทั้งการทำให้พื้นผิวขรุขระหรือระนาบผิวดูเกินจริง (over-stating) ตามปกติศิลปินจะเลือกใช้วิธีตัดทอน โดยไม่ได้คิดคำนวณไว้ก่อนล่วงหน้าจะเป็นไป การตัดทอนจะเป็นไปโดยจับพาดด้วยจิตไร้นึก เพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกผ่านเรื่องราวของผลงาน ไม่ว่าจะเพราะบุคลิกส่วนตัวหรือเป็นเพราะการฝึกฝนก็ตาม ศิลปินอาจจะขยายหรือบีบลักษณะกายภาพของสิ่งต่าง ๆ หรือไม่ก็อาจจะชอบแสดงเรื่องราวที่ดูแล้วรู้สึกขัดส่ายตา เพราะบิดเบือน แม้แต่ภาพถ่ายก็มีการตัดทอน (agitated) เมื่อถ่ายในมุมแปลกๆ หรือแม้แต่ในผลงานภาพคนของมิเกลันเจโลก็แสดงแสดงท่าบิดลำตัว บิดไหล่ และสะโพกเกินความจริงอย่างน่าสนใจ (contraposto) รวมทั้งความรู้สึกน่าสะพรึงกลัวของผลงานภาพปูนเปียกเรื่องอาหารมื้อสุดท้ายในวิหารซิสตินก็แสดงออกด้วยแรงยึดดึงของกล้ามเนื้อ ผู้ชมรู้สึกกับแรงยึดดึงนั้นทั้งเชิงกายภาพและเชิงอารมณ์พร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ มิเกลันเจโล ยังมีการลดขนาดของศีรษะของภาพคนอีกด้วย ยกเว้นภาพผลงานชื่อ เดวิด ที่มีการเพิ่มขนาดศีรษะและมือ เพื่อให้ดูเป็นเด็กหนุ่ม โกอแกงก็วาดภาพคนชาวเกาะตาฮิติให้มีเท้าดูใหญ่ผิดปกติ และตัดเส้น เพื่อให้ดูเป็นชาวบ้าน แม้แต่ ดุลูส โลเทรีก ศิลปินสมัยใหม่ ที่มีฝีมือชั้นครู ก็ตัดทอนท่าทางนักเดินบัลเลย์ได้อย่างเฉลียวฉลาดและแม่นยำ แต่ก็ไม่ถึงกับเป็นภาพการ์ตูนล้อ ไซ้เส้นได้อย่างถูกต้องเป็นจริง แต่ก็ยังดูมีท่าทางเกินจริง ถึงกระนั้นก็ไม่ถึงกับเป็นภาพแบบฝันเฟื่อง เพราะยังคงไว้ซึ่งท่าทางของนักเดินบัลเล่ท์ในภาพรวม (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2554, น.57)

จากบทความสรุปได้ว่า การตัดทอน หมายถึง ลักษณะการตัดแปลงรูปที่ต้องการให้เปลี่ยนไปเป็นรูปใหม่ที่มีความแตกต่างไปจากเดิมไม่มากนักน้อย เพื่อให้รูปที่ได้สอดคล้องกับแนวคิดลักษณะของผลงาน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้สึกของศิลปิน ซึ่งลักษณะการตัดทอนนี้เกี่ยวข้องกับ การดึง การบิด การขยายและย่อ ฯลฯ การตัดทอนเป็นทฤษฎีที่สามารถใช้ได้กับผลงานศิลปะทุกประเภท จึงเป็นที่นิยมเพราะทำให้การสร้างสรรคผลงานเป็นไปอย่างอิสระมากยิ่งขึ้น เพราะไม่ต้องคำนึงถึงความเหมือนจริงทั้งหมด การตัดทอนจึงเป็นรูปแบบที่สำคัญมากในการถ่ายทอดรูปต่าง ๆ ให้เป็นไปจินตนาการ

ประเภทของการตัดทอน

1. การตัดทอนแบบลัทธิบาศกนิยม

เมื่อจะกล่าวถึงการตัดทอนก็ต้องศึกษาการตัดทอนแบบลัทธิบาศกนิยม เนื่องจากลัทธิบาศกนิยมเป็นลัทธิที่เกิดขึ้นจากทฤษฎีการตัดทอน เป็นจุดกำเนิดแนวคิดการตัดทอนที่มีความสำคัญต่อวงการศิลปะเป็นอย่างมาก

การตัดทอนมีความเกี่ยวข้องกับลัทธิบาศกนิยม เนื่องจากมีหลักการเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงขอกกล่าวถึงลัทธิบาศกนิยม ตามพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ -ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ไว้ดังนี้

ลัทธิบาศกนิยม (Cubism) ลัทธิทางศิลปกรรมลัทธิหนึ่ง เกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1907 โดย ปาโบล ปิกัสโซ ศิลปินชาวสเปน กับจอร์จ บราก ศิลปินชาวฝรั่งเศส ร่วมกันคิดค้นขึ้น ลักษณะของรูปแบบลัทธินี้มีพัฒนาการเป็น 3 ระยะ คือ

1. บาศกนิยมแบบหน้าตัด เป็นระยะเริ่มแรก มีการศึกษาจากธรรมชาติ ทั้งที่เป็นทิวทัศน์ ภาพหุ่นนิ่ง และสตรีระของมนุษย์ โดยมีแรงบันดาลใจจากผลงานและความคิดของปอล เซซาน เฉพาะในเรื่องของปริมาตรในสรรพสิ่งทั้งหลาย มีการตัดทอนสิ่งที่ไม่ต้องการและเพิ่มเติมด้วยการใช้เส้นเรขาคณิต เน้นให้เห็นพื้นระนาบที่หักเหราวกับหน้าตัดของเพชร พลิกผันไปตามสภาพของสรรพสิ่งที่วาดนั้น ๆ มีการจัดองค์ประกอบภาพ ทั้งที่เป็นส่วนประกอบและส่วนสำคัญให้เป็นเอกภาพ

2. บาศกนิยมแบบวิเคราะห์ มีการวิเคราะห์สรรพสิ่งให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น รูปทรงที่เคยทำเพียงพื้นระนาบบาศกนิยมแบบหน้าตัด ก็ทำให้เกิดการบิดผันและแตกสลายยิ่งขึ้น มีการแสดงและเสนอภาพที่แท้จริงของวัตถุให้ปรากฏบนพื้นภาพเดียวกัน เช่น ภาพใบหน้าคน จะแสดงให้เห็นทั้งด้านหน้า ด้านข้าง ด้านหลัง ปะปนคละเคล้ารวมเป็นภาพเดียวกัน

3. บาศกนิยมแบบสังเคราะห์ มีการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่จากเจตจำนงของศิลปิน ไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง ตามธรรมชาติดังปรากฏแก่สายตา

มูลเหตุแห่งแรงบันดาลใจของลัทธิบาศกนิยมนี้ มีด้วยกันหลายแหล่ง เช่น จากทัศนคติในการมองธรรมชาติในเรื่องปริมาตรของเซซาน ทฤษฎีการใช้สีของชอร์ช เซอรา และความเรียบง่ายบริสุทธิ์ของประติมากรรมในศิลปะแบบดั้งเดิมของชาวแอฟริกัน

นอกเหนือจากการวาดด้วยสีน้ำมันแล้ว จิตรกรลัทธินี้ยังได้นำกลวิธีภาพประดิษฐ์ด้วยกระดาษและเศษผ้า และการทำพื้นผิวด้วยทรายใช้ด้วย ซึ่งต่อมาได้ส่งเสริมให้เกิดการค้นหากลวิธีสร้างสรรค์งานกันอย่างกว้างขวาง อีกทั้งทัศนคติในการมองรูปทรงของวัตถุในสภาพแตกสลายได้ก่อแรงดลใจแก่ศิลปกรรมหลายลัทธิด้วยกัน เช่น ศิลปะนามธรรม และอนาคตนิยม

ในด้านจิตรกรรม นอกจากปีกัสโซและบรากซึ่งเป็นผู้คิดค้นแล้ว ต่อมาได้มีจิตรกรคนสำคัญอีกหลายคนเข้าร่วมขบวนการสร้างสรรค์ตามอุดมการณ์ด้วย เช่น ลวน กรีส, แพร์นอง เลเช

ส่วนทางด้านประติมากรรมนั้น ปีกัสโซได้เริ่มสร้างสรรค์งานด้วยการใช้แผ่นโลหะและเศษวัสดุ ก่อให้เกิดทัศนียภาพทางประติมากรรมด้วย มีประติมากรหลายคนได้ทำงานตามอุดมการณ์นี้ เช่น กูเลียว กอนซาเลซ และอะเล็กซานเดอร์ อาร์คิเพงโก (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ – ไทย, ราชบัณฑิตยสถาน, 2541 น.86-87)

ทั้งนี้อารีย์ สุทธิพันธุ์ ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปกรรมตามลัทธิทัศนียภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดทอนดังนี้

1. ถูการตัดทอน ย่นย่อส่วน หรือเพิ่มเติมตกแต่ง (Distortion) รูปวัตถุที่ต้องการเขียน โดยถือหลักของส่วนประกอบเพิ่ม (Theory of additional elements)
2. คำนี้ถึงการแสดงออกทางรูปทรงเปิด และปิด (opened and closed form) โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของบริเวณที่ว่างในส่วนที่เป็นรูปและพื้น หรือ บวกและลบ (Negative and positive space)
3. คำนี้ถึงความตื้นลึกด้วยรูปทรง ขนาด การซ้อนกัน บังกัน โปร่งใสคล้ายเอ็กซเรย์ (X-rays painting)
4. เปิดโอกาสให้ผู้ดูมีเสรีภาพในการคิด ใช้ปัญญาพิจารณาด้วยตนเอง ภาพเขียนเสมือนแนวทางที่แนะให้ผู้ดูชื่นชมด้วยตนเองเท่านั้น
5. คำนี้ถึงความกลมกลืนของรูปทรง สี และรูปร่าง เมื่อประกอบกันเป็นเรื่องราวที่รู้จักกันเป็นอย่างดี รูปทรงที่เด่นได้แก่รูปทรงที่เกิดจาก เส้นเว้า เส้นโค้ง เส้นตรงประสานกันอย่างเหมาะสม
6. คำนี้ถึงส่วนย่อยและส่วนรวมพร้อมกัน เพื่อให้เกิดความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พอ ๆ กับคำนี้ถึงลักษณะผิวหน้าของวัตถุแต่ละชนิด (Surface Treatment)
7. นำเอาวัสดุจริงมาปะติดกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกลึกสัมผัส (sensory perception) จนเกิดเป็นแบบอย่างของศิลปะศึกษาที่เรียกว่า ภาพปะติด (Collage) หรือ The art of assemblage (อารีย์ สุทธิพันธุ์, 2535, น.230)

จากบทความสรุปได้ว่า การตัดทอนแบบลัทธิทัศนียภาพ มีจุดประสงค์ในการเขียนภาพโดยหากวัตถุออกแล้วนำมาจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ทรงอิทธิพลต่อศิลปินปัจจุบันมากมาย การตัดทอนแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1) ทัศนียภาพแบบหน้าตัด เป็นการตัดทอนในสิ่งที่ไม่ต้องการ และเพิ่มเติมด้วยการใช้เส้นเรขาคณิต โดยเน้นการหักเหลี่ยมมุมการตัดทอนของเพชร 2) ทัศนียภาพแบบวิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์รูปวัตถุที่ต้องการวาดมาตัดทอนแบบหน้าตัดแล้วบิดผัน

สลายรูปเหล่านั้น เพื่อนำเสนอภาพทั้งด้านหน้า ด้านข้าง ด้านหลัง ผสมกันเป็นภาพเดียวกัน 3) ทัศนียภาพแบบสังเคราะห์ เป็นการตัดและเพิ่มเติมจนกลายเป็นรูปขึ้นมาใหม่ตามแนวความคิดศิลปิน โดยไม่ยึดหลักความเป็นจริงตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นลักษณะที่มีความอิสระสูงที่สุด

ซึ่งลักษณะการตัดทอนของลัทธิบาสนิยมได้ครอบคลุมการตัดทอนรูปไว้ทั้งหมด และครอบคลุมทัศนธาตุที่เกี่ยวข้องไว้มากมาย รวมถึงการใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ที่อิสระมาผสมผสานกันกับการระบายสี การเพิ่มความสว่างและความมืด การทำพื้นผิวให้ดูเกินจริง สิ่งสำคัญของการตัดทอน คือการเปิดโอกาสให้ผู้ดูมีเสรีภาพในการคิดพิจารณาผลงานด้วยตนเองอย่างอิสระ

2. ตัดทอนรูปแบบต่าง ๆ

การตัดทอนยังมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงรูปทรงอื่น ๆ ซึ่งมีความหมายในทิศทางเดียวกัน โดยมีผู้คิดรูปแบบไว้มากมาย และมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะดังนี้

2.1 การบิดเบือน

การบิดเบือนเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญที่สุดในบรรดาเครื่องมือศิลปะทั้งหลายมีบทบาทมากมาย ทั้งเยาะเย้ย ถากถาง ในงานศิลปะ และดูแปลกประหลาด น่ากลัว ในงานหนังสือการ์ตูน

ศิลปินคลาสสิกก็นำการบิดเบือนมาใช้เพื่อสร้างความรู้สึกงงวม และความบริสุทธิ์ของรูปทรง เช่น ในงานของ บอตติเชลลี (Botticelli) และ โมดิเลียนี (Modigliani)

ศิลปินหลายคนบิดเบือนรูปทรงจากจิตไร้สำนึก ด้วยวิธีมองและวิธีทำงานเฉพาะของตนเอง หรือไม่กี่ด้วยความรู้สึกรุนแรงที่มีต่อเรื่องราวที่ประสพ เปรียบเทียบได้กับขณะที่เรารู้สึกผิดหวังกับความรักจะรู้สึกต่ำต้อย ไร้ศักดิ์ศรี ทำให้พูดตะกุกตะกักทั้ง ๆ ที่เป็นคนมีสมรรถนะทางการพูดที่ชัดถ้อยชัดคำและถูกต้องอยู่แล้วก็ตาม ทำนองเดียวกับการวาดภาพของลัทธิจินตนิยม (Romanticism) ก็ไม่ได้มีเป้าหมายที่ความเหมือนจริง แต่มีเป้าหมายที่ความรู้สึก และอารมณ์คลั่งไคล้มากกว่า

ถ้ามีลักษณะเฉพาะที่เป็นกลางสำหรับแสดงอารมณ์อยู่เพียงแบบเดียว ก็คงไม่หนีไม่พ้นการบิดเบือน (โดยอิสระ) ศิลปินทำให้ผู้ชมระทึกใจ ด้วยการนำผู้ชมเข้าสู่ภาวะการมองเห็นที่ต่างไปจากการรับรู้ปกติ

การบิดเบือนเป็นเรื่องของอารมณ์มากกว่าเหตุผล ช่วยประสานตัวผลงานศิลปะ กับผู้ชมให้เป็นหนึ่งเดียวกัน (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2554, น.58)

จากบทความสรุปได้ว่า การบิดเบือน เป็นลักษณะการตัดตอนที่กว้างขวาง ศิลปินนิยมนำ การบิดเบือนมาใช้ในการถ่ายทอดรูปทรงให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล แต่จะ มุ่งเน้นที่ความตั้งใจในการถ่ายทอดอารมณ์ของศิลปิน เพื่อสื่อสารความรู้สึกนั้นผ่านไปยังผู้ชม

2.2 การแปร่งและการขัด (Discord)

การแปร่ง ซึ่งมีความใกล้เคียงกับการตัดตอนไว้ว่า ในวงการประพันธ์เรา จะพบว่า การแปร่ง หรือถูกขัดมีอยู่บ่อย ๆ เพื่อแก้ความเลี่ยน เช่นเมื่อประพันธ์ถึงความรุนแรงที่จะ โหมกระหน่ำมาอย่างไม่หยุดยั้งเราจะหยุดความรุนแรงนั้นโดยไม่ให้หยุดสนิท เพื่อให้ความรุนแรงนั้น ยังคงดำเนินต่อไป ตอนนี้จะมีการตัดตอนเอาสภาพของความสงบที่ตรงกันข้าม เข้ามาขัดสั กเล็กน้อยเป็นการเบรกความรุนแรงให้ซาลงบ้าง จากนั้นก็เข้าสู่ความรุนแรงต่อไป ซึ่งจะรู้สึกว่ามัน ได้ ถูกตัดตอนให้ชะงักลงไปเสียบ้างแล้วนั่นเอง

ในการเขียนรูป ถ้าเราวางโครงสร้างประเภทสีร้อนให้ดูบรรยากาศรุนแรงมาก รูปที่เราเขียนนี้ จะไม่เป็นศิลปะเพราะดูเป็นรูปที่เห็นได้ชัดเจนอยู่แล้ว จิตรกรจะต้องมีความฉลาด โดยเอาสีคู่ของโครงสร้างสีทั้งหมด มาระบายให้เบาบางเพียงนิดเดียวเป็นจุดที่เกิดขึ้น ผลที่สุดก็คือ เกิดความงามขึ้นมาอย่างประหลาด

เหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ความงามที่บริบูรณ์นั้นจะต้องมีจุดขัดแย้งร่วมด้วยทุก อย่างจะต้องผสมกลมกลืนกัน และการทำให้กลมกลืนกันได้ สิ่งนี้แหละคือศิลปะ

การขัด (Discord) อีกประการหนึ่งคือ การรู้จักหยุดเหตุการณ์ที่รุนแรงหรือ เสร้าซิมมากเกินไปให้ผ่อนคลายลงเสียบ้างโดยไม่ปล่อยให้อารมณ์นั้น ๆ ครอบงำนาน หรือเกิดขึ้น ซ้ำซากเป็นการโหมอารมณ์มากเกินไป ซึ่งการปล่อยให้โหมอารมณ์รุนแรงอยู่นานโดยไม่รู้จักผ่อน คลาย แทนที่จะหยุดหรือจบสิ้นลงในจังหวะพอดีนี้ จะทำให้เสียอารมณ์ประทับใจอย่างสูงสุดไป (Anticlimax) ถ้าเกิดมีอาการเช่นนี้จำเป็นต้องรู้จักหยุด ซึ่งจะเป็นการขัดอย่างได้ประโยชน์ ศิลปะที่ ประกอบย่อมจะบรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์ (น. ณ ปากน้ำ, 2543, น.41)

จากบทความสรุปได้ว่า การแปร่งและการขัด เกี่ยวข้องกับการตัดตอน เปรียบเสมือนความ ขัดแย้งที่พอเหมาะ เมื่อผลงานมีการแปร่งในบางส่วน หรือการขัดในบางจังหวะ จะทำให้เกิดความ พอดี เช่น ผลงานมีความวุ่นวายมาก ก็ลดลงด้วยการหยุด เรียบบ้าง ผลงานที่มีความเรียบง่าย สงบ ก็ เพิ่มความสนุกเข้าไปบ้าง เป็นต้น

2.3 การเปลี่ยนรูปร่าง-รูปทรง

ชูลูด นิ่มเสมอ กล่าวถึงการทำรูปทรงที่ซับซ้อนให้เป็นรูปทรงง่าย ๆ ซึ่ง เป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งในการตัดตอนไว้ว่า บางครั้งรูปทรงในธรรมชาติที่เรานำมาใช้ใน งานศิลปะมีรายละเอียดหรือปริมาตรที่ซับซ้อนมากเกินไป จนกลายเป็นการยากที่จะสังเกตหรือ

กำหนดลักษณะที่แท้จริงของรูปทรงนั้นได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ การมองรูปทรงต่าง ๆ ให้เห็นเป็นระนาบ ประกอบกันอยู่จะช่วยได้มาก และรูปทรงที่เราเริ่มร่างลงบนแผ่นภาพก็จะเป็นระนาบง่าย ๆ เช่นเดียวกัน เป็นการสังเกตและสร้างรูปจากโครงสร้างที่จำเป็นของรูปทรง ส่วนละเอียดปลีกย่อย บ่อยครั้งเป็นสิ่งไม่สำคัญ เราจะละเลยเสีย ผลงานที่สำเร็จจะเป็นรูปทรงเรียบง่ายที่ประกอบด้วย ระนาบ หรือถ้าต้องการแสดงส่วนละเอียดให้เหมือนของจริง ก็เพียงแต่เพิ่มเติมเข้าไปใน โครงสร้าง ที่แสดงแก่นสารของงานจนเกือบสมบูรณ์แล้วนั้น นอกจากนี้ การกำหนดโครงสร้างของ องค์ประกอบด้วยระนาบ ยังช่วยให้เราสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของส่วน ต่าง ๆ ให้สัมพันธ์ กันตามความต้องการอีกด้วย (ชูลูด นิมเสมอ, 253, น.242)

จากบทความสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงรูปทรงสามารถเปลี่ยนแปลงให้เป็นรูปทรงที่เรียบง่ายขึ้น โดยลดส่วนรายละเอียดต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เข้าถึงโครงสร้างที่แท้จริง ซึ่งลักษณะ การเปลี่ยนแปลงรูปทรงจะช่วยให้ควบคุมการเคลื่อนไหวให้เกิดความสัมพันธ์กับความต้องการได้

หลักการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง-รูปทรง ซึ่งมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการตัด ทอนไว้เป็นแนวทางดังนี้

เปลี่ยนแปลงเป็นรูปร่าง-รูปทรงเรขาคณิต คือ การนำรูปร่าง-รูปทรงของ สิ่งที่จะวาดมาตัดแปลงเสียใหม่โดยใช้รูปทางทรงเรขาคณิต อันได้แก่ วงกลม วงรี สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม หรืออื่น ๆ มาทดแทนรูปร่าง-รูปทรงต้นแบบนั้น ๆ

สกัดทอนรูปร่าง-รูปทรง คือ การลดทอนรายละเอียดซึ่งมากเกินไปของสิ่ง ที่จะวาดให้เหลือเพียงส่วนสำคัญที่จำเป็นจริง ๆ ซึ่งใช้บ่งบอกลักษณะความเป็นสิ่งนั้น เช่น การวาด ต้นไม้เราอาจตัดทอนกิ่งเล็กกิ่งน้อยออกไป จนเหลือเพียงโครงสร้างของลำต้นและกิ่งก้านหลัก ๆ แต่ ยังคงมองเห็นความเป็นต้นไม้อยู่

เพิ่มเติมรูปร่าง-รูปทรง คือ กลวิธีทางบวกที่กระทำต่อรูปร่าง-รูปทรงของ ข้อมูลต้นแบบที่จะวาดด้วยการเพิ่มขยายขนาดสัดส่วนขึ้น เช่น การวาดลูกเทนนิสให้มีขนาดใหญ่ เกินความเป็นจริงเมื่อเทียบขนาดกับไม้เทนนิสหรือสนาม การวาดตัวเบ็ดให้มีขนาดใหญ่กว่าปลาที่ ตกได้

การวาดรูปร่าง-รูปทรงซ้ำ ๆ กัน คือ การเพิ่มจำนวนของต้นแบบให้มี จำนวนมากกว่าความเป็นจริง โดยอาจวางเรียงต่อกัน ทับซ้อน เหลื่อมบังในบางส่วน จนเกิดความ แปลกใหม่ในการมองเห็นและรู้สึก (มงคล เปลี่ยนบางช้าง, 2554, น.68-69)

จากบทความสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงรูปทรง มีหลายลักษณะ เช่น เปลี่ยนแปลงรูปร่าง- รูปทรงเรขาคณิต การสกัดทอนรูปร่าง-รูปทรงซ้ำ ๆ การเพิ่มเติมรูปร่าง-รูปทรงซ้ำ ๆ การวาดรูปร่าง- รูปทรงซ้ำ ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะของวิธีการตัดทอนที่ทำให้รูปเป็นไปตามความต้องการ

2.4 การเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง

เมื่อเรามองไปตามส่วนต่าง ๆ ของที่มาแห่งการสร้างสรรค์ นอกจากรูปร่าง-รูปทรง ส่วนสำคัญที่เราเห็นได้ชัดเจนแล้ว จะพบว่ายังมีรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ประกอบอยู่ด้วย เช่น ในต้นไม้ 1 ต้น ประกอบด้วย ลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ดอก ผล ราก รายละเอียดต่าง ๆ ของต้นไม้นี้ หากเราวาดแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติจะได้ภาพที่แสดงออกแบบธรรมชาติ แต่การวาดแบบสร้างสรรค์นั้นอาจทำได้โดยนำส่วนประกอบต่าง ๆ มาจัดวางตำแหน่งใหม่ด้วยวิธีการดังนี้

การสลับที่ โดยการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งต่าง ๆ สลับที่กัน เช่น ย้ายจากส่วนที่อยู่ด้านบนลงมาอยู่ด้านล่าง นำส่วนที่อยู่ทางด้านขวามาไว้ทางด้านซ้ายหรือย้ายส่วนต่าง ๆ ไปยังจุดที่เห็นว่าเหมาะสม

การต่อเนื่องกัน โดยการนำส่วนต่าง ๆ ของต้นแบบมาถอดโครงสร้างตามแบบธรรมชาติ แล้วจัดเรียงต่อเนื่องไปตามทิศทางต่าง ๆ (มงคล เปลี่ยนบางช้าง, 2554, น.70)

จากบทความสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง มีความเกี่ยวข้องกับการตัดทอน โดยใช้วิธีการสลับที่ เปลี่ยนแปลงตำแหน่ง และการนำรูปมาจัดเรียงตามทิศทางต่าง ๆ

2.5 การเปลี่ยนแปลงสี

ธรรมชาติมีสีสັນในตัวเอง แต่การเปลี่ยนแปลงสีสັນจะสร้างความรู้สึกแปลกตาแปลกใจให้เกิดขึ้นในธรรมชาตินั้น ๆ

หลักการวาดภาพสร้างสรรค์อีกอย่างหนึ่ง คือ การเปลี่ยนแปลงสีใหม่โดยมีหลักกว้าง ๆ ดังนี้

เปลี่ยนแปลงในบางส่วน เช่น ภาพต้นไม้ซึ่งมีสีเขียว เราอาจเปลี่ยนเป็นสีฟ้า สีม่วง สีเหลือง ฯลฯ ส่วนลำต้นหรือกิ่งก้านยังคงใช้เป็นสีที่เหมือนจริงตามต้นแบบ

เปลี่ยนแปลงสีทั้งหมด คือ การเลือกใช้สีวาด ระบายรูปวัตถุต้นแบบด้วยสีแตกต่างจากความเป็นจริงที่เรามองเห็นในทุกจุดทุกตำแหน่งของภาพนั้น

เปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างรูปร่าง-รูปทรงใหม่ เราสามารถสร้างภาพในลักษณะใหม่จากต้นแบบด้วยการซ้อนทับของรูปร่าง-รูปทรงเดิม ในส่วนที่ต้องการเสนอเน้น เช่น ในส่วนซึ่งซ้อนทับ เราอาจเปลี่ยนแปลงสีตรงนั้นได้เพื่อสร้างสรรค์ให้เห็นเป็นจุดสำคัญ (มงคล เปลี่ยนบางช้าง, 2554, น.71)

จากบทความสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสี ก็มีหน้าที่ทำให้รูปเปลี่ยนแปลงได้ เพราะสีธรรมชาติกับสีที่ศิลปินคิดค้นขึ้นอาจเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงสีจะมีหลายวิธีการ เช่น เปลี่ยนแปลงสีในบางส่วน เปลี่ยนแปลงสีทั้งหมด เปลี่ยนแปลงสีเพื่อสร้างรูปร่าง-รูปทรงใหม่ เป็นต้น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ลำพูน กันเสนาะ (2553) ได้ศึกษาและสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสมบูรณ์ทางใจอันเป็นที่มาแห่งความสุข (Mental Perfection Brings us True Happiness)” โดยศิลปินค้นคว้าหาคำตอบของความสุข ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่ามีอะไรมาให้น้อยแค่ไหน แต่อยู่ที่เราพอใจกับสิ่งที่ได้ และสิ่งที่ได้รับเพียงใด หลายคนเลือกที่จะหลีกเลี่ยงความทุกข์ ไม่กล้ายอมรับและเผชิญหน้า แต่ต่อให้หลีกเลี่ยงไปทีไร หรือไกลแค่ไหนก็ไม่อาจหนีความทุกข์ไปได้ เพราะความทุกข์อยู่กับเราทุกที่ทุกเวลา เพียงแต่เราพอใจ เข้าใจยอมรับในสภาพที่ปฏิเสธไม่ได้ เราจะพบว่าความสุขที่แท้จริงก็สามารถอยู่กับเราทุกที่ได้เช่นกัน

ธานินทร์ ต้นตระกูล (2546) ได้ศึกษาและสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “วิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมวัตถุนิยม (WAY OF LIFE IN THE MATERIAL WORLD)” ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นสังคมวัตถุนิยมมากขึ้นความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกันเหมือนสังคมในอดีตได้หายไปอย่างรวดเร็วผู้คนในสังคมให้ความสำคัญทางวัตถุนิยมขึ้นเดินตามกระแสแฟชั่นของวัฒนธรรมทางตะวันตกสังคมพัฒนาขึ้นแต่จิตใจของผู้คนกลับไม่ได้พัฒนาตามจึงเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมในปัจจุบันได้อย่างชัดเจนจึงเกิดแรงบันดาลใจนำมาสร้างสรรค์ผลงานด้านทัศนศิลป์เพื่อถ่ายทอดความคิดอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว

พิเศษ โภพิศ (2543) ได้ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมมนุษย์ในวิถีชีวิตสังคมเมือง” ปัจจุบันวิถีชีวิตคนในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมเมือง ข้าพเจ้ารู้สึกสนใจกับเรื่องราวดังกล่าว จึงต้องการสะท้อนภาพชีวิตของคนในสังคมเมืองให้เห็นการดำเนินชีวิต การใช้ชีวิต จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และความผูกพันที่มีต่อวัตถุเทคโนโลยี ธุรกิจที่ตอบสนองความต้องการของคนในสังคมเมือง ซึ่งเป็นผลผลิตของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอันสลับซับซ้อนของสังคมเมืองปัจจุบัน

นาวัน เบียดกลาง (2543) ได้ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมของมนุษย์ต่อค่านิยมในสังคมเมือง” เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ถึงการมีค่านิยมที่ผิดของผู้คนในสังคมเมืองปัจจุบันของไทย ที่หลงใหลในกระแสวัตถุนิยม การยอมรับและให้ความสำคัญกับผู้ที่มิใช่ภาพลักษณ์ รูปร่าง หน้าตา ฐานะ และรสนิยมที่ดี จัดให้เป็นผู้ที่มิคุณค่าในสังคม ดังนั้นผู้คนในสังคมจึงพยายามสร้างภาพลักษณ์ของตนเองให้สังคมยกย่อง ด้วยการบริโภควัตถุนิยมที่เกินความจำเป็น จนมนุษย์ในสังคมมีการปฏิบัติสัมพันธ์กันอย่างไร้จิตวิญญาณ

ตลอดจนการนิยมนกข่อย และรับเอากระแสนิยมวัฒนธรรมของชาวตะวันตก จนทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยถูกกลืนกลายจนเปลี่ยนแปลงไป

วิทยา สูดประเสริฐ (2541) ได้ศึกษาและสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “จิตรกรรมภาพคนตามแนวคิดลัทธิเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ (IMAGE OF MAN PAINTINGS IN AESTHETIC CONCEPT OF EXPRESSIONIST FIGURE PAINTINGS)” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมคน ตามแนวคิดลัทธิเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ในประเด็นที่มาจากความคิด เนื้อหาของภาพและกลวิธี ในการสร้างสรรค์ โดยศึกษาจากผลงานศิลปิน 5 คน คือ เอ็ควาร์ด มุงค์ เอิร์น ลุควิก เคิร์ริชเนอร์ เอมีล โนลเด มัคซ์ เบคมันน์ และ ออสการ์ โคคชกา รวมผลงานทั้งสิ้น 25 ภาพ จากนั้นก็นำผลของการวิเคราะห์ไปพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภาพคน ตามแนว ของผู้วิจัย ผลของการศึกษาพบว่า ที่มาของแนวความคิดและเนื้อหาในงานจิตรกรรมภาพคนตามแนว ลัทธิ เอ็กซ์เพรสชันนิสม์ มีทั้งสิ้น 4 ประเด็น คือ มุมมองเกี่ยวกับชีวิต และ ครอบครัว มุมมองเกี่ยวกับสังคม มุมมองเกี่ยวกับศาสนา และมุมมองเกี่ยวกับตนเอง ที่พบมากที่สุด มุมมองเกี่ยวกับสังคม 40% ที่น้อยที่สุด คือ มุมมองที่เกี่ยวกับ ตนเอง 12% ในด้านกลวิธีการนำเสนอ นั้นพบว่า จิตรกรใช้สีกลมกลืนมากถึง 84% และใช้ การระบายสีปล่อยรอยแปร่ง ถึง 96% ที่พบน้อยสุดคือการระบายเคลือบสี 4% ในส่วนของการพัฒนาสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มา สร้างสรรค์ในแนวทางของผู้วิจัยเอง โดยใช้แนวความคิดและเนื้อหาของภาพทางด้านสังคม ศาสนา และมุมมองที่เกี่ยวกับตน ส่วนกลวิธีการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ วิธีการถ่ายทอด โดยการใช้สีตัดกันและการใช้สีกลมกลืน ในขณะที่โครงสร้างของภาพ ใช้การจัดโครงสร้างของภาพในน้ำหนักรูปภาพอยู่ที่จุดศูนย์กลาง น้ำหนักของภาพอยู่ ด้านใดด้านหนึ่ง และน้ำหนักของภาพต่อเนื่องสัมพันธ์กัน สำหรับกลวิธีในการระบาย สีเป็นไปในลักษณะของการระบายสีที่ปล่อยรอยที่แปร่งของพู่กัน และการระบายสีที่ทับ กันจนเกิดความหนาของเนื้อสี โดยมีภาพผลงานที่พัฒนาสร้างสรรค์จำนวนทั้งสิ้น 15 ภาพ

ทวีศักดิ์ ศรีทองดี (2539) ได้ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมสังคมมนุษย์” ในสังคมที่มีความเจริญทางวัตถุอย่างมาก เทคโนโลยีถูกพัฒนาสู่จุดสูงสุดเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่งคั่ง มนุษย์ดิ้นรนเพื่อให้ได้มา ซึ่งความต้องการในปัจจุบันทางสังคม ค่านิยมของสังคมที่ให้ความสำคัญต่อคุณค่าทางวัตถุอย่างมากนั้น เป็นผลให้คุณค่าทางจิตใจมนุษย์ถูกมองข้ามไป สิ่งดีงาม ความโอบอ้อมอารี ความมีน้ำใจ ที่เคยมีมาในอดีต ต่างถูกบดบังด้วยความเจริญทางวัตถุ

ปริญญา ดันดิสุข (2527) ได้ศึกษาและสร้างสรรค์จิตรกรรมร่วมสมัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปทรงและสีแห่งจินตนาการ” มุ่งหวังให้งานจิตรกรรมมีส่วนช่วยคลี่คลายและพัฒนาส่วนลึก

ของ จิตใจมนุษย์ให้ประณีตละเอียดอ่อนขึ้น โดยนำคุณค่าของรูปทรงและสีแห่งจินตนาการมาแสดง เสนอและเร้าให้รู้สึกถึงความงาม ความรู้สึกส่วนดีในจิตของมนุษย์ เพราะความงดงามอ่อนหวาน ของสีหรือเรื่องราว หรือลักษณะของรูปทรงเมื่อรวมตัวกันเข้ากับจินตนาการอย่างมีเอกภาพแล้ว จะ สามารถสื่อความรู้สึกที่ดั่งใจ เช่น ความรัก ความเข้าใจ หรือความผูกพันต่อกันของมนุษย์ ต่อมมนุษย์ และมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมไปสู่ส่วนลึกของจิตใจของผู้ชมได้โดยตรง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง เป็นการวิจัยและสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีลักษณะร่าเริงของศิลปิน 4 ท่าน 1) อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Henri-Marie-Raymond de Toulouse-Lautrec Monfa) จำนวน 28 ชิ้น 2) อองรี มาติส (Henri Matisse) จำนวน 28 ชิ้น 3) ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ จำนวน 20 ชิ้น และ 4) ลำพู กันเสนาะ จำนวน 16 ชิ้น โดยได้รับการรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผลงานของศิลปินทั้ง 4 ท่าน จากกลุ่มประชากร คัดเลือกผลงานที่แสดงถึงความร่าเริงมา 25 เปรอร์เซ็นต์ จากทั้งหมด รวมจำนวน 23 ภาพ เพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์กับความร่าเริง ในประเด็นเกี่ยวกับ 1) การตัดทอนรูปทรง 2) การจัดองค์ประกอบ 3) เรื่องราวในภาพ และ 4) โครงสี โดยได้รับการรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ ภาพผลงานต่อไปนี้

อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก ผลงาน 7 ชิ้น

1. การเต้นรำที่มูแรงดูส (At the Moulin Rough: the Dance), อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 115.5 × 150 เซนติเมตร, ค.ศ. 1890.
2. เมอเซล แลนเดอเต้นรำโบเลโรในซิลพีริก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic), อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 145 × 149 เซนติเมตร, ค.ศ. 1895-1896.

3. สองเรากับจังหวะวอร์ซท์มูแลงลูส (At the Moulin Rouge the Two Waltzers),
องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก, สีน้ำมันบนผ้าใบ

4. Moulin Rouge La Goulue, องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

5. Jane Avril, องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

6. Troupe De Mlle Eglantine, องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

7. Reine de joie, องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก, 136,5 × 93,3 เซนติเมตร, Français :
Musée d'Ixelles de Bruselas Français : Brusel, ค.ศ. 1892

องรี มาติส ผลงาน 7 ชิ้น

8. La Dance with Nasturtium I, องรี มาติส, สีน้ำมันบนผ้าใบ, The Pushkin
Museum of fine Art, Moscow, ค.ศ. 1912

9. The Dance (first version), องรี มาติส, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 259.7 × 390.1
เซนติเมตร, ค.ศ. 1909

10. Dance, องรี มาติส, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 260 × 391 เซนติเมตร, State Hermitage,
ค.ศ. 1909-1910

11. ความรื่นรมย์ของชีวิต (Le Bonheur de vivre (The joy of life)), องรี มาติส,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, 175 × 241 เซนติเมตร, ค.ศ. 1905

12. The lute, องรี มาติส, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 59.5 × 79.5 เซนติเมตร, ค.ศ. 1943

13. Music (La Musique), องรี มาติส, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 115.2 × 115.2
เซนติเมตร, Gallery : Albright – Knox Art Gallery, Boffalo, NY, USA, ค.ศ. 1939

14. Odalisque with Tambourine, องรี มาติส, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 91.1 × 65.1
เซนติเมตร, Norton Simon Art Foundation, ค.ศ. 1926

ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ ผลงาน 5 ชิ้น

15. กลางคืน 2538, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, สีน้ำบนกระดาษ, 33 × 24 เซนติเมตร,
พ.ศ. 2538

16. กลางคืน 2530, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 120 × 160
เซนติเมตร, พ.ศ.2530

17. เรียงระบำ, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 200 × 600 เซนติเมตร,
พ.ศ.2554, พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA BANGKOK

18. กรุงเทพฯ-ราตรี, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 200 × 600
เซนติเมตร, พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA BANGKOK พ.ศ.2554

19. By Night, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 200 × 600 เซนติเมตร, พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA BANGKOK พ.ศ.2554

ลำพู่ กั้นเสนาะ ผลงาน 4 ชิ้น

20. ยายจะเป่า, ลำพู่ กั้นเสนาะ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 200 × 250 เซนติเมตร, พ.ศ.2553

21. น้ำท่วมปีนี้ทุกบ้านล้วนมีแต่คราบน้ำตา, ลำพู่ กั้นเสนาะ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 250 × 300 เซนติเมตร, พ.ศ.2553

22. ฆ่าฉันให้ตายดีกว่า, ลำพู่ กั้นเสนาะ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 180 × 200 เซนติเมตร, พ.ศ.2554

23. สาดต้องสาด, ลำพู่ กั้นเสนาะ, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 200 × 300 เซนติเมตร, พ.ศ.2554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง, การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ, เรื่องราว 2) ตารางวิเคราะห์ (Grid Analytical Table) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง 3) แบบสัมภาษณ์ และ 4) ผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัยรวม 6 ชิ้น

1. แบบสังเกตแบบมีโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง, การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ, เรื่องราว

1.1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาสำคัญที่จะทำการสังเกตไว้โดยรวมรวมและวิเคราะห์จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องการตัดทอนรูปทรง นำลักษณะการตัดทอนรูปทรงแบบต่าง ๆ มาเป็นประเด็นในการสังเกต ดังนี้

- 1) การตัดทอนเป็นรูปทรงเหลี่ยม
- 2) การตัดทอนรูปทรงกลม
- 3) การตัดทอนรูปทรงอิสระหรืออื่น ๆ
- 4) การขีด
- 5) การหด
- 6) การบิดเบี้ยว
- 7) การต่อเติม
- 8) การผสมผสาน

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ หลังจากกำหนดประเด็นในการสังเกตเรื่องการตัดทอนภายในภาพได้แล้ว จึงให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ด้านความตรงเชิงเนื้อหาพร้อมกับการหาค่าร้อยละ จำนวน 3 ท่าน

แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาที่สำคัญในการสังเกต โดยรวบรวมและวิเคราะห์จากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดองค์ประกอบภาพ มาเป็นประเด็นในการสังเกต ดังนี้

- 1) การจัดแบบซ้าย-ขวาเท่ากันทุกประการ
- 2) การจัดแบบซ้าย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก
- 3) การจัดแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากัน
- 4) การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ
- 5) การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ
- 6) ไม่มีจุดสนใจ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ หลังจากกำหนดประเด็นในการสังเกตเรื่องการจัดองค์ประกอบภายในภาพได้แล้ว จึงให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ด้านความตรงเชิงเนื้อหาพร้อมกับการหาค่าร้อยละ จำนวน 3 ท่าน

แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาที่สำคัญในการสังเกต โดยรวบรวมและวิเคราะห์จากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องความร่าเริง มาเป็นประเด็นในการสังเกต ดังนี้

- 1) มนุษย์กับการละเล่นดนตรี
- 2) มนุษย์กับการแสดง
- 3) มนุษย์กับการพักผ่อน
- 4) มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์
- 5) อื่น ๆ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ หลังจากกำหนดประเด็นเนื้อหาความร่าเริงในการสังเกต โดยรวบรวมและวิเคราะห์จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แล้ว จึงให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ด้านความตรงเชิงเนื้อหาพร้อมกับการหาค่าร้อยละ จำนวน 3 ท่าน

2. ตารางวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์โครงสี

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2 กำหนดให้พื้นที่ภาพทั้งหมดมีจำนวนเต็ม 100 จัดทำเป็นตาราง 100 ช่อง 1 ช่องมีเนื้อที่เท่ากับ ร้อยละ 1 เพื่อใช้ในการคำนวณการครอบครองพื้นที่ของสีที่ปรากฏในภาพ ดังตัวอย่าง ในประเด็นอื่นเกี่ยวกับสีกำหนดให้มีโครงสร้างในการสังเกตไว้ดังนี้

1. ลักษณะของสี (ความเข้ม อ่อน มีสีอื่นผสม หรือ ฯลฯ)
2. ตำแหน่งที่พบ (บน ล่าง ซ้าย ขวา)
3. ลักษณะการจัดวาง (กระจาย รวมกลุ่ม หรืออื่น ๆ)

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 2 ในการหาคำตอบเรื่อง โครงสีในภาพเขียน เพื่อทราบว่า มีสีใดบ้างที่สี และแต่ละสีครอบครองพื้นที่เป็นจำนวนเท่าใด เพื่อหาสัดส่วนระหว่างกัน ทำโดยการใช้ตาราง (Grid) ทาบลงบนภาพเขียน และทำการวิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าว แทนการสังเกตชุดสีโดยไม่มีตาราง สำหรับประเด็นอื่นจะใช้วิธีสังเกตแทนตารางกริดตามโครงสร้างการสังเกตที่กำหนดไว้ ได้สอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ถึงความเหมาะสมของวิธีการและความตรงเชิงเนื้อหาร่วมกับการหาค่าร้อยละ

3. แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 3 หลังจากสรุปผลการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ได้นำผลการวิจัยไปสร้างสรรค์ผลงานจำนวน 4 ชิ้น และเพื่อให้มั่นใจว่าผลงานทั้ง 4 ชิ้นมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ จึงได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตามหัวข้อดังนี้

- 1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือได้มากหรือน้อยเพียงใด
- 2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือได้มากหรือน้อยเพียงใด
- 3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือได้มากหรือน้อยเพียงใด
- 4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัด โครงสีสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือได้มากหรือน้อยเพียงใด
- 5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 3 หลังจากสร้างสรรค์ผลงานตามวัตถุประสงค์แล้ว ได้กำหนดคำถามการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ จึงให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ช่วยตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะ 2 รอบ

4. ผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัยรวม 6 ชิ้น

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 4

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการตัดทอน การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ เรื่องราว และ โครงสี ในงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริงจากผลงานของศิลปิน 4 ท่าน 1) อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก 2) อองรี มาติส 3) ศรีวรรณ เจนห์ตถการกิจ และ 4) ลำพู กันเสนาะ วิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ จำนวน 6 ชิ้น

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือชิ้นที่ 4

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นจำนวน 6 ภาพ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำแนะนำและปรับปรุง ต่อจากนั้นจึงนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง รองศาสตราจารย์ชานินทร์ ต้นตระกูล และอาจารย์นิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์ ซึ่งผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและให้ปรับปรุงตามแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าภาพผลงานจิตรกรรมที่ให้ความรู้สึก ร่าเริง จากแหล่งข้อมูลทางศิลปะต่าง ๆ จาก 4 ศิลปิน คือ 1) อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Henri-Marie-Raymond de Toulouse-Lautrec Monfa) 2) อองรี มาติส (Henri Matisse) 3) ศรีวรรณ เจนห์ตถการกิจ และ 4) ลำพู กันเสนาะ โดยเลือกจากผลงานของศิลปินทั้งหมดที่แสดงถึงความร่าเริงมา 25 เปอร์เซ็นต์ จากทั้งหมด รวมจำนวน 23 ภาพ รับรองผู้ควบคุมงานวิจัย ซึ่งคัดเลือกภาพที่มีเนื้อหาร่าเริงมากและ น่าสนใจ จำนวน 23 ภาพ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ซึ่งภาพแต่ละภาพใช้เครื่องมือทั้ง 2 ชนิดในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

การสังเกตแบบมีโครงสร้างทั้ง 23 ภาพ พร้อมบันทึกตารางตามโครงสร้างที่กำหนด การสังเกตจะทำการสังเกตภาพทีละภาพ ในทุกตัวแปรที่ศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มจากการให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 รอบ ผู้วิจัยวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเด็นคำถาม จากนั้นสังเคราะห์ขึ้นเป็นเกณฑ์หรือแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ร้อยละ 90 – 100 = มากที่สุด

ร้อยละ 70 – 89 = มาก

ร้อยละ 50 – 69 = ปานกลาง

ร้อยละ 30 – 49 = น้อย

ร้อยละ 0 – 29 = น้อยที่สุด

การแปลความหมาย

มากที่สุด หมายถึง เนื้อหา ลักษณะ หรือประเด็นนั้น ๆ นิยมใช้ในการเขียนภาพกึ่งนามธรรมเนื้อหาเหมาะสมกับความเร่งมากที่สุด

มาก หมายถึง เนื้อหา ลักษณะ หรือประเด็นนั้น ๆ นิยมใช้ในการเขียนภาพกึ่งนามธรรมเนื้อหาเหมาะสมกับความเร่งมากรองลงมา

ปานกลาง หมายถึง เนื้อหา ลักษณะ หรือประเด็นนั้น ๆ นิยมใช้ในการเขียนภาพกึ่งนามธรรมเนื้อหาเหมาะสมกับความเร่งปานกลางไม่โดดเด่น

น้อย หมายถึง เนื้อหา ลักษณะ หรือประเด็นนั้น ๆ นิยมใช้ในการเขียนภาพกึ่งนามธรรมเนื้อหาเหมาะสมกับความเร่งน้อย หรือไม่นิยมใช้

น้อยที่สุด หมายถึง เนื้อหา ลักษณะ หรือประเด็นนั้น ๆ ไม่นิยมใช้ในการเขียนภาพกึ่งนามธรรมเนื้อหาเหมาะสมกับความเร่งน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ร่วมกับการหาค่าร้อยละ (Percentage)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเหนือมนุษย์กับความร่าเริง เก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง, การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ, เรื่องราว วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัย ซึ่งแยกประเภทนำเสนอตาราง และสรุปรวมเป็นตาราง โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของศิลปินจำนวน 4 คน
2. การสร้างสรรค์ครั้งที่ 1 จำนวน 4 ชิ้น
3. ผลการสัมภาษณ์ผลงานของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ครั้งที่ 1
4. การสร้างสรรค์ครั้งที่ 2 จำนวน 2 ชิ้น
5. ผลการสัมภาษณ์ผลงานของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของศิลปินจำนวน 4 คน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความร่าเริงของมนุษย์ของศิลปินทั้ง 4 ท่าน ได้แก่ 1) อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก (Henri-Marie-Raymond de Toulouse-Lautrec Monfa) 2) อองรี มาติส (Henri Matisse) 3) ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ และ 4) ลำพู กันแสนาะ จำนวน 23 ภาพ โดยใช้เครื่องมือในการสังเกตภาพทีละภาพและบันทึกลงในตาราง 4 ประเด็น คือ การตัดทอนรูปทรง การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ เนื้อหาความร่าเริง และ โครงสี โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

จากการศึกษาผลงานของศิลปิน 4 คน จำนวน 23 ภาพ สรุปผลได้ดังนี้

สรุปการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหาย่อย1	เนื้อหาย่อย2	เนื้อหาย่อย3	เนื้อหาย่อย4	เนื้อหาย่อย5	เนื้อหาย่อย6	เนื้อหาย่อย7	เนื้อหาย่อย8
การตัดทอนรูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 1	0	0	40%	0	0	10%	0	50%
ภาพที่ 2	0	0	30%	0	0	20%	0	50%
ภาพที่ 3	0	0	40%	0	0	10%	0	50%
ภาพที่ 4	10%	10%	40%	0	0	15%	0	25%
ภาพที่ 5	10%	10%	40%	0	0	15%	0	25%
ภาพที่ 6	0	0	60%	0	0	15%	0	25%
ภาพที่ 7	10%	10%	40%	0	0	10%	0	30%
ภาพที่ 8	5%	10%	35%	10%	10%	30%	0	0
ภาพที่ 9	0	5%	55%	0	0	40%	0	0
ภาพที่ 10	0	5%	55%	0	0	40%	0	0
ภาพที่ 11	0	10%	40%	10%	10%	30%	0	0
ภาพที่ 12	10%	0	20%	10%	10%	20%	20%	10%
ภาพที่ 13	10%	5%	15%	15%	15%	20%	10%	10%
ภาพที่ 14	0	20%	10%	15%	15%	20%	10%	10%
ภาพที่ 15	0	0	50%	0	0	30%	0	20%
ภาพที่ 16	0	5%	50%	0	0	15%	0	30%
ภาพที่ 17	0	0	55%	0	0	15%	0	30%
ภาพที่ 18	0	0	55%	0	0	15%	0	30%
ภาพที่ 19	0	0	55%	0	0	15%	0	30%
ภาพที่ 20	0	0	20%	70%	0	10%	0	0
ภาพที่ 21	0	0	25%	50%	0	25%	0	0
ภาพที่ 22	0	0	25%	50%	0	25%	0	0
ภาพที่ 23	0	0	25%	50%	0	25%	0	0
ผลรวมคะแนน	55	90	880	280	60	470	40	425
ร้อยละเฉลี่ย	2.39%	3.91%	38.26%	12.17%	2.60%	20.43%	1.73%	18.47%

ตารางที่ 1 สรุปการตัดทอนรูปทรง

จากตารางสรุปพบว่าภาพผลงานของศิลปินทั้ง 4 ท่าน จำนวน 23 ภาพ ได้แก่ การตัดทอน รูปทรงแบบอิสระ แบบบิดเบี้ยว แบบผสมผสาน แบบยึด แบบกลม 880 - 470 - 425 - 280 - 90 ตามลำดับ เฉลี่ยเป็นร้อยละ 38.26% - 20.43% - 18.47% - 12.17% - 3.91% ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ผลงานของอองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบการตัดทอนแบบผสมผสาน แบบอิสระ แบบบิดเบี้ยว และแบบเหลี่ยมกับแบบกลมตามลำดับ โดยผลงานที่คัดเลือกมาจัดเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก 3 ภาพ เป็นผลงานการตัดทอนลักษณะภาพบุคคลในสถานเรีงรรมณ์มุมแรงสูง แสดงบรรยากาศเหตุการณ์เฉพาะเจาะจง วาดและระบายสีด้วยความนับพันตามแบบลัทธิประทับใจ ซึ่งเน้นโครงสร้างท่าทางมนุษย์ที่บิดเบี้ยวเกินจริงอย่างอิสระเพื่อเน้นลีลาที่พลิ้วไหว ส่วนผลงานกลุ่มที่ 2 เป็นผลงานภาพโฆษณาที่เน้นการตัดทอนแบบอิสระด้วยเส้น รูปร่าง สีเส้นที่เรียบง่าย สื่อสารเรื่องราวและกระตุ้นความรู้สึกได้เป็นอย่างดี

จากการวิเคราะห์ผลงานของอองรี มาติส พบการตัดทอนแบบอิสระ แบบบิดเบี้ยว แบบยึดกับแบบหด แบบกลม ตามลำดับ ลักษณะโดดเด่นเป็นการตัดทอนแบบอิสระ บริสุทธิ์ ตามความรู้สึกไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติโดยไม่เก็บรายละเอียดย่อย เพื่อคลี่คลายรูปทรงต่าง ๆ โดยเฉพาะรูปมนุษย์ที่แสดงท่าทางพลิ้วไหวกลมกลืนกับวิธีการ ลักษณะการตัดทอนจะลดทอนด้วยเส้นโค้ง และใช้รูปร่างแบน ๆ อย่างเรียบง่ายเป็นหลัก ไม่มีน้ำหนักแสงเงาเนื่องจากศิลปินต้องการแสดงพลังของสีเส้น ลีลาสีแปร่งที่เร้าใจ

จากการวิเคราะห์ผลงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ พบการตัดทอนแบบอิสระ แบบผสมผสาน แบบบิดเบี้ยว และแบบกลม ตามลำดับ ลักษณะการตัดทอนโดดเด่นเฉพาะตัวอย่างมีเอกลักษณ์ โดยศิลปินตัดทอนรูปมนุษย์ให้เป็นรูปร่างที่เรียบแบนทับซ้อนกันและตัดเส้นแบ่งล้อมรอบจนเกิดมิติที่ซับซ้อน

จากการวิเคราะห์ผลงานของลำพู กันเสนาะ พบการตัดทอนแบบยึด แบบอิสระ และแบบบิดเบี้ยว ตามลำดับ ผลงานแสดงลักษณะการตัดทอนแบบยึดซึ่งมีความชัดเจนโดดเด่นที่สุด เนื่องจากศิลปินเน้นแสดงรูปส่วนศีรษะให้ใหญ่โตเกินความเป็นจริง เพื่อแสดงอวัยวะบนใบหน้าสื่ออารมณ์ความรู้สึกอย่างสุดขีด ส่วนโครงสร้างมนุษย์มีลักษณะบิดเบี้ยวตามองค์ประกอบส่วนรวม ส่วนประกอบและรายละเอียดคงไว้ด้วยการปาดป้ายพู่กันขนาดใหญ่

การตัดทอนรูปทรงที่จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าเรงได้มากที่สุด คือ การตัดทอนรูปทรงแบบอิสระ ไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติ โดยองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบการตัดทอนแบบผสมผสาน แบบอิสระ แบบบิดเบี้ยว และแบบเหลี่ยมกับแบบกลมตามลำดับ เน้นโครงสร้างท่าทางมนุษย์ที่บิดเบี้ยวเกินจริงอย่างอิสระเพื่อเน้นลีลาที่พลิ้วไหว รูปร่าง สีเส้นที่เรียบง่าย องรี มาติส พบการตัดทอนแบบอิสระ แบบบิดเบี้ยว แบบยึดกับแบบหด แบบกลม ตามลำดับ เป็นการตัดทอนแบบอิสระ บริสุทธิ์ ตามความรู้สึกไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติโดยไม่เก็บรายละเอียดย่อยเพื่อคลี่คลายรูปทรงต่าง ๆ ลักษณะการตัดทอนจะลดทอนด้วยเส้นโค้ง และใช้รูปร่างแบน ๆ อย่างเรียบง่ายเป็นหลัก ไม่มีน้ำหนักแสงเงา ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ พบการตัดทอนแบบอิสระ แบบผสมผสาน แบบบิดเบี้ยว และแบบกลม ตามลำดับ ตัดทอนรูปมนุษย์ให้เป็นรูปร่างที่เรียบแบนทับซ้อนกันและตัดเส้นแบ่งล้อมรอบจนเกิดมิติที่ซับซ้อน ลำพู่ กันเสนาะ พบการตัดทอนแบบยึด แบบอิสระ และแบบบิดเบี้ยว ตามลำดับ เน้นแสดงรูปส่วนศีรษะให้ใหญ่โตเกินความเป็นจริง เพื่อแสดงอวัยวะบนใบหน้าสื่ออารมณ์ความรู้สึกอย่างสุดขีด แสดงลักษณะการตัดทอนแบบยึด ทั้งนี้โครงสร้างท่าทางมนุษย์จะบิดเบี้ยว พลิ้วไหว รวมถึงลีลาการปาดป้ายพู่กันที่ทิ้งร่องรอยฝีแปรง สอดคล้องกับรูปทรง ซึ่งลักษณะรูปทรงโดยรวมเป็นรูปทรงที่อิสระไม่เป็นระเบียบตรงกับลักษณะรูปร่างรูปทรงที่ไม่เป็นระเบียบ (Irregular Shape or Form) จะรู้สึกเคลื่อนไหวได้มากกว่า อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.89)

สรุปการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาย่อย1	เนื้อหาย่อย2	เนื้อหาย่อย3	เนื้อหาย่อย4	เนื้อหาย่อย5	เนื้อหาย่อย6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบซ้าย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบซ้าย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 1	0	0	50%	0	50%	0
ภาพที่ 2	0	0	50%	25%	25%	0
ภาพที่ 3	0	0	50%	0	50%	0
ภาพที่ 4	0	0	75%	0	25%	0
ภาพที่ 5	0	0	70%	0	30%	0
ภาพที่ 6	0	0	75%	0	25%	0
ภาพที่ 7	0	0	75%	0	25%	0
ภาพที่ 8	0	0	75%	0	25%	0
ภาพที่ 9	0	0	75%	0	25%	0
ภาพที่ 10	0	0	75%	0	25%	0
ภาพที่ 11	0	0	50%	25%	25%	0
ภาพที่ 12	0	0	80%	0	20%	0
ภาพที่ 13	0	0	85%	0	15%	0
ภาพที่ 14	0	50%	0	50%	0	0
ภาพที่ 15	0	0	50%	0	0	50%
ภาพที่ 16	0	0	85%	0	15%	0
ภาพที่ 17	0	0	85%	0	15%	0
ภาพที่ 18	0	0	50%	0	0	50%
ภาพที่ 19	0	0	50%	0	0	50%
ภาพที่ 20	0	0	20%	0	80%	0
ภาพที่ 21	0	0	50%	0	50%	0
ภาพที่ 22	0	50%	0	10%	40%	0
ภาพที่ 23	0	0	75%	0	25%	0
ผลรวมคะแนน	0	100	1,350	110	590	150
ร้อยละเฉลี่ย	0	4.37%	58.69%	4.78%	25.65%	6.52%

ตารางที่ 2 สรุปการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

จากตารางสรุปพบว่าภาพผลงานของศิลปินทั้ง 4 ท่าน จำนวน 23 ภาพ ได้แก่ การจัดแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากัน การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ ไม่มีจุดสนใจ การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ การจัดแบบซ้าย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก 1,350 - 590 - 150 - 110 - 100 ตามลำดับเฉลี่ยเป็นร้อยละ 58.69% - 25.65% - 6.52% - 4.78% - 4.37% ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ผลงานขององรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบว่าการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากันเป็นส่วนมาก ลักษณะการจัดวางองค์ประกอบเป็นการจัดภาพจากเหตุการณ์จริง ภายในสถานเริงรมณ์ตามมุมมองส่วนตัวของศิลปิน ที่มีบรรยากาศ สี สัน การเดินร่า การสังสรรค์ แสดงถึงอิริยาบถที่ผ่อนคลาย ซึ่งศิลปินจัดวางจุดสนใจตามมุมมองที่เกิดขึ้น ผสมผสานกับแรงบันดาลใจของศิลปิน

จากการวิเคราะห์ผลงานขององรี มาติส พบว่าการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากันเป็นส่วนมาก โดยศิลปินจัดจุดสนใจแบบคลี่คลายกระจายอย่างอิสระ เป็นส่วนมาก บางภาพจัดจุดสนใจบริเวณกึ่งกลางภาพตามความรู้สึกของศิลปินอย่างเรียบง่าย เน้นความกลมกลืนของรูปและส่วนประกอบย่อยให้เป็นหนึ่งเดียวกันมากกว่าเน้นจุดสนใจเพียงจุดเดียว

จากการวิเคราะห์ผลงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ พบว่าการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากัน และไม่มีจุดสนใจเป็นหลัก เนื่องจากผลงานเน้นการจัดวางรูปมนุษย์บีบอัดแน่นเต็มพื้นที่ภาพ ไม่เน้นจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่ง โดยเน้นแสดงรูปส่วนรวมทั้งหมดให้กลมกลืนไม่ขัดกัน

จากการวิเคราะห์ผลงานของลำพู กันเสนาะ พบว่าการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ โดยเน้นรูปมนุษย์ด้วยขนาดที่ใหญ่กว่าปรกติอย่างโดดเด่น องค์ประกอบภาพเป็นลักษณะภาพจากเหตุการณ์จริง ผสมผสานกับการจัดวางส่วนประกอบตามแนวคิดของศิลปินอย่างอิสระ

การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจที่จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าเรียงได้มากที่สุด คือ การจัดแบบซ้าย-ขวา ไม่เท่ากัน โดยวางจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพตามความรู้สึกมากกว่าการวางจุดสนใจตรงกลางภาพ โดยองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากันเป็นส่วนมาก ลักษณะการจัดวางองค์ประกอบเป็นการจัดภาพจากเหตุการณ์จริง ภายในสถานเริงรมณ์ตามมุมมองส่วนตัวของศิลปิน ที่มีบรรยากาศ สี สัน การเดินร่า การสังสรรค์ องรี มาติส พบการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากันเป็นส่วนมาก จัดจุดสนใจแบบคลี่คลายกระจายอย่างอิสระเป็นส่วนมาก ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ พบการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจแบบซ้าย-ขวาไม่เท่ากัน และไม่มีจุดสนใจเป็นหลัก เน้นการจัดวางรูปมนุษย์บีบอัดแน่นเต็มพื้นที่ภาพ ไม่เน้นจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่ง ลำพู กันเสนาะ พบการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ โดยเน้นรูปมนุษย์ด้วยขนาดที่ใหญ่กว่าปรกติอย่างโดดเด่น องค์ประกอบภาพเป็นลักษณะภาพจากเหตุการณ์จริง จะเห็นได้ว่าการจัดจุดสนใจโดยเน้นท่าทางความเคลื่อนไหว การแสดงลักษณะความเคลื่อนไหวให้ปรากฏของวัตถุสิ่งของใดก็ตามจะได้รับความสนใจก่อนเสมอ จากประสบการณ์พบว่า สิ่งของที่อยู่นิ่งจะสังเกตเห็น

ได้ยาก เมื่อเคลื่อนไหวจะถูกรับรู้ได้ง่ายกว่า (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.223) ดังนั้นลักษณะการวางจุดสนใจไว้ด้านซ้ายหรือขวา จะทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างอิสระ ไม่นิ่งเฉย สอดคล้องกับความรู้สึกที่เร้าแรงมากกว่าลักษณะจุดสนใจกึ่งกลางภาพ และต้องมีจังหวะลีลาซึ่งในการบรรเลงเพลงแต่ละเพลงช้าหรือเร็วเนิบนาบหรือกระแทกกระทั้น จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสนุกสนานไปกับเพลง ทางด้านทัศนศิลป์ก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะจิตรกรรม ผู้ดูจะเกิดความเพลิดเพลินกับจังหวะลีลาในภาพ ซึ่งเกิดจากการกวาดสายตาไปตามองค์ประกอบที่จัดวางอย่างมีลำดับเช่นเดียวกับที่เราสนุกสนานจากการดูการตีเทนนิสที่ต้องใช้สายตาไล่ดูลูกเทนนิสที่ถูกตีกระเด็นกระดอนเป็นจังหวะ ซ้ายบ้าง ขวาบ้าง (นิคอและ ระเด่นอาหมัด, 2543, น.37) ซึ่งตรงข้ามกับการวางจุดสนใจไว้ตำแหน่งกึ่งกลางภาพ ข้อเสียก็คือทำให้ผลงานค่อนข้างดูสงบนิ่ง (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.219)

สรุปเรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอ เรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่น ดนตรี	มนุษย์กับการ แสดง	มนุษย์กับการ พักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยง สังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 1	0	30%	50%	20%	0
ภาพที่ 2	0	80%	20%	0	0
ภาพที่ 3	0	0	80%	20%	0
ภาพที่ 4	0	75%	25%	0	0
ภาพที่ 5	35%	65%	0	0	0
ภาพที่ 6	0	100%	0	0	0
ภาพที่ 7	0	0	25%	75%	0
ภาพที่ 8	0	80%	20%	0	0
ภาพที่ 9	0	80%	20%	0	0
ภาพที่ 10	0	80%	20%	0	0
ภาพที่ 11	15%	15%	55%	0	15%
ภาพที่ 12	100%	0	0	0	0
ภาพที่ 13	80%	0	20%	0	0
ภาพที่ 14	80%	20%	0	0	0
ภาพที่ 15	0	0	50%	50%	0
ภาพที่ 16	0	0	50%	50%	0
ภาพที่ 17	0	0	50%	50%	0
ภาพที่ 18	0	0	50%	50%	0
ภาพที่ 19	0	0	50%	50%	0
ภาพที่ 20	0	0	0	10%	90%
ภาพที่ 21	0	0	30%	0	70%
ภาพที่ 22	0	0	10%	0	90%
ภาพที่ 23	0	0	10%	0	90%
ผลรวมคะแนน	310	625	635	375	355
ร้อยละเฉลี่ย	13.47%	27.17%	27.60%	16.30%	15.43%

ตารางที่ 3 สรุปการวิเคราะห์เรื่องราว

จากตารางสรุปพบว่าภาพผลงานของศิลปินทั้ง 4 ท่าน จำนวน 23 ภาพ พบเรื่องราว ได้แก่ เรื่องราวมนุษย์กับการพักผ่อน มนุษย์กับการแสดง มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์ เรื่องราวอื่น ๆ มนุษย์กับการเล่นดนตรี 635 - 625 - 375 - 355 - 310 ตามลำดับ เฉลี่ยเป็นร้อยละ 27.60% - 27.17% - 16.30% - 15.43% - 13.47% ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ผลงานขององรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบว่าเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการแสดงมากที่สุด เนื่องจากศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตในสถานเริงรมณ์ทั้งหมด เรื่องราวจึงเกี่ยวข้องกับแสดงต่าง ๆ การเต้นรำ แสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของกลุ่มคนต่าง ๆ รสนิยม แฟชั่น ซึ่งเต็มไปด้วยความน่าตื่นตาตื่นใจ

จากการวิเคราะห์ผลงานขององรี มาติส พบว่าเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการเล่นดนตรี และมนุษย์กับการแสดงมากที่สุด โดยเฉพาะการถ่ายทอดรูปสตรีกำลังเล่นดนตรีประเภทต่าง ๆ และการเต้นรำ ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดและสร้างความรู้สึกร่าเริงได้เป็นอย่างดี

จากการวิเคราะห์ผลงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ พบว่าเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการพักผ่อน และมนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์มากที่สุด ศิลปินถ่ายทอดกิจกรรมการท่องเที่ยวยามราตรี การกินดื่ม การเต้นรำ การแต่งกาย ล้วนเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของนักท่องเที่ยวเพื่อปลดปล่อยความทุกข์ใจ หรือแสวงหาความสุขความร่าเริงชั่วข้ามคืน ให้หายจากความเครียดและกลับมาต่อสู้กับปัญหาได้อีกครั้ง

จากการวิเคราะห์ผลงานของลำพู กันแสนาะ พบว่าเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับงานวันสำคัญ และเทศกาลมากที่สุด ทั้งในงานวันเกิด วันสงกรานต์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ศิลปินได้รับแรงบันดาลใจโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นมุมมองที่แตกต่างกันตามลักษณะสภาวะพิเศษ ที่ศิลปินถ่ายทอด รูปมนุษย์ต่างแสดงรอยยิ้ม ความตื่นเต้นตกใจ ความสนุกสนาน เพื่อส่งเสริมให้ชีวิตมีสีสันไม่หม่นหมอง

เรื่องราวที่จะทำให้เกิดความรู้สึกร่าเริงได้มากที่สุด คือ เรื่องราวมนุษย์กับการพักผ่อน และมนุษย์กับการแสดง ที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการแสดงมากที่สุด เนื่องจากศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตในสถานเริงรมณ์ทั้งหมด เรื่องราวจึงเกี่ยวข้องกับแสดงต่าง ๆ การเต้นรำ แสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของกลุ่มคนต่าง ๆ รสนิยม แฟชั่น องรี มาติส พบเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการเล่นดนตรี และมนุษย์กับการแสดงมากที่สุด โดยเฉพาะการถ่ายทอดรูปสตรีกำลังเล่นดนตรีประเภทต่าง ๆ และการเต้นรำ ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ พบเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับการพักผ่อน และมนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์มากที่สุด ศิลปินถ่ายทอดกิจกรรมการท่องเที่ยวยามราตรี การกินดื่ม การเต้นรำ การแต่งกาย ล้วนเป็นพฤติกรรม

แสดงออกของนักท่องเที่ยวเพื่อปลดปล่อยความทุกข์ใจ ลำพูน กันเสนาะ พบเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์กับงานวันสำคัญและเทศกาลมากที่สุด ทั้งในงานวันเกิด วันสงกรานต์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

โดยศิลปินทั้ง 4 ท่าน นิยมใช้เรื่องราวมนุษย์กับการพักผ่อน ได้แก่ การท่องเที่ยวยามราตรี งานรื่นเริงต่าง ๆ เรื่องราวมนุษย์กับการแสดง ได้แก่ การเต้นรำ การเล่นดนตรี ทั้งนี้เรื่องราวอาจผสมผสานกัน โดยมีเหตุการณ์หลักอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม ตามหลักทฤษฎีจิตวิทยา เรื่องราวที่ปลดปล่อยอารมณ์และสามารถสร้างอารมณ์ขึ้นได้ เช่น การออกกำลังกาย เล่นเกมต่าง ๆ เล่นกีฬา อ่านหนังสือ ฟังเพลง พุดคุยให้สนุก เที่ยวเตร่ ดูการแสดงการละเล่น วาดภาพ (ชูวิทย์ ปานปรีชา, 2553, น.477) โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นกิจกรรมที่มีการแสดงดนตรี เพราะเรื่องราวที่ทำให้เกิดความรื่นเริงทั้งงานรื่นเริงต่าง ๆ เรื่องราวมนุษย์กับการแสดง ซึ่งการเคลื่อนไหวไปตามจังหวะดนตรีที่ทำให้เกิดความสุขสนานสามารถทำได้โดยการเต้นรำอาจเป็นการเต้นแบบอิสระหรือเป็นการเต้นหมู่ก็ได้ การเคลื่อนไหวลักษณะนี้จะทำให้ออร์โมนแห่งความสุขหลั่งออกมา (บุษกร บิณฑสันต์, 2553, น.168-169) หรือรวมถึงงานประเภทต่าง ๆ มักจะมีดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มสีสัน บรรยากาศดังเช่นเสียงแหลมหวานของไวโอลิน คลอด้สีเหลือง ที่ทำให้อารมณ์กระชุ่มกระชวย เบิกบาน (น. ฌ ปากน้ำ, 2543, น.50)

สรุปโครงสร้าง

ภาพที่	แดง	เหลือง	น้ำเงิน	ส้ม	เขียว	ม่วง	น้ำตาล	ม่วง น้ำเงิน	ชมพู	ฟ้า	เขียว อ่อน	เทา	ขาว	ดำ
1	0	10%	0	0	45%	0	10%	0	20%	0	0	0	0	15%
2	0	0	0	10%	55%	0	0	15%	10%	0	0	0	10%	0
3	20%	10%	0	0	0	0	0	60%	0	0	0	0	10%	0
4	10%	70%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20%
5	0	5%	0	10%	0	0	0	0	0	0	0	0	70%	15%
6	0	65%	0	10%	0	0	0	0	0	0	0	0	25%	0
7	10%	15%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60%	15%
8	5%	0	0	20%	0	0	0	0	0	75%	0	0	0	0
9	0	0	50%	25%	25%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	40%	35%	25%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	0	40%	0	20%	20%	0	0	0	20%	0	0	0	0	0
12	65%	5%	10%	0	5%	0	0	0	0	0	0	0	15%	0
13	20%	20%	20%	0	25%	0	0	0	0	0	0	0	0	15%
14	25%	0	60%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15%	0
15	0	0	35%	35%	0	0	0	0	0	0	0	0	20%	10%
16	20%	15%	0	20%	0	0	0	0	0	0	0	0	20%	25%
17	0	20%	0	40%	10%	0	20%	0	0	10%	0	0	0	0
18	0	10%	10%	40%	20%	0	0	0	0	20%	0	0	0	0
19	30%	0	0	20%	20%	20%	0	0	0	0	0	0	0	10%
20	10%	0	0	45%	0	0	20%	0	10%	0	0	0	15%	0
21	0	0	0	0	0	0	40%	0	0	0	50%	0	0	10%
22	0	0	0	40%	0	0	0	0	35%	5%	0	0	10%	10%
23	0	0	0	50%	0	0	0	0	10%	0	0	20%	20%	0
ผลรวม คะแนน	215	285	225	425	250	20	90	75	105	110	50	20	290	140
ร้อยละ เฉลี่ย	9.34%	12.39%	9.78%	18.47%	10.86%	.86%	3.91%	3.26%	4.56%	4.78%	2.17%	.86%	12.60%	6.08%

ตารางที่ 4 สรุปโครงสร้าง

จากตารางสรุปพบว่าภาพผลงานของศิลปินทั้ง 4 ท่าน จำนวน 23 ภาพ ปรากฏชุดสี 5 สีแรก ได้แก่ ส้ม ขาว เหลือง เขียว น้ำเงิน 425 - 290 - 285 - 250 - 225 ตามลำดับ เฉลี่ยเป็นร้อยละ 18.47% - 12.60% - 12.39% - 10.86% - 9.78% ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ผลงานของของอองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีขาว สีเหลือง สีเขียว สีม่วงน้ำเงิน และสีดำ โดยลักษณะ โครงสีที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้สีพื้นหลังเพื่อคลุม โครงสีทั้งหมดเพื่อเน้นบรรยากาศ นอกจากนี้ศิลปินมักใช้สีที่สดใสแสดงความรู้สึกตามวิธีการของลัทธิประทับใจ

จากการวิเคราะห์ผลงานของอองรี มาติส พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีน้ำเงิน สีแดง สีเขียว สีฟ้า และสีเหลือง ลักษณะ โครงสีของเป็นรูปแบบการใช้สีแบบคดิฟอวิสต์ (Fauvism) ที่มีจุดเด่นในการใช้สีที่สว่างสดใสและรุนแรง เป็นลักษณะของสีแท้ที่ปราศจากการผสมใด ๆ และระบายสีด้วยความรุนแรงเน้นการแสดงร่องรอยของสีแบบหยาบ ๆ ไม่คำนึงถึงทฤษฎีสีแต่จะมุ่งเน้นให้สีสะท้อนอารมณ์ให้สอดคล้องกับจินตนาการอย่างมีเอกภาพ

จากการวิเคราะห์ผลงานของศรีวรรณ เณรหัตถการกิจ พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีส้ม สีแดง สีเขียว สีเหลือง และสีน้ำเงิน ลักษณะ โครงสีส่วนรวมเป็นการใช้สีสดใส เน้นค่าสีแท้ทั้งหมดแล้วนำมาจัด โครงสีโดยเน้นสีคู่ตรงข้ามกันเพื่อให้สีตัดกันตามตำแหน่งอย่างอิสระ ไม่เน้นการผสมสีเพื่อให้รูปที่เกิดจากการระบายเป็นส่วนย่อย ๆ เป็นช่อง ๆ อย่างซับซ้อนตามรูปทรงอย่างกลมกลืน

จากการวิเคราะห์ผลงานของลำพู กันเสนาะ พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีส้ม สีชมพู สีน้ำตาล สีขาว และสีน้ำตาลอ่อน ลักษณะ โครงสีส่วนรวมเป็นลักษณะการใช้สีตามที่มีมองเห็น โดดเด่นด้วยการใช้สีแทรกทั่วทั้งภาพเพื่อไม่ให้สีดูเรียบง่ายเกินไป รวมถึงการปาดป้ายสีให้ผสมกันเป็นร่องรอยฝีแปรงภายในภาพอย่างชัดเจน ช่วยเพิ่มการเคลื่อนไหวให้กับรูปได้อย่างลงตัว

โครงสีที่จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าแรงได้มากที่สุด คือ สีส้ม สีขาว สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำเงิน ซึ่งสีส้ม หมายถึง อารมณ์กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาขึ้น สีขาวเป็นสิบริสุทธิ แจ่มใส แสดงถึงความไม่มีมลทิน ความชื่นบาน (น. ณ ปากน้ำ, 2543, น.49) สีเหลือง ว่าง สดใส กระชุ่มกระชวย (ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2550, น.85) สีเขียว คือ ความสุข ความยินดีปรีดาในความสมหวัง ความหวัง อันบรรลุความสำเร็จ (น. ณ ปากน้ำ, 2543, น.50) สีน้ำเงิน สุขุม เยือกเย็น สงบ (ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2550, น.85) โดยอองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีขาว สีเหลือง สีเขียว สีม่วงน้ำเงิน และสีดำ โดยลักษณะ โครงสีที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้สีพื้นหลังเพื่อคลุม โครงสีทั้งหมดเพื่อเน้นบรรยากาศ นอกจากนี้ศิลปินมักใช้สีที่สดใสแสดงความรู้สึกตามวิธีการของลัทธิประทับใจ อองรี มาติส พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีน้ำเงิน สีแดง สีเขียว สี

ฟ้า และสีเหลือง ลักษณะ โครงสีของเป็นรูปแบบการใช้สีแบบคิฟิวิสต์ (Fauvism) ที่มีจุดเด่นในการใช้สีที่สว่างสดใสและรุนแรง เป็นลักษณะของสีแท้ที่ปราศจากการผสมใด ๆ และระบายสีด้วยความรุนแรงเน้นการแสดงร่องรอยของสีแบบหยาบ ๆ ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีส้ม สีแดง สีเขียว สีเหลือง และสีน้ำเงิน ลักษณะ โครงสีส่วนรวมเป็นการใช้สีสดใส เน้นค่าสีแท้ทั้งหมดแล้วนำมาจัด โครงสี โดยเน้นสีคู่ตรงข้ามกันเพื่อให้สีตัดกันตามตำแหน่งอย่างอิสระ ไม่เน้นการผสมสีเพื่อให้รูปที่เกิดจากการระบายเป็นส่วนย่อย ๆ เป็นช่อง ๆ อย่างซับซ้อน ถ้าพูด กันเสนาะ พบ 5 สีแรกที่โดดเด่น เรียงตามลำดับ คือ สีส้ม สีชมพู สีน้ำตาล สีขาว และสีน้ำตาลอ่อน ลักษณะ โครงสีส่วนรวมเป็นลักษณะการใช้สีตามที่มองเห็น โดดเด่นด้วยการใช้สีแทรกทั่วทั้งภาพเพื่อไม่ให้สีดูเรียบง่ายเกินไป รวมถึงการปาดป้ายสีให้ผสมกันเป็นร่องรอยสีแปรปรวนในภาพอย่างชัดเจน ทั้งนี้ลักษณะการ โครงสีมีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับกลวิธีการระบายสีที่หลากหลาย ทั้งการระบายสีทับซ้อน การแทรกสี การใช้สีสร้างพื้นผิว ตามลักษณะเฉพาะของศิลปิน ซึ่งสามารถนำมาใช้ผสมผสานกับการระบายสีซึ่งจะทำให้สีนั้นมีความน่าสนใจ กระตุ้นความรู้สึกได้ดี ซึ่งสีส่วนรวมเป็นสีที่มีความสดใสเป็นส่วนมาก ถ้าเรานำสีสดใสสูง ๆ มาเรียงชิดติดกัน ผลที่ได้จะเหมือนกับเราฟังเสียงที่มีระดับเสียงดังเท่า ๆ กันหลาย ๆ เสียงพร้อมกัน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.64) ดังนั้นการใช้สีจึงต้องมีการผสมผสานทั้งกลุ่มสีสดใสและกลุ่มสีอื่น ๆ ให้เกิดระดับความขัดแย้งกันเพื่อให้มีลักษณะที่แตกต่างน่าสนใจยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การตัดทอนรูปทรง โดยส่วนรวมการตัดทอนรูปทรงที่จะทำให้เกิดความรู้สึกที่เร้าใจได้มากที่สุด คือ การตัดทอนรูปทรงแบบอิสระ การตัดทอนลักษณะนี้จะทำให้รูปทรงต่าง ๆ เกิดความคลี่คลายอย่างอิสระ เน้นที่ความรู้สึกโดยไม่คำนึงถึงหลักความเป็นจริง ทำให้รูปทรงเกิดความเคลื่อนไหว สร้างแรงกระตุ้นอารมณ์สื่อเรื่องราวให้เกิดความรู้สึกได้ดีกว่าการตัดทอนแบบอื่น ๆ และส่งผลต่อการสร้างสรรค์รูปได้อย่างอิสระ ซึ่งตรงกับลักษณะรูปร่างรูปทรงที่ไม่เป็นระเบียบ (Irregular Shape or Form) จะรู้สึกเคลื่อนไหวได้มากกว่า อ้างถึงใน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.89)

การจัดองค์ประกอบ โดยส่วนรวมการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจที่จะทำให้เกิดความรู้สึกที่เร้าใจได้มากที่สุด คือ การจัดแบบซ้าย-ขวา ไม่เท่ากัน โดยวางจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพตามความรู้สึกมากกว่าการวางจุดสนใจตรงกลางภาพ ซึ่งการวางจุดสนใจไว้ด้านซ้ายหรือขวา จะทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างอิสระ ไม่นิ่งเฉย และต้องเน้นความกลมกลืนของรูปและส่วนประกอบย่อยให้เป็นหนึ่งเดียวกันมากกว่าเน้นจุดสนใจเพียงจุดเดียว ผู้ดูจะเกิดความเพลิดเพลินกับจังหวะลีลาในภาพ ซึ่งเกิดจากการกวาดสายตาไปตามองค์ประกอบที่จัดวางอย่างมีลำดับ

เช่นเดียวกับที่เราสนุกสนานจากการดูการตีเทนนิสที่ต้องใช้สายตาไล่ดูลูกเทนนิสที่ถูกตีกระเด็นกระดอนเป็นจังหวะ ซ้ายบ้าง ขวาบ้าง (นิกอเละ ระเด่นอาหมัด, 2543, น.37) ซึ่งตรงข้ามกับการวางจุดสนใจไว้ตำแหน่งกึ่งกลางภาพ ข้อเสียก็คือทำให้ผลงานค่อนข้างดูสงบนิ่ง (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.219)

เรื่องราว โดยส่วนรวมเป็นเรื่องราวมนุษย์กับการพักผ่อน และมนุษย์กับการแสดง ที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ได้แก่ การท่องเที่ยวยามราตรี งานรื่นเริงต่าง ๆ เรื่องราวมนุษย์กับการแสดง ได้แก่ การเต้นรำ การเล่นดนตรี เพลงเต้นรำหรือเพลงที่มีจังหวะเร้าใจชวนให้ขยับไปกับจังหวะ จะช่วยให้รู้สึกกระชุ่มกระชวยขึ้นได้ (บุษกร บินทสันต์, 2553, หน้า164) ทั้งนี้เรื่องราวอาจผสมผสานกัน โดยมีเหตุการณ์หลักอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม ทั้งนี้การเคลื่อนไหวไปตามจังหวะดนตรีที่ทำให้เกิดความสุขสนานสามารถทำได้โดยการเต้นรำอาจเป็นการเต้นแบบอิสระหรือเป็นการเต้นหมู่ก็ได้ การเคลื่อนไหวลักษณะนี้จะทำให้ฮอร์โมนแห่งความสุขหลั่งออกมา (บุษกร บินทสันต์, 2553, น.168-169)

โครงสร้างที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเร้าใจได้มากที่สุด คือ สีส้ม สีขาว สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำเงิน ซึ่งสีส้ม หมายถึง อารมณ์กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาขึ้น สีขาวเป็นสีบริสุทธิ์ แจ่มใส แสดงถึงความไม่มีมลทิน ความชื่นบาน (น. ณ ปากน้ำ, 2543, น.49) สีเหลือง ำเร้าใจ สดใส กระชุ่มกระชวย (ฉัตรชัย อรรถปัทม, 2550, น.85) สีเขียว คือ ความสุข ความยินดีปรีดาในความสมหวัง ความหวัง อันบรรลุลความสำเร็จ (น. ณ ปากน้ำ, 2543, น.50) สีน้ำเงิน สุขุม เยือกเย็น สงบ (ฉัตรชัย อรรถปัทม, 2550, น.85) ทั้งนี้ลักษณะการ โครงสร้างมีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับกลวิธีการระบายสีที่หลากหลาย ทั้งการระบายสีทับซ้อน การแทรกสี การใช้สีสร้างพื้นผิว ตามลักษณะเฉพาะของศิลปิน ซึ่งสามารถนำมาใช้ผสมผสานกับการระบายสีซึ่งจะทำให้สีต้นมีความน่าสนใจ กระตุ้นความรู้สึกได้ดี ซึ่งสีส่วนรวมเป็นสีที่มีความสดใสเป็นส่วนมาก ถ้าเรานำสีสดใสสูง ๆ มาเรียงชิดติดกัน ผลที่ได้จะเหมือนกับเราฟังเสียงที่มีระดับเสียงดังเท่า ๆ กันหลาย ๆ เสียงพร้อมกัน (สมชาย พรหมสุวรรณ, 2548, น.64) ดังนั้นการใช้สีจึงต้องมีการผสมผสานทั้งกลุ่มสีสดใสและกลุ่มสีอื่น ๆ ให้เกิดระดับความขัดแย้งกันเพื่อให้มีลักษณะที่แตกต่างน่าสนใจยิ่งขึ้น

การสร้างสรรค์ครั้งที่ 1 จำนวน 4 ชิ้น

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาเป็นประเด็นหลักสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานในแนวจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง โดยใช้เรื่องราวที่ผู้สร้างสรรค์คิดขึ้นจำนวน 4 ชิ้น เพื่อให้มั่นใจว่าผลงานการสร้างสรรค์มีคุณภาพใกล้เคียงกับผลการวิจัยมากที่สุด โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมิน โดยแต่ละภาพมีขั้นตอนการสร้างสรรค์ดังนี้

ภาพร่าเริงเบิกบาน หมายเลข 1

ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนการสร้างสรรค์ดังนี้

ภาพที่ 16 ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 1, “ร่าเริงเบิกบาน หมายเลข 1”

สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 70 × 90 เซนติเมตร

1. การตัดทอนรูปทรง ผู้วิจัยใช้รูปมนุษย์ในอิริยาบถต่าง ๆ เป็นหลักและใช้รูปส่วนประกอบรูปขวด จาน ช้อน ส้อม เครื่องประดับ หลอดไฟ และตัวอักษรคำร้อง โดยตัดทอนเป็นรูปทรงเรียบแบนไม่แสดงน้ำหนักหรือมิติ คลี่คลายรูปทรงความเหมือนจริงให้เป็นรูปทรงที่เรียบง่ายสร้างเอกภาพรูปในผลงานทั้งหมดเป็นรูปทรงเรขาคณิต โค้งมนผสมผสานกันอย่างอิสระ ส่วนมากเป็นรูปทรงปิดทั้งหมดโดยจัดให้ทับซ้อนกัน กระจายกระจายทั่วพื้นภาพและไม่อยู่ในกรอบภาพ เพื่อแสดงความหนาแน่นอัดอั้นคล้ายกับอยู่ในกิจกรรมของความร่าเริง

2. การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ ผู้วิจัยใช้การจัดรูปเต็มพื้นภาพให้ที่ว่างมีส่วนน้อย โดยให้รูปสลับกับที่ว่างสร้างมิติลวงตา ผลงานไม่เน้นการวางจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่งชัดเจนเพื่อให้ภาพมีความกระจัดกระจายโดยใช้รูปทรง เส้น และสี สร้างความขัดแย้งเพื่อให้เกิดความรู้สึกลึกลับโหลวมมีชีวิตชีวาสร้างความร่าเริงขึ้น

3. เรื่องราว ผู้วิจัยกำหนดเรื่องราวในภาพเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี เนื่องจากกิจกรรมดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีส่วนร่วมกับงานรื่นเริงต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดความร่าเริงได้อย่างชัดเจน โดยกิจกรรมดนตรีจะมีความน่าสนใจในหลายด้านซึ่งสามารถนำมาถ่ายทอดได้อย่างมีสีสัน ทั้งด้านการแต่งกายที่สดใสมีแฟชั่น โดดเด่น การกินอาหารเครื่องดื่มเอร็ดอร่อย มีแสงสีฉูดฉาดตระการตา รวมถึงลักษณะเหตุการณ์ที่มีการบรรเลงดนตรี มีการร้องเล่นเสียงดนตรี ผู้คนปลดปล่อยอารมณ์แสดงอิริยาบถกระโดดโลดเต้น และดื่มค้ำกับดนตรีที่หนักแน่น

4. โคร่งสี ผู้วิจัยใช้โคร่งสีส่วนรวมด้วยสีวรรณะอุ่น โดยจัดสีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน และสีเขียวให้อยู่รวมกัน เพื่อให้สีตัดกันสลับไปมาทั่วทั้งภาพ มีการใช้สีคำสร้างมิติให้ลึก เน้นรูปให้ชัดเจนขึ้น การระบายสีส่วนรวมเน้นให้เกิดพื้นผิวทั้งหมด โดยใช้สีคู่ตรงข้าม สีข้างเคียงระบายทับซ้อนกันผสมสีกันภายในภาพ หรือใช้เนื้อสีเข้มข้นสร้างร่องรอยการปาดป้ายสีแปร่งให้พื้นผิวหยาบขรุขระเพื่อให้เกิดการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก

5. การดำเนินการสร้างภาพ ผู้วิจัยเริ่มจากร่างภาพบนกระดาษเพื่อให้ได้ภาพที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด นำภาพที่คัดเลือกวางลงบนเฟรมขนาด 70 × 90 เซนติเมตร ใช้สีอะคริลิก ระบายแบบแบน ถ่ายทอดกลุ่มคนปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกและร่างกายไปกับบทเพลง การกินและดื่ม การแต่งกาย แฟชั่น การพูดคุยสนทนา โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบของภาพความเป็นจริง สร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดการตัดกันของสีตรงข้าม เน้นลักษณะสีสีนเข้มข้นและสดใส โดยควบคุมความเข้ม-อ่อนให้สมดุลกันไปที่ละส่วนจนครบเต็มไปทั่วทั้งภาพ ระบายแบบเกลี่ยสีผสมกันภายในภาพ ระบายสีทับซ้อนกันทั้งสีข้างและสีขึ้น โดยส่วนรวมระบายสีตรงข้ามตัดกันทั่วบริเวณให้ภาพเป็นงาน 2 มิติ ระบายสีด้วยพู่กันขนาดเล็กให้เป็นรอยจุด เต็ม จิด เพิ่มพื้นผิวลวงตาให้แปลกตา ระบายสีเพิ่มเติมตกแต่งส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็กทั่วทั้งภาพ เน้นและเก็บรายละเอียดส่วนย่อยให้ผลงานน่าสนใจขึ้น จนผลงานเสร็จสมบูรณ์

ภาพรำเรียงเบิกบาน หมายเลข 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนการสร้างสรรคดังนี้

ภาพที่ 17 ภาพขั้นตอนการสร้างสรรคผลงานชิ้นที่ 2, “รำเรียงเบิกบาน หมายเลข 2”

สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 70 × 90 เซนติเมตร

1. การตัดทอนรูปทรง ผู้วิจัยใช้รูปมนุษย์ในอิริยาบถต่าง ๆ แสดงใบหน้ายิ้มแย้มเป็นหลักและใช้รูปส่วนประกอบรูปเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ เครื่องประดับ หลอดไฟ และตัวอักษรคำพูด โดยตัดทอนเป็นใช้รูปทรงเรียบแบน คลี่คลายรูปทรงความเหมือนจริงให้เป็นรูปทรงที่เรียบง่ายสร้างเอกภาพรูปในผลงานทั้งหมดเป็นรูปทรงเรขาคณิต โค้งมนผสมผสานกันอย่างอิสระ เน้นรูปทรงขนาดเล็กส่วนย่อยให้เกิดลวดลายพลิ้วไหวสอดรับกับรูป ส่วนมากเป็นรูปทรงปิดทั้งหมด โดยจัดให้ทับซ้อนกัน กระจายกระจายทั่วพื้นภาพและไม่อยู่ในกรอบภาพ เพื่อแสดงความหนาแน่น อัดอัดคล้ายกับอยู่ในกิจกรรมของความรำเรียง

2. การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ ผู้วิจัยใช้การจัดรูปเต็มพื้นภาพให้ที่ว่างมีส่วนน้อย โดยให้รูปสลับกับที่ว่างสร้างมิติลวงตา ผลงานมีการวางจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่งตรงบริเวณ

กึ่งกลางภาพ โดยมีส่วนประกอบรูปมนุษย์อยู่รอบ ๆ เพื่อให้ภาพมีความกระจัดกระจายโดยใช้รูปทรง เส้น และสี สร้างความขัดแย้งให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวาสร้างความร่าเริงขึ้น

3. เรื่องราว ผู้วิจัยกำหนดเรื่องราวในภาพเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี เนื่องจากกิจกรรมดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีส่วนร่วมกับงานรื่นเริงต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดความร่าเริงได้อย่าง โดยกิจกรรมดนตรีจะมีความน่าสนใจในหลายด้านซึ่งสามารถนำมาถ่ายทอดได้อย่างชัดเจน ทั้งด้านการแต่งกายที่สดใสมีแฟชั่น โดดเด่น กิจกรรมมีแสงสีฉูดฉาดกระตุ้นอารมณ์ได้ดี รวมถึงลักษณะเหตุการณ์ที่มีการบรรเลงดนตรี มีการร้อง มีเสียงดนตรี ผู้คนแสดงอิริยาบถกระโดดโลดเต้น และคิมค้ำกับดนตรีที่หนักแน่น

4. โคร่งสี ผู้วิจัยใช้โคร่งสีส่วนรวมด้วยสีวรรณะอุ่นประมาณ 75 % และสีวรรณะเย็นประมาณ 25 % โดยจัดสีแดง สีเหลือง สีส้ม สีชมพู และสีเขียวให้อยู่รวมกัน เพื่อให้สีตัดกันสลับไปมาทั่วทั้งภาพ มีการใช้สีน้ำเงินและสีส้มระบายผสมกันเป็นพื้นหลังเพื่อเน้นรูปให้ชัดเจนขึ้น การระบายสีส่วนรวมเน้นให้เกิดพื้นผิวทั้งหมด โดยใช้สีคู่ตรงข้าม สีข้างเคียง ผสมสีให้เข้มข้นและสีอ่อนบางระบายทับซ้อนกันผสมสีกันภายในภาพ หรือใช้เนื้อสีสร้างร่องรอยการปาดป้ายสีแปร่งให้พื้นผิวหยาบ ขรุขระเพื่อให้เกิดการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก

5. การดำเนินการสร้างภาพ ผู้วิจัยเริ่มจากร่างภาพบนกระดาษเพื่อให้ได้ภาพที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด นำภาพที่คัดเลือกมาลงบนเฟรมขนาด 70 × 90 เซนติเมตร ใช้สีอะคริลิกระบายแบบแบน ถ่ายทอดเป็นรูปกลุ่มคนปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกและร่างกายไปกับบทเพลง การกินและดื่ม การแต่งกาย แฟชั่น การพูดคุยสนทนา ที่กำลังมีความรู้สึกรื่นเริงในอิริยาบถต่าง ๆ ตามความรู้สึก ซึ่งทุกคนกำลังแสดงกิจกรรมร่วมกันเกี่ยวกับความรื่นเริง โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบของภาพความเป็นจริง สร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดการตัดกันของสีตรงข้าม เน้นลักษณะสีสีนเข้มข้นและสดใส โดยควบคุมความเข้ม-อ่อนให้สมดุลกันไปทีละส่วนจนครบเต็มไปทั่วทั้งภาพ ระบายแบบเกลี่ยสีผสมกันภายในภาพ ระบายสีทับซ้อนกันทั้งสีข้างและสีขึ้น โดยส่วนรวมระบายสีตรงข้ามตัดกันทั่วบริเวณให้ภาพเป็นงาน 2 มิติ ระบายสีด้วยพู่กันขนาดเล็กให้เป็นรอยจุด เต็ม จิตเพิ่มพื้นผิวลวดตาให้แปลกตา ระบายสีเพิ่มเติมตกแต่งส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็กทั่วทั้งภาพ เน้นและเก็บรายละเอียดส่วนย่อยให้ผลงานน่าสนใจขึ้น จนผลงานเสร็จสมบูรณ์

ภาพรำเรียงเบิกบาน หมายเลข 3

ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนการสร้างสรรคดังนี้

ภาพที่ 18 ภาพขั้นตอนการสร้างสรรคผลงานชิ้นที่ 3, “รำเรียงเบิกบาน หมายเลข 3”

สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 65 × 90 เซนติเมตร

1. การตัดทอนรูปทรง ผู้วิจัยใช้รูปมนุษย์ในอิริยาบถต่าง ๆ แสดงลีลาท่าทางไปหน้า ยิ้มแย้มเป็นหลักและใช้รูปส่วนประกอบรูป หลอดไฟ โต้ะ แก้ว อี๋ ขวด และตัวอักษรคำพูด โดยตัดทอน เป็นใช้รูปทรงเรียบแบน คลี่คลายรูปทรงความเหมือนจริงให้เป็นรูปทรงที่เรียบง่ายสร้างเอกภาพ รูปในผลงานทั้งหมดเป็นรูปทรงเรขาคณิต โกงมนผสมผสานกันอย่างอิสระ เน้นรูปทรงมนุษย์ ทางด้านซ้ายให้หนาแน่นโดยปล่อยที่ว่างทางด้านขวาของภาพให้มากขึ้นเพื่อให้มีการผ่อนคลาย รูปทรง มนุษย์มีการจัดให้ทับซ้อนกระจัดกระจายและไม่อยู่ในกรอบภาพ เพื่อแสดงความรำเรียงอย่างอิสระ

2. การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ ผู้วิจัยใช้การจัดรูปมนุษย์แบ่งเป็นการจัด ความสมดุลซ้ายขวาไม่เท่ากัน โดยใช้เส้นกึ่งกลางภาพแยกระหว่างกัน ด้านซ้ายจัดรูปมนุษย์เต็มพื้นที่ ภาพให้ที่ว่างมีส่วนน้อย ด้านขวาจัดที่ว่างมากกว่าเพื่อแสดงบรรยากาศของสีฟ้าสื่อถึงงานปาร์ตี้ริม ชายหาด ผลงานมีการวางจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่งตรงบริเวณด้านล่างกึ่งกลางภาพซึ่งเน้นขนาดให้

ใหญ่กว่ารูปอื่น โดยมีส่วนประกอบรูปมนุษย์และลวดลายขนาดเล็กอยู่ทั่วพื้นภาพเพื่อให้ภาพมีความกระจัดกระจายโดยใช้รูปทรง เส้น สี และ พื้นผิว สร้างความขัดแย้งให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวาสร้างความร่าเริงขึ้น

3. เรื่องราว ผู้วิจัยกำหนดเรื่องราวในภาพเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี เนื่องจากกิจกรรมดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีส่วนร่วมกับงานรื่นเริงต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดความร่าเริงได้อย่างชัดเจน โดยใช้เรื่องราวงานเทศกาลริชมชายหาดซึ่งมีกิจกรรมดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญ การแต่งกายที่สดใสมีแฟชั่น โดดเด่น กิจกรรมมีสีสันสดใสกระตุ้นอารมณ์ได้ดี รวมถึงลักษณะเหตุการณ์ที่มีการบรรเลงดนตรี มีการร้อง มีเสียงดนตรี ผู้คนแสดงอิริยาบถกระโดดโลดเต้น ชีคอูมือ และดื่มด่ำกับดนตรีท่ามกลางธรรมชาติที่สดใส

4. โครงสี ผู้วิจัยใช้โครงสีส่วนรวมด้วยสีวรรณะอุ่นประมาณ 60 % และสีวรรณะเย็นประมาณ 40 % โดยจัดสีแดง สีเหลือง สีส้ม และสีฟ้าให้อยู่รวมกัน โดยแบ่งกลุ่มสีวรรณะอุ่นอยู่ทางขวาและกลุ่มสีวรรณะเย็นอยู่ทางซ้ายเพื่อให้โครงสีส่วนรวมตัดกันอย่างชัดเจน มีการใช้สีคำบรรยายผสมกันเป็นพื้นหลังเพื่อเน้นรูปให้ชัดเจนขึ้น การระบายสีส่วนรวมเน้นให้เกิดพื้นผิวทั้งหมดโดยใช้สีคู่ตรงข้าม สีข้างเคียง ผสมสีให้เข้มข้นและสีอ่อนบางระบายทับซ้อนกันผสมสีกันภายในภาพ หรือใช้เนื้อสีสร้างร่องรอยการปาดป้ายสีแปร่งให้พื้นผิวหยาบ ขรุขระ และมีการท้าน้ำยาทาเล็บเคลือบภาพบางตำแหน่งเพื่อให้เกิดประกายแสงและเพื่อให้เกิดการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น

5. การดำเนินการสร้างภาพ ผู้วิจัยเริ่มจากร่างภาพบนกระดาษเพื่อให้ได้ภาพที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด นำภาพที่คัดเลือกวางลงบนเฟรมขนาด 65 × 90 เซนติเมตร ใช้สีอะคริลิกระบายแบบแบน ถ่ายทอดเป็นรูปกลุ่มคนปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกและร่างกายไปกับบทเพลง การกินและดื่ม การแต่งกาย แฟชั่น การพูดคุยสนทนาที่กำลังมีความรู้สึกรื่นเริงในอิริยาบถต่าง ๆ ในบรรยากาศริชมชายหาด โดยแบ่งเป็นฝั่งคนดูกับนักดนตรีให้ผสมกันโดยไม่คำนึงถึงความ เป็นจริง สร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดการตัดกันของสีตรงข้าม เน้นลักษณะสีสีนเข้มข้นและสดใส โดยควบคุมความเข้ม-อ่อนให้สมดุลกันไปทีละส่วนจนครบเต็มไปทั่วทั้งภาพ ระบายแบบเกลี่ยสีผสมกันภายในภาพ ระบายสีทับซ้อนกันทั้งสีข้างและสีขึ้น โดยส่วนรวมระบายสีตรงข้ามตัดกันทั่วบริเวณให้ภาพเป็นงาน 2 มิติ ระบายสีด้วยพู่กันขนาดเล็กให้เป็นรอยจุด เต็ม จิต เพิ่มพื้นผิว ลวดตาให้แปลกตา ระบายสีเพิ่มเติมตกแต่งส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็กทั่วทั้งภาพ เน้นและเก็บรายละเอียดส่วนย่อยให้ผลงานน่าสนใจขึ้น จนผลงานเสร็จสมบูรณ์

ภาพรำเรียงเบิกบาน หมายเลข 4

ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนการสร้างสรรคดังนี้

ภาพที่ 19 ภาพขั้นตอนการสร้างสรรคผลงานชิ้นที่ 4, “รำเรียงเบิกบาน หมายเลข 4”

สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 70 × 90 เซนติเมตร

1. การตัดทอนรูปทรง ผู้วิจัยใช้รูปมนุษย์ในอิริยาบถต่าง ๆ ใช้รูปมนุษย์ที่เป็นนักดนตรีกำลังร้องและเล่นเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ อย่างชัดเจน แสดงลีลาท่าทางใบหน้ายิ้มแย้ม และใช้รูปส่วนประกอบรูป หลอดไฟ ขวด และตัวอักษรคำพูด โดยตัดทอนเป็นใช้รูปทรงเรียบแบน คลี่คลายรูปทรงความเหมือนจริงให้เป็นรูปทรงที่เรียบง่ายสร้างเอกภาพรูปในผลงานทั้งหมดเป็นรูปทรงเรขาคณิต โคนมนผสมผสานกันอย่างอิสระ เน้นรูปทรงมนุษย์ให้เป็นกลุ่มก้อนมากขึ้น รูปทรงมนุษย์มีการจัดให้ทับซ้อนกระจัดกระจายและไม่อยู่ในกรอบภาพ เพื่อแสดงความอิสระไร้ขอบเขต

2. การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ ผู้วิจัยใช้การจัดรูปมนุษย์ให้มีขนาดใหญ่และเล็ก เต็มตัวและไม่เต็มตัว ผลงานมีการวางจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่งตรงบริเวณใบหน้าด้านบนทางซ้ายของภาพซึ่งเน้นขนาดให้ใหญ่กว่ารูปอื่น โดยมีส่วนประกอบรูปมนุษย์และลวดลายขนาด

เล็กอยู่ทั่วพื้นภาพเพื่อให้ภาพมีความกระจัดกระจายโดยใช้รูปทรง เส้น สี และ พื้นผิว สร้างความแปลกตาให้เกิดความรู้สึกน่าสนใจและเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวาร่าเรงขึ้น

3. เรื่องราว ผู้วิจัยกำหนดเรื่องราวในภาพเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี เนื่องจากกิจกรรมดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีส่วนร่วมกับงานรื่นเรงต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดความร่าเรงได้อย่างชัดเจน โดยใช้เรื่องราวงานเทศกาลดนตรีกลางแจ้ง โดยมีกิจกรรมดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญ การแต่งกายที่สดใสกระตุนอารมณ์ได้ดี รวมถึงลักษณะเหตุการณ์ที่มีการบรรเลงดนตรี มีการร้อง มีเสียงดนตรี ต้มตำกับดนตรีทามกลางธรรมชาติที่สดใส

4. โครงสี ผู้วิจัยใช้โครงสีส่วนรวมด้วยสีวรรณะอุ่นประมาณ 30 % และสีวรรณะเย็นประมาณ 70 % โดยจัดสีแดง สีเหลือง และสีส้ม เป็นจุดเด่น กลุ่มสีวรรณะเย็นสีฟ้าและเขียวกระจายอยู่เต็มพื้นภาพเพื่อสร้างบรรยากาศความกลมกลืนของสีให้มีมิติ การระบายสีส่วนรวมเน้นสีสว่างเพิ่มการใช้สีขาวในผลงานมากขึ้นให้สื่อถึงแสงสว่างและอารมณ์ที่แจ่มใส การระบายสีเน้นสร้างพื้นผิวทั้งหมดให้กลมกลืน โดยใช้สีคู่ตรงข้าม สีข้างเคียง ผสมสีให้เข้มข้นและสีอ่อนบางระบายทับซ้อนกันผสมสีกันภายในภาพ หรือใช้เนื้อสีสร้างร่องรอยการปาดป้ายสีแปรงให้พื้นผิวหยาบ ขรุขระ และมีการท้าน้ำยาทาเล็บเคลือบภาพบางตำแหน่งเพื่อให้เกิดประกายแสงและเพื่อให้เกิดการกระตุนอารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น

5. การดำเนินการสร้างภาพ ผู้วิจัยเริ่มจากร่างภาพบนกระดาษเพื่อให้ได้ภาพที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด นำภาพที่คัดเลือกร่างลงบนเฟรมขนาด 70 × 90 เซนติเมตร ใช้สีอะคริลิกระบายแบบแบน ถ่ายทอดเป็นรูปกลุ่มคนปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกและร่างกายไปกับบทเพลง การกินและดื่ม การแต่งกาย แฟชั่น การพูดคุยสนทนาที่กำลังมีความรู้สึกรื่นเรงในอริยาบถต่าง ๆ ในบรรยากาศริมชายหาด โดยแบ่งเป็นฝั่งคนดูกับนักดนตรีให้ผสมกันโดยไม่ว่ากันถึงความเป็จริง สร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดการตัดกันของสีตรงข้าม เน้นลักษณะสีส้มเข้มขึ้นและสดใส โดยควบคุมความเข้ม-อ่อนให้สมดุลกันไปทีละส่วนจนครบเต็มไปทั่วทั้งภาพ ระบายแบบเกลี่ยสีผสมกันภายในภาพ ระบายสีทับซ้อนกันทั้งสีจางและสีเข้ม โดยส่วนรวมระบายสีตรงข้ามตัดกันทั่วบริเวณให้ภาพเป็นงาน 2 มิติ ให้มีบรรยากาศสีฟ้าและเขียวคล้ายบรรยากาศท้องทะเล ระบายสีด้วยพู่กันขนาดเล็กให้เป็นรอยจุด แต้ม ขูด ขีด เพิ่มพื้นผิวลวงตาให้แปลกตา ระบายสีเพิ่มเติมตกแต่งส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็กทั่วทั้งภาพ เพิ่มเติมตกแต่งน้ำยาทาเล็บในส่วนต่าง ๆ ให้ผลงานมีความประกายแสงสะท้อนสร้างความแวววาวในบางส่วน จนผลงานเสร็จสมบูรณ์

ผลการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น จำนวน 4 ชิ้น นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อความสอดคล้องระหว่างผลงานสร้างสรรค์ทางจิตรกรรมกับผลการวิจัยและคุณภาพตามวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ ปรากฏผลดังนี้

ผลงานการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพที่ 1 “ภาพร่ำเรียงเบิกบาน หมายเลข 1” ผลงานในภาพรวมสอดคล้องกับเรื่องที่วิจัย “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่ำเรียง” ผลงานมีความสอดคล้องพอสมควร การตัดทอนรูปทรงแสดงเส้นโค้งคลื่นไหลดี แต่คลี่คลายมากเกินไปไม่โดดเด่น การจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องพอสมควร แต่ควรปรับให้ผลงานมีจุดเด่นชัดเจนขึ้น เรื่องราวมีความเหมาะสมสอดคล้องแสดงถึงงานเทศกาลงานรื่นเริงที่มีการแสดงดนตรี แต่ต้องปรับให้ร่ำเรียงแต่แรกเห็นไม่ (first impression) ชัดเจนขึ้นได้อีก โครงสร้างมีความเหมาะสมดี สีเข้มและสดใส แต่ควรตัดสีทึบ ๆ ออก มีข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นโดยให้นำทัศนธาตุมาใช้ให้โดดเด่น จัดองค์ประกอบไม่ให้รก ให้สีเน้นจุดเด่นสร้างมิติให้ชัดเจนขึ้นมา ควรปรับขนาดของผลงานให้ใหญ่ขึ้น

ผลงานการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพที่ 2 “ภาพร่ำเรียงเบิกบาน หมายเลข 2” ผลงานในภาพรวมสอดคล้องกับเรื่องที่วิจัย “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่ำเรียง” ผลงานมีความสอดคล้องมาก การตัดทอนรูปทรงด้วยวิธีการอิสระได้ดี แสดงเส้นโค้งคลื่นไหลดี แต่กระจายมากเกินไป และใบหน้าคนควรปรับให้ยิ้มแย้มหัวเราะ การจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องดี แต่ควรปรับให้รูปมีมวลมากขึ้น เน้นจุดเด่นชัดเจนขึ้น เรื่องราวมีความเหมาะสมสอดคล้องแสดงถึงเหตุการณ์ที่ร่ำเรียง แต่ไม่ร่ำเรียงแต่แรกเห็นให้ปรับให้ชัดเจนขึ้นอีก โครงสร้างมีความเหมาะสมดี แต่ควรตัดสีทึบ ๆ ออก มีข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นโดย จัดองค์ประกอบไม่ให้รก ให้เน้นจุดเด่นสร้างมิติให้ชัดเจน ขึ้นมา ไม่คลี่คลายรูปทรงมากเกินไป และควรปรับขนาดของผลงานให้ใหญ่ขึ้น

ผลงานการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพที่ 3 “ภาพร่ำเรียงเบิกบาน หมายเลข 3” ผลงานในภาพรวมสอดคล้องกับเรื่องที่วิจัย “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่ำเรียง” ผลงานมีความสอดคล้องมาก การตัดทอนรูปทรงด้วยวิธีการอิสระได้ดี แต่คลี่คลายมากเกินไป ควรตัดทอนรูปร่าง รูปทรงเปิดบ้าง (Open form) การจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องดี โดยรวมสะท้อนความร่ำเรียงในการจัดรูปทรงมนุษย์ให้ประสานกันได้ แต่ควรปรับให้ผลงานมีมิติ จัดองค์ประกอบโดยเน้นให้มีจุดเด่นชัดเจนมากขึ้น เรื่องราวมีความเหมาะสมสอดคล้องแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงได้สอดคล้องกันดี แต่ต้องตีความการแสดงออกทางด้านทัศนศิลป์ให้ชัดเจนขึ้นได้อีก โครงสร้างมีความเหมาะสมดี ใช้สีสันโทนหวานและโทนร้อนอยู่ร่วมกัน สัมพันธ์กันได้ แต่ควรปรับไม่ให้ใช้สีหนักและสีดำ มีข้อเสนอแนะในประเด็นอื่น โดยต้องสกัดความเป็นตัวตนให้ชัดเจน จัดรูปให้เด่นชัดจุดใดจุดหนึ่ง หรือจุดเดียว และควรปรับขนาดของผลงานให้ใหญ่ขึ้น

ผลงานการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพที่ 4 “ภาพร่ำเรียงบิกบาน หมายเลข 4” ผลงานในภาพรวมสอดคล้องกับเรื่องที่ว่า “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนือหามนุษย์กับความร่ำเรียง” ผลงานมีความสอดคล้องมาก การตัดทอนรูปทรงด้วยวิธีการอิสระได้ดี แต่ต้องมีรูปทรงที่ไม่อยู่ในกรอบระดับ ไร้รูป ให้มีสีแปร่งพลาหมั่วบ้าง การจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องดี โดยมีรูปทรงแบบเรขาคณิต (Geometry from) และรูปทรงธรรมชาติ (Organic from) แต่ควรเน้นระยะ และจัดองค์ประกอบโดยเน้นให้มีจุดเด่นชัดเจน เรื่องราวมีความเหมาะสมสอดคล้องโดยรวมใกล้เคียงกันเป็นงานปาร์ตี้ โคร่งสีมีความสอดคล้องดีสีสันที่สะอาดสดใส แต่ไม่ควรให้สีหวานเกินไป ควรมีการเพิ่มสีเหลือง (Lemon yellow) และสีขาวให้สดใสขึ้น มีข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นโดยต้องสกัดความเป็นตัวตนให้ชัดเจน เน้นจุดเด่นให้เด่นชัดจุดใดจุดหนึ่ง หรือจุดเดียว จัดองค์ประกอบไม่ให้รก ให้สีเน้นจุดเด่นสร้างมิติขึ้นมา และควรปรับขนาดของผลงานให้ใหญ่ขึ้น

การสร้างสรรค์ครั้งที่ 2 จำนวน 2 ชิ้น

จากผลการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 1 ได้นำมาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานชิ้นใหม่อีก 2 ชิ้น และนำกลับให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง โดยแต่ละภาพมีขั้นตอนการสร้างสรรค์ดังนี้

ภาพรำเรงเบิกบาน หมายเลข 5

ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนการสร้างสรรค์ดังนี้

ภาพที่ 20 ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 5, “รำเรงเบิกบาน หมายเลข 5”

สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 100 × 134 เซนติเมตร

1. การตัดทอนรูปทรง ผู้วิจัยปรับแก้ไขให้รูปทรงมนุษย์และส่วนประกอบอื่นให้ชัดเจนขึ้น ไม่คล้ำคลายรูปมากเกินไป ใช้รูปทรงเปิดและไม่เป็นขอบคมมากขึ้น รูปมนุษย์มีการสอดรับกันตามลักษณะเส้นโค้ง ใช้รูปทรงอิสระด้วยสีแปร่งให้พละกำลังผสมกับการสะบัดสีสั้นในตำแหน่งที่เหมาะสม ปรับลักษณะใบหน้าให้หัวเราะ ยิ้มแย้มสอดคล้องกับท่าทางที่เอนเอียงเคลื่อนไหว

2. การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ ผู้วิจัยปรับแก้ไของค์ประกอบให้เป็นสัดส่วนมากขึ้น โดยจัดรูปตาม โครงสร้างเส้นหยักคล้ายคลื่นหัวใจ เพื่อให้เกิดความเอนเอียงไม่หยุดนิ่ง เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกที่แท้จริง เน้นรูปมนุษย์ให้โดดเด่นและมีมิติด้วยน้ำหนักอ่อน ๆ โดยคงส่วนประกอบขนาดเล็กไว้เพื่อส่งเสริมรูปและทำให้ผลงานการจัดกระจายเคลื่อนไหว ก่อเกิดบรรยากาศและช่วยเร้าอารมณ์ให้เหมือนกับการแสดงดนตรี เน้นรูปมนุษย์ให้มีโครงสร้างเต็มสัดส่วนสมบูรณ์ทั้งหมดและให้อยู่ในกรอบภาพไม่ตัดขาด

3. เรื่องราว ผู้วิจัยปรับแก้ไขเรื่องราวให้ชัดเจนสอดคล้องกับการจัดภาพและการตัดทอน โดยปรับรูปทรงเครื่องดนตรีให้ชัดเจนไม่คลี่คลายมากเกินไป ให้อารมณ์ทั้งหมดมีเอกภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เรื่องราวชัดเจนสอดคล้องมากขึ้น

4. โครงสี ผู้วิจัยปรับแก้ไข โครงสี โดยตัดสีดำออก และไม่ใช้สีทึบ ๆ ปรับสีเหลืองให้เป็น Lemon yellow ในบางตำแหน่ง เน้นการใช้สีสันที่สดใสสว่างตา เพิ่มการใช้สีขาวและใช้สีขาวมากขึ้น คงไว้ในการใช้สีตัดกันทั้งสีคู่ตรงข้าม สีเข้ม-อ่อน

5. การดำเนินการสร้างภาพ ผู้วิจัยเริ่มจากร่างภาพบนกระดาษเพื่อให้ได้ภาพที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด นำภาพที่คัดเลือกร่างลงบนเฟรมขนาด 100×134 เซนติเมตร ใช้สีอะคริลิกระบายแบบแบนผสมผสานการสร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดมิติตื้นลึก ถ่ายทอดเป็นรูปกลุ่มคนปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกและร่างกายไปกับบทเพลง การแต่งกาย แฟชั่น ที่กำลังมีความรู้สึกที่รุนแรงในอิริยาบถต่าง ๆ ในบรรยากาศริมชายหาด โดยมีคนดูกับนักดนตรีอยู่ร่วมกันโดยไม่คำนึงถึงความจริง สร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดการตัดกันของสีตรงข้าม เน้นลักษณะสีสันเข้มขึ้นและสดใส โดยควบคุมความเข้ม-อ่อนให้สมดุลกันไปทีละส่วนจนครบเต็มไปทั่วทั้งภาพ ระบายแบบเกลี่ยสีผสมกันภายในภาพ ระบายสีทับซ้อนกันทั้งสีจางและสีเข้ม โดยส่วนรวมระบายสีตรงข้ามตัดกันทั่วบริเวณให้ภาพมีมิติตื้น-ลึก ระบายสีด้วยพู่กันขนาดเล็กให้เป็นรอยจุด แต้ม ชูด ชิด เพิ่มพื้นผิวลวดตาให้แปลกตา ระบายสีเพิ่มเติมตกแต่งส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็กทั่วทั้งภาพเพิ่มเติมตกแต่งน้ำยาทาเล็บในส่วนต่าง ๆ ให้ผลงานมีความประกายแสงสะท้อน สร้างความแวววาวเสมือนการประดับตกแต่งไฟและกระดาษสีในงานรื่นเริงจนผลงานเสร็จสมบูรณ์

ภาพรำเรงเบิกบาน หมายเลข 6

ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนการสร้างสรรค์ดังนี้

ภาพที่ 21 ภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 6, “รำเรงเบิกบาน หมายเลข 6”

สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 100 × 134 เซนติเมตร

1. การตัดทอนรูปทรง ผู้วิจัยปรับแก้ไขให้รูปทรงมนุษย์ให้เป็นมวลชัดเจนขึ้น ไม่คลี่คลายรูปมากเกินไป ใช้รูปทรงเปิดและไม่เป็นขอบคมมากขึ้น รูปมนุษย์มีการสอดรับกันตามลักษณะเส้นโค้ง เน้นเส้นให้ทะยานพุ่งขึ้นด้านบนแสดงถึงความสุขสุดเหวี่ยง ใช้รูปทรงอิสระด้วยสีแปร่งให้พล่ามั่วผสมกับการสับดสีสั้นในตำแหน่งที่เหมาะสม ปรับลักษณะใบหน้าให้แสดงถึงความดีใจ หัวเราะ ยิ้มแย้มสอดคล้องกับท่าทางของนักดนตรีและผู้ชมที่เอนเอียงเคลื่อนไหวไปตามจังหวะดนตรี

2. การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ ผู้วิจัยปรับแก้ไขของค์ประกอบให้เป็นสัดส่วน เป็นกลุ่มก้อนมากขึ้น โดยจัดรูปกลุ่มนักดนตรีทางด้านขวาทั้ง 3 คน ให้มีขนาดใหญ่กว่ารูปมนุษย์ทางด้านซ้ายเพื่อเน้นเป็นจุดสนใจ และสร้างมิติด้านหน้า กลาง และหลัง เพื่อสร้างเอกภาพให้ผลงานมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ รูปส่วนใหญ่เน้นรูปมนุษย์ให้โดดเด่นและมีมิติด้วยน้ำหนักอ่อน ๆ พื้นหลังใช้สีเข้มเพื่อผลักดันให้รูปคมชัดขึ้น โดยคงส่วนประกอบขนาดเล็กไว้เพื่อส่งเสริมรูปและทำ

ให้ผลงานการจัดกระจายเคลื่อนไหว ก่อเกิดบรรยากาศและช่วยเร้าอารมณ์ให้เหมือนกับการแสดงดนตรี เน้นรูปมนุษย์ให้มีโครงสร้างเต็มสัดส่วนสมบูรณ์ทั้งหมดและให้อยู่ในกรอบภาพไม่ตัดขาด

3. เรื่องราว ผู้วิจัยปรับแก้ไขเรื่องราวให้ชัดเจนสอดคล้องตรงประเด็นกับการจัดภาพและการตัดทอน โดยปรับรูปทรงเครื่องดนตรี เครื่องประดับ ชุดแต่งกายให้ชัดเจนไม่คล้ำกลายมากเกินไป ให้อุปกรณ์มีเอกภาพมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้เรื่องราวชัดเจนสอดคล้องมากขึ้น

4. โครงสี ผู้วิจัยปรับแก้ไข โครงสีโดยตัดสีด้าออก ปรับสีเหลืองให้เป็น Lemon yellow ในบางตำแหน่ง เน้นการใช้สีเส้นที่สดใสและเข้มข้น เพิ่มการระบายสีด้วยสีแปรงขนาดเล็กในทิศทางอิสระมากขึ้นให้เกิดบรรยากาศการเคลื่อนไหว ผสมสีขาวและใช้สีขาวมากขึ้น คงไว้ในการใช้สีตัดกันทั้งสีคู่ตรงข้าม สีเข้ม-อ่อน

5. การดำเนินการสร้างภาพ ผู้วิจัยเริ่มจากร่างภาพบนกระดาษเพื่อให้ได้ภาพที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด นำภาพที่คัดเลือกร่างลงบนเฟรมขนาด 100 × 134 เซนติเมตร ใช้สีอะคริลิกระบายแบบแบนผสมผสานการสร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดมิติตื้นลึก ถ่ายทอดเป็นรูปกลุ่มคนปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกและร่างกายไปกับบทเพลง การแต่งกาย แฟชั่น ที่กำลังมีความรู้สึกรื่นเริงในอิริยาบถต่าง ๆ ในบรรยากาศยามค่ำคืน โดยแบ่งกลุ่มคนอยู่ทางซ้ายกับนักดนตรีกับกลุ่มนักดนตรีทางขวา สร้างน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้เกิดการตัดกันของสีตรงข้าม เน้นลักษณะสีสีนเข้มข้นและสดใส โดยควบคุมความเข้มผลัดกันสีอ่อน โดยระบายไปที่ละส่วนจนครบเต็มไปทั่วทั้งภาพ ระบายแบบเกลี่ยสีผสมกันภายในภาพ ระบายสีทับซ้อนกันทั้งสีจางและสีเข้ม โดยส่วนรวมระบายสีตรงข้ามตัดกันทั่วบริเวณให้ภาพมีมิติตื้น-ลึก ระบายสีด้วยพู่กันขนาดเล็กให้เป็นรอยจุด แด้ม ขูด จีด เพิ่มพื้นผิวลวดตาให้แปลกตา ระบายสีเพิ่มเติมตกแต่งส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็กทั่วทั้งภาพเพิ่มเติมตกแต่งน้ำยาทาเล็บในส่วนต่าง ๆ ให้ผลงานมีความประกายแสงสะท้อน สร้างความแวววาวเสมือนการประดับตกแต่งไฟและกระดาษสีในงานรื่นเริงจนผลงานเสร็จสมบูรณ์

ผลการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ครั้งที่ 2

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 5 และ 6 และนำกลับไปหาผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เป็นรอบที่ 2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชุดเดิม ได้ผลการประเมินตามประเด็นดังนี้

ผลงานการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพที่ 5 “ภาพร่ำเรียงเมิกบาน หมายเลข 5” ผลงานในภาพรวมสอดคล้องกับเรื่องที่ว่า “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหานุชย์กับความร่ำเรียง” ผลงานมีความสอดคล้องมาก การตัดทอนรูปทรงเป็นรูปทรงอิสระมากขึ้น สัมพันธ์กัน ลื่นไหลไปตามสัดส่วนดี เหมือนภาพล้อเสียดสีสังคม แสดงคนเต็มตัว เน้นตัวตนมากขึ้นแสดงความร่ำเรียงได้ รูปทรงชัดเจนขึ้นแสดงความเคลื่อนไหวได้ ไม่หยุดนิ่ง โดยเส้นที่นำมาใช้แสดงความร่ำเรียงได้ คนที่ 2 กับคนที่ 3 มีความเป็นสากลมากขึ้น อยากให้เป็นแบบไทยสากล การจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องดีมีกลมกลืน ขาดความเข้มบางจุด องค์ประกอบเน้นการจัดรูปคนมากขึ้น มีชั้นเชิงดี ขาดการเน้นจุดเด่นซึ่งเหมือนกับว่ามีสิ่งที่ต้องการนำเสนอมาก ควรลดจุดตรง และเน้นจุดเด่นให้ชัดเจนกว่าเดิม เรื่องราวมีความเหมาะสมสอดคล้องดีแสดงความร่ำเรียงได้ดี แสดงเรื่องนักดนตรีชัดเจน เป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความร่ำเรียงได้ เกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงชัดเจน โครงสีมีความสอดคล้องดี โครงสีหลากหลายดีแสดงความร่ำเรียง เน้นให้ใช้สีแท้มากขึ้น สดใสมันได้อีก ระบายทับซ้ำให้แน่นมีมิติมากขึ้น ระบายสีให้เป็นพื้นผิวมากขึ้น ให้มีพื้นผิวเรียบร้อยอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม เห็นถึงความสดใส มีการตัดกันของความเข้มอ่อนแสดงถึงความมีชีวิตมีลมหายใจ ซึ่งทำให้เกิดความร่ำเรียงตามมา โครงสีสดใสแสดงถึงความสนุกสนานร่ำเรียงได้ดี มีข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นโดยการเน้นน้ำหนักของความสว่างควรมีสีขาวสด ๆ สว่างๆ ให้แตกแยกออกมาจะทำให้เกิดความวูบวามมากขึ้น ควรมีการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริงเน้นสีสันสดใสให้จุดเด่นชัดเจนได้อีก และลดการทำพื้นผิวลงไม่ให้มากเกินไป ศึกษาตัวกวาง ตัวชาวบ้าน ในจิตรกรรมฝาผนังที่มีมิติแบบ ๆ สามารถนำมาปรับใช้ได้ปรับตกแต่งน้ำยาทาเล็บให้มากขึ้น อาจมีการประดับวัสดุเพิ่มเข้ามา เช่นลูกปัดจริงนำมาประดับ

ผลงานการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาพที่ 6 “ภาพร่ำเรียงเมิกบาน หมายเลข 6” ผลงานในภาพรวมสอดคล้องกับเรื่องที่ว่า “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหานุชย์กับความร่ำเรียง” ผลงานมีความสอดคล้องมาก การตัดทอนรูปทรง รูปทรงมันเด่นขึ้นมีความคมชัด โดยมีพื้นหลังแตกต่างกันกับรูปทำให้โดดเด่น คมคายขึ้น เหมือนภาพล้อเสียดสีสังคม แสดงคนเต็มตัวแสดงลีลาท่าทางได้ดี สื่อความร่ำเรียงได้ รูปทรงแสดงความเคลื่อนไหวได้ ไม่หยุดนิ่ง โดยเส้นที่นำมาใช้แสดงความร่ำเรียงได้ ใบหน้าคนทางด้านซ้ายทั้ง 3 คน ออกไปทางการ์ตูนเกินไป ควรมีความเป็นตัวตนของผู้เขียน ลักษณะกลิ่นไอแบบไทย การจัดองค์ประกอบมีความสดใสและน้ำหนักดีทำให้ผลงานมีความชัดเจน องค์ประกอบเน้นการจัดรูปคนมีกิริยาท่าทางร่ำเรียงชัดเจน มีชั้นเชิงดีมีจุดเด่นชัดเจน แต่ควร

ลดน้ำหนักจู่ตรงที่เป็นคนทั้ง 3 คนทางด้านขวา และเน้นจุดเด่นให้ชัดเจนกว่าเดิม เรื่องราวมีความเหมาะสมสอดคล้องดี แสดงความร่าเริงได้ดี แสดงถึงนักดนตรีชัดเจน โดดเด่น เป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความร่าเริงได้ เกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงชัดเจน โครงสี โครงสีมีความเป็นเอกภาพ น้ำหนักชัดเจน เน้นให้ใช้สีแท้ เน้นรูปชัดเจนโดยรวมดี เห็นถึงความสดใส มีการตัดกันของความเข้มอ่อนแสดงถึงความมีชีวิตมีลมหายใจ ซึ่งทำให้เกิดความร่าเริงตามมา โครงสีความเป็นเอกภาพกลมกลืนแสดงถึงความสนุกสนานร่าเริงได้ดี มีข้อเสนอแนะในประเด็นอื่น โดยรายละเอียดตัวโน้ตเพลงควรใส่ให้ผสมผสานกับรูป ไม่ต้องจัดให้เป็นกรอบเหมือนเป็นเสียงที่แทรกเข้าไปในตัวตนควรมีการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง เน้นสีสดใสให้จุดเด่นชัดเจน จัดพื้นที่ส่วนพื้นหลังให้ไม่ขัดกับส่วนด้านหน้า ศึกษาตัวกาก ตัวชาวบ้าน ในจิตรกรรมฝาผนังที่มีมิติแบน ๆ สามารถนำมาปรับใช้ได้ ปรับตกแต่งน้ำยาทาเล็บให้มากขึ้น อาจมีการประดับวัสดุเพิ่มเข้ามา เช่น ลูกปัดจริงนำมาประดับ

จากการประเมินคุณภาพผลงานจิตรกรรมทั้ง 6 ชิ้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อจัดลำดับความสอดคล้องในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยเรียงตามลำดับดังนี้

ลำดับ	ชื่อ สกุล	ผลงานชิ้นที่ 1	ผลงานชิ้นที่ 2	ผลงานชิ้นที่ 3	ผลงานชิ้นที่ 4	ผลงานชิ้นที่ 5	ผลงานชิ้นที่ 6
							
1	รศ.ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง	5	4	3	3	2	1
2	รศ.ชานินทร์ ตันตระกูล	5	4	3	3	2	1
3	นายนิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์	5	4	3	3	2	1

ตารางที่ 5 ตารางประเมินคุณภาพผลงานจิตรกรรมทั้ง 6 ชิ้น

สรุปได้ว่าผลงานชิ้นที่ 6 ภาพผลงานชื่อ ร่ำเริงเบิกบาน หมายเลข 6 เป็นผลงานที่ผู้วิจัยสามารถถ่ายทอดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด

หมายเหตุ: - หมายเลข 1-5 หมายถึงลำดับผลงานที่มีความตรงตามวัตถุประสงค์จากมากไปหาน้อย และลำดับที่ 3 มีคะแนนเท่ากันทั้ง 2 ชิ้น

- ผลงานชิ้นที่ 1-4 ประเมินคุณภาพจากการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1
- ผลงานชิ้นที่ 5-6 ประเมินคุณภาพจากการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหาามนุษย์กับความร่าเริง” สามารถสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการสร้างสรรคจิตรกรรมกึ่งนามธรรมที่มีรูปมนุษย์แสดงความรู้สึกร่าเริง ในประเด็นต่อไปนี้ 1) การตัดทอนรูปทรง 2) การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ 3) เรื่องราว และ 4) โคร่งสี
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหาามนุษย์กับความร่าเริง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดปัญหาการวิจัยและชื่อเรื่อง
2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร
3. กำหนดกลุ่มประชากร
4. กำหนดและสร้างเครื่องมือ
5. เก็บรวบรวมข้อมูล
6. วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย
7. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปสร้างผลงานครั้งที่ 1 จำนวน 4 ชิ้น
8. นำผลงานทั้ง 4 ชิ้น พร้อมแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาและประเมินคุณภาพตามวัตถุประสงค์
9. นำผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าภาพยังไม่สมบูรณ์หรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์จำนวน 2 ชิ้น
10. นำผลงานให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและประเมินตามวัตถุประสงค์และจัดลำดับคุณภาพ
11. เขียนรายงานการวิจัยและจัดนิทรรศการ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง” มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจำนวน 4 ชิ้น เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเพิ่มอีกจำนวน 2 ชิ้น ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของศิลปินจำนวน 4 คน พบว่า

1.1 การตัดทอนรูปทรง โดยส่วนรวมการตัดทอนรูปทรงที่จะทำให้เกิดความรู้สึกร่าเริงได้มากที่สุด คือ การตัดทอนรูปทรงแบบอิสระ การตัดทอนลักษณะนี้จะทำให้รูปทรงต่าง ๆ เกิดความคลี่คลายอย่างอิสระ เน้นที่ความรู้สึกโดยไม่คำนึงถึงหลักความเป็นจริงซึ่งทำให้รูปทรงเกิดความเคลื่อนไหว สร้างแรงกระตุ้นอารมณ์สื่อเรื่องราวให้เกิดความรู้สึกร่าเริงได้ดีกว่าการตัดทอนแบบอื่น ๆ และส่งผลต่อการสร้างสรรค์รูปได้อย่างอิสระ

1.2 การจัดองค์ประกอบ โดยส่วนรวมการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจที่จะทำให้เกิดความรู้สึกร่าเริงได้มากที่สุด คือ การจัดแบบซ้าย-ขวา ไม่เท่ากัน โดยวางจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพตามความรู้สึกมากกว่าการวางจุดสนใจตรงกลางภาพ ซึ่งการวางจุดสนใจไว้ด้านซ้ายหรือขวา จะทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างอิสระ ไม่นิ่งเฉย และต้องเน้นความกลมกลืนของรูปและส่วนประกอบย่อยให้เป็นหนึ่งเดียวกันมากกว่าเน้นจุดสนใจเพียงจุดเดียว

1.3 เรื่องราว โดยส่วนรวมเป็นเรื่องราวมนุษย์กับการพักผ่อน และมนุษย์กับการแสดง ที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ได้แก่ การท่องเที่ยวยามราตรี งานรื่นเริงต่าง ๆ เรื่องราวมนุษย์กับการแสดง ได้แก่ การเต้นรำ การเล่นเกมดนตรี ทั้งนี้เรื่องราวอาจผสมผสานกัน โดยมีเหตุการณ์หลักอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม

1.4 โคร่งสี โดยส่วนรวมโคร่งสีที่จะทำให้เกิดความรู้สึกร่าเริงได้มากที่สุด คือ สีส้ม 18.47% สีขาว 12.60% สีเหลือง 12.39% สีเขียว 10.86% และสีน้ำเงิน 9.78% ซึ่งสีส่วนรวมเป็นสีที่มีความสดใสเป็นส่วนมาก ทั้งนี้ลักษณะโคร่งสีมีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับกลวิธีการระบายสีที่หลากหลาย ทั้งการระบายสีทับซ้อน การแทรกสี การใช้สีสร้างพื้นผิว ซึ่งสามารถนำมาใช้ผสมผสานกับการระบายสีซึ่งจะทำให้สีต้นมีความน่าสนใจ กระตุ้นความรู้สึกได้ดี

2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง ด้วยศิลปะกรีกบนผ้าใบมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การตัดทอนรูปทรง พบว่า การตัดทอนรูปทรงมนุษย์ให้เป็นมวลชัดเจน ไม่คลี่คลายมากเกินไป ใช้รูปทรงอิสระสอดคล้องกับท่าทางมนุษย์

2.2 การจัดองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบต้องเป็นส่วน เป็นกลุ่มก้อน มีมิติ ด้านหน้า กลาง และหลัง ตามหลักเอกภาพและองค์ประกอบที่สมบูรณ์ เน้นรูปมนุษย์ให้มี โครงสร้างเต็มสัดส่วนสมบูรณ์ทั้งหมดและให้อยู่ในกรอบภาพไม่ตัดขาด

2.3 เรื่องราว พบว่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลต่าง ๆ การพักผ่อน การแสดง คนตรี การเดินรำ ซึ่งมีความชัดเจนสอดคล้องตรงประเด็นกับการจัดภาพและการตัดทอน โดยให้ รูปทั้งหมดมีเอกภาพมากจะส่งผลให้เรื่องราวชัดเจนสอดคล้อง

2.4 โครงสี พบว่าโครงสร้างต้องใช้สีสันที่สดใส ไม่ใช้สีดำ และหลีกเลี่ยงการใช้ทึบ ดัน เน้นการใช้สีที่สะอาด และใช้สีตัดกันอย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลงานจิตรกรรมของศิลปินจำนวน 4 ท่าน พบว่า การตัดทอนรูปทรงที่จะทำ ให้เกิดความรู้สึกว่าจริง ได้มากที่สุด คือ การตัดทอนรูปทรงอิสระ การตัดทอนลักษณะนี้จะทำให้ รูปทรงต่าง ๆ โดยเฉพาะรูปมนุษย์เกิดความคล้อยอย่างอิสระ เน้นที่ความรู้สึกโดยไม่คำนึงถึง หลักความเป็นจริง ทำให้รูปทรงเกิดความเคลื่อนไหว สร้างแรงกระตุ้นอารมณ์สื่อเรื่องราวให้เกิด ความรู้สึกที่จริงได้ดีกว่าการตัดทอนแบบอื่น ๆ และส่งผลต่อการสร้างสรรค์รูปได้อย่างอิสระ ดังเช่นการทำให้ขนาดรูปร่างเกินเลยความจริง หรือลดสัดตัดทอนย่อส่วนมุ่งเพื่อสนองกับอารมณ์ หรือความรู้สึกที่ศิลปินแสดงออก และมุ่งเร้าผู้ผลงานศิลปะให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามตน บางครั้งการตัดทอนย่อส่วนวัตถุหรือวิวทิวทัศน์ ช่วยทำให้เกิดการรับรู้ที่กระจ่างเกลี้ยงเกลารื่นกว่า การถ่ายทอดในสภาวะปกติที่เหมือนความเป็นจริง (ราล์ฟ ไมเยอร์, 2540, น.256-257) การจัด องค์ประกอบ จะใช้การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจที่จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าจริง ได้มากที่สุด คือ การจัดแบบซ้าย-ขวา ไม่เท่ากัน โดยวางจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพตามความรู้สึก มากกว่าการวางจุดสนใจตรงกลางภาพ ซึ่งการวางจุดสนใจไว้ด้านซ้ายหรือขวา จะทำให้เกิด ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างอิสระ ไม่นิ่งเฉย และต้องเน้นความกลมกลืนของรูปและส่วนประกอบ ย่อยให้เป็นหนึ่งเดียวกันมากกว่าเน้นจุดสนใจเพียงจุดเดียว ดังเช่นคุณภาพของรูปร่างหรือรูปทรง ทั้งสองข้างเส้นแกนสมมุติให้มองเห็นว่ามีน้ำหนักเท่าเทียมกันแต่มีรูปร่างหรือรูปทรงทั้งสองข้าง ไม่เหมือนกัน คุณภาพลักษณะนี้ค่อนข้างเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถให้อารมณ์ ความรู้สึกเคลื่อนไหวได้เป็นอย่างดี รวมทั้งไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวในการจัดองค์ประกอบของภาพอีกด้วย (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ, 2549, น.77) เรื่องราวที่ใช้เป็นเรื่องราวมนุษย์กับการพักผ่อน และ มนุษย์กับการแสดง ที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ได้แก่ การท่องเที่ยวยามราตรี งานรื่นเริงต่าง ๆ เรื่องราวมนุษย์กับการแสดง ได้แก่ การเดินรำ การเล่นดนตรี ทั้งนี้เรื่องราวอาจผสมผสานกัน โดยมี

เหตุการณ์หลักอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม ซึ่งการเลือกทำกิจกรรมที่เราพอใจก็จะทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียดทางร่างกาย (จินดา บุญช่วยเกื้อกูล, 2543, น.87) ดังเช่นว่าคนเราควรจะมีกิจกรรมนันทนาการหลาย ๆ อย่าง เพื่อจะได้ไม่เบื่อหน่ายได้ง่าย แต่ควรจะเลือกให้เหมาะสมกับอัตราของแต่ละบุคคล (สุชาติ โสมประยูร, 2542, น.86) โครงสีที่ใช้เป็นโครงสีที่จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าเรงได้มากที่สุด คือ สีส้ม สีขาว สีเหลือง สีเขียว และสีน้ำเงิน ซึ่งสีส่วนรวมเป็นสีที่มีความสดใสเป็นส่วนมาก ดังเช่นผู้คนที่รู้สึกสนุกสนานและเรงในวันที่มีอากาศแจ่มใสมากกว่าวันที่มีอากาศหมุกหมัว บรรยากาศที่แจ่มใส ผสมผสานกันกับสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยสีที่อบอุ่น เช่น สีแดง สีส้ม สีเหลือง ช่วยให้สภาพของร่างกายแข็งแรงขึ้น ช่วยกระตุ้นให้กล้ามเนื้อแข็งแรงและทำงานได้อย่างว่องไว (มาโนช กงกะนันท์, 2538, น.127) ทั้งนี้ลักษณะการโครงสีมีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับกลวิธีการระบายสีที่หลากหลาย ทั้งการระบายสีทับซ้อน การแทรกสี การใช้สีสร้างพื้นผิว ซึ่งสามารถนำมาใช้ผสมผสานกับการระบายสีซึ่งจะทำให้สีสันมีความน่าสนใจ กระตุ้นความรู้สึกว่าเรงได้ดี

ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 5 ภาพผลงานชื่อ ร่าเรงเบิกบาน หมายเลข 5 เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่ใช้การตัดทอนรูปทรงมนุษย์ที่แต่งกายฉูดฉาด เครื่องประดับเพรวพราว และส่วนประกอบอื่นในงานเทศกาลรื่นเริง ด้วยรูปทรงอิสระโค้งมนลื่นไหลสอดรับกันตามลักษณะเส้นโค้งครอบคลุมทั่วทั้งภาพ ลักษณะการใช้รูปทรงอิสระระบายด้วยสีแปร่งให้พละมัวผสมกับการสลับสีสันในตำแหน่งที่เหมาะสม ลักษณะใบหน้ามนุษย์หัวเราะ ยิ้มแย้มสอดคล้องกับท่าทางที่เอนเอียงเคลื่อนไหว สัมผัสกันอย่างร่าเรง การจัดองค์ประกอบจัดเป็นสัดส่วนแยกรูปมนุษย์ให้สมบูรณ์ชัดเจน โดยจัดรูปตามโครงสร้างเส้นหยักคล้ายคลื่นหัวใจ ให้เกิดความเอนเอียงไม่หยุดนิ่งเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา จัดรูปมนุษย์ให้โดดเด่นและมีมิติด้วยน้ำหนักอ่อน ๆ สร้างส่วนประกอบขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมรูปและทำให้ผลงานกระจัดกระจายเคลื่อนไหว ช่วยเร้าอารมณ์ให้เหมือนกับการแสดงดนตรีที่ผ่อนคลาย เรื่องราวเกี่ยวกับเทศกาลรื่นเริงที่มีการแสดงดนตรี เน้นนักดนตรีและผู้ชมที่อยู่ในอารมณ์ที่ร่าเรง คึกคักกับดนตรีในจังหวะเดียวกัน การใช้โครงสีเน้นสีสันสดใส สว่างตา เพิ่มการเจือสีขาวและใช้สีขาวมากขึ้น ใช้สีตัดกันทั้งสีคู่ตรงข้าม สีเข้ม-อ่อน ตัดสีคำออกและสีทึบ ๆ พื้นหลังใช้สีฟ้าสร้างบรรยากาศสดใสของท้องฟ้าที่เจิดจ้าบนท้องทะเล

ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 6 ภาพผลงานชื่อ ร่าเรงเบิกบาน หมายเลข 6 เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่ใช้การตัดทอนรูปทรงมนุษย์ให้มีมวลชัดเจนเป็นกลุ่มก้อน รูปทรงสื่อความหมายในแต่ละรูปชัดเจน ใช้รูปทรงเปิดและไม่เป็นขอบคมผสมผสานกันให้สอดรับกันตามลักษณะเส้นโค้งที่ทะยานพุ่งขึ้นด้านบนซึ่งแสดงถึงความสนุกสนานเหวี่ยง มีการใช้รูปทรงอิสระด้วยสีแปร่งให้พละมัวผสมกับการสลับสีสันในตำแหน่งที่เหมาะสมให้สอดคล้องกัน รูปลักษณะใบหน้าแสดงถึงความดีใจ

หัวเราะ ยิ้มแย้มสอดคล้องกับท่าทางของนักดนตรีและผู้ชมที่เอนเอียงเคลื่อนไหวไปตามจังหวะดนตรี การจัดองค์ประกอบจัดเป็นสัดส่วนเป็นกลุ่มก้อน โดยจัดรูปกลุ่มนักดนตรีทางด้านขวาทั้ง 3 คน ให้มีขนาดใหญ่เป็นจุดสนใจซึ่งใหญ่กว่ารูปมนุษย์ทางด้านซ้าย เพื่อสร้างมิติด้านหน้า กลาง และหลัง ให้มีเอกภาพตามหลักองค์ประกอบที่สมบูรณ์ เน้นรูปมนุษย์ให้โดดเด่นและมีมิติด้วยน้ำหนักอ่อน ๆ พื้นหลังใช้สีเข้มเพื่อผลักดันให้รูปคมชัดขึ้น สร้างรูปส่วนประกอบขนาดเล็กเป็นรูปร่างตัวตัวโน้ต ร่องรอยฝีแปรงของแสงดวงจันทร์เพื่อส่งเสริมรูปและทำให้ผลงานกระจายเคลื่อนไหว สร้างบรรยากาศและช่วยเร้าอารมณ์ให้เหมือนกับการแสดงดนตรี โดยจัดรูปมนุษย์ให้มีโครงสร้างเต็มสัดส่วนสมบูรณ์ทั้งหมดและให้อยู่ในกรอบภาพไม่ตัดขาด เรื่องราวเป็นเรื่องราววงดนตรีหญิงสาว 3 คน ในเทศกาลงานดนตรี Stone Free ที่จัดในสถานที่ธรรมชาติ ตามโขดหิน หน้าผา ในยามค่ำคืนภายใต้แสงจันทร์ ที่มีคนดูใกล้ชิดเป็นหนึ่งในเดียวกันกับนักดนตรี การใช้โครงสร้างสีที่สดใสและเข้มข้น ระบายสีด้วยฝีแปรงขนาดเล็กในทิศทางอิสระให้เกิดบรรยากาศการเคลื่อนไหว มีการผสมสีขาวและใช้สีขาวมากขึ้น เน้นการใช้สีตัดกันทั้งสีคู่ตรงข้าม สีเข้ม-อ่อน ของบรรยากาศตอนกลางคืน ที่ถูกแสงใสผู้คนอย่างเจิดจ้ารุนแรงรำเรง

จากการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ผู้วิจัยได้ใช้การตัดทอนรูปทรงมนุษย์และส่วนประกอบต่าง ๆ ด้วยรูปทรงอิสระแสดงลีลาท่าทางสื่อถึงการแสดงออกที่เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกรำเรง ด้วยรูปทรงที่ลื่นไหลด้วยเส้นโค้งสอดรับกันทั่วทั้งภาพ รูปมนุษย์ทุกคนแต่งกายฉลาด มีเอกลักษณ์ของตัวเอง ประดับเครื่องประดับอย่างมีสีสัน สอดรับกับบรรยากาศแสงสีวาววามเร้าใจ การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจเป็นกลุ่มก้อน เน้นมิติด้านหน้า กลาง และหลัง ให้มีเอกภาพตามหลักองค์ประกอบที่สมบูรณ์ โดดเด่นและมีมิติด้วยน้ำหนักสีอ่อนและสีเข้มเพื่อผลักดันให้รูปคมชัดขึ้น จัดรูปให้กระจายเคลื่อนไหวช่วยเร้าอารมณ์ให้เหมือนกับการอยู่ในเทศกาลงานรื่นเริง เรื่องราวเป็นเนื้อหาในเทศกาลงานรื่นเริงที่มีการแสดงดนตรี มีนักดนตรี ผู้ชมสนุกและดื่มด่ำไปกับดนตรี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถปลดปล่อยอารมณ์ได้อย่างอิสระ การใช้โครงสร้างสีที่สดใส ระบายสีด้วยฝีแปรงขนาดเล็กในทิศทางอิสระให้เกิดบรรยากาศการเคลื่อนไหว การใช้สีตัดกันทั้งสีคู่ตรงข้าม สีเข้ม-อ่อน เป็นตัวแทนของความรู้สึกที่สื่อถึงความรำเรง กระตุ้นอารมณ์ สร้างความอึดอึดเบิกบานใจได้ งานวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 ภาพ สื่อให้เห็นถึงลักษณะของความรำเรงของมนุษย์ ที่เป็นกิจกรรมในด้านบวกซึ่งสามารถผ่อนคลายความตึงเครียด ผู้ชมจะตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ สร้างแรงกระตุ้น พลังความคิดให้ต่อสู้อยู่ในสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน ทำให้ชีวิตมีคุณค่าต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหามนุษย์กับความร่าเริง” มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อปฏิบัติ

1. การสร้างสรรค์ผลงานที่มีขนาดใหญ่สามารถสื่อความหมายด้านเรื่องราวผ่านการจัดองค์ประกอบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเรื่องราวความร่าเริงจากสถานที่จริง เพื่อเน้นเรื่องราวเฉพาะเจาะจงให้ชัดเจนยิ่งขึ้นได้

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับทัศนธาตุเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานให้ดียิ่งขึ้น

4. ใส่ความเป็นตัวตนลงในผลงานตนเองให้มากขึ้นให้เกิดลักษณะเฉพาะตัวอย่างมีเอกภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและเน้นลักษณะการตัดทอนให้มากขึ้นตามวัตถุประสงค์ความร่าเริงที่ต้องการสื่อ

2. ควรพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานพัฒนาการผสมผสานวัสดุเพิ่มเติมมาผสมกับการระบายได้อย่างมีคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กิติมา อมรทัต. (2537). เรอนัว : ลีลาชีวิตอันรื่นรมย์. กรุงเทพฯ : คุณพ้อ.
- โกศุม สายใจ. (2547). สุนทรียภาพของชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ไกรสิทธิ์ นฤขัตพิชัย. (2555, 18-20 มกราคม). สร้างความสมดุลกับชีวิตพิชิตความเครียด. สยามธุรกิจ, 30.
- จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. (2545). โลกศิลปะศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะผู้เขียน. (2544). อารมณ์. ใน วารุณี ภูวสรกุล (น.264). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (2544). พื้นฐานทางชีววิทยากับพฤติกรรม. ใน ศันสนีย์ ตันติวิท (น.80). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจษฎา ทองรุ่งโรจน์. (2543). ศิลปะแห่งชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- ฉัตรชัย อรรถปักษ์. (2550). องค์ประกอบศิลปะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ฯ.
- ชะวั้งชัย ภาคินธุ. (2532). ศิลปะศิลป์ (หรือศิลป์ศิลปะ). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชูชีพ เขียวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุทธิชัย ปานปรีชา. (2553). เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป = General Psychology/ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชิงหวิน. (2550). เบิกบานด้วยเซน กรุงเทพฯ : โยใหม่.
- ถาวร โกอุดมวิทย์. (2552, มกราคม). ไร้สาระ สู่สาระ โดยลำพู่ กันเสนาะ. FINE ART, 6 (51), 48-52.
- ทวีเดช จี๋บาง. (2536). เรียนรู้ทฤษฎีศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ. (2549). องค์ประกอบศิลป์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สามลดา.
- น. ณ ปากน้ำ. (2543). ความเข้าใจในศิลปะ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- (2527). หลักการใช้สี. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นิกอเลาะ ระเด่นอาหมัด. (2543). ทฤษฎีจิตรกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประเสริฐ ศิรินทร์นา. (2542). สุนทรียะทางศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปีเตอร์ โฮเนย์. (2534). ปัญหาส่วนตัว...ต้องแก้ไขได้. กรุงเทพฯ : เดลฟี.
- ผดุง พรหมมูล. (2547). ศิลปะการสร้างสรรค์ภาพประกอบ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มุลนิธิเด็ก.

- พิชญ์ ศุภนิมิตร. (2549). **Miracle of Art มหัศจรรย์แห่งศิลปะ**. กรุงเทพฯ :
 สดส์ปดาห์สำนักพิมพ์.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2546). **มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะและศิลปะศึกษา**. กรุงเทพฯ :
 ธารอักษร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2555). **นิทรรศการศิลปะ ทศนศิลป์สร้างสรรค์
 ครั้งที่ 5**. กรุงเทพฯ : 2G CREATION.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. (2541). **เอกสารคำสอน รายวิชาการพัฒนาคน**. ราชบุรี :
 สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- มงคล เปลี่ยนบางช้าง. (2554). **ทศนศิลป์สื่อของความคิด**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- มาโนช กงกะนันท์. (2538). **ศิลปะการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2541). **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 อรุณสภา.
- ราล์ฟ ไมเยอร์. (2540). **พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ**. กรุงเทพฯ :
 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2545, มิถุนายน). อองรี มาติส ศิลปิน-นักคิด แห่งคริสต์ศตวรรษที่ 20. **สารคดี**,
 ปีที่ 18 (ฉบับที่ 208), 153-159.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). **การออกแบบ**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2535). **ทฤษฎีเพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะ**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- วิรุฬห์ ทองอำภา. (2548). **บุคลิกภาพ: แนวคิดทฤษฎีและการพัฒนา**. สุราษฎร์ธานี :
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วีระ ไชยศรีสุข. (2533). **สุขภาพจิต**. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- วุฒิ วัฒนสิน. (2539). **องค์ประกอบศิลป์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ฝ่ายเทคโนโลยีทาง
 การศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สมชาย พรหมสุวรรณ. (2548). **หลักการทศนศิลป์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- สมพร รอดบุตร. 2530. เส้น-สี มิติแห่งความงามและชีวิตในงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ.
 ใน ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ (น.9และ11). **สีอันของศรีวรรณ**. กรุงเทพฯ :
 เอส ฟิล์ม แอนด์ เพลท.
- สมิต อาชวนิจกุล. (2547). **ยิ้มรับความเครียด**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

- สุชาติ โสภประยูร และคนอื่น ๆ. (2542). **สุขศึกษาภาคปฏิบัติ (สาระสำคัญ การทดลอง และการปฏิบัติ)**. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- . (2543). การดูแล การรักษา และส่งเสริมสุขภาพ. ใน *จินดา บุญช่วยเกื้อกุล* (น.87-88). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารี สุทธิพันธ์. (2535). **ศิลปะนิยม**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. (2550). **แนวทางการสอนและสร้างสรรค์กิจกรรมชั้นสูง**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ฮักก้า. (2554). **Bitter Sweet**. ค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2556.
จาก <http://www.ardelgallery.com/exhibition/241>

ภาคผนวก

ผนวก ก.
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ. ดร. สาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง

ตำแหน่งทางวิชาการ	รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
วุฒิการศึกษา	ดุยภูมิบัณฑิต สาขาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
สถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

2. รศ. ชานินทร์ ตันตระกูล

ตำแหน่งทางวิชาการ	รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
วุฒิการศึกษา	ศิลปมหาบัณฑิต สาขาจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. นายนิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์

ตำแหน่งทางวิชาการ	หัวหน้าวิชาสาขาจิตรกรรมไทย
วุฒิการศึกษา	ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำสาขาจิตรกรรมไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง

ผนวก ข.
หนังสือราชการ

ที่ ศธ.๐๕๖๔.๑๔/๓๕๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายวิทยา อภิรัตนพันธ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปกรรม รุ่นที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ "เรื่อง จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหาามนุษย์กับความร่าเริง" โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รศ.สมชาย	พรหมสุวรรณ	ประธาน
๒. รศ.พีระพงษ์	กุลพิศาล	กรรมการ
๓. ผศ.พิสิษฐ์	พันธ์เทียน	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เตาเวณี เรืองไชยศรี)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๓

ที่ ศธ.๐๕๖๔.๑๔/๓๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ธานีทร ดันตระกูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายวิชา อภิรัตน์พันธ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปกรรม รุ่นที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ "เรื่อง จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหาหมูนุ้ยกับความร้ายแรง" โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษามหาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รศ.สมชาย	พรหมสุวรรณ	ประธาน
๒. รศ.พีระพงษ์	กุลพิศาล	กรรมการ
๓. ผศ.พิธิษฐ์	พันธ์เทียน	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สม เวณี เรืองไสยศรี
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๓

ที่ ศธ.๐๕๖๔.๑๔/๓๕๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์นิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายวิชา อภิรัตนพันธ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปกรรม รุ่นที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ "เรื่อง จิตรกรรมกึ่งนามธรรมเนื้อหาหมูนุ้ยกับความร่าเริง" โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รศ.สมชาย	พรหมสุวรรณ	ประธาน
๒. รศ.พีระพงษ์	กุลพิศาล	กรรมการ
๓. ผศ.พิสิษฐ์	พันธ์เทียน	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดาเวณี เรืองไชยศรี)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๓

ผนวก ค.
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยแบ่งตามหัวข้อดังนี้

1) แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง, การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ, เรื่องราว และตารางวิเคราะห์ชุดสี

1.1) เครื่องมือชั้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

1.2) เครื่องมือชั้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

1.3) เครื่องมือชั้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

1.4) เครื่องมือชั้นที่ 4 ตารางวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างสี

2) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง, การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ, เรื่องราว และตารางวิเคราะห์ชุดสี

การวิเคราะห์ผลงานขององรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

ภาพที่ 22 การเต้นรำที่มูแรงรูส (At the Moulin Rouge: The Dance),
องรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 1	0	0	40%	0	0	10%	0	50%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะของการตัดทอนเป็นการเขียนภาพเน้นให้บุคคลต่าง ๆ เคลื่อนไหวอย่างอิสระในสถานบันเทิงที่มีบรรยากาศภายในที่ค่อนข้างเหมือนจริง ด้วยวิธีการตัดทอนรูปทรงที่บิดเบี้ยวอย่างอิสระเพียงเล็กน้อย ซึ่งยังคงโครงสร้างของมนุษย์ไม่ให้เกิดจากความเป็จริง ศิลปินตัดทอนรูปทรงทั่วทั้งภาพให้เป็นไปตามรูปทรงอย่างอิสระ ซึ่งโดยรวมเป็นความเหมือนจริงตามที่มองเห็นทั้งหมด จะเห็นได้ว่ารูปทรงของผู้คนภายในภาพโดยเฉพาะคนเต้นจะมีความบิดเบี้ยวเกินความเป็นจริงเล็กน้อย ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 25% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 75%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 1	0	0	50%	0	50%	0
ร้อยละ	100%					

ผลงานเป็นลักษณะภาพเหตุการณ์ในสถานเริงรมณ์ที่มีบรรยากาศของแสงสีประดับประดาอย่างสวยงาม มีผู้กำลังคนเดินรำ พุดคุยกันอยู่เต็มพื้นที่ภาพ เหลือเพียงส่วนบนของภาพซึ่งเป็นส่วนของพื้นที่ว่างภายในห้องขนาดใหญ่และพื้นด้านล่างที่แสดงให้เห็นเงาสะท้อนอย่างเป็นธรรมชาติ การจัดภาพเป็นการจัดภาพลักษณะรูปแบบลัทธิประทับใจ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของศิลปินที่เกิดจากมุมมองในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อบันทึกช่วงเวลาในขณะนั้น โดยศิลปินบันทึกภาพสตรีในชุดราตรีสีชมพูสดใสกำลังเดินผ่านไปด้วยความรู้สึกประทับใจ จัดภาพสตรีในชุดสีชมพูให้มีความสว่างมากที่สุดเพื่อให้เกิดความโดดเด่นกว่าผู้คนอื่น ๆ และมีรายละเอียดสมบูรณ์ครบถ้วนอยู่เพียงตำแหน่งเดียว โดยศิลปินจัดวางให้อยู่กึ่งกลางภาพเอียงไปทางขวามือ สอดรับกับสตรีชุดสีน้ำตาลที่กำลังเดินอยู่ใกล้ ๆ ให้เป็นรองประธานอย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยทำให้จุดเด่นไม่โดดเด่นมากเกินไปได้อย่างกลมกลืน

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 1	0	30%	50%	20%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมของกลุ่มคนภายในสถานเริงรมณ์มูแรงรูด ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงในประเทศฝรั่งเศส ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวบรรยากาศของผู้คนที่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายความเครียด ผู้คนต่างสวนใส่ชุดที่สวยงาม แสดงให้เห็นวัฒนธรรมทางสังคมในการใช้ชีวิตยามราตรีมีการสนทนา เดินรำกันอย่างครื้นเครง

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

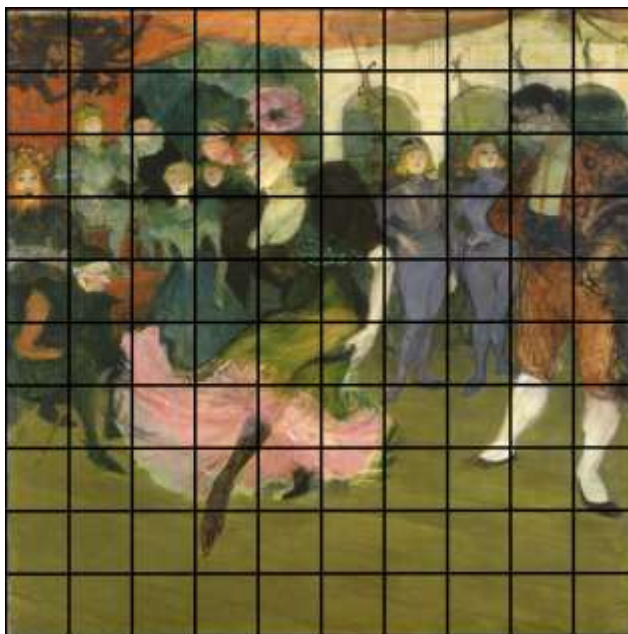
ภาพที่	เหลือง	เขียว	น้ำตาล	ชมพู	ดำ
1. การเดินรำที่มุมแรงลูส	10%	45%	10%	20%	15%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 1 พบ 5 สีแรก ได้แก่ เหลือง – เขียว – น้ำตาล – ชมพู – ดำ ร้อยละ 10 – 45 – 10 – 20 – 15 ตามลำดับ

ลักษณะของสีทั่วทั้งภาพเป็นโทนสีเข้มที่มีความมืดแต่มีความโปร่งแสง มีส่วนผสมของสีเขียวและน้ำตาลเข้ม-อ่อนเป็นส่วนมาก ซึ่งลักษณะสีถูกปาดป้ายด้วยพู่กันขนาดเล็กทับซ้อนกันอย่างอิสระ เพื่อแสดงบรรยากาศภายในสถานเริงรมณ์

ตำแหน่งที่พบสีโดดเด่นมากคือชุดสีชมพูของสตรีที่ยืนอยู่กึ่งกลางภาพ เอียงไปทางด้านขวามือ เป็นตำแหน่งที่แสดงถึงความเคลื่อนไหวคล้ายกับว่ากำลังเดินผ่านไปทางซ้าย สร้างบรรยากาศและความรู้สึกครึกครื้นของผู้คนอย่างเหมาะสมเป็นธรรมชาติ

ลักษณะการจัดวางเป็นการจัดวางเป็นลักษณะภาพเหตุการณ์ทั่วไป โดยเน้นนำจุดเด่นตรงกลางภาพกับสตรีชุดสีชมพู ที่เป็นสีสันที่สดใส

ภาพที่ 23 เมอเซล แลนเดอเต้นรำโบเลโรในซิลพีริก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic), อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 2	0	0	30%	0	0	20%	0	50%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะของการตัดทอนเป็นการเขียนภาพเน้นนักเต้นให้เคลื่อนไหวอย่างอิสระ ลักษณะของภาพคล้ายกับเป็นการฝึกซ้อมการเต้นรำในสถานเริงรมณ์ นักเต้นแต่ละคนล้วนแต่งชุดการแสดงอย่างครบเครื่อง ผลงานเน้นวิธีการตัดทอนรูปทรงที่อิสระ เพื่อบิดรูปโครงสร้างของนักเต้นให้เคลื่อนไหวไปกับท่าทางอย่างกลมกลืน แต่ยังคงโครงสร้างของมนุษย์ไม่ให้เกิดจากความเป็นจริงไป ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมทั่วทั้งภาพตามความเป็นจริงที่มองเห็นทั้งหมด แต่จะเน้นตัดทอนสตรีนักร้องให้ความบิดเบี้ยวเกินความเป็นจริงเล็กน้อยซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มคนอื่น ๆ ด้วยรูปทรง เส้นสายในลักษณะเดียวกัน ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 25% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 75%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ 1	เนื้อหาข้อ 2	เนื้อหาข้อ 3	เนื้อหาข้อ 4	เนื้อหาข้อ 5	เนื้อหาข้อ 6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 2	0	0	50%	25%	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบผลงานเป็นภาพการเดินรำในสถานที่แห่งหนึ่งที่มีนักแสดงทั้งชายและหญิงหลายคนล้อมชมการเดินรำ โดยศิลปินจัดรูปสตรีนักแสดงที่แต่งชุดครบเครื่องให้เป็นจุดเด่นอย่างชัดเจน อยู่ในตำแหน่งด้านหน้าบริเวณกึ่งกลางเชิงไปทางซ้ายมือ ลักษณะการจัดรูปนักแสดงที่ล้อมอยู่ด้านหลังศิลปินจัดให้เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้รูปสตรีนักแสดงมีความโดดเด่น สอดคล้องกับองค์ประกอบภาพ ส่วนประกอบของรูปทั้งหมดถูกจัดให้อยู่ส่วนบนและมีพื้นที่ว่างด้านล่างอยู่ประมาณหนึ่งในสี่ของภาพทั้งหมด ซึ่งมองดูแล้วทำให้ไม่มีรูปที่หนาแน่นจนเกินไป

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ 1	เนื้อหาข้อ 2	เนื้อหาข้อ 3	เนื้อหาข้อ 4	เนื้อหาข้อ 5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 2	0	80%	20%	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานนำเสนอเรื่องราวของนักแสดงผ่านกิจกรรมการเดินรำของสตรีนักแสดง ลักษณะของนักแสดงอยู่ในเหตุการณ์การมุงดูสตรีนักแสดง ราวกับว่าเป็นการชมการแสดงเดี่ยว นักแสดงด้านหลังทั้งหมดดูสตรีนักแสดงอย่างตั้งใจ ซึ่งลีลาการเดินรำแสดงถึงท่าทางที่น่าตื่นตาตื่นใจ

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้าง

ภาพที่	ส้ม	เขียว	ม่วงน้ำเงิน	ชมพู	ขาว
2. เมอเซล แลนเดอเต้นรำโบเลโรใน ซิลพีริก (Marcelle Lender Dancing the Bolero in Chilperic)	10%	55%	15%	10%	10%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 2 พบ 5 สีแรก ได้แก่ ส้ม – เขียว – ม่วงน้ำเงิน – ชมพู – ขาว ร้อยละ 10 – 55 – 15 – 10 – 10 ตามลำดับ

ลักษณะของสีที่ทั้งภาพมีความเข้มระดับกลาง สีส่วนรวมเป็นสีเขียว สีม่วงน้ำเงิน ซึ่งมองดูแล้วกลมกลืนกันทั้งหมดไม่มีสีใดโดดเด่น

ตำแหน่งที่พบสีโดดเด่นมากคือกระโปรงสีชมพูของสตรีที่ยืนเด่นอยู่กึ่งกลางภาพ เอียงไปทางด้านซ้ายมือ ลักษณะของสีชมพูผสมผสานกับรอยแปรงสีขาวของขอบกระโปรงที่พลิ้วไหวจากจังหวะการเต้น

ลักษณะการจัดวางเป็นการจัดวางสีข้างเคียง สีน้ำเงิน-สีเขียว สีม่วง-สีแดง ให้กลมโทนทั่วทั้งภาพ และจัดวางตำแหน่งสีให้โดดเด่นที่สตรีที่กำลังเต้นอยู่บริเวณกลางภาพ

ภาพที่ 24 สองเรากับจังหวะวอร์ซที่มูแลงลูส (At the Moulin Rouge the Two Waltzers), อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 3	0	0	40%	0	0	10%	0	50%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะของการตัดทอนเป็นรูปภาพสตรี 2 คน ร่วมกันเต้นรำอย่างมีความสุข ภายใต้บรรยากาศในสถานที่เรียมรณที่มีผู้คนเข้าไปใช้บริการ ลักษณะการตัดทอนต้องการเน้นใบหน้าของสตรีที่เต้นรำร่วมกันเท่านั้น ส่วนรูปและรายละเอียดอื่น ๆ ศิลปินตัดทอนรายละเอียดให้กลายเป็นรอยฝีแปรง แสดงอารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน ซึ่งทำให้ภาพมีพื้นที่ผิวที่แปลกตา เราความรู้สึกได้ดี ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 15% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 85%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ 1	เนื้อหาข้อ 2	เนื้อหาข้อ 3	เนื้อหาข้อ 4	เนื้อหาข้อ 5	เนื้อหาข้อ 6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 3	0	0	50%	0	50%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบผลงานเป็นภาพการเดินรำในสถานเรีงรรมณ์มูแรงรุจ แสดงบรรยากาศมีดสตัว จัดจุดสนใจอยู่ที่รูปสตรีทั้งสองคนกำลังจับคู่เดินรำกันอย่างแนบแน่น ซึ่งศิลปินเน้นสตรีทั้งสองคนให้เด่นชัด มีรายละเอียดชัดเจนมากกว่ารูปส่วนอื่น ๆ โดยศิลปินวางตำแหน่งอยู่ตรงกึ่งกลางเอียงไปทางซ้าย ส่วนประกอบย่อยส่วนอื่น ๆ เป็นรูปบรรยากาศของผู้คนที่เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งแสดงบรรยากาศสอดคล้องกลมกลืนกันทั่วทั้งภาพ

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ 1	เนื้อหาข้อ 2	เนื้อหาข้อ 3	เนื้อหาข้อ 4	เนื้อหาข้อ 5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 3	0	0	80%	20%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ในสถานเรีงรรมณ์มูแรงรุจ โดยศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวการเดินรำของสตรี 2 คน ในบรรยากาศที่มีดสตัว ศิลปินเน้นความสัมพันธ์ของสตรีที่เดินรำอดกันอย่างมีความสุข คนหนึ่งกำลังกระซิบข้างหูบอกความในใจ อีกคนหนึ่งก็หันหูฟังอย่างเปิดใจ เป็นบรรยากาศที่รื่นรมณ์ เหมือนกับว่าที่แห่งนี้มีเราแค่ 2 คนเท่านั้น

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

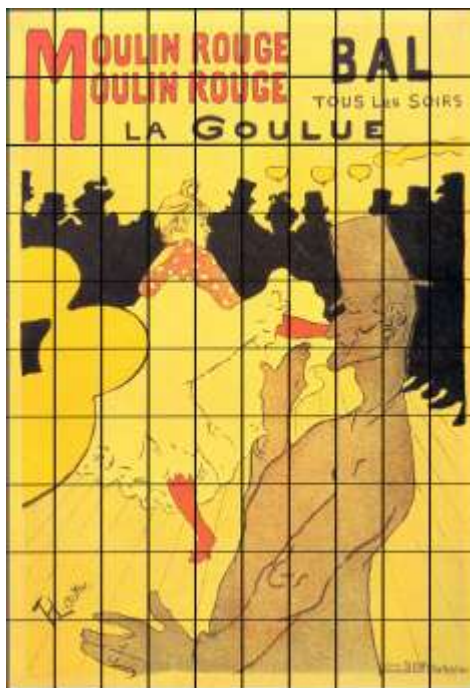
ภาพที่	แดง	เหลือง	ม่วงน้ำเงิน	ขาว
3. สองเรากับจังหวะวอร์ซที่มุมแดงคู่ต (At the Moulin Rouge the Two Waltzers)	20%	10%	60%	10%
ร้อยละ	100%			

ภาพที่ 3 พบ 4 สีแรก ได้แก่ แดง – เหลือง – ม่วงน้ำเงิน – ขาว ร้อยละ 20 – 10 – 60 – 10 ตามลำดับ

ลักษณะของสีทั่วทั้งภาพเป็น โทนสีเข้มของสีน้ำเงิน แสดงให้เห็นบรรยากาศมืดสลัวภายในสถานเริงรมย์ที่ต่างคนต่างกำลังพูดคุย เต็มรักันอย่างอิสระ

ตำแหน่งที่พบสีที่โดดเด่นมากคือสีสีแดงของผู้หญิงที่เดินหันหลังอยู่ในตำแหน่งด้านขวา ซึ่งเป็นสีแดงสดที่สร้างความสนใจได้ดีที่สุดของภาพ

ลักษณะการจัดวางสีเป็นการนำกลุ่มสีน้ำเงินมาใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้ดูลึกกลับทั่วทั้งภาพ ผสมผสานกับสีแดงด้วยการปาดป้ายพู่กันขนาดเล็กให้สีแดงปนกับสีน้ำเงิน โดยศิลปินเน้นที่แปร่งให้สีสันมีร่องรอยอย่างชัดเจน สร้างความตื่นเต้น เคลื่อนไหวไปตามบรรยากาศของแสงไฟ และดนตรีอย่างผ่อนคลาย

ภาพที่ 25 Moulin Rouge La Goulue, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อ1	เนื้อหา ย่อ2	เนื้อหา ย่อ3	เนื้อหา ย่อ4	เนื้อหา ย่อ5	เนื้อหา ย่อ6	เนื้อหา ย่อ7	เนื้อหา ย่อ8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 4	10%	10%	40%	0	0	15%	0	25%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะของการตัดทอนเป็นตัดทอนให้รูปต่าง ๆ เรียบง่ายขึ้น ไม่แสดงน้ำหนัก แสงเงา ศิลปินตัดทอนด้วยการใช้รูปร่าง เส้นและสี โดยมีรูปคนและตัวอักษร ตามรูปแบบภาพป้ายโฆษณา ผลงานประกอบด้วยรูปร่างตัดทอนสุภาพบุรุษตัดเส้นเป็นรูปร่างเปิดอย่างอิสระ รูปสตรีนักเต้นตรงกึ่งกลางภาพเป็นรูปร่างที่อยู่ในท่าเต้น ใต้เส้นหลายจุด กระโปรงไม่มีรายละเอียดส่วนย่อ รูปพื้นหลังสีดำหลายคนแสดงพื้นระยะไกลสุด ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริง ประมาณ 80% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

การตัดทอนของอองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก กับผลงานชุดภาพป้ายโฆษณามีลักษณะการตัดทอนที่ทันสมัย มีการจำกัดสีสัน รูปวัตถุต่าง ๆ เพื่อเน้นการสื่อสารประชาสัมพันธ์ซึ่งถือเป็นการประยุกต์งานจิตรกรรมเพื่อจุดประสงค์ได้อย่างตรงเป้าหมาย ซึ่งรูปที่สร้างสรรค์ขึ้นแสดงถึงรูปทรงที่ก้าวหน้า สะดวกกับการนำมาใช้ซ้ำ และทรงอิทธิพลต่องานกราฟิกในวงการศิลปะช่วงต่อมา

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 4	0	0	75%	0	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบโดยรวมเป็นการจัดองค์ประกอบภาพจากภาพเหตุการณ์จริง โดยแบ่งรูปเป็น 3 ระยะ คือ รูปผู้ชายทำท่าเกรงมืออยู่ในตำแหน่งด้านหน้าสุด รูปผู้หญิงกำลังเดินรำอยู่ในตำแหน่งรองลงมา และรูปผู้ชมลีลาอยู่ในตำแหน่งหลังสุด เป็นรูปพื้นภาพแสดงความลึกในระยะหลัง การจัดวางจุดเด่นเน้นให้ผู้หญิงเดินรำมีความโดดเด่นโดยจัดอยู่กึ่งกลางภาพ แสดงองค์ประกอบที่คุ้นเคยในสถานที่ที่มีความรื่นเริงอย่างเหมาะสม

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 4	0	75%	25%	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวในสถานเริงรมณ์ เป็นภาพโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวยามราตรีภายในภาพแสดงการเต้นรำของนักเต้นที่มีผู้ชมล้อม เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสนใจให้ผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนี้

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	แดง	เหลือง	ดำ
4. Moulin Rouge La Goulue	10%	70%	20%
ร้อยละ	100%		

ภาพที่ 4 พบ 3 สีแรก ได้แก่ แดง – เหลือง – ดำ ร้อยละ 10 – 70 – 20 ตามลำดับ

ลักษณะของสีทั่วทั้งภาพเป็นโทนสีเหลือง เป็นการเน้นสีแบบงานโฆษณาที่จำกัดสีให้น้อย เพื่อสื่อสารเนื้อหาให้ชัดเจน ซึ่งสีเหลืองเป็นสีที่สว่าง เจิดจรัส ให้ความสนใจได้ดี สีส่วนรวมเป็นสีที่มีการแบ่งส่วนรูปทรงอย่างชัดเจน เป็นรูปแบบงานกราฟิกที่เน้นสีเป็นรูปร่างแสดงส่วนของรูปอย่างเด่นชัด

ตำแหน่งที่พบสีเหลือง ซึ่งเป็นสีส่วนรวมปรากฏเป็นพื้นหลัง ส่งเสริมให้ผลงานโดดเด่น ให้ความสนใจผู้ชมได้ดี สีดำแบ่งเป็นส่วนของผู้ชมตรงช่วงกลางภาพ สีแดงของตัวอักษรเป็นสีที่เด่นที่สุด ซึ่งศิลปินเลือกใช้เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชมเห็นอย่างชัดเจน

ลักษณะการจัดวางสีรวมกลุ่มกันเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน แบ่งส่วนของสีเหลืองเป็นพื้น ส่วนสีดำเป็นผู้ชม ส่วนผู้ชายด้านหน้าคล้ายเป็นการคิดสีแดงให้เป็นละออง และส่วนตัวอักษรเป็นสีแดงและสีดำ

ภาพที่ 26 Jane Avril, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 5	10%	10%	40%	0	0	15%	0	25%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะของการตัดทอน โดยรวมเป็นการตัดทอนตามรูปแบบเฉพาะของศิลปิน ซึ่งตัดทอนรูปให้มีลักษณะที่เรียบง่าย ลดรายละเอียดลงจนน้อยลง เข้าใจง่ายขึ้น ศิลปินผสมผสานรูปขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกันอย่างกลมกลืน รูปสตรีนักร้องเป็นรูปทรงที่โดดเด่นมีสีสันสดใสอยู่รูปเดียว แสดงท่าเต้นรำที่โดดเด่น โดยคำนึงถึงรูปทรงเป็นหลัก รวมถึงเส้นที่แบ่งรูปให้สื่อความรู้สึกได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 5	0	0	70%	0	30%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบโดยรวมเป็นการนำรูปสตรีนักร้องเด่นจัดให้อยู่ในกรอบภาพที่ศิลปินคิดค้นขึ้นจากรูปเครื่องดนตรีบริเวณส่วนคอคีย์บอร์ดเบส และมีมือจับอยู่ที่คอเหมือนกำลังบรรเลงอยู่ ศิลปินจัดรูปสตรีนักร้องให้เป็นจุดเด่น อยู่ในตำแหน่งทางด้านซ้าย มีสีสันสดใสโดดเด่น อยู่ในตำแหน่งเดียว ส่วนบริเวณอื่น ๆ ศิลปินใช้สีดำไล่น้ำหนักอ่อนแก่ รูปแบบการจัดภาพเป็นลักษณะการจัดแบบปิด โดยรูปสตรีจัดอยู่ในกรอบภาพ พื้นหลังแสดงบรรยากาศสถานที่เด่นชัด และมีตัวอักษรประกอบเพื่อสื่อสารให้ผู้ชมเข้าใจ

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 5	35%	65%	0	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวการเด่นชัดของสตรีนักร้อง โดยมียุทธศาสตร์ประกอบของลีลาการเล่นดนตรี ลักษณะของสตรีเด่นชัดซึ่งเป็นนักร้องที่โด่งดังมีความสามารถสูง สังเกตได้จากลีลาท่าเต้นที่มีความเชี่ยวชาญ ศิลปินชื่อ Jane Avril คาดว่าเป็นสตรีนักร้องเด่นชัดในภาพเพื่อประชาสัมพันธ์หรือเป็นภาพประกอบของสตรีนักร้องคนนี้

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	เหลือง	ส้ม	ขาว	ดำ
5. Jane Avril	5%	10%	70%	15%
ร้อยละ	100%			

ภาพที่ 5 พบ 4 สีแรก ได้แก่ เหลือง – ส้ม – ขาว – ดำ ร้อยละ 5 – 10 – 70 – 15 ตามลำดับ
ลักษณะของสีที่ปรากฏเป็นการใช้สีดำแสดงความเข้มอ่อนสร้างมิติเพื่อส่งเสริมรูปสตรีนักร้อง
เต้นที่มีสีสันอยู่ตำแหน่งเดียว

ตำแหน่งสีที่โดดเด่นคือสีส้มและสีเหลืองสดของชุดสตรีนักร้อง อยู่ตรงบริเวณด้านบน
เฉียงไปทางซ้าย ส่วนสีดำถูกจัดวางอยู่ทั่วบริเวณ และสร้างเส้นล้อมรอบอย่างชัดเจน

ลักษณะการจัดวางสีเป็นการวางสีที่โดดเด่นมาก ศิลปินเลือกใช้สีส้มและสีเหลืองเฉพาะจุด
ที่ต้องการเน้นให้โดดเด่น โดยไม่มีสีสันอื่น ๆ ปรากฏอยู่ในผลงานนอกจากสีขาวและดำ

ภาพที่ 27 Troupe De Mlle Eglantine, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 6	0	0	60%	0	0	15%	0	25%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะของการตัดทอนรูปทั้งหมดเป็นรูปสตรีนักร้องทั้ง 4 คน แสดงท่าร่าที่คล้ายกัน การตัดทอนเน้นเส้นตัดภายนอกและภายใน ไม่ใช่สีสัน พื้นหลังเป็นสีเหลืองสดไ้ระดับความเข้มอ่อน ลักษณะการตัดเส้นเป็นการใช้เส้นโค้งและเชื่อมต่อกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้รูปสตรีรวมกันเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างเรียบง่าย รายละเอียดย่อยส่วนต่าง ๆ ศิลปินใช้เส้นตัดอย่างอิสระไม่ซับซ้อน และไม่คำนึงถึงความเป็นจริง ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเป็นจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 6	0	0	75%	0	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบโดยรวมเป็นการนำรูปสตรีนักร้อง 4 คน เรียงแถวเต็มหน้าท่าทางใกล้เคียงกัน จุดสนใจที่โดดเด่นที่สุดคือสตรีนักร้องคนที่อยู่ในตำแหน่งหน้าสุด เพราะมีลักษณะรูปทรงที่ชัดเจน มีรายละเอียดมากกว่าสตรีนักร้องคนอื่น ๆ รายละเอียดจะลดลงตามระยะการจัดวางของตำแหน่งด้านหน้าไปจนถึงหลังสุด สังเกตได้จากสตรีนักร้องคนสุดท้ายจะไม่มีรายละเอียดของเครื่องแต่งกายใด ๆ องค์ประกอบที่เรียงจากรูปเล็กไปหารูปใหญ่ลักษณะนี้ช่วยให้เรารู้สึกเคลื่อนไหวตามรูปที่ตัดเส้นด้วยเส้นโค้งสอดคล้องกันจนเกิดเป็นจังหวะที่เร้าใจ

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 6	0	100%	0	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวการเต้นรำของสตรีนักร้อง 4 คน ไม่ปรากฏส่วนประกอบของรูปภาพอื่น ๆ เป็นการนำเสนอเรื่องราวเฉพาะเจาะจง ซึ่งรูปสตรีเต้นรำทั้ง 4 คนก็ถ่ายทอดท่าทางได้อย่างน่าสนใจ

เครื่องมือชิ้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสี

ภาพที่	เหลือง	ส้ม	ขาว
6. Troupe De Mlle Eglantine	65%	10%	25%
ร้อยละ	100%		

ภาพที่ 3 พบ 3 สีแรก ได้แก่ เหลือง – ส้ม – ขาว ร้อยละ 65 – 10 – 25 ตามลำดับ

ลักษณะของสีเป็นโทนสีอ่อนครอบคลุมทั้งหมด โดยเฉพาะสีเหลืองที่แบ่งเป็นสองเฉดเข้มและอ่อน และส่วนของเส้นสีเขียวบางส่วน

ตำแหน่งสีที่แสดงความสดใสคือสีเหลืองที่เป็นพื้นหลังที่อยู่ในตำแหน่งด้านบนของภาพ ส่วนบริเวณด้านล่าง พื้นหลังเป็นสีเหลืองอ่อน และส่วนของชุดนักแสดงเป็นสีขาวตัดเส้นสีเขียว

ลักษณะการจัดวางสีแบ่งเป็นส่วน ๆ ระบายสีเรียบ ๆ ไม่เน้นน้ำหนัก แสงเงา โดยใช้การตัดเส้นสีเขียวให้เป็นรูปนักเต้นสีคนที่มิลีลาอย่างสนุกสนาน

ภาพที่ 28 Reine de joie, อองรี เดอ ตูลูส-โลเตรก

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 7	10%	10%	40%	0	0	10%	0	30%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะของการตัดทอนรูปเหตุการณ์บนโต๊ะอาหาร บรรยากาศภายในภาพแสดงรูปมนุษย์ทั้งหมด 3 คน ภาชนะสิ่งของใส่อาหาร เครื่องดื่ม การตัดทอนรูปมนุษย์ด้วยเส้นโค้งทั้งหมดลดรายละเอียดให้เรียบง่ายขึ้น รวมถึงตัดทอนสีให้เรียบแบน ไม่แสดงน้ำหนัก แสงเงา แสดงความกลมกลืนของรูปให้สัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม พื้นภาพส่วนล่างบนโต๊ะอาหาร ศิลปินตัดทอนรูปให้เบาบางมองเห็นไม่ชัดเจน และลดรายละเอียดลงให้เรียบแบน เพื่อเป็นพื้นหลังส่งเสริมตัวอักษร ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 7	0	0	75%	0	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบเป็นการจัดรูปจากภาพเหตุการณ์บนโต๊ะอาหาร โดยจัดส่วนพื้นที่ด้านบนให้มีรูปภาพที่ชัดเจน มีสีสันและรายละเอียดชัดเจนกว่าด้านล่างของภาพ จุดสนใจของภาพเป็นรูปผู้ชายอ้วนท้วนกับผู้หญิงที่กำลังอยู่ในห้วงอารมณ์ของความรัก

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 7	0	0	25%	75%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวการสังสรรค์บนโต๊ะอาหารที่มีชายหญิงนั่งอยู่บนเก้าอี้กำลังแสดงการกอดจูบกันอย่างอิสระ โดยฝ่ายหญิงเป็นคนโน้มตัวเข้ามากอดจูบตรงจมูกของฝ่ายชาย ศิลปินต้องการสื่อถึงการผ่อนคลายอารมณ์ภายในสถานบันเทิงที่มีอาหาร เครื่องดื่มแสนอร่อย มีสตรีมาปรนนิบัติรับใช้ สนทนา เป็นเพื่อนคุยประโลมกันอย่างมีความสุข

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	แดง	เหลือง	ขาว	ดำ
7. Reine de joie	10%	15%	60%	15%
ร้อยละ	100%			

ภาพที่ 7 พบ 4 สีแรก ได้แก่ แดง – เหลือง – ขาว – ดำ ร้อยละ 10 – 15 – 60 – 15 ตามลำดับ ลักษณะของสีมีทั้งสีดำเข้มและสีแดง สีเหลืองสดใส ศิลปินระบายสีเรียบเนียนแบบแบน ๆ ไม่มีกรไล่น้ำหนัก

ตำแหน่งสีส่วนบนของภาพจะเป็นรูปมนุษย์ที่กำลังแสดงความรักอย่างรื่นรมณ์ด้วยสีสันที่สดใส ส่วนครึ่งล่างของภาพเป็นส่วนของโต๊ะอาหาร ไม่นั้นสีสันที่โดดเด่น เพื่อใส่ข้อความโฆษณาด้วยตัวอักษรที่โค้งมนอย่างอิสระสอดคล้องกับเรื่องราวในภาพ

ลักษณะการจัดวางสีแบ่งเป็นส่วน ๆ ของชุดร่างกาย พื้นหลัง โต๊ะ เก้าอี้ ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย

การวิเคราะห์ผลงานขององรี มาติส

ภาพที่ 29 La Dance with Nasturtium I, องรี มาติส

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 8	5%	10%	35%	10%	10%	30%	0	0
ร้อยละ	100%							

ผลงานแสดงการตัดทอนรูปทรงมนุษย์ที่กำลังจับมือล้อมวงเต้นรำ โดยมีเก้าอี้และแจกันดอกไม้จัดวางอยู่อย่างอิสระ ลักษณะการตัดทอนรูปทรงทั้งหมดเป็นการตัดทอนรูปทรงแบบง่าย ๆ ลดทอนรายละเอียดลง คงไว้แต่รูปร่างแบน ๆ จากรอยฝีแปรงอย่างชัดเจน และตัดเส้นด้วยสีดำอย่างเรียบง่าย ซึ่งศิลปินไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์ความถูกต้องของโครงสร้างตามความเป็นจริง เนื่องจากศิลปินต้องการตัดทอนรูปให้มีความอิสระ เข้าถึงจินตนาการและความรู้สึกภายใน ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 8	0	0	75%	0	25%	0
ร้อยละ	100%					

ผลงานเป็นภาพที่แสดงถึงการจัดองค์ประกอบที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ศิลปินต้องการจัดองค์ประกอบให้เข้าถึงความเป็นธรรมชาติไร้กฎเกณฑ์ ไม่คำนึงถึงหลักการหรือทฤษฎี มุ่งเน้นการทดลองให้เข้าถึงสภาวะทางจิตใจมากกว่าเหตุผล

ผลงานจัดองค์ประกอบภาพในมุมมองด้านสูง แสดงท่าทางการเดินร่าของมนุษย์แบบกระจายอยู่ทางด้านบนของภาพแต่ไม่ยึดอัดหนาแน่นจนเกินไป โดยวาดรูปคน แจกันดอกไม้ เก้าอี้ให้ครอบคลุมพื้นที่เต็มทั่วพื้นภาพ โดยมีพื้นหลังสีฟ้าตัดกับรูป ซึ่งศิลปินให้ความสำคัญระหว่างรูปกับพื้นให้ทำงานผลัดกันกันอย่างโดดเด่น

ศิลปินจัดองค์ประกอบภาพโดยเน้นสีคู่ตรงข้ามให้เป็นตัวแทนของรูปกับพื้นระหว่างสีส้มของรูปคน แจกันดอกไม้และเก้าอี้ให้เป็นส่วนที่โดดเด่น กับสีฟ้าพื้นหลังทำให้ผลงานเกิดความขัดแย้งของสีสันทวนกับรูปร่างที่ถ่ายทอดอย่างอิสระ ทำให้สร้างความเคลื่อนไหวในผลงานได้เป็นอย่างดี

เครื่องมือขั้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอ เรื่องราว	มนุษย์กับ การเล่นดนตรี	มนุษย์กับการ แสดง	มนุษย์กับการ พักผ่อน	มนุษย์กับงาน เลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 8	0	80%	20%	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินรำ แสดงรูปมนุษย์กำลังจับมือกันเดินรำอย่างสนุกสนาน ภายในห้องที่มีเก้าอี้ และแจกันดอกไม้ รูปมนุษย์ที่ปรากฏรวมแล้วทั้งหมด 4 คน กำลังจับมือเดินรำล้อมวงกัน ทุกคนต่างเปลือยกายไม่ใส่เสื้อผ้าอาภรณ์ทุกคน แจกันดอกไม้ที่วางอยู่บริเวณกลางภาพแสดงถึงความมีชีวิตชีวา ความงดงามที่เบ่งบาน ส่งเสริมให้ชีวิตรื่นรมย์และสนุกสนานไปกับการเดินรำอย่างอิสระ

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้าง

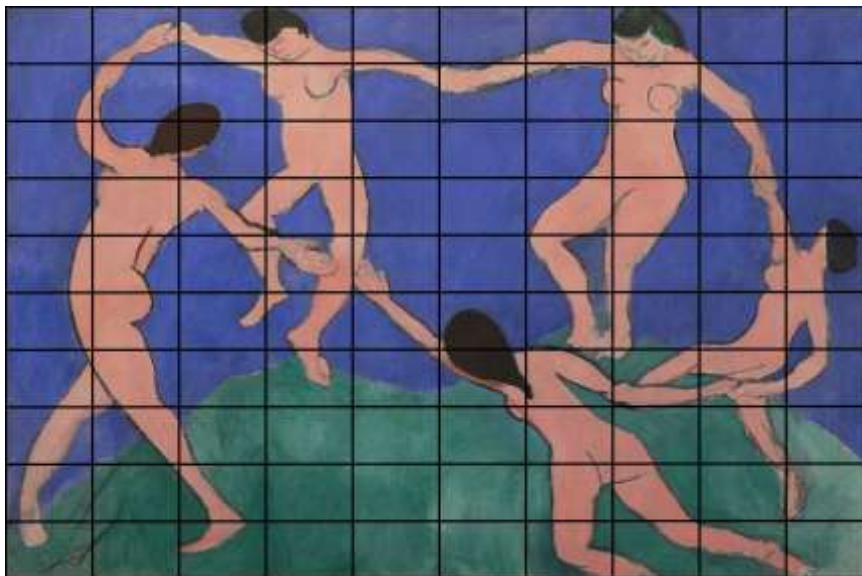
ภาพที่	แดง	ส้ม	ฟ้า
8. La Dance with Nasturtium I	5%	20%	75%
ร้อยละ	100%		

ภาพที่ 8 พบ 3 สีแรก ได้แก่ แดง – น้ำเงิน – ส้ม ร้อยละ 5 – 20 – 75 ตามลำดับ

ลักษณะของสีส่วนรวมเป็นภาพมุ่มสูงที่มีพื้นหลังสีฟ้าทั่วทั้งภาพ ขัดแย้งกับคนเดินรำสีส้ม และส่วนประกอบอื่น ๆ อย่างชัดเจน ศิลปินระบายสีด้วยพู่กันหยาบ ๆ แสดงร่องรอยให้เห็นอย่างชัดเจน

ตำแหน่งสีฟ้าที่เป็นพื้นภาพ โดยมีสีส้มของส่วนของมนุษย์ และเก้าอี้เป็นจุดเด่นกระจายทั่วทั้งภาพ

ลักษณะการจัดวางสีแบ่งเป็นส่วนง่าย ๆ อย่างอิสระ โดยกำหนดสีส้มเป็นจุดเด่นที่มีส่วนย่อยกระจายแสดงความเคลื่อนไหวอย่างชัดเจน

ภาพที่ 30 The Dance (first version), อองรี มาติส

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 9	0	5%	55%	0	0	40%	0	0
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนชิ้นนี้แสดงรูปทรงของสตรีเปลือยกายรวมทั้งหมด 5 คนที่กำลังจับมือ ล้อมวงเต้นรำ โดยมีพื้นหลังเป็นสีฟ้า และพื้นสีเขียวเรียบ ๆ ลักษณะการตัดทอนรูปสตรี ศิลปิน คิดค้นรูปแบบการตัดทอนให้มีรูปที่เรียบง่าย ลดทอนรายละเอียดออกเหลือแต่โครงสร้างร่างกายให้เป็นรูปร่างแบน ๆ ไม่แสดงรายละเอียด ตัดเส้นด้วยเส้นสีดำบาง ๆ เมื่อมองดูรูปโดยรวมทั้งหมดของภาพ รูปสตรีทั้ง 5 คนแสดงถึงความเชื่อมโยงของเส้น รูปร่างเปิดติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างเร้าใจ เหมือนกับว่ารูปสตรีทั้ง 5 คน กำลังหมุนเป็นวงกลม เคลื่อนไหวอย่างมีพลังและอิสระเสรี ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 9	0	0	75%	0	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบเป็นการจัดองค์ประกอบให้รูปสตรีเปลือยทั้ง 5 คนที่กำลังล้อมวงเดินร่ายอยู่กระจายเต็มพื้นที่กรอบภาพทั้งหมด โดยมีการแบ่งพื้นที่เหมือนเป็นพื้นที่หญ้ากับท้องฟ้าด้วยสีเขียวกับสีฟ้าอย่างง่าย ๆ ศิลปินไม่เน้นรูปให้มีจุดสนใจโดดเด่นจุดเดียว เพราะต้องการให้รูปสตรีทั้งหมด เชื่อมต่อกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้องค์ประกอบภาพเคลื่อนไหวตามลักษณะการเดินร่ายของสตรี

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 9	0	80%	20%	0	0
ร้อยละ	100%				

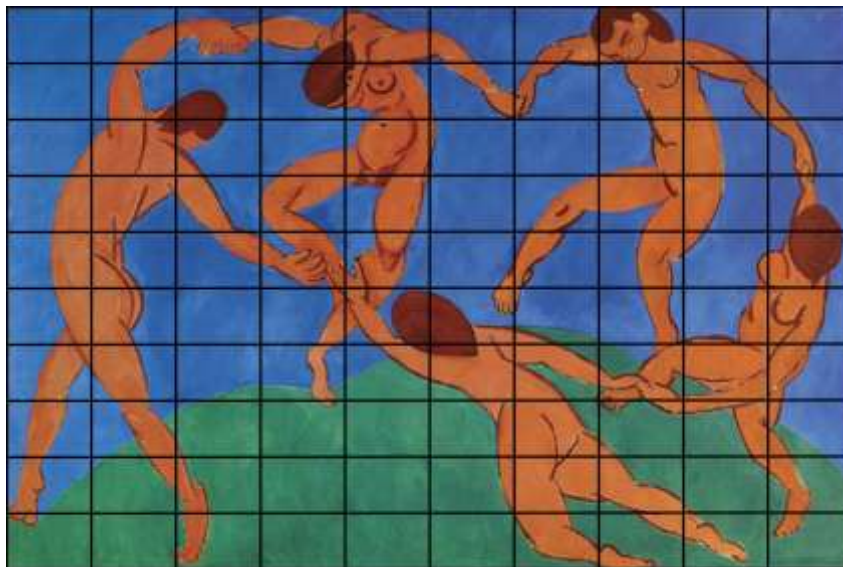
ผลงานแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินร่ายของสตรีเปลือย 5 คน กำลังจับมือล้อมวงเดินร่ายเป็นวงกลม ซึ่งสตรีทั้ง 5 คน มีท่าทางที่พลิ้วไหว สร้างแรงขับเคลื่อนได้เป็นอย่างดี เป็นเรื่องราวที่สามารถสร้างความสนุกสนานร่าเริงได้ อีกทั้งการเดินร่ายเป็นกิจกรรมที่คนหนุ่มสาวนิยมกันมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน การเดินร่ายก็เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	น้ำเงิน	ส้ม	เขียว
9. The Dance (first version)	50%	25%	25%
ร้อยละ	100%		

ภาพที่ 9 พบ 3 สีแรก ได้แก่ น้ำเงิน – ส้ม – เขียว ร้อยละ 50 – 25 – 25 ตามลำดับ ลักษณะของสีเป็นสีสดใส ไม่มีการผสมกับสีอื่น ๆ ระบายสีง่าย ๆ แบบ ๆ ทั้งหมด ตำแหน่งโครงสร้างพื้นหลังแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนบนเป็นสีน้ำเงิน ส่วนล่างเป็นสีเขียว และสีส้มเป็นสีของคนเดินรำ

ลักษณะการจัดวางสีจัดวางเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน โดยเน้นสีส้มของคนเดินรำให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างอิสระเพื่อให้ลีลาของคนเดินรำมีความเคลื่อนไหว

ภาพที่ 31 Dance, อองรี มาติส

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ชี้ค	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 10	0	5%	55%	0	0	40%	0	0
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนชิ้นนี้แสดงรูปทรงของสตรีที่กำลังจับมือล้อมวงเต้นรำ โดยมีพื้นหลังเป็นสีฟ้า และพื้นสีเขียวเรียบ ๆ ลักษณะการตัดทอนรูปมนุษย์เป็นรูปผู้ชายและผู้หญิงในสภาพเปลือยกายอยู่ในท่าจับมือล้อมกันเป็นวงกลม เต้นรำหมุนไปตามจังหวะอย่างสนุกสนาน รูปมนุษย์ทุกคนเป็นสีส้มตัดเส้นด้วยสีดำด้วยเส้นโค้งไม่แสดงรายละเอียดของร่างกาย ศิลปินคำนึงถึงโครงสร้างที่เคลื่อนไหวโดยตัดทอนเป็นรูปทรงเปิดที่โค้งมนเชื่อมต่อกัน ซึ่งศิลปินต้องการแสดงให้เห็นถึงรูปมนุษย์ที่มีความอิสระ เคลื่อนไหวไปอย่างเต็มพื้นที่ของภาพ ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 10	0	0	75%	0	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบเป็นการจัดองค์ประกอบให้รูปสตรีเปลือยทั้ง 5 คนที่กำลังล้อมวงเดินรำอยู่กระจายเต็มพื้นที่ไม่หลุดออกนอกกรอบภาพ เพื่อบีบอัดรูปไปให้พื้นที่ว่างลดลง ให้ความรู้สึกเพิ่มมากขึ้นได้ โดยมีการแบ่งพื้นที่เหมือนเป็นพื้นหญ้ากับท้องฟ้าด้วยสีเขียวกับสีฟ้าอย่างง่าย ๆ ศิลปินต้องการให้รูปสตรีทั้งหมดเชื่อมต่อกันและใช้สีสัมผัสเข้มขึ้นตัดกับสีฟ้าอย่างรุนแรงให้เป็นจุดเด่น เพื่อให้องค์ประกอบภาพมีความเคลื่อนไหวตามลักษณะการเดินรำของสตรี

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 10	0	80%	20%	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมการเดินรำของมนุษย์เปลือย 5 คน กำลังจับมือล้อมวงเดินรำเป็นวงกลม ซึ่งการเปลือยกายสามารถสื่อถึงความอิสระในการแสดงออกลักษณะรูปร่างสตรีมีท่าทางที่พลิ้วไหว เคลื่อนที่ไปตามจังหวะอย่างไม่หยุดนิ่งสร้างความสนุกสนานรื่นเริงอย่างชัดเจน และเป็นการช่วยผ่อนคลายความเครียดได้

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	น้ำเงิน	ส้ม	เขียว
10. Dance	40%	35%	25%
ร้อยละ	100%		

ภาพที่ 10 พบ 3 สีแรก ได้แก่ น้ำเงิน – เขียว – ส้ม ร้อยละ 40 – 35 – 25 ตามลำดับ

ลักษณะของสีเป็นสีสดใสน่า ไม่มีการผสมกับสีอื่น ๆ ระบายสีง่าย ๆ แบน ๆ เน้นเส้นรอบนอกของคนเต้นรำแบบอิสระ

ตำแหน่ง โครงสีพื้นหลังแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนบนเป็นสีน้ำเงิน ส่วนล่างเป็นสีเขียว และสีส้มเป็นสีของคนเต้นรำ

ลักษณะการจัดวางสีจัดวางเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน โดยเน้นสีส้มของคนเต้นรำให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างอิสระเพื่อให้ลีลาของคนเต้นรำมีความเคลื่อนไหว

ภาพที่ 32 ความรื่นรมย์ของชีวิต Le Bonheur de vivre (The joy of life), อองรี มาติส เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ยี่	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 11	0	10%	40%	10%	10%	30%	0	0
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนโดยรวมเป็นการตัดทอนแบบอิสระเพื่อคลี่คลายรูปทรงในธรรมชาติให้เรียบง่าย ระหว่างเส้น สี รูปร่างให้เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างกลมกลืน การตัดทอนครอบคลุมพื้นที่ของรูปทั้งหมดของภาพ เป็นลักษณะรูปแบบที่มีลักษณะโค้งมนแบบเดียวกันทั้งหมด โดยแบ่งเป็นรูปทรงมนุษย์ รูปทรงต้นไม้ ให้คงเหลือความเป็นจริงประมาณ 20% ซึ่งรูปทรงทั้งหมดผสมผสานกันด้วยรูปทรงเปิด เชื่อมต่อเข้าหากัน ไม่นั่นน้ำหนักแสงเงาแต่จะเน้นความกลมกลืนกันของเส้น สี เป็นสำคัญ

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 11	0	0	50%	25%	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบเป็นการจัดองค์ประกอบจากภาพทิวทัศน์ เป็นมุมมองทัศนมิติ (Perspective) โดยศิลปินตัดทอนรูปร่างสีให้มีลักษณะเรียบแบน ไม่มีมิติที่ลึกชัดเจน จัดวางรูปมนุษย์กระจายเต็มพื้นภาพด้านล่าง ผสมผสานกับการจัดวางให้มีจังหวะช่องว่างลดหลั่นกันอย่างเหมาะสม โดยมีตำแหน่งผู้หญิงตรงจุดกึ่งกลางภาพเป็นจุดสนใจ และส่วนของรูปส่วนอื่น ๆ สร้างความสอดคล้องให้รูปทั้งหมดกลมกลืนกัน

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 11	15%	15%	55%	0	15%
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ โดยศิลปินนำเสนอรูปมนุษย์ชายหญิงเปลือยกายทั้งหมด ทุกคนต่างทำกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเล่นดนตรี เต้นรำ แสดงความรัก กอดจูบกัน เป็นท่าทางที่อ่อนโยนแลพลิวไหว แสดงออกถึงพฤติกรรมการแสดงออกที่ผ่อนคลาย ความตรึงเครียดทั้งหมด

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้าง

ภาพที่	เหลือง	ส้ม	เขียว	ชมพู
11. ความรื่นรมย์ของชีวิต (Le Bonheur de vivre (The joy of life))	40%	20%	20%	20%
ร้อยละ	100%			

ภาพที่ 11 พบ 4 สีแรก ได้แก่ เหลือง – ส้ม – เขียว – ชมพู ร้อยละ 40 – 20 – 20 – 20 ตามลำดับ

ลักษณะของสีมีความสดใสและหลากหลายปะปนกันทั่วทั้งภาพ ระบายสีให้ผสมผสานกลมกลืนกันโดยไม่กั้นแบ่งสีให้ตัดกันเป็นขอบคม แต่จะให้สีเข้าหากันอย่างธรรมชาติ

ตำแหน่งสีเน้นระบายสีสดใสผสมผสานกันเต็มพื้นที่ภาพ ไม่เน้นสีใดสีหนึ่งให้เด่นขึ้นมาอย่างชัดเจน

ลักษณะการจัดวางสีกระจายกระจายเต็มภาพ แสดงการจัดวางจังหวะของสีสันได้สอดคล้องกลมกลืนตามความรู้สึกอิสระ

ภาพที่ 33 The lute, อองรี มาตีส

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 12	10%	0	20%	10%	10%	20%	20%	10%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะภาพเป็นรูปสตรีกำลังนั่งเล่นเครื่องดนตรีภายในห้อง มีโต๊ะ แจกัน ภาพอาหารต่าง ๆ วางอยู่บนโต๊ะ ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยการตัดรายละเอียดส่วนย่อยออกและคงไว้ซึ่งรูปทรงและลวดลายที่เรียบง่ายกระจายอยู่เต็มพื้นภาพ รูปทรงของสตรีเป็นรูปทรงที่ศิลปินเน้นให้เป็นจุดเด่นโดยใช้สีสว่างกว่าส่วนอื่น ๆ โดยรูปทรงทั้งหมดภายในภาพถูกระบายด้วยพู่กันหยาบ ๆ เรียบง่ายเพื่อแสดงรูปทรงที่อิสระด้วยเส้นสายที่ตัดวัดไปมาอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่คำนึงถึงระยะใกล้ไกล มิติ และน้ำหนักของแสงเงา ซึ่งศิลปินคลี่คลายรูปทรงทั้งหมดจนเป็นภาพที่มีความโดดเด่นเข้าถึงความรู้สึกภายในของรูปทรงด้วยอารมณ์เป็นหลักสำคัญ โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 65% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 35%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 12	0	0	80%	0	20%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบโดยรวมเป็นการจัดรูปร่างขนาดต่าง ๆ โดยเน้นจุดสนใจไปที่รูปสตรีกำลังเล่นเครื่องดีด จัดวางอยู่ในตำแหน่งด้านซ้าย ส่วนประกอบย่อยอื่น ๆ กระจัดกระจายทั่วบริเวณภาพ ศิลปินจัดวางรูปผสมผสานกับลวดลายทับซ้อนและเรียงต่อกันอย่างอิสระ

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 12	100%	0	0	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการเล่นดนตรีของสตรีภายในห้อง เป็นกิจกรรมที่สตรีกำลังผ่อนคลายไปกับการเล่นเครื่องดนตรี เป็นช่วงเวลาแห่งการปล่อยวาง สีสันภายในห้อง อาหารวางและเครื่องดื่มที่จัดวางอยู่บนโต๊ะ ช่วยส่งเสริมให้มีบรรยากาศที่สุนทรีย์ไปกับดนตรีได้เป็นอย่างดี

เครื่องมือชิ้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสี

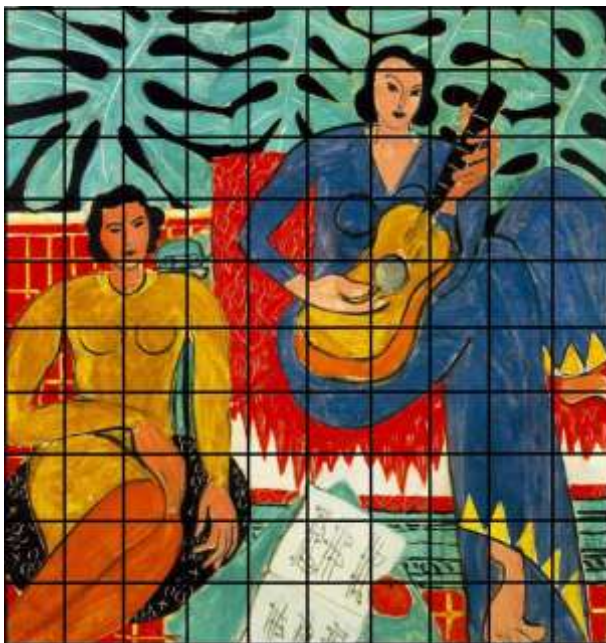
ภาพที่	แดง	เหลือง	น้ำเงิน	เขียว	ขาว
12. The lute	65%	5%	10%	5%	15%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 12 พบ 5 สีแรก ได้แก่ แดง – เหลือง – น้ำเงิน – เขียว – ขาว ร้อยละ 65 – 5 – 10 – 5 – 15 ตามลำดับ

ลักษณะของผลงานใช้โครงสีแดงแสดงความเข้มร้อนแรงทั่วทั้งภาพ ให้ความรู้สึกร้อนแรง เร้าอารมณ์อย่างชัดเจน โดยศิลปินระบายสีหยาบ ๆ แสดงรอยฝีแปรงอย่างเป็นธรรมชาติทั่วทั้งภาพ

ตำแหน่งสีแดงปรากฏครอบคลุมทั่วทั้งภาพ สีน้ำเงินและสีเขียวปรากฏอยู่กึ่งกลางด้านบนของภาพ รวมถึงสีขาวที่แสดงลดทอนระดับอยู่ทั่วทั้งภาพ

ลักษณะการจัดวางสีแดงครอบคลุมทั้งหมด โดยเน้นชุดสีขาวของสตรีที่กำลังติดกีตาร์ให้โดดเด่นออกมาอย่างชัดเจน

ภาพที่ 34 Music (La Musique), อองรี มาติส

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 13	10%	5%	15%	15%	15%	20%	10%	10%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนเป็นลักษณะเดียวกันสร้างความกลมกลืนกันทั่วทั้งภาพ มีการใช้เส้นตัดรูปทรงให้ชัดเจนขึ้น ลักษณะรูปทรงโดยรวมเป็นรูปทรงโค้งมนแบบเรขาคณิตง่าย ๆ เชื่อมต่อกันอย่างลื่นไหล มีเพียงบางส่วนที่เป็นรูปร่างของเส้นหยักขัดแย้งอยู่บ้าง การตัดทอนรูปสตรีทั้งสองคนมีการขยายสัดส่วนให้อวบอ้วนเกินจริงโดยไม่คำนึงถึงรายละเอียดส่วนต่าง ๆ แต่เน้นโครงสร้างรูปทรงที่เรียบแบน ศิลปินจัดวางองค์ประกอบส่วนย่อยต่าง ๆ อย่างอิสระเพื่อให้องค์ประกอบภาพมีความสอดคล้องกันทั้งรูปทรง สี และพื้นผิว มีการเพิ่มเติมลวดลายและพื้นผิวให้มีความน่าสนใจ ไม่เรียบง่ายจนเกินไปในบางส่วน ทำให้รูปทรงส่วนต่าง ๆ มีชีวิตชีวามากขึ้น ศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 55% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 45%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 13	0	0	85%	0	15%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบเป็นการจัดรูปจากเหตุการณ์โดยแสดงรูปสตรี 2 คน กำลังนั่งร้องและเล่นเครื่องดนตรี โดยศิลปินจัดรูปให้มีลักษณะเปิดและไม่จำกัดอยู่ในกรอบภาพ แสดงถึงความอิสระ ลักษณะโดยรวมในการจัดองค์ประกอบภาพไม่เน้นจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่ง แต่มุ่งความสนใจไปที่สตรีทั้ง 2 คน เนื่องจากศิลปินเน้นองค์ประกอบของรูปร่างที่มีความโค้งมน ผสมผสานกับเส้นตรงกับเส้นโค้งที่เรียบง่าย จัดวางกระจายกระจายอยู่ทั่วพื้นภาพสลับกับพื้นที่ว่างอย่างเหมาะสม

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 13	80%	0	20%	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการเล่นดนตรีของสตรี 2 คน สตรีคนหนึ่งกำลังดีดกีตาร์ ส่วนอีกคนหนึ่งกำลังนั่งร้องเพลง ด้านหน้ามีหนังสือแสดงโน้ตเพลงประกอบการเล่นดนตรี โดยรูปสตรีทั้ง 2 คน อยู่ในท่าทางที่กำลังร่วมกันร้องเล่นดนตรีอย่างอิสระ

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	แดง	เหลือง	น้ำเงิน	เขียว	ดำ
13. Music (La Musique)	20%	20%	20%	25%	15%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 13 พบ 5 สีแรก ได้แก่ แดง – เหลือง – น้ำเงิน – เขียว – ดำ ร้อยละ 20 – 20 – 20 – 25 – 15 ตามลำดับ

ลักษณะของสีใช้สีสันตไส และตัดเส้นแบ่งส่วนรูปต่าง ๆ ด้วยเส้นสีดำ โดยระบายสีให้เกิดเป็นพื้นผิวสร้างความมีชีวิตได้อย่างกลมกลืน

ตำแหน่งสีจัดวางเป็นสัดส่วนตามรูปหญิงสาวสองคน และลวดลายต่าง ๆ ที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น ส่งเสริมให้ผลงานจัดวางสีได้อย่างมีจังหวะที่โดดเด่นทั้งภาพ

ลักษณะการจัดวางสีเป็นส่วนตามรูปวัตถุแต่ละชิ้น สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน เป็นกลุ่มแม่สีที่ศิลปินจัดวางให้อยู่รวมกันด้วยความขัดแย้ง เพื่อให้เกิดความรู้สึกอิสระ ทำให้ผลงานเร้าความสนใจผู้ชมได้ดี

ภาพที่ 35 Odalisque with Tambourine, อองรี มาติส

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 14	0	20%	10%	15%	15%	20%	10%	10%
ร้อยละ	100%							

จากภาพศิลปินตัดทอนรูปทรงของสตรีใส่ชุดนักเต้นรำพร้อมเครื่องประดับที่กำลังยืนยกมือเคาะแทมบูรีนตามจังหวะ เต้นรำในท่าทางที่พลิ้วไหว ตัดทอนโครงสร้างของสตรีให้โค้งมนโดยไม่คำนึงถึงรายละเอียดส่วนย่อย โดยระบายสี ตัดทอนรูปด้วยการปาดป้ายสีแปรงแบบหยาบ ๆ อย่างอิสระ และบริสุทธิ์ เพื่อเน้นการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะลวดลายพื้นหลังทั้งหมดได้ตัดทอนให้กระจัดกระจายสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวไปกับอารมณ์ของบทเพลงที่สตรีกำลังเต้นได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน ศิลปินตัดทอนภาพรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 50% คงเหลือรูปตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 50%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 14	0	50%	0	50%	0	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบเป็นการจัดรูปสตรีเต็มตัวกำลังเดินร่าอยู่ตรงกลางภาพ รูปสตรีมีลักษณะท่าทางพลิ้วไหว โยกตัวยกแขนขึ้นโดยกำลังเข่าเครื่องเคาะจังหวะ องค์ประกอบภาพทั้งหมดศิลปินจัดภาพให้ภาพมีลวดลายเต็มพื้นภาพ แบ่งเป็นส่วนพื้นพรหมและผ้า幔ด้านหลัง ทำให้พื้นภาพทั้งหมดมีลวดลายแน่นล้อมรอบสตรี ทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวไปกับลวดลายสร้างความรู้สึกเร้าอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 14	80%	20%	0	0	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการเล่นเครื่องเคาะไปตามจังหวะดนตรี เป็นกิจกรรมการผ่อนคลายความรู้สึกที่อิสระ สตรีเคลื่อนไหวร่างกายไปตามจังหวะเคาะอย่างเพลิดเพลินและสนุกสนาน การแต่งกายด้วยชุดบางเบาแสดงถึงการเปิดเผยตัวตน ไม่ยึดติดกับความเชื่อเก่า ๆ แต่ต้องการให้เกิดความอิสระอย่างงดงาม

เครื่องมือชิ้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสี

ภาพที่	แดง	น้ำเงิน	ขาว
14. Odalisque with Tambourine	25%	60%	15%
ร้อยละ	100%		

ภาพที่ 14 พบ 3 สีแรก ได้แก่ แดง – น้ำเงิน – ขาว ร้อยละ 25 – 60 – 15 ตามลำดับ

ลักษณะของสีเน้น โครงสีน้ำเงินเป็นพื้นหลังเพื่อให้สีขาของชูดสตรีเด่นรำและลวดลาย
เกิดความโดดเด่นไปทั่วทั้งภาพ

ตำแหน่งสีพื้นแบ่งเป็นสองส่วนระหว่างสีน้ำเงินที่เป็นฉากพื้นหลังกับพื้นพรมสีแดง
ส่งเสริมนักเดินที่มีสีขาวสว่างโดดเด่นขึ้น

ลักษณะการจัดวางสีแบ่งแบบรวมกลุ่มเป็นภาพบุคคลทั่วไป ให้นักเดินยืนอยู่ตรงกลางเป็น
จุดเด่น โดยอาศัยท่าทางการเดินด้วยการปาดป้ายสีอย่างอิสระ

การวิเคราะห์ผลงานของศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ

ภาพที่ 36 กลางคืน 2538, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 15	0	0	50%	0	0	30%	0	20%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนรูปทรงเป็นแบบอิสระ โดยศิลปินสร้างสรรค์รูปมนุษย์ด้วยการตัดเส้นด้วยหมึกดำอย่างฉับพลัน รวดเร็ว ไม่แสดงรายละเอียดที่สมบูรณ์ตามท่าทางของนักเดินและผู้คนที่ไปท่องราตรี แต่ศิลปินจะเน้นเส้นและรูปร่างจากการปาดป้ายสีพื้นให้ผสมผสานเป็นรูปร่างเชื่อมต่อกัน เป็นรูปทรงใหม่ที่มีมิติซับซ้อนเกิดความรู้สึกลึกลับซ่อนเร้น โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 85% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 15%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ 1	เนื้อหาข้อ 2	เนื้อหาข้อ 3	เนื้อหาข้อ 4	เนื้อหาข้อ 5	เนื้อหาข้อ 6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 15	0	0	50%	0	0	50%
ร้อยละ	100%					

การจัดองค์ประกอบเป็นการจัดรูปมนุษย์ด้วยการตัดเส้นและใช้รูปร่างสลับกับส่วนของพื้นที่ว่าง โดยศิลปินจัดรูปร่างพื้นหลังด้วยสีสัมพันธ์สีน้ำเงินให้เป็นพื้นหลังเป็นรูปอิสระตามลักษณะการระบายสีด้วยพู่กันขนาดใหญ่ ตัดเส้นอิสระเป็นรูปมนุษย์ท่าทางต่าง ๆ เชื่อมต่อและทับซ้อนกัน โดยไม่มีน้ำหนักแสงเงาและไม่คำนึงถึงจุดสนใจกระจายอยู่เต็มพื้นภาพ

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ 1	เนื้อหาข้อ 2	เนื้อหาข้อ 3	เนื้อหาข้อ 4	เนื้อหาข้อ 5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 15	0	0	50%	50%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวของมนุษย์กับกิจกรรมท่องเที่ยวในสถานเริงรมณ์ยามราตรี การเต้นรำ การกอดจูบการพูดคุย การกินดื่มอาหารเครื่องดื่ม โดยเฉพาะลีลาการเต้นรำของนางโชว์ที่เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยว ทั้งหมดเป็นกิจกรรมการผ่อนคลายของมนุษย์กลุ่มหนึ่งในสังคมที่ต้องการปลดปล่อยความเครียดเพียงหวังว่าช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในชั่วข้ามคืน

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสี

ภาพที่	น้ำเงิน	ส้ม	ขาว	ดำ
15. กลางคืน 2538	35%	35%	20%	10%
ร้อยละ	100%			

ภาพที่ 15 พบ 4 สีแรก ได้แก่ ส้ม – น้ำเงิน – ขาว – ดำ ร้อยละ 35 – 35 – 20 – 10 ตามลำดับ ลักษณะของ โครงสีเป็นการใช้สีคู่ตรงข้ามระหว่างสีส้มกับสีน้ำเงินที่สดใสในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน และมีสีอื่นประกอบเพียงเล็กน้อยเป็นพื้นหลัง โดยระบายด้วยพู่กันขนาดใหญ่ ปาดป้ายอย่างอิสระ เว้นช่องว่างให้เห็นเนื้อกระดาษสีขาวให้สอดคล้องกับรูปตามจังหวะที่แปร่ง

ตำแหน่งสีที่พบในภาพถูกระบายสลับกันไปมาอย่างอิสระและใช้เส้นสีดำตัดเส้นเป็นรูปคนในท่าทางต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพื้นหลังจนเกิดมิติที่ซับซ้อนขึ้น

ลักษณะการจัดวางสีจะกระจายอยู่ในตำแหน่งที่อิสระ โดยศิลปินเน้นลักษณะของสีพื้นสีน้ำเงินและสีส้มเป็นสำคัญ

ภาพที่ 37 กลางคืน 2530, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 16	0	5%	50%	0	0	15%	0	30%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนโดยรวมเป็นการตัดทอนรูปมนุษย์ทั้งหมด ศิลปินตัดทอนให้รูปมนุษย์เป็นรูปร่างที่เรียบง่าย ตัดเส้นแบ่งรูปให้บิดเบือนเรียบแบน ไม่คำนึงถึงน้ำหนักแสงเงาและรายละเอียดส่วนย่อยต่าง ๆ เน้นรูปโครงสร้างมนุษย์ให้ทับซ้อนกันหลายชั้น อัดแน่นอยู่เต็มพื้นที่ภาพ เพื่อสร้างมิติของรูปร่างส่วนประกอบต่าง ๆ ของมนุษย์ให้เกิดความรู้สึกลวงตาไม่แน่นอน โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 16	0	0	85%	0	15%	0
ร้อยละ	100%					

การจัดองค์ประกอบเป็นลักษณะการตัดเส้นและจัดรูปมนุษย์ทับซ้อนกันระจัดกระจายอยู่เต็มพื้นที่ว่าง ลักษณะการจัดรูปเป็นการจัดแบบไม่มีกรอบภาพอย่างอิสระศิลปินจัดรูปบุรุษด้านหน้าให้เป็นจุดนำสายตาที่อยู่ด้านหน้าและเป็นจุดสนใจของภาพ ส่วนประกอบอื่น ๆ เป็นรูปมนุษย์ทับซ้อนกันสร้างรูปร่างใหม่ขึ้นเพิ่มมิติได้อ่างน่าสนใจ เนื่องจากศิลปินต้องการแสดงออกให้รูปมนุษย์ดูสับสน ลึกลับ ราวกับอยู่กับผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในยามราตรี

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 16	0	0	50%	50%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวของมนุษย์กับกิจกรรมท่องเที่ยวในสถานเริงรมณ์ยามราตรี การเดินรำ การกอดจูบการพูดคุย การกินดื่มอาหารเครื่องดื่ม บรรยากาศ เป็นกิจกรรมการผ่อนคลายของมนุษย์กลุ่มหนึ่งในสังคม ที่ต้องการปลดปล่อยความเครียดเพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในยามค่ำคืน กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของการดำเนินชีวิตของตนเอง

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	แดง	เหลือง	ส้ม	ขาว	ดำ
16. กลางคืน 2530	20%	15%	20%	20%	25%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 16 พบ 5 สีแรก ได้แก่ แดง – เหลือง – ส้ม – ขาว – ดำ ร้อยละ 20 – 15 – 20 – 20 – 25 ตามลำดับ

ลักษณะของสีส่วนรวมใช้สีสันตไส ทั้งสีเข้มและสีอ่อน อย่างหลากหลาย ระบายเกลี่ยสีให้เรียบเป็นช่อง ๆ ไม่ทับซ้อนกัน

ตำแหน่งสีถูกระบายแบ่งเป็นช่องขนาดใกล้เคียงกันทั่วทั้งภาพ และมีการตัดเส้นด้วยสีเข้ม-อ่อนให้ภาพเกิดรูปทรงมนุษย์

ลักษณะการจัดวางสีกระจายทั่วทั้งภาพเป็นช่อง ๆ อย่างอิสระ เชื่อมโยงสีกันตามจังหวะของรูปอย่างอิสระ

ภาพที่ 38 เรียงระบำ, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ยึด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 17	0	0	55%	0	0	15%	0	30%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนทั้งหมดเป็นการตัดทอนรูปมนุษย์และ โครงกระดูก ศิลปินตัดทอนให้ รูปมนุษย์เป็นรูปร่างที่เรียบง่าย ไม่คำนึงถึงน้ำหนักแสงเงาและรายละเอียดส่วนย่อยต่าง ๆ เพื่อเน้น โครงสร้างรูปร่างที่จะนำมาทับซ้อนอัดแน่นเบียดเสียดอยู่เต็มพื้นที่ภาพ ปล่อยให้พื้นที่ว่างเพียง เล็กน้อย ซึ่งทำให้รูปเชื่อมต่อกันอย่างซับซ้อนเพื่อสร้างมิติของรูปมนุษย์ให้เกิดความรู้สึกลวงตาไม่ แน่นอน โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 75% คงเหลือ รูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 25%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 17	0	0	85%	0	15%	0
ร้อยละ	100%					

การจัดองค์ประกอบภาพเป็นลักษณะการจัดตามแนวความคิดของศิลปิน โดยเฉพาะ โดยศิลปินจัดรูปมนุษย์เต็มตัววางอัดแน่นเต็มพื้นที่ภาพและทับซ้อนกันอย่างซับซ้อน โดยไม่เน้นจุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งภาพในภาพมีตำแหน่งตรงกึ่งกลางด้านซ้ายที่มีรูปใบหน้าคนขนาดใหญ่อยู่ตำแหน่งเดียว เป็นตำแหน่งที่มีความแตกต่างออกไปจากรูปอื่น ๆ สังเกตเห็นเป็นจุดเด่นที่สุดของภาพ โดยศิลปินเน้นการจัดภาพให้รูปมนุษย์ถูกบีบอัดคล้ายกับอยู่ในเวทีเดินรำที่มีสี่ส้น รายละเอียดต่าง ๆ มีความโดดเด่นเร้าอารมณ์ความรู้สึกอย่างเข้มข้น

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 17	0	0	50%	50%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวของมนุษย์ที่เข้าไปท่องเที่ยวในสถานเริงรมณ์ยามราตรี การเดินรำ การกอดจูบการพุดคุย การกินดื่มอาหารเครื่องดื่ม การแต่งกาย ทั้งหมดเป็นกิจกรรมการผ่อนคลายของมนุษย์กลุ่มหนึ่งในสังคมที่ต้องการปลดปล่อยความทุกข์ใจเพียงหวังว่าช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในช่วงข้ามคืน และไม่สนใจว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร ซึ่งสะท้อนถึงหลักการใช้ชีวิตที่เหมาะสม ภายในภาพมีการใช้รูปโครงกระดูกเป็นสัญลักษณ์ของความอนิจจัง ความไม่แน่นอน ซึ่งแสดงออกถึงการปลดปล่อยอารมณ์สุดขีด อาจส่งผลกระทบในทางเลวร้ายได้ ผู้ชมจะเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของการดำเนินชีวิตของตนเอง

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสี

ภาพที่	เหลือง	ส้ม	เขียว	ม่วง	ฟ้า
17. เรียงระบำ	20%	40%	10%	20%	10%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 17 พบ 5 สีแรก ได้แก่ เหลือง – ส้ม – เขียว – ม่วง – ฟ้า ร้อยละ 20 – 40 – 10 – 20 – 10 ตามลำดับ

ลักษณะโครงสีส่วนรวมเป็นสีเข้มสดใส เป็นสีในกลุ่มสีวรรณะสีร้อนเป็นส่วนมาก ผสมผสานกับสีดำและสีขาวให้ภาพมีระดับความเข้ม-อ่อน แบบ 2 มิติ เรียบแบน โดยไม่คำนึงความเป็นเป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างมิติของรูปมนุษย์ที่ทับซ้อนกันอย่างซับซ้อน

ตำแหน่งสีต่าง ๆ ถูกวางให้สีสัมผัสแย้งกันทั่วทั้งภาพเพื่อทำให้รูปมนุษย์เกิดมิติที่หลากหลายในท่าทางต่าง ๆ

ลักษณะการจัดวางสีจัดเป็นช่องขนาดปานกลาง-เล็ก สลับทับซ้อนกันอย่างอิสระ โดยมีสีในกลุ่มวรรณะสีเย็นประมาณ 20% และกลุ่มวรรณะสีร้อนประมาณ 80% กระจายกระจายกันตามรูปทรงท่าทางของมนุษย์

ภาพที่ 39 กลางคืน 2538, ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 18	0	0	55%	0	0	15%	0	30%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนทั้งหมดเป็นการตัดทอนรูปมนุษย์ ศิลปินตัดทอนให้รูปมนุษย์เป็นรูปร่างที่มีขนาดแตกต่างกันมาก ไม่คำนึงถึงน้ำหนักแสงเงาและรายละเอียดส่วนย่อยต่าง ๆ เพื่อเน้นโครงสร้างรูปร่างขนาดเล็กนำมาทับซ้อนอัดแน่นเบียดเสียดอยู่เต็มพื้นที่ภาพ ซึ่งทำให้รูปเชื่อมต่อกันอย่างซับซ้อนสร้างมิติของรูปมนุษย์ให้เกิดความรู้สึกลวงตาไม่แน่นอน และปล่อยให้พื้นที่ว่างด้านบนเพียงเล็กน้อย โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 18	0	0	50%	0	0	50%
ร้อยละ	100%					

การจัดองค์ประกอบเป็นลักษณะการจัดรูปมนุษย์ท่าทางต่าง ๆ โดยแบ่งส่วนประกอบย่อยทับซ้อนกันด้วยรูปร่างขนาดเล็กกระจายเต็มพื้นที่ภาพผสมผสานกับการตัดเส้นตามแนวความคิดของศิลปิน โดยเฉพาะ มีเพียงพื้นที่ว่างเล็กน้อยอยู่ด้านบน ผลงานไม่เน้นจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่ง เนื่องจากศิลปินต้องการให้รูปร่างขนาดเล็กผสมผสานกันเกิดความลึกลับ ซ่อนเร้น ลวงตา สร้างมิติให้มากขึ้นกว่าปกติ ซึ่งทำให้ผลงานโดยรวมเกิดความโดดเด่นอย่างกลมกลืน

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 18	0	0	50%	50%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวกิจกรรมของมนุษย์ในการท่องเที่ยวสถานเริงรมณ์ในยามราตรี การเดินร่ำ การกอดจูบการพูดคุย การกินดื่มอาหารเครื่องดื่ม การแต่งกาย ซึ่งทั้งหมดเป็นกิจกรรมการผ่อนคลายของมนุษย์กลุ่มหนึ่งในสังคม ที่ต้องการปลดปล่อยความทุกข์ใจเพียงหวังว่าช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในช่วงขำคืน และไม่สนใจว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร ซึ่งสะท้อนถึงหลักการใช้ชีวิตที่เหมาะสม ภายในภาพใช้สีสันที่ฉูดฉาดแสดงถึงการปลดปล่อยอารมณ์สุดขีด

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสี

ภาพที่	เหลือง	น้ำเงิน	ส้ม	เขียว	ฟ้า
18. กรุงเทพฯ-ราตรี	10%	10%	40%	20%	20%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 18 พบ 5 สีแรก ได้แก่ เหลือง – น้ำเงิน – ส้ม – เขียว – ฟ้า ร้อยละ 10 – 10 – 40 – 20 – 20 ตามลำดับ

ลักษณะโครงสีส่วนรวมเป็นสีเข้มสดใส เป็นสีในกลุ่มสีวรรณะสีร้อนและเย็นในปริมาณที่ใกล้เคียงกันซึ่งทำให้ภาพมีระดับความเข้ม-อ่อน แบบ 2 มิติ เรียบแบน โดยไม่คำนึงความเป็นเป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างมิติของรูปมนุษย์ที่ทับซ้อนกันอย่างซับซ้อน

ตำแหน่งสีต่าง ๆ ถูกวางให้สีสัมผัสแย้งกันทั่วทั้งภาพเพื่อทำให้รูปมนุษย์เกิดมิติที่หลากหลายในท่าทางต่าง ๆ ซึ่งส่วนด้านบนของภาพจะใช้สีดำเพื่อให้ทิ้งระยะให้ไกลออกไป

ลักษณะการจัดวางสีจัดเป็นช่องขนาดปานกลาง-เล็ก สลับทับซ้อนกันอย่างอิสระ โดยมีสีในกลุ่มวรรณะสีเย็นประมาณ 50% และกลุ่มวรรณะสีร้อนประมาณ 50% ใกล้เคียงกัน จัดให้กระจายกระจายกันตามรูปทรงท่าทางของมนุษย์

ภาพที่ 40 By Night, ศรีวรรณ เจนहतการกิจ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 19	0	0	55%	0	0	15%	0	30%
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนทั้งหมดเป็นการตัดทอนรูปมนุษย์ ศิลปินตัดทอนให้รูปมนุษย์เป็นรูปร่างที่มีขนาดแตกต่างกันให้ความเรียบง่ายผสมผสานกันให้ซับซ้อน ไม่คำนึงถึงน้ำหนักแสงเงาและรายละเอียดส่วนย่อยต่าง ๆ เพื่อเน้นโครงสร้างรูปร่างที่จะนำมาทับซ้อนอัดแน่นเบียดเสียดอยู่เต็มพื้นที่ภาพ ปล่อยให้พื้นที่ว่างด้านบนเพียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้รูปเชื่อมต่อกันอย่างสิ้นไหลเพื่อสร้างมิติของรูปมนุษย์ให้เกิดความรู้สึกลวงตาไม่แน่นอน โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 80% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 20%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 19	0	0	50%	0	0	50%
ร้อยละ	100%					

การจัดองค์ประกอบเป็นลักษณะการจัดรูปมนุษย์กระจายอยู่เต็มพื้นที่ภาพ แบ่งส่วนประกอบย่อยให้ทับซ้อนกันด้วยรูปร่างขนาดเล็กกระจายเต็มพื้นที่ภาพผสมผสานกับการตัดเส้นตามแนวความคิดของศิลปิน โดยเฉพาะ มีเพียงพื้นที่ว่างเล็กน้อยอยู่ด้านบน ผลงานไม่เน้นจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่ง เนื่องจากศิลปินต้องการให้รูปผสมผสานกันเกิดรูปร่างใหม่ขึ้นเกิดความลึกลับซ่อนเร้น ลวงตา สร้างมิติให้มากขึ้นกว่าปกติ โดยลีลาของรูปและเส้นมีความพลิ้วไหวสร้างความรู้สึกเร้าใจไปกับท่าทางมนุษย์อย่างกลมกลืน

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 19	0	0	50%	50%	0
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวกิจกรรมของมนุษย์ในการท่องเที่ยวสถานเริงรมณ์ในยามราตรี การเดินรำ การกอดจูบการพูดคุย การกินดื่มอาหารเครื่องดื่ม การแต่งกาย ซึ่งทั้งหมดเป็นกิจกรรมการผ่อนคลายของมนุษย์กลุ่มหนึ่งในสังคม ที่ต้องการปลดปล่อยความทุกข์ใจเพียงหวังว่าช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในช่วงข้ามคืน ความต้องการผูกสัมพันธ์กันและการกระตุ้นอารมณ์ของการเดินรำนำพาไปสู่แรงกระตุ้นทางเพศ ซึ่งสะท้อนถึงหลักการใช้ชีวิตที่เหมาะสม

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสี

ภาพที่	แดง	ส้ม	เขียว	ม่วง	ดำ
19. By Night	30%	20%	20%	20%	10%
ร้อยละ	100%				

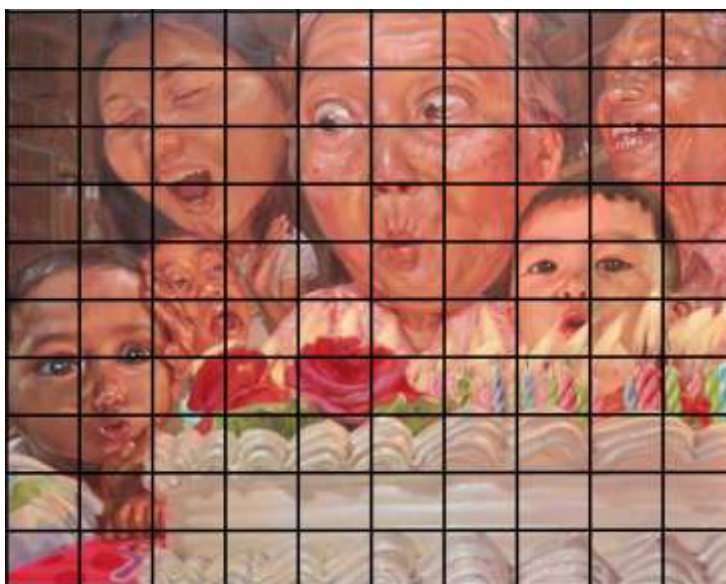
ภาพที่ 19 พบ 5 สีแรก ได้แก่ แดง – ส้ม – เขียว – ม่วง – ดำ ร้อยละ 30 – 20 – 20 – 20 – 10 ตามลำดับ

ลักษณะโครงสีส่วนรวมเป็นสีเข้มปะปนกับสีอ่อนเล็กน้อย พื้นที่ในภาพเป็นสีในกลุ่มสีวรรณะสีร้อนเป็นส่วนมาก ซึ่งเน้นให้ภาพมีระดับความเข้ม-อ่อน แบบ 2 มิติ เรียบแบน โดยไม่คำนึงความเป็นเป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างมิติของรูปมนุษย์ที่ทับซ้อนกันอย่างซับซ้อน

ตำแหน่งสีต่าง ๆ ถูกวางให้สีสัมผัสแย่งกันทั่วทั้งภาพเพื่อทำให้รูปมนุษย์เกิดมิติที่หลากหลายในท่าทางต่าง ๆ ซึ่งส่วนด้านบนของภาพจะใช้สีดำเพื่อเน้นให้ทิ้งระยะให้ไกลออกไป

ลักษณะการจัดวางสีจัดเป็นช่องขนาดปานกลาง-เล็ก สลับทับซ้อนกันอย่างอิสระ โดยมีสีในกลุ่มวรรณะสีเย็นประมาณ 20% และกลุ่มวรรณะสีร้อนประมาณ 80% จัดให้กระจายกระจายกันตามรูปทรงท่าทางของมนุษย์

การวิเคราะห์ผลงานของลำพูน กันเสนาะ

ภาพที่ 41 ยายจะเป่า, ลำพูน กันเสนาะ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ชี้ค	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 20	0	0	20%	70%	0	10%	0	0
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนทั้งหมดเป็นการตัดทอนด้วยการขยายรูปทรงต่าง ๆ รูปมนุษย์ถูกขยาย ศีรษะให้มีขนาดใหญ่เกินความเป็นจริงไปมากกว่าเดิมหลายเท่า ซึ่งศิลปินเจตนาถ่ายทอดสีหน้าที่ เน้นดวงตา จมูก และปาก เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกให้โดดเด่นออกมาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะ ใบหน้าของคุณยายแสดงการขยายของดวงตาให้โปนโต น่าตกใจ รวมถึงส่วนประกอบของใบหน้า คนอื่น ๆ ที่มีความใหญ่โตลดหลั่นกัน แสดงสีหน้าหัวเราะ ยิ้มแย้มในวันเกิดคุณยาย สอดคล้องกับ เหตุการณ์แห่งความสุข โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 25% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 75%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 20	0	0	20%	0	80%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบภาพเป็นมุมมองทางด้านหน้า คล้ายมุมมองการถ่ายภาพด้วยกล้องถ่ายรูป ศิลปินจัดองค์ประกอบภาพโดยการจัดวางรูปเค้กวันเกิดสีขาวอยู่ด้านหน้า และล้อมรอบไปด้วยบรรดาลูกหลานของคุณยาย จุดสนใจของภาพอยู่ที่ใบหน้าของคุณยายที่อยู่บริเวณตรงกลางเบื้องขึ้นไปด้านบน ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าใบหน้าคนอื่น ๆ แสดงรายละเอียดชัดเจน ดวงตากลมโตเพราะตื่นตกใจกับเค้กวันเกิด ส่วนองค์ประกอบใบหน้าคนอื่น ๆ เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้ใบหน้าของคุณยายโดดเด่น โดยจัดให้อยู่ใกล้ชิดกัน แสดงให้เห็นใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงถึงความอบอุ่นของคนในครอบครัว

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 20	0	0	0	10%	90%
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวงานเฉลิมฉลองครบรอบวันเกิดของคุณยาย เป็นเหตุการณ์ในขณะที่กำลังร้องเพลง Happy Birth Day โดยมีเด็กอยู่ด้านหน้า จุดเทียนรอไว้ให้คุณยายเป่า ลักษณะที่ของเหตุการณ์นี้คือการแสดงสีหน้าที่บ่งบอกถึงความอึดอัดใจที่ตกใจอย่างมีความสุข ซึ่งศิลปินขยายใบหน้าให้มีขนาดใหญ่กว่าปกติ แสดงถึงความความรู้สึกที่แท้จริงผ่านใบหน้าได้อย่างชัดเจน

เครื่องมือชิ้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

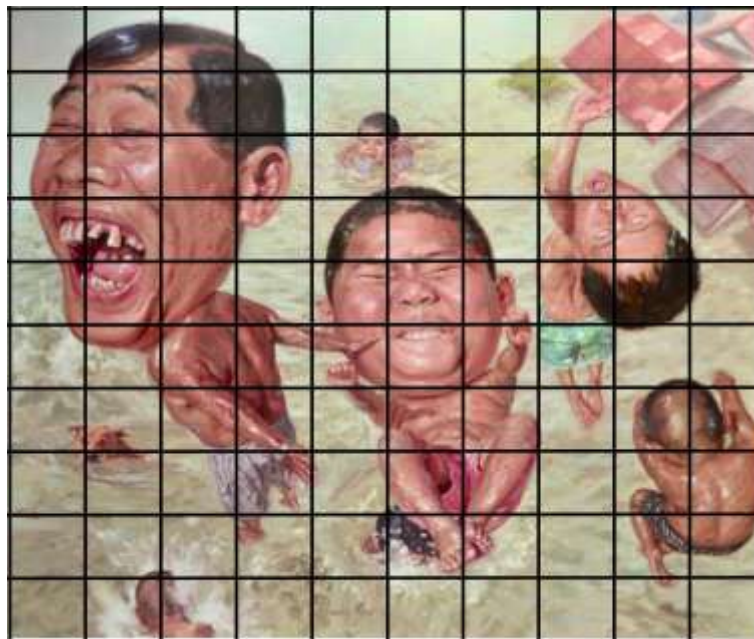
ภาพที่	แดง	ส้ม	น้ำตาล	ชมพู	ขาว
20. ยายจะเป่า	10%	45%	20%	10%	15%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 20 พบ 5 สีแรก ได้แก่ แดง – ส้ม – น้ำตาล – ชมพู – ขาว ร้อยละ 10 – 45 – 20 – 10 – 15 ตามลำดับ

ลักษณะของสีส่วนรวมเป็นสีส้มของแสงเทียนให้ความรู้สึกอบอุ่น แสงนํ้าหนัก แสงเงา ครบถ้วนและแทรกสีสันสดใสไว้อย่างอิสระ ศิลปินระบายด้วยเนื้อสีที่หนาทับซ้อนผสมกันภายในภาพที่ร่องรอยฝีแปรงอย่างชัดเจนทั่วทั้งภาพ

ตำแหน่งสีส่วนรวมของภาพมีลักษณะเป็นภาพเหตุการณ์ช่วงเวลาเป่าเทียนวันเกิดของคุณยาย แสดงมุมมองระดับสายตาปรกติค่อนข้างต่ำคล้ายเด็กมองขึ้นมา

ลักษณะการจัดวางสีเน้นจัดเป็นส่วนตามรูปใบหน้ามนุษย์และส่วนของเค้กที่แบ่งแยกกันอย่างชัดเจนอัดแน่นเต็มพื้นที่ภาพ โดยศิลปินจัดให้สีขาวของเค้กอยู่ด้านหน้า และส่วนสีส้มของใบหน้าก่อนไปทางด้านบนของภาพ

ภาพที่ 42 น้ำท่วมปีนี้ทุกบ้านล้วนมีแต่คราบน้ำตา, ลำพู่ กันเสนาะ
เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ขีด	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 21	0	0	25%	50%	0	25%	0	0
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนทั้งหมดเป็นการตัดทอนโครงสร้างของมนุษย์ โดยการขยายส่วนศีรษะให้มีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าปกติ เพื่อแสดงสีหน้าในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและบิดเบือนโครงสร้างร่างกายให้มีท่าทางที่อิสระตามลีลาของคนกระโดดน้ำ เหมือนกับการกระโดดเล่นกับท่าทาง โดยศิลปินพยายามถ่ายทอดสีหน้าและท่าทางที่แสดงอารมณ์ปลดปล่อยอย่างถึงที่สุด โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 25% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 75%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 21	0	0	50%	0	50%	0
ร้อยละ	100%					

ผลงานเป็นภาพในมุมมองสูงจากเหตุการณ์กระโดดน้ำ ลักษณะการจัดองค์ประกอบภาพแบ่งรูปคน รูปบ้าน รูปสุนัข แยกออกจากกันอย่างชัดเจน โดยจัดวางให้กระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ โดยศิลปินเน้นจุดเด่นของใบหน้าคนด้วยขนาดใหญ่กว่าปกติ จุดสนใจแรกอยู่ที่ตำแหน่งทางด้านซ้ายเฉียงขึ้นไปทางด้านบน เป็นใบหน้าของคุณผู้ชายพันหลอที่กำลังอ้าปากร้องด้วยความหวาดเสียว จุดสนใจรองลงมาอยู่ที่ตำแหน่งตรงกลางภาพเป็นรูปใบหน้าของเด็กผู้ชายอ้วนกลม แสดงสีหน้าหลับตาและกัดปากด้วยความตื่นเต้น จุดเด่นรองลงมาเป็นใบหน้าเด็กทางด้านขวาที่หยอกล้อเล่นกับตัวเองด้วยการทำคહે่ ปากจู๋ โดยท่าทางของคนทั้งหมดแสดงออกถึงท่าทางกระโดดน้ำที่อิสระ ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ศิลปินสอกแทรกเข้ามาช่วยให้องค์ประกอบภาพมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับการเลี้ยงสัตว์	อื่น ๆ
ภาพที่ 21	0	0	30%	0	70%
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวการกระโดดน้ำของชาวบ้าน โดยวิฤตการณ์น้ำท่วมมาประยุกต์เป็นเรื่องราวขึ้นใหม่ สิ่งที่ศิลปินต้องการถ่ายทอดคือความสุขเล็กๆ ที่ยิ่งใหญ่ ท่ามกลางความทุกข์ยากแค้นรำเคี้ยวของปัญหาน้ำท่วมที่ชาวบ้านไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ถ่ายทอดผ่านกิจกรรมการเล่นน้ำอย่างสนุกสนานเพื่อชี้ให้เห็นการบรรเทาความเครียดจากสภาวะที่ทุกข์ยาก ซึ่งในทีใดมีความทุกข์มนุษย์ก็ใช้เป็นโอกาสพลิกให้เกิดความสุขขึ้นได้

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	น้ำตาล	เขียวอ่อน	ดำ
21. น้ำท่วมปีนี้ทุกบ้าน ล้วนมีแต่คราบน้ำตา	40%	50%	10%
ร้อยละ	100%		

ภาพที่ 21 พบ 3 สีแรก ได้แก่ น้ำตาล – เขียวอ่อน – ดำ ร้อยละ 40 – 50 – 10 ตามลำดับ

ลักษณะของสีส่วนรวมเป็นสีสันตามธรรมชาติ มองเห็นสีวัตถุตามความเป็นจริงโดยมี
น้ำหนัก แสงเงาครบถ้วนและแทรกสีสันสดใสไว้อย่างอิสระ ศิลปินระบายด้วยเนื้อสีที่หนาทับซ้อน
ผสมกันภายในภาพทิ้งร่องรอยฝีแปรงอย่างชัดเจนทั่วทั้งภาพ

ตำแหน่งสีส่วนรวมของภาพมีลักษณะเป็นภาพเหตุการณ์ เป็นด้านมุมสูงที่มองลงมาเห็น
พื้นน้ำสีเขียวอ่อน สีเนื้อตัวน้ำตาลของมนุษย์ และอื่น ๆ เต็มพื้นที่

ลักษณะการจัดวางสีเน้นจัดเป็นส่วนตามรูปมนุษย์และบ้านที่แบ่งแยกกันอย่างชัดเจน
โดยศิลปินจัดให้สีเขียวอ่อนของพื้นที่น้ำล้อมรอบสีน้ำตาลของรูปมนุษย์ เพื่อเน้นให้สีน้ำตาล โดด
เด่นขึ้นแสดงรายละเอียดของใบหน้าอย่างชัดเจน

ภาพที่ 43 แม่ฉันให้ตายดีกว่า, ล่าพู่ กันเสนาะ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ชี้ค	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 22	0	0	25%	50%	0	25%	0	0
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนเน้นการตัดทอนรูปมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายในการถ่ายทอดรูปแบบมนุษย์ที่เน้นการขยายส่วนของศีรษะ เพื่อแสดงอากัปกริยาการแสดงออกผ่านใบหน้าด้วยสีหน้าที่ตกใจ บางคนก็หัวเราะ ยิ้มแย้ม โดยเฉพาะรูปผู้หญิงที่กำลังถูกสาदन้ำ แสดงสีหน้าที่แปลกประหลาดขณะถูกสาदन้ำ รวมถึงใบหน้าของคนอื่น ๆ ที่มีลักษณะสนุกสนานกับกิจกรรมการเล่นน้ำในวันสงกรานต์ โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 25% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 75%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 22	0	50%	0	10%	40%	0
ร้อยละ	100%					

ผลงานเป็นภาพเหตุการณ์ในเทศกาลสงกรานต์ที่มีผู้คนเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน ศิลปินจัดวางรูปคนเล่นน้ำให้กระจุกกระจายอยู่เต็มพื้นที่ภาพ เน้นจุดสนใจที่ใบหน้าของผู้เล่นน้ำด้วยขนาดที่มีขนาดใหญ่กว่าปรกติ โดยภาพนี้เน้นใบหน้าผู้หญิงที่กำลังถูกสาดน้ำ แสดงสีหน้าตกใจขณะถูกสาดน้ำ ส่วนคนอื่น ๆ ก็ซุกมุนวุ่นวาย องค์ประกอบภาพจึงเน้นให้เกินเลยความเป็นจริงไม่คำนึงถึงการจัดโครงสร้างร่างกายของมนุษย์ให้สมส่วน แต่จะปล่อยให้ไปอย่างอิสระ ช่วงด้านบนของภาพมีความหนาแน่นของรูปมากกว่าด้านล่าง ซึ่งมีพื้นที่ว่างเห็นเป็นพื้นเพื่อพักสายตาไม่ให้รูปหนาแน่นมากเกินไป

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 22	0	0	10%	0	90%
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวในเทศกาลสงกรานต์ของกลุ่มวัยรุ่นที่มีการสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน เป็นเหตุการณ์ที่ค่อนข้างซุกมุนวุ่นวาย การสาดน้ำกระจุกกระจายไม่คำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณี แต่จะสาดกันเพื่อความสนุกสนานเป็นหลัก ลักษณะเรื่องราวจึงเป็นเหตุการณ์หนึ่งในวันสงกรานต์ซึ่งผู้คนต่างต้องการใช้กิจกรรมการสาดน้ำเป็นทางเลือกในการปลดปล่อยความตึงเครียด

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	ส้ม	ชมพู	ฟ้า	ขาว	ดำ
22. ฆ่าฉันทให้ตายดีกว่า	40%	35%	5%	10%	10%
ร้อยละ	100%				

ภาพที่ 20 พบ 5 สีแรก ได้แก่ ส้ม – ชมพู – ฟ้า – ขาว – ดำ ร้อยละ 40 – 35 – 5 – 10 – 10 ตามลำดับ

ลักษณะของสีส่วนรวมเป็นสีสันตามธรรมชาติ มองเห็นสีวัตถุตามความเป็นจริงโดยมีน้ำหนัก แสงเงาครบถ้วนและแทรกสีสันสดใสไว้อย่างอิสระ ศิลปินระบายด้วยเนื้อสีที่หนาทับซ้อนผสมกันภายในภาพทั้งร่องรอยฝีแปรงอย่างชัดเจนทั่วทั้งภาพ

ตำแหน่งสีส่วนรวมของภาพมีลักษณะเป็นภาพเหตุการณ์ เป็นมุมมองด้านบนที่มองลงมาเห็นพื้นดินสีส้ม สีชมพูของใบหน้า สีขาวของสายน้ำที่สาด และอื่น ๆ เต็มพื้นที่

ลักษณะการจัดวางสีกระจายทั่วพื้นที่ โดยเฉพาะด้านบนมีการใช้สีที่หนาแน่นมากกว่าด้านล่าง โดยศิลปินเน้นสีสันสว่างจัดแต่งแต้มส่วนเล็ก ๆ ให้มีรายละเอียดเกิดความเคลื่อนไหวอย่างเป็นธรรมชาติ

ภาพที่ 44 สาดต้องสาด, ลำพู กันเสนาะ

เครื่องมือชิ้นที่ 1 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตัดทอนรูปทรง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา ย่อย1	เนื้อหา ย่อย2	เนื้อหา ย่อย3	เนื้อหา ย่อย4	เนื้อหา ย่อย5	เนื้อหา ย่อย6	เนื้อหา ย่อย7	เนื้อหา ย่อย8
การตัดทอน รูปทรง	เหลี่ยม	กลม	อิสระ	ชี้ค	หด	บิดเบี้ยว	ต่อเติม	ผสมผสาน
ภาพที่ 23	0	0	25%	50%	0	25%	0	0
ร้อยละ	100%							

ลักษณะการตัดทอนเป็นการขยายสัดส่วนศีรษะของมนุษย์ และบิดเบือนโครงสร้างท่าทางให้สอดคล้องกับเรื่องราว เนื่องจากศิลปินต้องการถ่ายทอดอากัปกริยาผ่านใบหน้า เพื่อต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านสีหน้าที่ตื่นตกใจอย่างสนุกสนานกับการเล่นน้ำ สาดน้ำกันอย่างสุดเหวี่ยง โดยเฉพาะใบหน้าของหนุ่มสาวที่นั่งอยู่บนจักรยานยนต์ที่กำลังถูกสาดน้ำมีขนาดศีรษะใหญ่โตเกินกว่าความเป็นจริงอยู่มาก รวมถึงคนอื่น ๆ ก็มีขนาดศีรษะใหญ่รองลงไปตามลำดับระยะใกล้ไกลสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม สังเกตได้จากรูปคนที่ไม่นั่ง ขนาดศีรษะจะมีขนาดใหญ่รองลงมาจนเกือบจะมีขนาดปกติ โดยศิลปินตัดทอนรูปทรงโดยรวมออกจากความเหมือนจริงประมาณ 25% คงเหลือรูปทรงตามความเป็นจริงไว้ประมาณ 75%

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจ

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5	เนื้อหาข้อ6
การจัดองค์ประกอบ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันทุกประการ	การจัดแบบชาย-ขวาเท่ากันโดยความรู้สึก	การจัดแบบชาย-ขวาไม่เท่ากัน	การจัดจุดสนใจกึ่งกลางภาพ	การจัดจุดสนใจในตำแหน่งสำคัญของภาพ	ไม่มีจุดสนใจ
ภาพที่ 23	0	0	75%	0	25%	0
ร้อยละ	100%					

ลักษณะการจัดองค์ประกอบและการวางจุดสนใจของภาพนี้ ศิลปินวางจุดสนใจที่ใบหน้าของผู้หญิงและผู้ชายที่อยู่บนจักรยานยนต์ซึ่งถูกสาดน้ำอย่างชุ่มฉ่ำ โดยเน้นขนาดให้มีขนาดใหญ่กว่าใบหน้าคนอื่น ๆ มีรายละเอียดชัดเจนกว่า และแสดงสีหน้าอารมณ์ความรู้สึกโดดเด่นและชัดเจนกว่าคนอื่น ๆ ศิลปินจัดองค์ประกอบส่วนร่วมด้วยการจัดรูปเต็มพื้นที่ภาพให้มีลักษณะบีบอัดกันภายในภาพเพื่อเน้นความเชื่อมโยงของกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน เมื่อมองภาพรวมทั้งหมดน้ำหนักทางด้านซ้ายจะมีรูปเต็มพื้นที่ภาพมากกว่า ทำให้มีน้ำหนักไปเอียงไปทางซ้ายมากกว่าทางขวา ซึ่งทำให้ภาพมีองค์ประกอบที่เป็นธรรมชาติไม่แข็งกระด้าง

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบสังเกตการสังเกตแบบมีโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์เรื่องราว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาข้อ1	เนื้อหาข้อ2	เนื้อหาข้อ3	เนื้อหาข้อ4	เนื้อหาข้อ5
การนำเสนอเรื่องราว	มนุษย์กับการละเล่นดนตรี	มนุษย์กับการแสดง	มนุษย์กับการพักผ่อน	มนุษย์กับงานเลี้ยงสังสรรค์	อื่น ๆ
ภาพที่ 23	0	0	10%	0	90%
ร้อยละ	100%				

ผลงานเป็นภาพที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการเล่นน้ำในเทศกาลสงกรานต์ โดยสื่อถึงกลุ่มวัยรุ่นที่เล่นสาดน้ำกันอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นการเล่นน้ำที่เกินเลยขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม กลุ่มวัยรุ่นต่างสาดน้ำกันและปะแป้งกันอย่างสนุกสนาน ซึ่งดูจากสีหน้าของแต่ละคนต่างมีความพึงพอใจและแสดงถึงความสุขตามลักษณะเฉพาะตน

เครื่องมือขั้นที่ 4 ตารางกริด วิเคราะห์โครงสร้างสี

ภาพที่	ส้ม	ชมพู	เทา	ขาว
23. สาดต้องสาด	50%	10%	20%	20%
ร้อยละ	100%			

ภาพที่ 23 พบ 4 สีแรก ได้แก่ ส้ม – ชมพู – เทา – ขาว ร้อยละ 50 – 10 – 20 – 20 ตามลำดับ ลักษณะของสีส่วนรวมเป็นสีสันตามธรรมชาติ มองเห็นสีวัตถุตามความเป็นจริงโดยมีน้ำหนัก แสงเงาครบถ้วนและแทรกสีสันสดใสไว้อย่างอิสระ ศิลปินระบายด้วยเนื้อสีที่หนาทับซ้อนผสมกันภายในภาพทิ้งร่องรอยฝีแปรงอย่างชัดเจนทั่วทั้งภาพ

ตำแหน่งสีส่วนรวมของภาพมีลักษณะเป็นภาพเหตุการณ์ เป็นมุมมองปรกติที่มีความใกล้ชิดกัน สีส้มและสีชมพูของใบหน้า สีขาวของสายน้ำที่สาด และอื่น ๆ เต็มพื้นที่ โดยศิลปินจะเน้นสีในตำแหน่งของผู้หญิงและผู้ชายด้านหน้าที่โดนสาดน้ำ

ลักษณะการจัดวางสีกระจายเต็มทั่วพื้นที่ มีการใช้สีที่หนาแน่นโดยศิลปินเน้นสีสันสว่างจัดแต่งเต็มส่วนเล็ก ๆ ให้มีรายละเอียดเกิดความเคลื่อนไหวอย่างเป็นธรรมชาติ

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การสัมภาษณ์ครั้งที่ 1

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 อาจารย์สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 อาจารย์ธานีรินทร์ ตันตระกูล และผู้เชี่ยวชาญที่ 3 อาจารย์นิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์ ตามลำดับดังนี้

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลงานชิ้นที่ 1

1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือมากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ผลงานเป็นลักษณะการตัดทอนที่พบเห็น โดยทั่วไป ไม่โดดเด่น รูปเต็มพื้นภาพเกินไป

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 รูปทรงรกเกินไป

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ใช้เส้นแสดงรูปทรงได้สอดคล้องแสดงความลื่นไหลของเส้นโค้งได้ดี

2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือมากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 จัดรูปให้เป็นมวลงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 จัดองค์ประกอบภาพรกเกินไปทำให้ไม่รู้ว่าจุดสนใจอยู่ตรงไหน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 จัดองค์ประกอบโดยเน้นให้มีจุดเด่นชัดเจนมากขึ้น จุดเด่นไม่ชัดเจน

3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือมากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 โดยรวมผลงานไม่น่าเชื่อถือแต่แรกเห็นไม่ (first impression)

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เนื้อหาเรื่องราวโดยรวมใกล้เคียงกันเป็นงานปาร์ตี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงที่มีการแสดงดนตรีใกล้เคียงสอดคล้องกันดี

4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดโครงสร้างสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความน่าเชื่อถือมากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ควรปรับสีสันสดใสให้ประสานกลมกลืนกัน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ตัดสีที่บ อก และสีที่อื่นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ใช้สีตัดกันอย่างเด็ดขาดระหว่างรูปกับพื้นทำให้ผลงานดูไม่นิ่ง

5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความร่าเริงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ข้อ 1 นำทัศนธาตุมาใช้ให้โดดเด่น

ข้อ 2 ปรับขนาดผลงานให้ใหญ่ขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ข้อ 1 จัดองค์ประกอบไม่ให้รก ให้สีเน้นจุดเด่นสร้างมิติขึ้นมา

ข้อ 2 ขนาดของผลงานมีความสำคัญในการสื่อความร่าเริง ขนาดที่มีความกว้างและยาวมากจะช่วยให้

ข้อ 3 ควรมีการศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง

ข้อ 4 ควรมีการจัดเรื่องราวความร่าเริงให้แคบลงว่าเรื่องใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 เพิ่มการจัดพื้นที่กับภาพให้สอดคล้องกลมกลืนกันด้วยพื้นผิว

ข้อ 2 ให้เกลี้ยงเกะเรียบขึ้น ไม่หยาบเกินไป และผสมผสานกับพื้นผิวให้สอดคล้อง

ข้อ 3 ปรับรูปทรงของเครื่องดนตรีให้ชัดเจนขึ้น ไม่คล้ำกลายรูปทรงมากเกินไป

สรุปผลงานชิ้นที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คะแนนคำร้อยละดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ให้คะแนน 75%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ให้คะแนน 70%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ให้คะแนน 75%

สรุปรวมผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 73.3 %

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลงานชิ้นที่ 2

1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ผลงานยังเป็นลักษณะการตัดทอนที่เห็นโดยทั่วไป กระจายกระจายมากเกินไป

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 รูปทรงรกเกินไป บางคนดูน่ากลัวไม่ยิ้มและหัวเราะ

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ใช้เส้นแสดงรูปทรงได้สอดคล้องแสดงความเคลื่อนไหวของเส้นโค้งได้ดี ทำให้รูปทรงดูเคลื่อนไหว ส่งเสริมความรู้สึกร่าเริงได้ดี

2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 จัดรูปให้เป็นมวลงมากขึ้น โดยรวมใช้ได้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 จัดองค์ประกอบภาพรกเกินไป ทำให้ไม่รู้ว่าจุดสนใจอยู่ตรงไหน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 จัดองค์ประกอบ โดยเน้นให้มีจุดเด่นชัดเจน

3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 โดยรวมผลงานไม่ร่าเริงแต่แรกเห็นไม่ (first impression)

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เนื้อหาเรื่องราวโดยรวม ใกล้เคียงกันเป็นงานปาร์ตี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงที่มีการแสดงดนตรีใกล้เคียงสอดคล้องกันดี

4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดโครงสร้างสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ควรปรับสีสันสดใสให้ประสานกลมกลืนกัน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ตัดสีที่บ ้อออก และศึกษสีอื่นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 มีสีสันที่สะอาดสดใส และตัดกันอย่างเด็ดขาดทำให้ผลงานดูไม่นิ่ง

5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความร่าเริงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ข้อ 1 นำทัศนธาตุมาใช้ให้โดดเด่น

ข้อ 2 ปรับขนาดผลงานให้ใหญ่ขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ข้อ 1 จัดองค์ประกอบไม่ให้รก ให้สีเน้นจุดเด่นสร้างมิติขึ้นมา

ข้อ 2 ขนาดของผลงานมีความสำคัญในการสื่อความร่าเริง ขนาดที่มีความกว้างและยาวมากจะช่วยให้

ข้อ 3 ควรมีการศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง

ข้อ 4 ควรมีการจัดเรื่องราวความร่าเริงให้เคลลงว่าเรื่องใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 การใช้พื้นผิวด้วยสีตรงข้ามให้อยู่ร่วมกันทำได้ดี

ข้อ 2 เพิ่มการจัดพื้นที่กับภาพให้สอดคล้องกลมกลืนกันด้วยพื้นผิว

ข้อ 3 ปรับรูปทรงของเครื่องดนตรีให้ชัดเจนขึ้น ไม่คลี่คลายรูปทรงมากเกินไป

สรุปผลงานชิ้นที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คะแนนคำร้อยละดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ให้คะแนน 75%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ให้คะแนน 80%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ให้คะแนน 75%

สรุปรวมผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 76.6 %

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลงานชิ้นที่ 3

1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ตัดทอนรูปร่าง รูปทรงเปิดบ้าง (Open form) ไม่ต้องเป็นเหลี่ยมและเป็นขอบคม

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 โบหน้าและท่าทางลีลาคนต้องสื่อถึงความร่าเริงให้เข้าใจ

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ใช้เส้นแสดงรูปทรงได้สอดคล้องทำให้รูปทรงดูเคลื่อนไหว

2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 โดยรวมสะท้อนความร่าเริงในการจัดรูปทรงมนุษย์ให้ประสานกันได้ โดยมีรูปทรงแบบเรขาคณิต (Geometry form) และรูปทรงธรรมชาติ (Organic form)

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เริ่มมีระยะ ต้องเน้นให้มีมิติด้านหน้า กลาง หลัง

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 จัดองค์ประกอบโดยเน้นให้มีจุดเด่นชัดเจนมากขึ้น จุดเด่นไม่ชัดเจน

3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ต้องตีความในการแสดงออกทางทัศนศิลป์ให้เน้นความร่าเริงแต่แรกเห็น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เรื่องราวชิ้นนี้สอดคล้องกว่าชิ้นอื่น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงที่มีการแสดงดนตรีใกล้เคียงสอดคล้องกันดี

4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดโครงสร้างที่สอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อย
เพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ใช้สีสัน โทนหวานและโทนร้อนอยู่รวมกัน สัมพันธ์กันได้ดี

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ปรับไม่ทำให้สีหนักและสีดำ ให้ใช้สีสดใสใส

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ใช้สีตัดกันอย่างเด็ดขาดระหว่างรูปกับพื้นทำให้ผลงานดูไม่นิ่ง

5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความร่าเริงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ข้อ 1 ต้องสกัดความเป็นตัวตนให้ชัดเจน อาจเหลือเพียงสัญลักษณ์ ให้เด่นชัดจุดใด
จุดหนึ่ง หรือจุดเดียว

ข้อ 2 ปรับขนาดผลงานให้ใหญ่ขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ข้อ 1 จัดองค์ประกอบไม่ให้รก ให้สีเน้นจุดเด่นสร้างมิติขึ้นมา

ข้อ 2 ขนาดของผลงานมีความสำคัญในการสื่อความร่าเริง ขนาดที่มีความกว้างและ
ยาวมากจะช่วยให้

ข้อ 3 ควรมีการศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง

ข้อ 4 ควรมีการจัดเรื่องราวความร่าเริงให้แคบลงว่าเรื่องใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 เพิ่มการจัดพื้นที่กับภาพให้สอดคล้องกลมกลืนกันด้วยพื้นผิว

ข้อ 2 เพิ่มน้ำยาทาเล็บให้มากขึ้น เพื่อให้มีเอกภาพมากขึ้น

ข้อ 3 ให้เกลี่ยสีเรียบขึ้น ไม่หยาบเกินไป และผสมผสานกับพื้นผิวให้สอดคล้อง

ข้อ 4 ปรับรูปทรงของเครื่องดนตรีให้ชัดเจนขึ้น ไม่คล้คลายรูปทรงมากเกินไป

สรุปผลงานชิ้นที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คะแนนค่าร้อยละดังนี้

ผู้ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ให้คะแนน 75%

ผู้ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ให้คะแนน 85%

ผู้ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ให้คะแนน 80%

สรุปรวมผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.0 %

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลงานชิ้นที่ 4

1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 รูปร่าง รูปทรงคลี่คลายน้อยไป ต้องมีรูปทรงที่ไม่อยู่ในกรอบ สะบัด ไร้รูป ให้มีสีแปร่งพลา่แก้วบ้าง

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ผลงานเริ่มคลี่คลายรูปทรง การตัดทอนต้องปรับให้มีความร่าเริงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ใช้เส้นแสดงรูปทรงได้สอดคล้องแสดงความเคลื่อนไหวของเส้นโค้งได้ดี ทำให้รูปทรงดูเคลื่อนไหว ส่งเสริมความรู้สึกร่าเริงได้ดี

2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 โดยรวมสะท้อนความร่าเริงในการจัดรูปทรงมนุษย์ให้ประสานกันได้ โดยมีรูปทรงแบบเรขาคณิต (Geometry form) และรูปทรงธรรมชาติ (Organic form)

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 พยายามจัดให้มีระยะ และมีจุดสนใจชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 จัดองค์ประกอบ โดยเน้นให้มีจุดเด่นชัดเจน

3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 เนื้อหาโดยรวมมีความใกล้เคียงกัน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เนื้อหาเรื่องราวโดยรวมใกล้เคียงกันเป็นงานปาร์ตี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงที่มีการแสดงดนตรีใกล้เคียงสอดคล้องกันดี

4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดโครงสร้างสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ใช้สีสว่างมากเกินไป ดูแล้วเลี่ยน ควรมีการเพิ่มสีเหลือง (lemon yellow) และสีขาวให้สดใสขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ปรับไม่ทำให้สีหนักและสีดำ ให้ใช้สีสดใส

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 มีสีที่สะอาดสดใส มีการเจอสีขาว และสีตัดกันอย่างเด็ดขาดทำให้ผลงานดูไม่นิ่ง

5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความร่าเริงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ข้อ 1 ต้องสกัดความเป็นตัวตนให้ชัดเจน อาจเหลือเพียงสัญลักษณ์ ให้เด่นชัดจุดใด

จุดหนึ่ง หรือจุดเดียว

ข้อ 2 ปรับขนาดผลงานให้ใหญ่ขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ข้อ 1 จัดองค์ประกอบไม่ให้รก ให้สีเน้นจุดเด่นสร้างมิติขึ้นมา

ข้อ 2 ขนาดของผลงานมีความสำคัญในการสื่อความร่าเริง ขนาดที่มีความกว้างและยาวมากจะช่วยให้

ข้อ 3 ควรมีการศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง

ข้อ 4 ควรมีการจัดเรื่องราวความร่าเริงให้เคลลงว่าเรื่องใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 การใช้พื้นผิวด้วยสีตรงข้ามให้อยู่ร่วมกันทำได้ดี

ข้อ 2 เพิ่มการจัดพื้นที่กับภาพให้สอดคล้องกลมกลืนกันด้วยพื้นผิว

ข้อ 3 เพิ่มน้ำยาทาเล็บให้มากขึ้น เพื่อให้มีเอกภาพมากขึ้น

ข้อ 4 ปรับรูปทรงของเครื่องดนตรีให้ชัดเจนขึ้น ไม่คลี่คลายรูปทรงมากเกินไป

สรุปผลงานชิ้นที่ 4 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คะแนนคำร้อยละดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ให้คะแนน 75%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ให้คะแนน 85%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ให้คะแนน 80%

สรุปรวมผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.0 %

การสัมภาษณ์ครั้งที่ 2

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลงานชิ้นที่ 5

1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 เป็นรูปทรงอิสระมากขึ้น สัมพันธ์กัน ลื่นไหลไปตามสัดส่วนดี

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เหมือนภาพล้อเสียดสีสังคม แสดงคนเต็มตัว เน้นตัวตนมากขึ้นแสดงความร่าเริงได้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 รูปทรงชัดเจนขึ้นแสดงความเคลื่อนไหวได้ ไม่หยุดนิ่ง โดยเส้นที่นำมาใช้

แสดงความร่าเริงได้

ข้อ 2 รูปคนที่ 2 กับคนที่ 3 มีความเป็นสากลมากขึ้นไป อยากให้เป็นแบบไทยสากล

2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 องค์ประกอบภาพกลมกลืน ขาดความเข้มบางจุด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 องค์ประกอบเน้นการจัดรูปคนมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 มีชั้นเชิงดี ขาดการเน้นจุดเด่นซึ่งเหมือนกับว่ามีสิ่งที่ต้องการนำเสนอมาก ควรลดจุดรอง และเน้นจุดเด่นให้ชัดเจนกว่าเดิม

3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 แสดงความร่าเริงได้ดี

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 แสดงเรื่องนักดนตรีชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 เป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความร่าเริงได้ เกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงชัดเจน

4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดโครงสร้างสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 โครงสร้างหลากหลายดีแสดงความร่าเริง

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ข้อ 1 เน้นให้ใช้สีแท้มากขึ้น สดใสมากขึ้นได้อีก ระบายทับซ้ำให้แน่นมีมิติมากขึ้น

ข้อ 2 ระบายสีให้เป็นพื้นผิวมากขึ้นไป ให้มีพื้นผิวเรียบร้อยอยู่ในตำแหน่งที่

เหมาะสม

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 เห็นถึงความสดใส มีการตัดกันของความเข้มอ่อนแสดงถึงความมีชีวิตมีลมหายใจ ซึ่งทำให้เกิดความร่าเริงตามมา

ข้อ 2 โครงสีสดใสแสดงถึงความสนุกสนานร่าเริงได้ดี

5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความร่าเริงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 การเน้นน้ำหนักของความสว่างควรมีสีขาวสด ๆ สว่างๆ ให้แตกแยกออกมาจะทำให้เกิดความวูบวาบมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ข้อ 1 ควรมีการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง

ข้อ 2 เน้นสีสดใสให้จุดเด่นชัดเจนได้อีก และลดการทำพื้นผิวลงไม่ให้มากเกินไป

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 ศึกษาตัวกอก ตัวชาวบ้าน ในจิตรกรรมฝาผนังที่มีมิติแบน ๆ สามารถนำมาปรับใช้ได้

ข้อ 2 ปรับตกแต่งน้ำยาทาเล็บให้มากขึ้น

ข้อ 3 อาจมีการประดับวัสดุเพิ่มเข้ามา เช่นลูกปัดจริงนำมาประดับ

สรุปผลงานชิ้นที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คะแนนคำร้อยละดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ให้คะแนน 85%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ให้คะแนน 90%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ให้คะแนน 85%

สรุปรวมผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 86.6 %

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลงานชิ้นที่ 6

1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 รูปทรงมันเด่นขึ้นมีความคมชัด โดยมีพื้นหลังแตกต่างกันกับรูปทำให้โดดเด่น คุมภายใน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เหมือนภาพล้อเสียดสีสังคม แสดงคนเต็มตัวแสดงลีลาท่าทางได้ดีสื่อความร่าเริงได้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 รูปทรงแสดงความเคลื่อนไหวได้ ไม่หยุดนิ่ง โดยเส้นที่นำมาใช้แสดงความร่าเริงได้

ข้อ 2 ใบหน้าคนทางด้านซ้ายทั้ง 3 คน ออกไปทางการ์ตูนเกินไป ควรมีความเป็น
ตัวตนของผู้เขียน ลักษณะกลิ่นไอแบบไทย

2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มาก
หรือน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 สดใสและน้ำหนักดีทำให้ผลงานมีความชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 องค์ประกอบเน้นการจัดรูปคนมีกิริยาท่าทางร่าเริงชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 มีชั้นเชิงดีมีจุดเด่นชัดเจน แต่ควรลดน้ำหนักจุดรองที่เป็นคทั้ง 3 คนทางด้านขวาลง
และเน้นจุดเด่นให้ชัดเจนกว่าเดิม

3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อย
เพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 แสดงความร่าเริงได้ดี

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 แสดงถึงนักดนตรีชัดเจน โดดเด่น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 เป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความร่าเริงได้ เกี่ยวกับเทศกาลงานรื่นเริงชัดเจน

4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดโครงสร้างสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อย
เพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 โครงสร้างมีความเป็นเอกภาพ น้ำหนักชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 เน้นให้ใช้สีแท้ เน้นรูปชัดเจนโดยรวมดี

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 เห็นถึงความสดใส มีการตัดกันของความเข้มอ่อนแสดงถึงความมีชีวิตมีลม
หายใจ ซึ่งทำให้เกิดความร่าเริงตามมา

ข้อ 2 โครงสร้างความเป็นเอกภาพกลมกลืนแสดงถึงความสนุกสนานร่าเริงได้ดี

5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความร่าเริงมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 รายละเอียดตัวโน้ตเพลงควรใส่ให้ผสมผสานกับรูป ไม่ต้องจัดให้เป็นกรอบเหมือน
เป็นเสียงที่แทรกเข้าไปในตัวคน

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ข้อ 1 ควรมีการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง

ข้อ 2 เน้นสีสดใสให้จุดเด่นชัดเจน จัดพื้นผิวส่วนพื้นหลังให้ไม่ขัดกับส่วน
ด้านหน้า

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ข้อ 1 ศึกษาตัวกัก ตัวชาวบ้าน ในจิตรกรรมฝาผนังที่มีมิติแบน ๆ สามารถนำมาปรับใช้ได้

ข้อ 2 ปรับตกแต่งน้ำยาทาเล็บให้มากขึ้น

ข้อ 3 อาจมีการประดับวัสดุเพิ่มเข้ามา เช่นลูกปัดจริงนำมาประดับ

สรุปผลงานชิ้นที่ 6 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คะแนนค่าร้อยละดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญที่ 1 ให้คะแนน 90%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 2 ให้คะแนน 90%

ผู้เชี่ยวชาญที่ 3 ให้คะแนน 85%

สรุปรวมผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 83.3 %

แนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน/พัฒนาผลงาน

จากการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์/พัฒนาผลงาน ได้ดังนี้

- การตัดทอนรูปทรง เน้นรูปทรงที่มีเอกภาพต่อกัน รูปทรงไม่คลี่คลายมากเกินไป ดูเข้าใจชัดเจน สื่อถึงเรื่องราวได้ชัดเจน หรือตัดทอนเหลือเพียงรูปเดียว เป็นสัญลักษณ์ที่โดดเด่น มีส่วนประกอบที่เป็นเทคนิคการระบายส่งเสริมรูปเท่านั้น

- การจัดองค์ประกอบ ใช้หลักการจัดให้มีจุดเด่นให้ชัดเจน มีส่วนรอง และส่วนหลัง มีระยะและมิติผลักดันให้จุดเด่น โดดเด่น มีความชัดลึก ซึ่งภาพรวมจะต้องมีโครงสร้างที่กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก ไม่หยุดนิ่งเรียบง่าย ซึ่งแนวทางการพัฒนาอาจปรับให้มีพื้นที่ว่างโดดเด่นสลับกับรูปให้คลี่คลายไปในทิศทางของนามธรรม

- เรื่องราว มีความสอดคล้องดีแล้ว อาจปรับเรื่องราวเหตุการณ์ใหม่ ๆ ที่สนใจ หรือเปลี่ยนเรื่องราวในมุมมองของตนเอง

- โครงสี ใช้กลุ่มสีสดใส ลักษณะสีเข้ม-อ่อน มีด-สว่าง ร้อน-เย็น ขึ้น-บาง ตัดกันอย่างเหมาะสม ซึ่งแนวทางการพัฒนาอาจปรับเป็นการใช้โครงสีโมโนโทน หรือสีดำสีขาว ให้เป็นลักษณะของตัวคนที่ชัดเจนขึ้น

ผนวก ง.
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

ความคิดเห็นเชิงเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คนที่

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์ เวลา

ภาพที่ ชื่อภาพ

สถานที่

1) ผลงานชิ้นนี้แสดงการตัดทอนรูปทรงสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

.....
.....
.....

2) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัดองค์ประกอบภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

.....
.....
.....

3) ผลงานชิ้นนี้แสดงเรื่องราวในภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

.....
.....
.....

4) ผลงานชิ้นนี้แสดงการจัด โครงสีสอดคล้องกับผลการวิจัยและเกิดความร่าเริงได้มากหรือน้อยเพียงใด

.....
.....
.....

5) ข้อเสนอแนะในประเด็นอื่นที่จะทำให้ผลงานมีความร่าเริงมากขึ้น

.....
.....
.....

ผลงานที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 6 ชิ้น

ภาพที่ 45 ผลงานที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 6 ชิ้น

ภาพที่	1. รำเร็งเบิกบาน หมายเลข 1, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 70 × 90 เซนติเมตร	1.	2.
	2. รำเร็งเบิกบาน หมายเลข 2, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 70 × 90 เซนติเมตร	3.	4.
	3. รำเร็งเบิกบาน หมายเลข 3, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 65 × 90 เซนติเมตร	5.	6.
	4. รำเร็งเบิกบาน หมายเลข 4, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 70 × 90 เซนติเมตร		
	5. รำเร็งเบิกบาน หมายเลข 5, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 100 × 134 เซนติเมตร		
	6. รำเร็งเบิกบาน หมายเลข 6, สีอะคริลิกบนผ้าใบ, 100 × 134 เซนติเมตร		

ผนวก จ.

หนังสือตอบรับการลงบทความ

ที่ ศธ ๐๕๖๖๓.๓/๑๖๓๐

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๓ ถนนสุขุมวิท
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๑

๒ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง: ตอบรับบทความวิจัยเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา

เรียน: คุณวิทยา อภิวรรณพันธ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง "จิตกรรมถึงนามธรรมเนื้อหาบุญกับความจำเริญ" เพื่อตีพิมพ์ต่อวารสารศิลปะปริทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ฉบับที่ ๒๕๕๘ นั้น

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้รับบทความวิจัยของท่านแล้ว และจะดำเนินการเพื่อส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาคำแนะนำต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

จารุพรพรรณ ทวีทรัพย์รุ่ง

(รศ.จารุพรพรรณ ทวีทรัพย์รุ่ง)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

02-11-58 -- 17:51:03 - Non-PIV Server Sign
Signature Copy - MAFW3-DGADG-AuACh-AGW3

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โทร. ๐๒ ๑๖๐๑๓๘๘-๗๔ ต่อ ๓๐๔
โทรสาร ๐๒ ๑๖๐๑๓๘๘-๗๔ ต่อ ๑๑๑

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	วิทยา อภิรตนพันธ์
วันเดือนปีเกิด	31 พฤษภาคม 2519
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ ฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	55-57 ซ.สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2541 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
สถานที่ทำงาน	บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	นักวิชาการ